

Colombiere

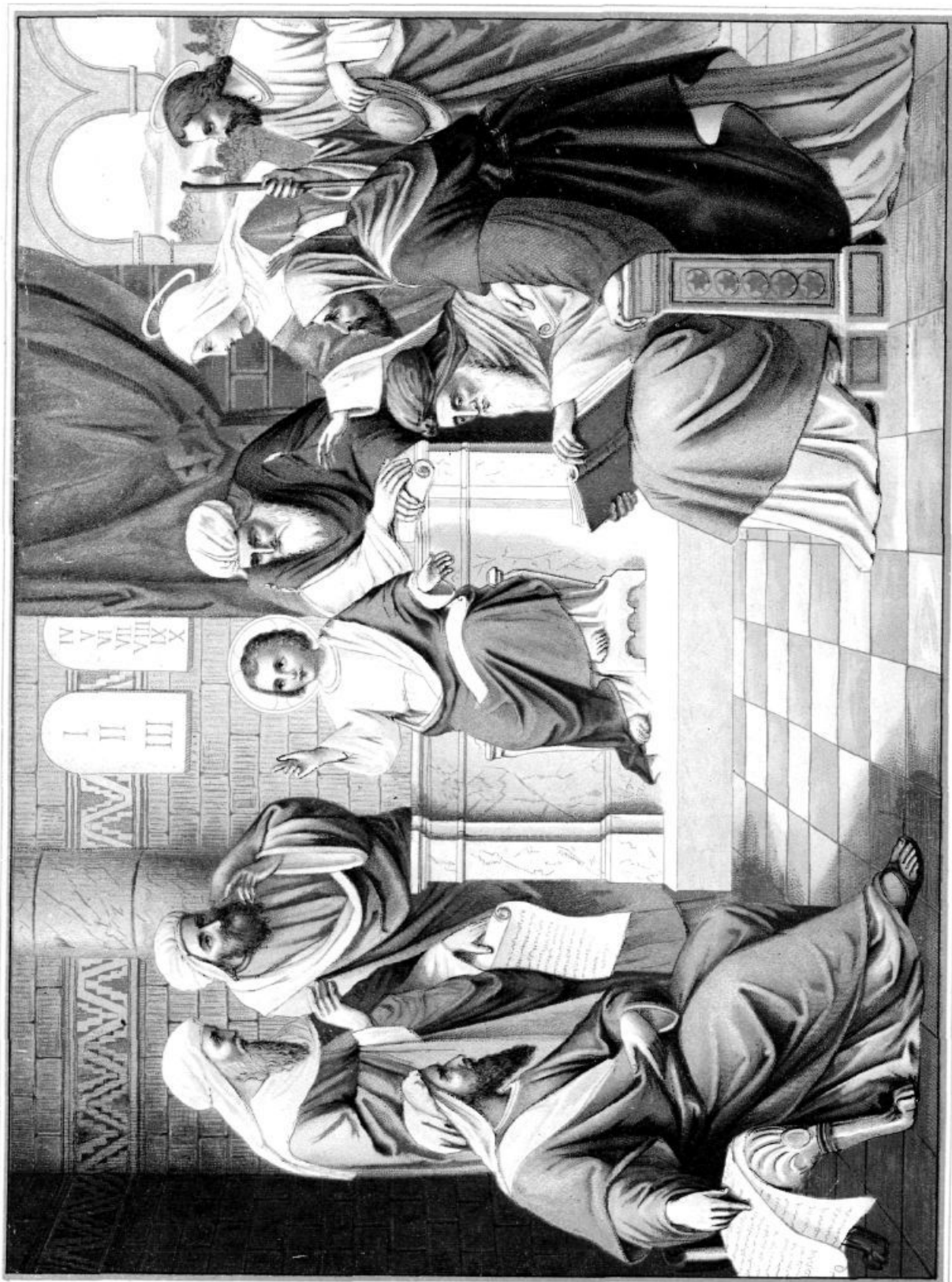
Bl. Al. Margeta

Nájszv. Szrca Jezusovoga
veliki
KALENDAR
za 1904. leto.

Cena 60 fillerov

Vsze pravice zadržsáne

Bojst Janak. T. 187

NÁJSZVETEJSEGA SZÉCSA JEZUSOVOGA

VELIKI

Kalendár Za Lúdsztvo

Na 1904-to Presztopno Leto.

Z Dvojenjom Szombatelszke visesnye cérkvene oblászti.

I. LETNI TECSÁJ.

VSZA PRAVICA ZADRZSÁNA

Cena 60 filerov. (30 kr.)

Na szvetlo dán od szombatelszke cérkvene stamparije.

SZOMBOTEL
CÉRKVENA STAMPARIJA.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
DRUŠTVO
V
MURSKI SOBOTI

Januáriuš

31 dnij

má

Szeczén.

1-voga je én 8 v.
ino 27 m dugi;
do konca meseca
zrashtë z: 0 v.
58 l.

21-ga ob 7. 31 m.
predpoldné sztopi
szunce vznménye
vodára.

Dén	Katolicsanszki i protesztanszki	☾ Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1 Pétek	Novo leto	†	7 34	4 1	popold.	predp.
2 Szobota	Makár apát	☿	34	2	3 45	6 10
1. Po Herodesovoj szmrți ovo angel Goszpodnov. Mátaj II.						
3 Nedela	C. Genoveva devica	♁	7 33	4 2	4 52	7 8
4 Pondelek	Titusz püšpek	♂	33	3	6 4	8 0
5 Tork	Teleszfor mantrnik	♂	33	4	7 20	8 44
6 Szreda	Szv. 3. Králi	♂	33	6	8 36	9 23
7 Csetrtek	Rajmund szpovednik	♂	32	7	9 51	9 57
8 Pétek	Szeverin apát	†	32	8	11 4	10 29
9 Szobota	Julián mantrnik	☾	32	9	predp.	11 0

2. Gda bi Jezus bil dvanájszet let sztar. Luk. II. 42—52.

10 Nedela	C. 1. Vilmos püšpek	♁	7 32	4 10	0 15	11 31
11 Pondelek	Higin pk. mantrnik	♂	31	11	1 23	popold.
12 Tork	Fáciján Mantrnik	♂	31	13	2 28	0 38
13 Szreda	40 Vojákov	♂	30	14	3 31	1 16
14 Csetrtek	Hilár püšpek	♂	30	16	4 29	1 59
15 Pétek	Pavel püšcsávník	†	29	17	5 22	2 46
16 Szobota	Marcel pk. mantrnik	♂	29	18	6 10	3 37

3. Szvádba je vcsinyena vu galileánszkoj Káni. Ján. II. 1—11.

17 Nedela	C. 2. Szladko Ime Jez.	♁	7 28	4 19	6 52	4 32
18 Pondelek	Priszka devica mantr.	♂	27	20	7 29	5 29
19 Tork	Kanut král mantrnik	♂	26	22	8 2	6 27
20 Szreda	Fabiján i Szebastján	♂	25	23	8 31	7 27
21 Csetrtek	Ágnes devica mantrnica	♂	25	24	8 58	8 27
22 Pétek	Vincencij matrník	†	24	26	9 25	9 28
23 Szobota	Zarocsenyé B. D. Marije	♂	24	28	9 50	10 28

4. Kda bi dol so Jezus z goré. Mátaj VIII. 1—13.

24 Nedela	C. 3. Szvéta familija	♁	7 23	4 29	10 16	11 30
25 Pondelek	Szpreobrnitev Pavla	☾	21	31	10 45	predp.
26 Tork	Polykarp pk. matrník	♂	20	32	11 16	0 33
27 Szreda	János Zlátövüšzt	♂	20	34	11 52	1 38
28 Csetrtek	Apolonija devica mantr.	♂	18	35	popold.	2 43
29 Pétek	Franciskus szaleski	†	16	37	1 27	3 47
30 Szobota	Martina devica	♂	16	38	2 27	4 49

5. Szpodobnoje králesztvo nebeszko k csloveki bizsno mi goszpodári Mátaj XX. 1—16.

31 Nedela	C. Pred. pepelnícov 1.	♂	7 15	4 40	3 35	5 45
-----------	------------------------	---	------	------	------	------

Izraelszki kaéndár.

5664. leto

Jan. 1. Tebeth 1:
Jan. 2. Tebeth 14 S.
Wajchi.
Jan. 9. Tebeth 21 S.
Semoth.
Jan. 16. Tebeth 2. S.
Waera.
Jan. 18. Sebat 1. I. Ch.
Jan. 23. Sebat 6. lo.
Jan. 30. Sebat 13 S. Bsalach.

Meszecsni szpremeni.

- ☉ Pun 3-ga 6 v. 47 m. predpoldné.
- ☾ Zádnyí krájec 9-ga 10 v. 10 m. popoldné.
- ♁ Mlád 17-ga 4 v. 46 m. popoldné.
- ☽ Prvi krájec 25-ga 9 v. 41 m. popoldné.

Vremen

Po Herschelí:

od 1-ga do 9-ga dezs, csi szever, ali gornji veter pise; csi pa zdole vleese, szneg pride; od 9-ga do 17-ga lepo mrzlo vremen; od 17-ga do 25-ga dezs ali pa szneg, poleg toga steri veter má mocs, náimre zdole, ali gornjiveter; od 25-ga do 31-ga szrednya zima, lepo vremen; na konci, sze zaoblaci i sze kazse, dabi slo.

Dén	Z a p i s z n i k	Dehodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
DRUŠTVO
V
MURSKI SOBOTI

Pravilo sztároga kmeta za január:

Vedrne novo leto
Dá nam dobro zsetvo.

Pavlov veter
Je ne dober.

Csi je toplo v januári
Szprotoletje sze pokvári.

Februáriuš

—
29 dní

—
má

Szüšec

1-ga je dén 9 v. 28 m. dugi; dokonca meszeca zrašté 1 v. 28 m.

20-ga 2 v. 25 m. predpoldné szunce vrib znaménye

Dén	Katolicsanski i protestantski	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1	Ponedelek Ignáci j pk. mantrik	☉	7 13	4 41	4 41	6 34
2	Tork Szvecsnica	☽	13	9	6 9	7 6
3	Szreda Baláz s pk. mantrik	☽	11	27	7 27	7 54
4	Csetrtek Veronika	☽	9	43	8 43	8 28
6	Pétek Ágota dev. mantr.	†	8	58	9 58	9 0
6	Szobota Doroteja dev. mantr.	☽	7	9	11 9	9 25

6. Gda bi sze vnozšina velika vküp szprávilá. Luk. VIII. 4—15.

7	Nedela C. Predpepelnicov 2.	☾	7 5	4 51	predp.	10 5
8	Ponedelek Mot. János szpovednik	☾	4	52	0 18	10 29
9	Tork Ciril. Alex. púšpek	☽	3	54	1 23	11 17
10	Szreda Scolasztica devica	☽	1	56	2 23	11 58
11	Csetrtek Deziderij pk. mantr.	☽	0	57	3 18	popold.
12	Pétek Eulália dev. mantr.	†	6 58	58	4 7	1 34
13	Szobota Katarina Ric. devica	☽	56	5 0	4 51	2 27

7. Vzel je Jezus z szebom dvanájšzet vušenikov. Luk. XVIII. 31—44.

14	Nedela C. Predpepelnicov 3.	☽	6 55	5 1	5 29	3 22
15	Ponedelek Fausztuszi Jovita mantr.	☽	53	3	6 4	4 21
16	Tork Juliana dev. mantr.	☽	51	5	6 35	5 20
17	Szreda Pepelnica	††	50	6	7 3	6 19
18	Csetrtek Simeon mantrik	††	48	8	7 29	7 20
16	Pétek Trnjava korona Jezusa	††	46	10	7 55	8 20
20	Szobota Eleuterij pk. mantr.	††	45	11	8 21	9 21

8. Pelanje Jezus vu páštino od dúha. Mátaj IV. 1—11.

21	Nedela C. 1. Posztna (1).	☽	6 43	5 13	8 48	10 23
22	Ponedelek Sztol. Petra v Ant.	††	42	14	9 17	11 26
23	Tork Peter Damijanski szp.	††	40	15	9 52	predp.
24	Szreda Presztopni dén ☽ Kvatre	††	38	17	10 31	0 29
25	Csetrtek Matjas Apostol	††	36	19	11 16	1 32
26	Pétek Szv. Szpica Jezusova	††	34	21	popold.	2 32
27	Szobota Alexander	††	32	22	1 12	3 28

9. Vzelje Jezus z szebom Petra, Jakopa i Jánosa. Mátaj XVII. 1—9.

28	Nedela B. 2. Posztna (2).	☽	6 30	5 54	2 22	4 19
29	Ponedelek Román apát	††	29	25	3 37	5 5

Izraelszki kalendár.

5664. leto.

Febr. 1. Schebat 15. Fk ünnepe.

Febr. 6. Schebat 20. S. Jithro.

Febr. 13. Schebat 27. S. Mispatin.

Febr. 16. Schebat 30. Ros Chodes.

Febr. 17. Adar 1. R. Ch.

Febr. 20. Adar 4. S. Theruma.

Febr. 27. Adar 11. S. Thezave.

Febr. 29. Adar 13. Thaan. Eszt. bj.

Mecseszni szpremeni.

☉ Pun 1-ga 5 v. 33 m. popoldné.

☾ Zádnyj krájec 8-ga 10 v. 56 m. predpoldné.

☽ Mlád 16-ga 0 v. 5 m: odpoldné.

☽ Prvi krájec 24-ga 0 v. 9 m. popoldné.

Vremen

Po Perscheli :

Od 1-ga do 8-ga obláčsno i mláčsno dezšdzsevno vremen ; 8—16-ga jug i gornyj veter nagosztei bo pihaoi nam prinészét a dezs, z mesz escse szneg; 16—24-ga vetrovje i trda zima ; na konec meszeca veliko vetrovje i ménsi mraz pride.

Március

31 dní

má

Máličtráven.

1-ga je dén 10 v. 59 m. dugi; do konca meszeca zrashtë 1 v. 44 m.

21-ga 1 v. 58 m. predpoldné sztopi szunca v znaménye ovna. Zaeshtëk szprotoletja.

Dén	Katolicsanszki i protesztantszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1 Tork	Albin pk. szpovednik ++	☽	6 27	5 26	4 55	5 45
2 Szreda	Szimplicij szpovedn. ☽ ++	☽	24	28	6 14	6 22
3 Csetrtek	Kunigunda caszarica ++	☽	23	29	7 42	6 56
4 Pétek	Szv. Prt Jezusov ++	☽	21	31	8 47	7 28
5 Szobota	Eusebij mantrnik ++	☽	20	33	9 59	8 2

10. Zganyal je Jezus vrágu i on je bil nemi. Luk. XI. 14—28.

6 Nedela	B. 3. Posztna (3)	☽	6 17	5 34	11 8	8 37
7 Pondelek	Tomás Aquit. szpov. ++	☽	15	35	predp.	9 14
8 Tork	János od Boga szpov. ++	☽	13	37	0 12	9 55
9 Szreda	Franciscus R. szpov. ☽ ++	☽	11	39	1 10	10 40
10 Csetrtek	40 Mantrnicje ++	☽	9	40	2 2	11 30
11 Pétek	5 sz. Ran Jezusovih ++	☽	7	42	2 49	popold.
12 Szobota	Gregor I. pápa ++	☽	6	43	3 30	1 17

11. Odisel je Jezus prek morja galileánszkoga. Ján. VI. 1—15.

13 Nedela	B. 4. Posztna (4)	☽	6 3	5 44	4 5	2 14
14 Pondelek	Matilda kralica ++	☽	2	46	4 37	3 12
15 Tork	Longin mantrnik ++	☽	0	47	5 6	4 12
16 Szreda	Heribert pk ++	☽	5 57	49	5 33	5 12
17 Csetrtek	Gertruda ☽ ++	☽	55	50	5 59	6 13
18 Pétek	Ciril Jer. püspek ++	☽	54	52	6 25	7 14
19 Szobota	Jozsef ++	☽	51	53	6 52	8 17

12. Kdo z vász mené pokáraod greha. Ján. VIII. 46—59.

20 Nedela	B. Posztna (5) csarna	☽	5 49	5 55	7 22	9 19
21 Pondelek	Bedenek apát ++	☽	47	56	7 54	10 22
22 Tork	Oktaviján mantrnik ++	☽	45	57	8 30	11 24
23 Szreda	Frumentiusz ++	☽	43	59	9 13	predp.
24 Csetrtek	Gábrijel arkangel ☽ ++	☽	41 6	1 10	2 0	24
25 Pétek	Cepl. Marija ali Oznaný ++	☽	39	2 10	59	1 21
26 Szobota	Emanuel mantrnik ++	☽	37	3	popold.	2 11

13. Gda bi sze priblizávao Jezusk Jeruzsálemi. Mátaj XXI. 1—9.

27 Nedela	B. Posztna (6) cvetna	☽	5 35	6 5	1 20	2 57
28 Pondelek	Sixtus szpovednik ++	☽	33	7	2 28	3 28
29 Tork	Ozirily mantrnik ++	☽	31	8	3 45	4 15
30 Szreda	Quirin mantrnik ++	☽	29	9	5 2	4 50
31 Csetrtek	Veliki csetrtek ☽ ++	☽	27	10	6 18	5 22

Izraelszki kalendár.

5664. leto.

Márcz. 1. Adar 14. Purim.

Márcz. 2. Adar 15. Susan Purim.

Márcz. 5. Adar 18. S. Ki Thisza.

Márcz. 12. Adar 25. S. Vajakhel, Pekude.

Márcz. 17. Nizan 1. R. Ch.

Márcz. 19. Nizan 3. S.

Vajakra.

Márcz. 26. Nizan 10. S. Zav.

Márcz. 31. Nizan 15. Passzah

Meszecsni szpremeni.

☽ Pun 2-ga 3 v. 48 m. predpoldné.

☾ Zádnyi krájec 9-ga 2 v. predpoldne.

☽ Mlád 17-ga 6 v. 39 m. predpoldne.

☾ Prvi krájec 24-ga 10 v. 37 m. popoldné.

☽ Pun 31-ga 1 v. 44 m. popoldné.

Vremen

Po Herscheli:

od 1-ga do 9-ga szpremeni vo; 9—17-ga v zaeshtëki mrzlo, proti konci mlácsno; 17—24-ga dezszdzsevno, oblácsno; konec meszeca bo esizsto, hladno vremen, esí jug ne bude ládao.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za marcius:

Toplo nam je szprotoletje
Csi prav prido goszke divje.

Kakse na dén Mantrnikov je vreme
Takse nam stirdeszét dnij ne pobegne.

Aprilis

30 dnij

má

Velikitráven.

1-ga je dén 12 v. 48 m. dugi; do konca meszeca dén z raszté z 1 v. 35 minut.

20-ga 1 v. 42 m. popoldné sztopi szunee v znaménye bika

Dén	Katholicsanszki i protesztantszki	☾ hed	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1 Pétek	Veliki pétek	☽	5 24	6 12	7 34	5 56
2 Szobota	Velika szobota	☽	22	13	8 46	6 31
14. Marija Magdalena i Marija Jakopa. Marko XVI. 1—7.						
3 Nedela	B. Vüzem, Vsztajenye Gosz.	☽	5 21	6 14	9 55	7 9
4 Pondelek	Vüzenszki pondelek	☽	18	16	10 58	7 48
5 Tork	Vincencij ferr. szpov.	☽	16	18	11 55	8 33
6 Szreda	Celesztin	☽	15	19	predp.	8 22
7 Csetrtek	Epiphan püspek	☾	13	20	0 44	10 13
8 Pétek	Dionisij szpoveddik	☽	10	22	1 27	11 8
9 Szobota	Demeter mantrnik	☽	9	23	1 5	popold.

15. Gda bi vecsér bio tisztí dén prvi szobote. János XX. 19—31.

10 Nedela	B. 1. Po vüzmi 1. (bela)	☽	5 7	6 24	2 39	1 4
11 Pondelek	Leon pápa	☽	4	26	3 9	2 3
12 Tork	Eugenij pápa	☽	3	27	3 36	3 2
13 Szreda	Hermenegild	☽	1	28	4 2	4 3
14 Csetrtek	Tiburej mantrnik	☽	4 59	30	4 28	5 5
15 Pétek	Anasztázija devica	☽	57	31	4 55	6 8
16 Szobota	Lambert mantrnik	☽	55	33	5 23	7 11

16. Jaz szam dober pasztér. Ján. X. 19—31.

17 Nedela	B. 2. Po vüzmi 2.	☽	4 53	6 34	5 55	8 15
18 Pondelek	Apollonius	☽	51	36	6 30	9 18
19 Tork	Timon mantrnik	☽	50	37	7 11	10 19
20 Szreda	Theodorij szpovednik	☽	47	30	7 59	11 17
21 Csetrtek	Anzelm p ^s pek	☽	45	40	8 53	predp.
22 Pétek	Szoter i Kaj. mantrnika	☽	44	41	9 55	0 8
23 Szobota	Adalbert püspek	☽	42	43	11 1	0 56

17. Edno malo i zse me nete vidili. János XVI. 16—22.

24 Nedela	B. 3. Po vüz. 3. Var. szv. Jozs.	☽	4 40	6 45	popold.	1 37
25 Pondelek	Marko evangelista	☽	39	46	1 27	2 14
26 Tork	Kletus i Marcellin	☽	37	47	2 41	2 48
27 Szreda	Zita devica	☽	35	49	3 55	3 20
28 Csetrtek	Vitalis i Val. mantr.	☽	34	50	5 9	3 52
29 Pétek	Peter mantrnik	☽	32	51	6 23	4 25
30 Szobota	Katarina Szien. devica	☽	30	52	7 35	5 1

Izraelszki kalendar.

5664. leto.

Apr. 1. Nizan 16. Passzah. 2. n.

Apr. 6. Nizan 21. Sebil sel P.

Apr. 7. Nizan 22. Achar. sel P.

Apr. 9. Nizan 24. S. Semini 1. Perek.

Apr. 15. Nizan 30. R. Ch.

Apr. 16. Ijar 1. S. Tha. Mez. 2. P. R. Ch.

Apr. 23. Ijar. 8. S. Ach. Moth. Ked. 3. p.

Apr. 25. Ijar 10. Seni poszt.

Apr. 28. Ijar 13. Chanuisi poszt.

Apr. 30. Ijar 15. S. Emor. 4. Per.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 23-ga 6 v. 53 m. popoldné.

☽ Mlád 15-ga 10 v. 53 m. popoldné.

☾ Prvi krájec 23-ga 5 v. 55 m. predpoldné.

☽ Pun 29-ga 11 v. 36 m. popoldné.

Vremen.

Po Herscheli :

od 1-ga do 7-ga vetreno, oblačno vremen negde z dezsom blagoszloveno ; 7—15-ga dezs ; 15—23-ga mraz ; od 23-ga do konca dezs ; esi je prle jug ládao.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za april:

Szúhsa v aprili
Skodi rasztlini.

A vlazsen april
Dá száda obil?

April szláne ne trpi,
Csi ednok zse v nyem grmi.

Majus

—
31 dnij
—
má

Riszálsesek.

1-ga je dën 14 v. 25 m. dugi; do koneca meszeca zraszté 1 v. 14 minut.

21-ga 1 v. 29 m. popoldné sztopi szunce v znaménye ☽☿ dvojesetih.

Dën	Katoliesanski i protestantszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
18. Iden k onomi, ki me je poszlal. Ján. XVI. 5—14.						
1	Nedela B. 4. Po vüzmi 4.	☾	4 29	6 54	8 41	5 39
2	Pondelek Athanáz püspek	☾	27	55	9 41	6 23
3	Tork Nájdenye szv. Krizsa	☾	25	56	10 36	7 10
4	Szreda Florijan mantrnik	☾	24	58	11 22	8 2
5	Csetrtek V. Piusz pápa	☾	22	59	predp.	8 57
6	Pétek János pred. lat. vrátami †	☾	21	7 1	0 3	9 53
7	Szobota Sztaniszláv püspek ☾	☾	19	2	0 39	10 52
19. Csi kaj bodete proszili od ocsé mojeja. Ján. XVI. 23—30.						
8	Nedela B. 5 Po vüzmi 5.	☾	4 18	7 3	1 10	11 51
9	Pondelek Gregor Naz. } Krizsov	☾	17	5	1 38	popold.
10	Tork Antonin pk. } tjeden	☾	15	6	2 5	1 51
11	Szreda Mamertusz	☾	13	8	2 31	2 52
12	Csetrtek Málo-Tel., Vn. zaszt. Jez.	☾	11	9	2 57	3 54
13	Pétek Szervacij szpovednik †	☾	11	10	3 24	4 58
14	Szobota Bonifacij mantrnik	☾	9	11	4 4	6 2
20. Gda pride oveszelitel. János XV. 26—XVI. 4.						
15	Nedela B. 6. Po vüzmi 6. ☾	☾	4 9	7 12	4 29	7 8
16	Pondelek János Nep. mantrnik	☾	7	13	5 8	8 12
17	Tork Paszkál szpovednik	☾	6	15	5 53	9 12
18	Szreda Venancius mantrnik	☾	4	16	6 47	10 7
19	Csetrtek Ivo szpovednik	☾	4	18	7 47	10 56
20	Pétek Bernardin Szien †	☾	2	19	8 53	11 38
21	Szobota Timotej mantrnik ††	☾	1	20	10 3	predp.
21. Csi sto líibi mene. János XIV. 23—31.						
22	Nedela B. Riszálszka ☾	☾	4 0	7 21	11 14	0 17
23	Pondel. Riszálszki pondelek	☾	3 58	22	popold.	0 51
24	Tork D. Marija pomocs. Krses.	☾	57	23	1 40	1 23
25	Szreda Vrban p. Kvatre ††	☾	56	24	2 53	1 54
26	Csetrtek Filip Nerejszki szp. ††	☾	56	26	4 5	2 26
27	Pétek Magdalena Pac. ††	☾	55	27	5 26	2 58
28	Szobota Emilija mantrnica	☾	55	28	6 24	3 35
22. Dána je meni vsza oblászt. Mátaj XVII. 18—20.						
29	Nedela B.1. Po Risz. I. Szv. Troj. ☾	☾	3 54	7 29	7 28	4 15
30	Pondelek Ferdinánd král	☾	54	30	8 25	5 0
31	Tork Petronella devica	☾	53	32	9 16	5 49

Izraelszki kalendár.

5664. leto.

Május 2. Ijar 17. Seni poszt.
Május 3. Ijar 18. Lag beomer.
Május 7. Ijar 22. S. Behar, Bech. 5 Per.
Május 14. Ijar 29. S. Bamidbar, 6. P.
Május 15. Szivan 1. R. Ch.
Május 17. Szivan 3.
Május 18. Szivan 4. }
Május 19. Szivan 5. } Jár. }
Május 20. Szivan 6. } hog.
Május 21. Szivan 7. Sab. 2. dën.
Május 28. Szivan 14. S. Nassza.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 7-ga 0 v. 50 m. popoldné.
☾ Mlád 15-ga 11 v. 58 m. predpoldné.
☾ Prvi krájec 22-ga 11 v. 19 m. predpoldne.
☾ Pun 29-ga 9 v. 55 m. predpoldne.

Vremen

Po Herscheli:

od 1-ga do 7-ga lepo vremen; 7—15 zmirom lepo; 15—22 letno vremen; po 22-tom hladno, oblásno, na szlednye dezsdsz.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za māj:

Dnévi Szervac, Pongrac, Bonifac'ja lepi
Szladkim vinešekom nam napunijo kleti

Za vol' mraza boj bojécsi
Komaj Vrban pride zpécsi.

Junius

—
30 dnij

—
má

Iváncseki.

1-ga je dén 15 v.
40 m. dugi; do
20-ga zraszteza 17
m.; potom je kra-
esisi z 4 m.

21-ga 9 v. 51 m. po-
poldne sztopi szunee
vznaménye raka.
Zacsétek leta.

Dén	Katolicsanski i protesztantszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zähod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zähod v. m.
1 Szreda	Pamphil mantrnik	☾	3 52	7 32	10 0	6 44
2 Csetrtek	Vel.-Tel.-Jez. volt. Szakr.	☾	51	33	10 38	7 44
3 Pétek	Klotilda kralica †	☾	50	33	11 11	8 38
4 Szobota	Kvirin pk. mantrnik	☾	49	34	11 40	9 38
23. Niki eslovak je, prípravo veliko vecsérjo, Luk. XIV. 16—24.						
5 Nedela	B.2. Po rizalih 2. Bonifac.	☾	3 49	7 34	predp.	10 38
6 Pondelek	Norbert püspek ☾	☾	49	35	0 7	11 38
7 Tork	Robert apát	☾	48	36	0 34	popold.
8 Szreda	Medár püspek	☾	48	37	0 59	1 40
9 Csetrtek	Primusz i Felicijän	☾	47	38	1 26	2 42
10 Pétek	Szrce Jezusovo †	☾	47	38	1 54	3 47
11 Szobota	Barnabás apostol	☾	47	30	2 25	4 51

24. Priblizáváli szo sze k Jezusi publicanusje. Luk. XV. 1—10.

12 Nedela	B. 3. Po Risz. 3. János	☾	3 47	7 40	3 2	5 57
13 Pondelek	Anton pod. szpov. ☾	☾	47	41	3 46	7 0
14 Tork	Bazilij püspek	☾	47	41	4 36	7 59
15 Szreda	Vid, Modeszt mantr.	☾	47	42	5 35	8 51
16 Csetrtek	Franciscus Reg. szpov.	☾	47	42	6 41	9 38
17 Pétek	Peregrin mantrnik †	☾	46	43	7 50	10 19
18 Szobota	Markus ino Marc.	☾	46	43	9 3	10 55

25. Gda bi sze vnozšina szühnola na Jezusa. Luk. V. 1—11.

19 Nedela	B.4. Po Risz. 4. Gerv. i Prot.	☾	3 46	7 43	10 18	11 27
20 Pondelek	Szilverij pápa ☾	☾	47	44	11 31	11 58
21 Tork	Alozij Gonz. szpov.	☾	47	44	popold.	predp.
22 Szreda	Paulin püspek	☾	47	44	1 54	0 29
23 Csetrtek	Ediltrud kral.	☾	47	44	3 5	1 1
24 Pétek	Szv. Ivan Krisztitel †	☾	47	44	4 12	1 35
25 Szobota	Vilmos apát	☾	48	44	5 17	2 11

26. Csi ne bode obilnejsa pravica vasa. Máta j V. 20—24.

26 Nedela	B.5. Po Risz. 5. Ján. i Pavel	☾	3 48	7 44	6 16	2 54
27 Pondelek	Ladisláv voqr. kral. ☾	☾	49	44	7 10	3 41
28 Tork	Leon pápa †	☾	49	44	7 56	4 33
29 Szreda	Peter i Pavel	☾	50	44	8 36	5 29
30 Csetrtek	Szpomin szv. Pavla	☾	50	44	9 12	6 26

Izraelszki kalendár.

5664. leto.

Junius 4. Szivan 21. S.
Behaloth.

Junius 11. Szivan 28. S.
Slach-Lecha.

Junius 13. Szivan 30. Ros
Bhodes.

Junius 14. Tham. 1. R. Ch.
Junius 18. Tham. 5. S.
Korach.

Junius 25. Tham. 12. S.
Chuk. Bal.

Junius 30. Tham. 17; poszt
za cirkveno porob.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 6-ga
6 v. 53 m. predpol.

☾ Mlád 13-ga 10 v.
10 m. popoldné

☾ Prvi krájec 30-ga
4 v. 11 m. popoldné.

☾ Pun 27-ga 9 v. 23
m. popoldné.

Vremen.

Po Herscheli :

od 1-ga do 6-ga pre-
menljivo vremen ; 13—20-ga
vrocse, lepo ; 20—27-ga
velika vrocsina ; na konci
meszeca dezsdsz.

Julijus

—
31 dnij

—
má

Jakopesceci.

1-ga je den 15 v. 53 m. dugi; do konca meszeca je kraesisi z 55 minutami.

23-ga 8 v. 49 m. predpoldné sztopi szunee v znaménye orozslána.

Dén	Katolicsánszki i protesztantszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1 Pétek	Theodorik	†	3 51	7 44	9 43	7 26
2 Szobota	Szrpna Marija		52	43	10 11	8 27

27. Gda bi vnozina velika bila z Jezusom. Marko VIII. 1—9.

3 Nedela	B. 6. Po Risz. 6. Krv. Jez.		3 52	7 43	10 37	9 26
4 Pondelek	Ulrik püspek, szpov.		52	42	11 3	10 26
5 Tork	Ciril i Metod apostola	☾	53	42	11 28	11 26
6 Szreda	Izaijas prorok		54	41	11 55	popold.
7 Csetrték	Willibald püspek		55	41	predp.	1 30
8 Pétek	Elizabeta, kralica	†	56	40	0 24	2 33
9 Szobota	Anatolija dev. mant.		56	40	0 58	3 37

28. Varte sze od krivih prorokor. Mátaj VII. 15—21.

10 Nedela	B. 7. Po Risz. 7. Amália		3 57	7 40	1 37	4 42
11 Pondelek	Pius püspek mantr.		58	39	2 23	5 44
12 Tork	Gual. János, Mohor Fort.		59	38	3 24	6 41
13 Szreda	Eugen püspek mantr.	☉	4 0	38	4 21	7 32
14 Csetrték	Bonaventura pk.		1	37	5 32	8 16
15 Pétek	Henrik I. caszar	†	2	36	6 46	8 55
16 Szobota	Kárm. Dev. Marija		4	36	8 2	9 30

29. Bil je niki bogat cslovek, ki je meo spana. Luk. XVI. 1—9.

17 Nedela	B. 8. Po Risz. 8. Presz. Zvel.		4 5	7 35	9 18	10 3
18 Pondelek	Miroszláv		6	34	10 32	10 34
19 Tork	Vincencij Pov.	☾	7	33	11 45	11 5
20 Szreda	Eliás prorok		8	31	popold.	11 37
21 Csetrték	Dániel prorok		9	30	2 3	predp.
22 Pétek	Marija Magdalena	†	10	29	3 8	0 14
23 Szobota	Apollináris püspek		11	28	4 8	0 53

30. Kda bi sze Jezus priblizsával k Jeruzsálemi. Luk. XIX. 41—47.

24 Nedela	B. 9. Po Risz. 9. Krisztina		4 12	7 27	5 4	1 38
25 Pondelek	Jakop apostol		13	26	5 53	2 27
26 Tork	Ana mati B. D. M.		14	25	6 35	3 21
27 Szreda	Pantálejon mantrnik	☉	15	24	7 12	4 18
28 Csetrték	Inocencij pápa		16	23	7 44	5 16
29 Pétek	Márta devica	†	18	22	8 13	6 16
30 Szobota	Julita mantrnica		19	20	8 41	7 16

31. Dvá esloveka szta gorisla vu cérkev. Luk. XVIII. 9—14.

31 Nedela	B. 10. Po Risz. 10. Ign. Loj.		4 21	7 19	9 6	8 15
-----------	--------------------------------------	---	------	------	-----	------

Izraelszki kalendár.

5664. Ieto.

Julius 2. Tham. 19. S.
Pinchasz.

Julius 9. Tham. 26. S. Mat.,
Massze.

Julius 13. Ab. 1. Ros Chod.
Julius 16. Ab. 4. S. Debarim.

Julius 21. Ab. 9. Jeruzsa-
lemo porúsenja poszl.

Julius 23. Ab. 11. S.
Voethchan.

Julius 30. Ab. 18. S. Ekev.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 5-ga
11 v. 54 m. popoldné.

☉ Mlád 13-ga 6 v. 27
m. predpoldné.

☾ Prvi krájec 19-ga v.
49 m. popoldné.

☉ Pun 27-ga 10 v. 42
m. predpoldné.

Vremen

Po Herscheli:

Od 1-ga do 5-ga de-
zsevno; od 5—13-ga pre-
menljivo; od 13-ga do
konca lepo, toplo.

Augusztus

31 dnij

má

Mésnyek.

1-ga je dén 14 v. 56 m. dugi; do konca meszeca je 21 v. 32 m. kracsisi.

23-ga 3 v. 58 m. popoldné Szunce sztopi vznaménye device.

Dén	Katolicsánszki i protesztantszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1 Pondelek	Veriga sv. Petra ap.		4 22	7 18	9 31	9 15
2 Tork	Alphonz lig. pk.		23	16	9 58	10 16
3 Szreda	Nájdba szv. Stevana		24	14	10 26	11 16
4 Csetrtek	Dominik szpovečnik	☾	25	13	10 56	popold.
5 Pétek	Marija Dev. Sznezna	†	27	12	11 31	1 21
6 Szobota	Goszpodova Szpremenitev.		28	10	predp.	2 24

32. Vö idocs Jezus z Tirusa. Marko VII. 31—37.

7 Nedela	B. 11. Po Risz. 11. Kajetán		4 29	7 9	0 14	3 25
8 Pondelek	Cirijék mantrnik		31	7	1 3	4 24
9 Tork	Roman mantrnik		32	6	2 1	5 18
10 Szreda	Lovrene mantrnik		33	4	2 57	6 6
11 Csetrtek	Zsuzsanna div. mantr.		34	2	4 20	6 49
12 Pétek	Klára devica	†	35	0	5 37	7 27
13 Szobota	János Berchmanns	††	37	6 59	6 56	8 1

33. Od szmilenoga Szamaritanusa. Luk. X. 23—37.

14 Nedela	B. 12. Po Risz. 12. Eusebij.		4 38	6 57	8 14	8 34
15 Pondelek	Velika mesa		39	55	9 30	9 7
16 Tork	Rok szpovednik		41	54	10 42	9 40
17 Szreda	Liberát apát		43	52	11 52	10 15
18 Csetrtek	Jelena caszarica	☾	44	50	popold.	10 54
19 Pétek	Ludovik Tol. pk.	†	45	49	2 3	11 37
20 Szobota	Stevan král		46	47	2 59	predp.

34. Gda bi so Jezus v Jeruzsálem. Luk. XVIII. 11—19.

21 Nedela	B. 13. Po Risz. 13. Joakim		4 47	6 45	3 50	0 25
22 Pondelek	Timotheus mantr.		49	43	4 34	1 17
23 Tork	Filip Ben.		50	41	5 13	2 12
24 Szreda	Brtalan apostol		51	39	5 46	3 10
25 Csetrtek	Ludovik král		53	38	6 17	4 8
26 Pétek	Zephirin pápa	☉ †	55	36	6 45	5 8
27 Szobota	Jozsef Kalaz.		56	33	7 11	6 8

36. Nisce nemore dvema Goszpodoma szlüzšiti. Mátoj VI. 23—33.

28 Nedela	B. 14. Po Risz. 14. August.		4 57	9 32	7 36	7 8
29 Pondelek	Glávoszek Sv. Ivana		59	30	8 1	8 8
30 Tork	Roza Lim. devica	5	0	28	8 29	9 7
31 Szreda	Rajmund szpov.		2	26	8 58	10 8

Izraelszki kalendár.

5664. leto.

Aug. 6. Ab. 25. S. Rech.
Aug. 11. Ab. 30. Ros Chodes.
Aug. 12. Elul 1. R. Ch.
Aug. 13. Elul 2. S. Softim.
Aug. 20. Elul. 9. S. Ki Theze.
Aug. 27. Elul 16. S. Ki Thowa.

Meszecsní szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 4-ga 3 v. 3 m. popoldné.
☉ Mlád 11-ga 1 v. 58 m. popoldné.
☾ Prvi krájec 18-ga 5 v. 27 m. popoldné.
☉ Pun 26-ga 2 v. 2 m. predpoldné.

Vremen.

Po Herscheli :

od 1-ga do 4-ga lepo vremen i velika vrocšina; 4—11 vihéri; 11—18 premenljivo; od 18-ga do konca dezsevno.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za avguszt:

Lovrene dezseven nam vino szlabi ; Káksi je Lovrene-Brtalanov dén Velika Mesa. Iepa i vroca,
 Repa, hajdina moes ponyem dobi ! Táksa po návadi bo nam i jeszén. Ti szi za vince moesi szladkocsa.

Szeptember

—
30 dnij

—
má

Mihálscesek.

1-ga je dén 13 v.
21 m. dugi; do
konca meseca je 1
v. 38 m. kraesisi.

23-ga 0 v. 38 m. po-
poldné Szunce v. zna-
ménye $\frac{1}{2}$ váge szto-
pi. Zacsétek jészeni.

Dén	Katolicsanszki i protesztantszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1 Csetrtek	Egidij apát		5 3	6 24	9 30	11 10
2 Pétek	Jusztusz püspök	†	4	22	10 9	popold.
3 Szobota	Mansuetus püspök	☾	5	20	10 53	1 12

36. So je Jezus vu váras, ki sze zové Naim. Luk. VII. 1—16.

4 Nedela	Po Riszálih 15. Angel. Cs.		5 6	6 18	11 15	2 10
5 Pondelek	Viktorin püspök		8	16	predp.	3 4
6 Tork	Zakarijas prorok		9	14	0 46	3 54
7 Szreda	Regina devica mantr.		10	12	1 55	4 39
8 Csetrtek	Málamesa. Rojsztvo Marije		12	10	2 9	5 19
9 Pétek	Peter Klav	☉ †	13	8	4 27	5 56
10 Szobota	Miklos Tol. szpov.		14	6	5 45	6 30

37. Kda bi notriso Jezus vu hiso nikoga Farizeusov poglavnika. Luk. XIV. 1—11.

11 Nedela	Po Risz. 16. Ime Marije		5 16	6 4	7 4	7 3
12 Pondelek	Guidon szpov.		18	2	8 21	7 37
13 Tork	Amát püspök		19	0	9 36	8 13
14 Szreda	Zvisanje sv. Krizsa		20	58	10 47	8 52
15 Csetrtek	Nikomed mantr.		21	56	11 53	9 35
16 Pétek	Eufemija dev. mantr. ☽ †		23	54	popold.	10 22
17 Szobota	Lambert püspök		24	52	1 47	11 13

38. Prisztopoli szo k Jezusi farizeusje. Mátaj XXII. 34—46.

18 Nedela	Po Risz. 17. Jozsef Kup.		5 25	5 49	2 33	predp.
19 Pondelek	Januárij mant.		27	47	3 14	0 7
20 Tork	Eusztachij mantr.		28	45	3 49	1 4
21 Szreda	Mátaj apost. Kvatre ††		30	43	4 20	2 2
22 Csetrtek	Tomas Vil. püspök		31	41	4 49	3 1
23 Pétek	Linus pápa mantr. ††		32	39	5 15	4 1
24 Szobota	Gerard. mantr. ☉ ††		34	37	5 40	5 0

Sztopivsi Jezus vu ladjico. Mátaj IX. 1—8.

25 Nedela	Po Risz. 18. Kleofas.		5 36	5 35	6 5	6 1
26 Pondelek	Ciprijan mantr.		37	33	6 32	7 1
27 Tork	Adolf mantr.		38	31	7 0	8 2
28 Szreda	Vencsláv král		39	29	7 32	9 9
29 Csetrtek	Mihál nadangel.		40	27	8 8	10 14
30 Pétek	Hieronim cerkv. vucsitel. †		42	25	8 49	11 4

Izraelszki kalendár.

5664. leto.

Szept. 3. Elul. 23. S. Nez.,
Vajel.

Szept. 10. Thisri 1. 5665.

Szept. 11. Thisri 2. Ros
Hasanah.

Szept. 17. Thisri 8. Hazinn.

Szept. 19. Thisri 10. Jom
Kippur.

Szept. 24. Thisri 15. Szue-
coth.

Szept. 25. Thisri 16. Szue-
coth 2. n.

Szept. 30. Thisri 21. Ho-
sana rabb.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 3-ga
3 v. 58 m. predpol.

☉ Mlád 9-ga 9 v. 43
m. popoldné.

☽ Prvi krájec 16-ga
4 v. 13 m. popoldné.

☿ Pun 24-ga 6 v. 23
m. popoldné.

Vremen.

Po Herscheli :

Zacsétek meszeca je de-
zseven; 3—9-lepi dnévi ;
9—16. hladno; 16-do kon-
ca dezsdzsevno, premenljivo
vremen.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo szfároga kneta za 'szeptember:

Kákse je vremen na dén Mále mese,
Tákse nam trideszét dnij ne od tece!

Csi na Mihalovo z dolc, szever vlecsé
Veliko zimo i szneg nam prineszé.

Oktober

—
31 dnij

—
má

Vszeszvésések.

1-ga je dën 11 v. 39 m. dugi; dokonca meszeca je z 1 v. 41 m. kračisici.

23-ga 9 v. 24 m. popoldné szunce v znaménye škorskor-pijona.

Dën	Katoliesanszki i protesztanszki	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zähod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zähod v. m.	
1 Szobota	Remigius pk. szpov.	☾	5 44	5 23	9 37	popold.	
40. Szpodobno je vesinyeno kračesztvo nebeszko k esloveki králi. Mätaj XXII. 1—14.							
2 Nedela	Po Risz. 19. Rozsn. V. ☾	☾	5 45	5 21	10 33	0 57	
3 Pondelek	Kandid mantrnik	☾	46	19	11 36	1 46	
4 Tork	Franciscus Asiski	☾	48	17	predp.	2 32	
5 Szreda	Placid mantrnik	☾	49	15	0 45	3 11	
6 Csetrtek	Bruno szpovednik	☾	50	13	1 58	3 48	
7 Pétek	Augustus szpovednik †	☾	51	11	3 15	4 23	
8 Szobota	Brigita devica	☾	53	9	4 34	4 57	

41. Bil je niki králies steroga szin je betezsen. Jän. IV. 45—53.

9 Nedela	Po Risz. 20. V. Goszp. ☾	☾	5 55	5 7	5 52	5 31
10 Pondelek	Franciscus Forg. szpov.	☾	56	5	7 10	6 6
11 Tork	Placidija devica	☾	57	3	8 25	6 45
12 Szreda	Makszimilijan pk.	☾	50	1	9 36	7 27
13 Csetrtek	Kálmán Didokus	☾	6 1	4 59	10 40	8 14
14 Pétek	Kallisztus pápa †	☾	2	58	11 39	9 4
15 Szobota	Terezija devica	☾	3	55	popold.	9 58

42. Kračesztki eslovek raesun vesini z szvojimi szlugi. Mätaj. XVIII. 23—35.

16 Nedela	Po Risz. 21. Gallus ap. ☾	☾	6 5	4 53	1 12	10 54
17 Pondelek	Hedvig devica	☾	6	52	1 50	11 56
18 Tork	Lükács evangelista	☾	8	50	2 22	predp.
16 Szreda	Peter Alkantaszi szpov.	☾	9	48	2 51	0 53
20 Csetrtek	Vendelin	☾	10	46	3 18	1 53
21 Pétek	Ursula devica, mantr. †	☾	12	44	3 44	2 53
22 Szobota	Kordula dev. mantrnica	☾	14	42	4 9	3 52

43. Idoesi farizeusje tanács szo drszali. Mätaj XXII. 15—21.

23 Nedela	Po Risz. 22. János Kal. ☾	☾	6 15	4 40	4 36	4 53
24 Pondelek	Ráfael nadangel.	☾	17	39	5 4	5 54
25 Tork	Margeta Alacoque dev. ☾	☾	18	37	5 34	6 56
26 Szreda	Demetrij mantrnik	☾	19	35	6 8	7 58
27 Csetrtek	Szabina mantr.	☾	21	34	6 48	8 59
28 Pétek	Simon i Judás apostola †	☾	23	32	7 34	9 58
29 Szobota	Narcisz püspek	☾	24	30	8 27	10 53

44. Gda bí guesal Jezus vnozsiní. Mätaj. IX. 18—26.

30 Nedela	Po Risz. 23. Alphonz Rod. ☾	☾	6 26	4 28	9 27	11 44
31 Pondelek	Wolfgang püspek ††	☾	28	26	10 31	popold.

Izraelszki kalendár.

5665. leto.

Okt. 1. Thisri 22. Sem. azereh.

Okt. 2. Thisri 23. Szim-cath tho.

Okt. 8. Thisri 29. S. Beresith.

Okt. 9. Thisri 30. Ros Chodes.

Okt. 10. March. 1. R. Ch.

Okt. 15. March. 6. S. Noach.

Okt. 17. March. 8. Seni poszt.

Okt. 20. March. 11. Chamisi poszt.

Okt. 22. March. 13. S. Lech-Lecha.

Okt. 24. March. 15. Seni poszt.

Okt. 29. March. 20. S. Vajere.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zädnyi krájec 2-ga 2 v. 52 m. popold.

☾ Mlád 9-ga 6 v. 25 m. predpoldné.

☾ Prvi krájec 16-ga 6 v. 54 m. predpoldné.

☾ Pun 24-ga 11 v. 56 m. predpoldné.

Vremen

Po Perscheli :

1—9-ga dezsevno, hladno; 9—16-ga na goszci dezs; 16—24 lepo; na konci meszeca mrzlo.

November

—
30 dní
—
má

Andrejscek.

1-ga je dén 9 v. 45 m. dugi; do konca meszeca je z 1 v. 14 m. kracsisi.

22-ga 6 v. 15 m. popoldné Szunce vznamenye sztreleca sztopi.

Dén	Katholiesanski i protesztantszki	☾ hed	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Tork	Vszech Szvetnikov dén ☾	☾	6 29	4 25	11 41	1 20
2 Szreda	Szpomin Vszech † Vernih	☾	30	24	predp.	1 47
3 Csetrtek	Malachijas püspek	☾	32	22	0 55	2 21
4 Pétek	Károl Boromejszki †	☾	33	21	2 9	2 54
5 Szobota	Imrij vojvoda	☾	35	20	3 26	3 26

45. Od dobroga szemena i kokola. Mátaj XIII. 24—30.

6 Nedela	Po Riszálih 24.	☾	6 36	4 18	4 42	3 59
7 Pondelek	Engelbert püspek	☾	38	17	5 58	4 36
8 Tork	Gottfried püspek	☾	39	16	7 12	5 16
9 Szreda	Bozsidar mantrnik	☾	40	14	8 22	6 1
10 Csetrtek	András Avel. szpov.	☾	42	13	9 25	6 50
11 Pétek	Martin püspek †	☾	44	12	10 21	7 45
12 Szobota	Jozafát püspek	☾	46	10	11 8	8 43

46. Szpodobno je králesztvo nebeszko k mustárszkomi zni. Mátaj XIII. 31—35.

13 Nedela	Po Risz. 25. Stanisláv K.	☾	6 47	4 9	11 49	9 41
14 Pondelek	Jukund püspek	☾	48	8	popold.	10 42
15 Tork	Leopold szpovednik ☾	☾	50	7	0 44	11 41
16 Szreda	Edmund püspek	☾	52	6	1 21	predp.
17 Csetrtek	Gregor Thaumt.	☾	53	5	1 48	0 41
18 Pétek	Odon apát †	☾	55	3	2 13	1 42
19 Szobota	Elizabeta	☾	56	2	2 38	3 42

47. Gda bodete vidili odürnoszt opüsesenya. Mátaj. XXIV. 15—35.

20 Nedela	Po Risz. 26. Feliks szp.	☾	6 57	4 1	3 5	3 43
21 Pondelek	Darüvanye B. D. Marije	☾	59	0	3 24	4 45
22 Tork	Cecilija devica mantr.	☾	7 1	3 59	4 7	5 48
23 Szreda	Klemen pápa mantr. ☾	☾	2	58	4 46	6 51
24 Csetrtek	János od krizsa szpov.	☾	3	58	5 30	7 51
25 Pétek	Katharina dev. mantr. †	☾	5	57	6 22	8 49
26 Szobota	Konrad püspek	☾	6	56	7 20	9 43

48. Bodo znaménya vu szunci. Luk. XXI. 25—53.

27 Nedela	Adv. 1. Virgil. szpov.	☾	7 7	3 56	8 24	10 40
28 Pondelek	Rufusz mantrnik	☾	9	55	9 32	11 13
29 Tork	Szaturnin püspek	☾	10	55	10 43	11 50
30 Szreda	András apostol ☾ ††	☾	12	54	11 56	popold.

Izraelszki kalendár.

5665. leto.

Nov. 5. March. 27. S. Chaje Sza.

Nov. 8. March. 30. Ros Chodes.

Nov. 9. Kiszlev 1. R. Ch.

Nov. 12. Kiszlev 4. S. Tol doth.

Nov. 19. Kiszlev 11. S. Vajeze.

Nov. 26. Kiszlev 18. S. Vajslach.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zádnyi krájec 1-ga 0 v. 13 m. popoldné.

☾ Mlad 7-ga 4 v. 37 m. popoldné.

☾ Prvi krájec 15-ga 1 v. 35 m. predpoldné.

☾ Pun 23-ga 4 v. 12 m. popoldné.

☾ Zádnyi krájec 30-ga 8 v. 38 m. predpold.

Vremen.

Po Herscheli :

1—7-ga lepo vreme ;
7—15 vetrovno, mrzlo; 15—
23-ga lepo, mlácsno vreme;
potom mrzlo, vetrovno,
naslednyje dezs z sznegom.

Z a p i s z n i k

Dén		Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za november:

Mraz Vszehszvécov to pomeni
Ka Martina dén bo lepi.

Csi je lepi Martin, velko dá zimo
Csi je megleni, szlabo dobimo.

December

31 dnij

má

Proszinec.

1-ga je dén 8 v. 41 m. dugi; do 20-ga meszeca je za 19 m. kracsisi; potom raszté 5 m. 27-ga 7 v. 13 m. predpoldné Szunce vznaménye kozla sztopi. Zacsétek zime.

Dén	Katolicsánszki i protesztantszki	C hod	Szunca izhod v. m.	Szunca záhod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca záhod v. m.
1	Csetrtek	Eligij püspök	7 13	3 54	predp.	0 56
2	Pétek	Bibijana devica	14	53	1 08	1 27
3	Szobota	Franciscus Xav.	15	53	2 22	1 58

49. Gđa bi esño Ivan vu vozi dela Krisztusova. Mátaj. XI. 2—10.

4	Nedela	Adv. II. Barbara	7 16	3 52	3 36	2 31
5	Ponedelek	Szaba apát	17	51	4 49	3 8
6	Tork	Miklos püspök	18	51	6 1	3 50
7	Szreda	Ambrozij püspök	19	51	7 7	4 37
8	Csetrtek	Brezgr. Poprij. D. Marije	20	51	8 7	5 30
9	Pétek	Leokádija devica	21	51	9 0	6 27
10	Szobota	Melchiades pápa	22	51	9 44	7 26

50. Poszlali szo zsidovje z Jeruzsalemá Dáhovne i Levite k Ivani. Jan. I. 19—28.

11	Nedela	Adv. III. Damazus	7 23	3 51	10 23	8 27
12	Ponedelek	Szinezij mantrnik	24	51	10 55	9 27
13	Tork	Lucija dev. mantrn.	25	51	11 25	10 28
14	Szreda	Szpirid. püsp. ☉ Kvatr. ††	26	51	11 51	11 28
15	Csetrtek	Valerijan püspök	27	52	popold.	predp.
16	Pétek	Albina dev. mantr.	28	52	0 41	0 28
17	Szobota	Lázár püspök	28	52	1 7	1 28

51. Vu petnájsztom leti ládanya Tiberius caszara. Luk. III. 1—6.

18	Nedela	Adv. IV. Grácián	7 29	3 52	1 35	2 29
19	Ponedelek	Namezius mantr.	30	52	2 6	3 32
20	Tork	Amm. i Theof.	30	53	2 41	4 35
21	Szreda	Tomás apostol	31	53	3 22	5 38
22	Csetrtek	Zeno mantrnik	31	54	4 11	6 39
23	Pétek	Viktorija dev. mantr.	32	54	5 8	7 35
24	Szobota	Ádam i Éva	32	55	6 12	8 27

52. Vu zacsétki je bila recs. János I. 1—14.

25	Nedela	Bozsics, Rojsz. Jez. Kriszt	7 33	3 56	7 21	9 13
26	Pondel.	Stevan, prvi mantrnik	33	56	8 32	9 53
27	Tork	János apostol evang.	33	57	9 45	10 28
28	Szreda	Drobna Detca.	33	58	10 59	11 0
29	Csetrtek	Tomás püspök	34	50	predp.	11 31
30	Pétek	Anisz püspök	34	4 0	0 12	popold.
31	Szobota	Szilveszter püspök	34	1	1 25	0 34

Izraelszki kalendár.

5665. leto.

Decz. 3. Kiszlev 25. S. Vajesev.
 Decz. 4. Kiszlev 26.
 Decz. 5. Kiszlev 27.
 Decz. 6. Kiszlev 28.
 Decz. 7. Kiszlev 29.
 Decz. 8. Kiszlev 30. R. Chodcs.
 Decz. 9. Teb. R. Ch.
 Decz. 10. Teb. 2. S. Mikez.
 Decz. 17. Teb. 9. S. Vajigas.
 Decz. 18. Teb. 10. Jeruzsálena napádanya poszt.
 Decz. 24. Teb. 16. S. Vajechi.
 Decz. 29. Teb. 21. Sobebim poszt.
 Decz. 31. Teb. 23. S. Semoth.

Chanukkah

Meszecsní szpremeni.

☉ Mlád 7-ga 4 v. 46 m. predpoldné.
 ☽ Prvi krájec 14-ga 11 v. 7 m. popoldné.
 ☿ Pun 22-ga 7 v. 1 m. popoldné.
 ☾ Zádnyi krájec 29-ga 4 v. 46 m. popoldné.

Vremen.

Po Herscheli :

1—7-ga vetrno; dezš z sznegom; 7—14 veliko vetrovje. mraz; 1—22-ga dezš, szneg; 22-do konca szneg; mraz.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za december:

Detca vörvajte prav, ka právi vam mati:
Vüzem na pécsi, esi Bozsics na trati.

Lucija kráti dén
Je znáno vszem lüdém.

Z vezdoszlovni kalendarszki tao.

1904.

I. Presztopni szvétki vu rimszko katoliesanszkoj cérkvi.

1. Steri sze z-zvéniesnoj szlovesznosztoj obszlúsácája.

Nedela pred pepelniczov	jan. 31.
Vüzemszka nedela	apr. 3.
Krizsov tleden	máj. 9. 10. 11.
Vnébozasztopenye Krisztusa	máj. 12.
Riszalszka nedela	máj. 22.
Szv. Trojsztva nedela	máj. 29.
Telovo	jun. 2.
Prva adventszka nedela	nov. 27.

2. Steri sze szamo c-cérkvi obrzsárájo.

Preszladko ime Jezusa	jan. 17.
Pepelnica	febr. 17.
Szvétek trnavé korone Jezusa	febr. 19.
Szpomin szpice i cvekov Jezusa	febr. 26.
Szpomin prtov Jezusa	márcz. 4.
Szpomin petéri szvéti rán Jezusa	márcz. 11.
Szpomin szedméri zsalosztí bl. D. Marije	márcz. 25.
Dén obrambe szvétoga Jozsefa	apr. 24.
Szvétek preszladkoga Szreza Jezusa	jun. 10.
Szvétek preszvéte krvi Jezusa	jul. 3.
Szvétek bozsega Zvelicsara	jul. 17.
Dén obrambe szvétoga Joakima	aug. 21.
Szvétek angelov csuvárov	szept. 4.
Preszladko ime Marije	szept. 11.
Rozsnovenszka nedela	okt. 2.
Vélka goszpá vogrszkoj drzsánja	okt. 9.
Obramba bl. D. Marije	nov. 6.

II. Zapovedani posztni dnévi vu rimszko katoliesanszkoj czerkvi.

a) Kvátrni.

Szprotoletni	febr. 24, 26, 27.
Letni	máj. 25, 27, 28.
Jeszenszki	szept. 21, 23, 24.
Zimszki	decz. 14, 16, 17.

b) Vigilszki.

1. V-szoboto pred riszalszkov nedelov máj. 21.
2. Pred Petrovim jun. 28.
3. Pred vélkov mesov aug. 13.
4. Pred vszemih Szvétcih okt. 31.
5. Pred Bozsiesom decz. 24.

c) Drúgi zapovedani poszti.

1. Vélki poszt, od pepelnicze do vüzemszke nedele vszaki dén zvün nedele.
2. V adventi vszaka szreda i pétek.
3. V czelom leti vszaki pétek je prepovedano meszno ráno vszivati.

III. Fasenek letosz trpí

41 dnévo; od szvétí trej králov do fasenszkoj torka, to je od 6-ga januára do 16-ga februára.

IV. Nebeszki patronje.

a) Vu pod vogrszko svz. korono szlisajocsih drzsánjah.

1. Na vogrszkom: Szvétí Stevan (aug. 20.).
2. Na erdélyszkom: Svz. Ladiszlav (jun. 27.).
3. Na horvatskom: Svz. Elias (jul. 20.) i Svz. Rok (aug. 16.).
4. Na slavovszkom: Svz. Ivan (jun. 24.).
5. Na dalmatinszkom: Svz. Spiridion (decz. 12.).
6. Na primorszkom: Svz. Jozsef (márcz. 19.) i svz. Vida (jun. 15.).

b) Vu drzsányah, stera szo vu ausztriánszkom drzsávnóm szpráviscsi zdrúszena.

1. Vu szpodnoj Ausztriji: Svz. Leopold (nov. 15.).
2. Na csehszkom: Svz. Ivan Nepomucenszki (máj. 16.) i Svz. Venczel (szept. 28.).
3. Vu zgoranjaj Ausztriji: Svz. Forján (máj. 4.).
4. V-Haliesi: Svz. Szaniszlav (máj. 7.).
5. Na Koroskom: Svz. Jozsef i svz. Edzsit (szept. 1.).
6. Na Krajnszkom: Svz. Jozsef i svz. Júri (apr. 23.).
7. Na Ludomirszkom: Svz. Mihály (szept. 29.).
8. Na Morávsvzkom: Svz. Cziril i Method (jul. 5.).
9. Vu Szalzburgi: Svz. Rupertus (szept. 24.).
10. Vu Slezii: Svz. Hedviga (okt. 17.).
11. Na Stajarszkom: Svz. Jozsef (márcz. 19.).
12. Na Tirolszkom: za nemce svz. Jozsef: za taliáne svz. Vigil (nov. 27.).
13. Na primorszkom: Svz. Balázs (febr. 3.) i svz. Jozsef (márcz. 19.).
14. Vu Trszti: Svz. Jusztin (nov. 2.).

V. Potemnenje szuncza i meszeczca.

Vu 1904 om leti szuncze dvakrát potemnej, ali prinasz sze to ne bode vidilo. Potemnenje meszeczca v etom leti ne bode.

1. Obrocno potemnenje szuncza bode márcziusa 17-ga. Prinasz sze ne bode vidilo. Zacsne sze vgojndno ob 3 joj vöri 53 ih minutaj ino sze dokoncsa ob 10 v. 1 min. — Vidilo de sze v izhodnoj Áfriki, v-júzsno-izhodnoj Ázsii, na indszkom Oczéáni ino na záhodnoj sztráni vélkoga Oczéána.

2. Popuno potemnenje szuncza: Prinasz ga ne bode viditi. Zacsne sze vecsér ob 7 ih i 24 min. ino sze dokoncsa szeptembra 10-ga zaútra ob 0 v. 27 popolnocsi. Vidili do je na vélkom Oczéáni ino pri záhodi v júzsnoj Ameriki.

VI. Zvezdoszlávní táli leta.

Szprotoletja zacsétek : Márcziusa 21 ga ob 1-oj vóri i 58 min. pred poldnévom. Vu tom vremeni szta dén i noes vednáko dúgiva.

Leta zacsétek : juniusa 21-ga ob 9 v. 51 min. odvacsara. Na nasem táli zemlé je dén zdaj nájdugsí.

Jészeni zacsétek : szept. 23-ga ob 9 i 51 min. vcsér. Dén je vtom vremeni znova vednáki z noesjov.

Zime zacsétek : decz. 22-ga ob 7 i 13 min. pred poldnévom. Na nasem táli zemlé nájdugsá noes i nájkrajsí dén.

VII. Naturene dobe leta pod nasim podnébjom.

1. *Zima* : od decz. 24-ga do febr. 24-ga, trpi 62 dni.
2. *Szüsecni csasz* : od febr. 24-ga do márcz. 19-ga, trpi 24 dni.
3. *Szprotoletje* : od márcz. 19-ga do máj. 16-ga, trpi 58 dni.
4. *Predletje* : od máj. 16-ga do jun. 8-ga, trpi 23 dni.
5. *Leto* : od jun. 8-ga do aug. 20-ga, trpi 73 dni.
6. *Zorilo* : od aug. 20-ga do szept. 21-ga, trpi 32 dni.
7. *Jeszén* : od szept. 21-ga do nov. 11-ga, trpi 51 dni.
8. *Predzimje* : od nov. 11-ga, do decz. 21-ga, trpi 43 dni.

VIII. Nebeszka znaménja.

☉ oven, ☌ bik, ♀ divojseti, ☾ rak, ♀ oroslán, ♀ divojka, ♀ váge, ♀ skor-pion, ♀ sztrelec, ♀ kozel, ♀ vodár, ♀ ribe. Prva troja znaménja szo szprotoletna, drúga troja letna, trétja troja jeszenszka i strta troja zimszka.

IX. Szuncze z szvojimi zvezdami.

1. Na szredi szvojih planet je nase szuncze.
2. Prednje planete szo : *Merkur* szkoro 8 million mil od szunca ; edno leto na njoj trpi 88 dni.

Venusz, 15 million mil od szunca ; leto na njoj 225 dni trpi.

Zemla, 20 million mil od szunca ; leto na njoj trpi 365 dni.

Marsz, 32 million mil od szunca ; leto na njoj 687 dni trpi.

472 málih planet do 1901-ga leta ; liki zvezdo znánczi vszako leto nájdejo na tisztom táli podnébjá drúge nove esce.

Jupiter, 107 million mil od szunca ; 12 let pride ednok okoli szunca, záto leto na njoj 12 nasih let trpi.

Szaturmuz, 194 million mil dalecs od szunca ; okoli szunca ednok vu 29 letaj i 116 dnévaj pot oprávi, záto je to prinjoj edno leto.

Uranusz, 396½ million mil od szunca, pot okoli szunca 84 let oprávi ; — to je prinjoj edno leto.

Neptun, 621 million mil dalecs od szunca, okoli pride ednok vu 164 letah i 216 dnévah.

Planet planete — stere sze náimre okoli véksi

planet vrtijo ino z-véksimi vréd okoli szunca. Ovacsí sze za meszece zovéjo. Zemla má 1-ga, Mars 2, Jupiter 5, Szaturmuz 8, Uranusz 4 i Neptun 1-ga.

X. Vládajoesa planeta je letosz :

Marsz.

XI. Preminjávánje meszece sze znamenúje.

☉ mlád, ☽ prvi frtáo, ☾ pun, ☾ zádnyi frtáo.

Imenitne dobe ino veki.

Za 1904-to presztopno leto.

To leto je :

7775-o od sztvorjenjá csloveka.

7635-o poleg racsúna szedemdeszéterih egyiptomskih modrih.

7502-o poleg racsúna greske cérkvi.

7412-o poleg bizantinszkoga (carigrádszkoga) racsúna.

7406-o poleg antiochonszkoga racsúna.

6617-o poleg racsúna Juliuskoga.

5910-o poleg racsúna szvétá réda.

5894-o poleg poprávenoga racsúna Petaviusovoga.

5888-o poleg návadnoga racsúna Petaviusovoga.

5853-e poleg racsúna Kalvisúsa i Skaligera.

5664 65-o poleg racsúna zsidovov.

5629-o od konceza zlátih vekov.

5351-o od konceza obesinszkoga potopa.

3771-o od izhoda zsidovszkoga národa z-Egyptoma.

3483-e od konceza srebrnoga veka.

3433-o od zacsétka greskoga areopága.

2893-e od zidánja prve Jeruzsálemszke czerkve.

2683-e od zacsétka olympiádov — t. j. greskoga let racsúna.

2654-o od zacsétka zidánja Rima.

1904-o od rojstvtva Krisztusovoga.

1773-e od porúsenjá trétje Jeruzsálemszke czerkve.

1669-o od raztepenjá zsidovov.

1593-e od prve prepovidí pregánjanja krscsenikov.

1322-o od bega Mohammedovoga.

1316-o od konceza medovoga veka.

1204-o od zacsétka nemsko rimszkoga czaszársztva.

1009-o od dohoda vogrov na vogrskzo.

910-o od krszta vojvoda Gejze.

907-o od zacsétka kralúvanja sv. Stevana.

904-o od casza, ka sze vogrskzo drzsánje med szamosztálna drzsánja racsúna.

723 o od zaszpoznánja compassa v Europi.

663-e, ka szo peszjanje vogrskzi národ pobili.

631-o, ka szo vládarje z-Habsburgszke hizze na rimszko-czaszárskzi tron prisli.

547-o, ka je I. vékí Ludovik Kral Dalmátio obládao.

522-o od szmrti vékoga Ludovika.

508-o od bitja poleg Nikápolya.

467-o od obládanja tórkov poleg Belgráda po Hunyadi Jánosi vesinjenoga.

466-o od zmislenja stamparie.

462-o od bojne zgrúbe vogrskzke poleg Várne.

451-o od obládanja Konstantinápolya (Czarigráda).

446-o od leta, stero je Korvin Matjas na vogrskzi tronus prisel.

412-o od nájdenja Amerike.

379-o od leta, ka szo tórkí vogrskzke vojszke pobili pri Mohácsi.

376-o, ka ausztriánszki rojáci kralújo na vogrskzkom.

338 o, ka Zrinyi Miklós vu boji szpadno.

319-o, ka szo krumpli szpoznáni v Europi.

240-o, ka je Montecuccoli törke pobio v Modincih, pri Monasteri.
 207-o, ka je Savoyanski Eugen törke zbio pri Zenti.
 205-o, ka szo szopotni masin zmislili.
 101-o, ka szo szopotno ladjó zmislili.
 98-o, ka je prva zseleznica sla.
 74-o, od rojstva I. Ferencz Jozsefa.
 56-o, ka je I. Ferencz Jozsef na tron szopto.
 37-o, ka je za vogrszkoga krála koronani.

Právde sze pri szodnijaj neszmiyo pelati :

1. Poleg 1868-ga leta I. posztávė III-ga i IV-ga poglávja sze nisce neszmi pred szodnijo pozvati na

szvoje vőre szvétke zvün nisterni zvünrédno szilni potrebsin. Csi káksi termin na szvétek szpádne, te sze szlobodno znim pocsáka do nájbilznjega delavnoga dnėva. Pri exekuczijaj rávno tak.

Zsidove neszmi pred szod pozvati po szobotaj. Zvün toga : Na Purim (márcz. 1.). Na vüzemski szvétkov 1., 2., 7., i 8-i dén (márcz. 31., apr. 1., 6., 7.). Na Sabuoth (Riszáli — máj. 20., 21.). Na dén razrűsenja Jeruzsálema (jul. 21.). Na 1. i 2. dén novoga leta. (szept. 10. 11.). Na den pomirenja (szept. 19.). Na dén Satorov (szept. 24.). Na dén veszelja posztávė (okt. 2.).

Velicsanszka vladajocsa rodovina.

Szlávno vladajocsi kral :

1. **Ferencz Jozsef** (Karol) z bozse milozsti caszar Ausztrie, Csehszki, Lombardszki, Venetinszki, Dalmat-, Hrvat-, Szlavon-, Galiczia-, Lodomirszki in Illyrszki kral, Apostolszki kral vogrszki. Rojen v Becs 1830. aug. 18. Vládati zacno 1848. decz. 2. Za vogrszkoga krála koronuvan 1867. jun. 8.

Velicsanszka kralica :

Elisabetha (Amalija, Eugenia) caszarica Ausztrianszka, bavarszka vojvodica, csi Maximiliana Jozsefa ; rojena v Posenhofeni 1837. decz. 24., umozsena v Becs 1854. aprila 25. Za vogrszko kralico koronuvana 1867. jun. 8-ga. Vmrla 1898. szept. 10-ga v Genfi.

Deca :

1. **Szofija** (Friderika, Dorothea, Maria, Josepha) roj. 1855. marc. 5. Vmrla 1857. máj. 29.
 2. **Gizela** (Ludovika, Maria) roj. 1856. julia 12. Zdana z Leopoldom, bavarszkim vojvodom 1873. apr. 20.
 3. **Rudolf** (Ferencz, Karol, Jozsef) rojen v Luxemburgi 1858. aug. 21. Ozsenjen z Stefanijov, cserjov Leopolda, krála Belgijszskoga v Becs 1881. maja 10. Mrtev 1889. jan. 30.

Dete :

Elisabetha (Maria, Henrietta, Stefaniya, Gizela) c. i kr. nadvojvodica ; rojena v Luxemburgi 1883. szept. 2. Zdana z Windischgrätz Otto vojvodom (hercegom) 1902. jan. 23.
 4. **Maria** (Amalia, Matilda, Valerija) rojena v Budi 1863. aprila 22. Zdana z Szalvator Leopold nadvojvodom (főherceg) 1890. jul. 31.

Bratja nj c. i kr. velicsanszstva.

1. **Maximilian** (Ferdinand, Jozsef, Maria) mexikanszki caszar ; rojen 1832. julia 6. Ozsenjen v Brűs-

seli 1857. jul. 26. z **Saroltov** (Emiliov, Auguszto) belgiskov vojvodico (rojena 1840. jun. 7.). Mrtev 1867. jun. 19.

2. **Karol** (Ludvig, Jozsef, Maria) rojen 1833. julia 30. Mrtev 1896. maj. 19. Tretja zsená : **Maria Terezija**, Don Miguela, portugalszskoga vojvoda cser ; rojena 1855. aug. 24. Zdana 1873. julia 23.

3. **Ludvig** (Jozsef, Anton, Viktor) rojen 1842. majusa 15-ga.

Naszlednik njih. Vel. vu kralovesini.

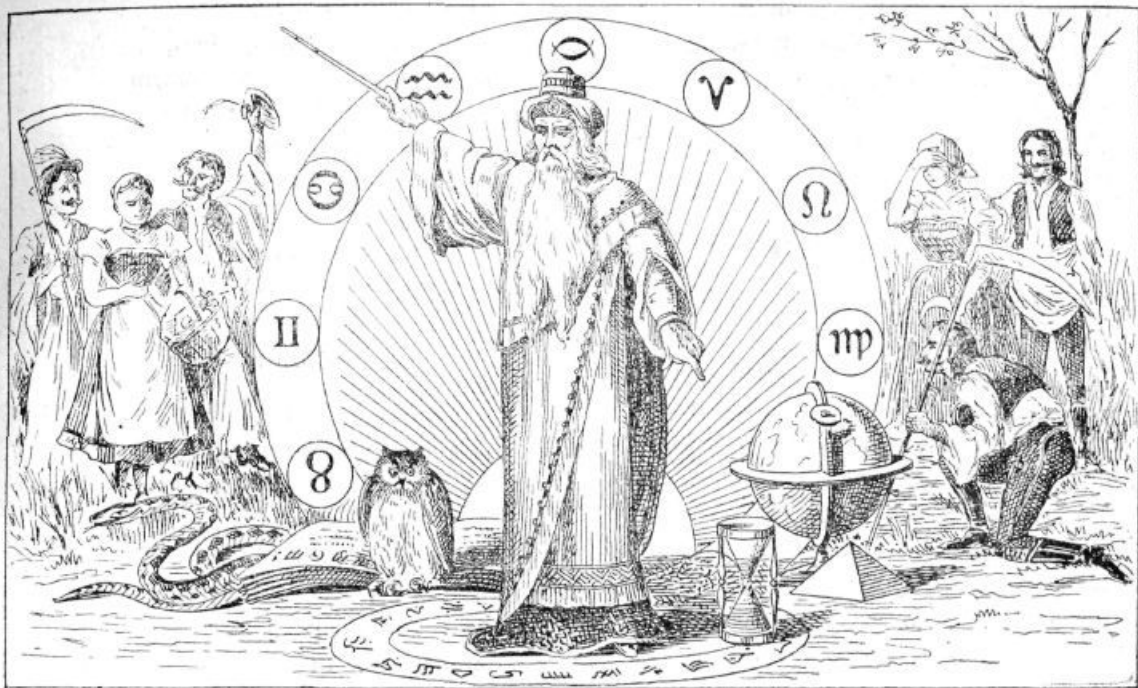
Ferenc Ferdinand nadvojvoda. Rojen 1863. dec. 18. v Gradci. Sztarisje : Karol Ludvig i Maria Annuciata nadvojvodica (mrtva 1871.). Ozsenjen 1900. jul. 1. v Reichstätti z Sofijov (Chotek grofojcov, heserjov Chotek Bohuszlav grofa i Kinszki Vilhelmine grofojce. Rojena 1868. marc. 1.

Rodovina c. i kr. nadvojvoda Jozsefa.

Jozsef (Karol, Ludvig) nadvojvoda. Rojen 1833. marc. 2. Zdan 1864. maj. 12. Zsená : **Klotilda** (Maria, Adelhaida, Amalia) vojvodica z Sax-Coburg-Gothe. rojena 1846. jul. 8.

Deca :

1. **Elisabeta**, roj. 1865. marc. 18. mrtva 1864. jan. 7.
 2. **Maria Dorothea**, roj. 1867. junija 14. Zdana 1890. nov. 5. z Filipom, Orleanszkim vojvodom.
 3. **Margareta**, rojena 1870. julia 6. Zdana 1890. julia 15. z Thurn-Taxis Albert kr. vojvodom.
 4. **Jozsef**, rojen 1872. aug. 9. Zdan z Auguszto nadvojvodico.
 5. **Ladiszlav**, roj 1875. jul. 16. Mrtev 1895. szept. 6.
 6. **Elisabetha**, rojena 1883. márc. 9.
 7. **Klotilda**, rojena 1884. maja 9.

Sztoletni prorok za 1904-to presztopno leto.

Sztáro leto preminocse
 Meknolo sze novomi
 Vsze nevole nasz pekocse
 Prisle k konci szo szvoj'mi.
 Nikdár vecs nazáj ga ne bo
 V vecsnoszt sze pogrozilo
 Vsze od neszlo, kaj je lepo
 Cseszt, diko pokoszilo.
 Edno nam je szam' nihalo
 Ar od nesztí ne moglo
 To je nase dobrodelo
 Dobro ino lagovo;
 Plácsa dobrim, kázen bozsnim
 Sze zapise od Bogá
 Zsaloszt etim, radoszt onim
 V vekivecsnosztí on dá.
 Zátó lübi Nyega szrcsno
 Ga ne zsáli nikdár ne
 Mirno trpi vszo neszrecso
 Noszi krizse poszláne.
 Veren bodi domovini
 Veren szvojim sztarisam
 Dober z dühovniki tvojmi
 Veren bozsjim vszem recsam
 Veren Szrci Jezusovmi

I Mariji Materi
 Da napuni z blagoszlovi
 Vernoszt eta hiso ti
 Na tom lepsem ovom szveti
 Pa zvelicsanye ti dá.
 Zdaj pa csüj, ka ka nam kleti
 Bog za vremena kali dá!

ZIMA.

Meszec december mrzel sze odváli
 Mrzel nam bode i január
 A léd do topili Szveti trí králi
 Pomenijocsi vinszki nam dár.
 Szveczna Marija, oblák te zakrije
 Szunce ne pride te veszelit
 A kmetovo Szrce odradosztí bije
 Na cvetno nedelo je pasnik velik.
 Zimszko je vremen od Boga nam dáno
 Dab'sze sztreta poprávila skér
 Dab'knige szí dobre, düsno to hráno
 V roke jemáli vszáki vecsér,
 Dabi nam zsmahne vszem dále koline
 Debele szvineye eto zimo

Dobro krmite záto goszpodinje
Naj vam ne pride nikaj mimo.
Delajte máli, dalajte vi velki
Notri vu hisi ino vünej
Vej znáte kak pise Pavel te szvéti
Ka ki ne dela, on naj ne je.

SZPROTOLETJE.

Szvétoğa Gregora vlazsen de dén;
Ráhla de mi zemla, csi jo z orjén;
Szvecsnicza szmejécsa nam léd raztopí;
Aprila grmlav'cza pa szláno z-haszí.
Májuski dezsdsz pa rosza blizkécsa
Od dávnoga veka szta paso noszécса!
Vértovje záto, drzste sze vörno;
Dajte toj zemli, ka njoj potrebno.
Delajte vrelo, delajte szkrbno,
Vüpanje mejte v bozso miloscso.

LETO.

Juniuski hladni vötri
Burkanja nebá neszo,
Juliusa velki szpári

Grmlaviczo in tocsó
V mésnjeki szí cvetje beri,
Ka vam bo na zdrávje vszem,
Gda vam pride mrzel vöter,
Prva szlána vu jeszén.
Zsétva vam naj bo veszéla;
Zsita psen'ce do volé;
Krúh vas vam naj Bog obhráni
Nevarnoscse i tocsé.

JESZÉN.

Kak szí szejao, tak szí zsenjao;
Kak szí szadio, tak bos bráo;
Csi más drevje lepo, csízto,
Zdaj ti noszi rodovitno;
Csi vinjáke vrédi szkrbno,
Zdaj sze plácса z médom szladko.
Dáre bozse lepo beri,
Hráno dáno mu zahváli;
Ouri znova, delaj szkrbno,
Ka gda pride zopet mrzlo,
Ne bos zaosztáni sztem,
Ka szí dúzsen vu jeszén.

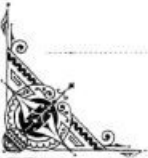
BOZSI BLAGOSZLOV.

Boga pa dikdár ne zábi;
Glej kak vnoé k szebi vábi:
Z betegom i sztratoszjov,
Z nevolov al' mladosztjov.
Vu vszem naj te vodi Bog,
Var'je naj te vszeh nadlog!
Boj sze njega, lübi ga,
Ki ti grehe odpüscsa!
Postúj krála, domovino,
Obdrzsi njih dvá posztávo
Lübi blízsnje, protivníke,
Ne íscsi szí szvoje díke!
Blagoszlov ti on naj dá,
Kí te varje iz nebá!

WA SZPOMIN.

→ 1904. ←

Peszem Jezusovomi Szrci na császt.

*Naj sze z digne peszem mila
Szrczi Jezusa na császt
Dabi nyemi v radoszt bila
Mojoj düsi pa vu szlászt.*

*Szrce blágo, Szrce zálo
Tebi vmiram, teb'zsvém
Tebi dájem díko, hválo
Tebi mclbo vszaki dén.*

*Tebi z rocsim düso, telo,
Miszel, zselo i volo
Tebi szrce naj veszelo,
Naj zsalosztno ono bo.*

*Nega szrca, dab' vcsinilo,
Telko dobra vszáki dén
Kak to dobro i premilo
Szrce bozse vszem lüdem.*

*Niscse mene tak ne lübi
Kak to Szrce lübvno
Nema szvet nas telko lüdi
Kelko dárov mi dalo.*

*Nega Szrca, da bi bilo
Tak szmileno meni kda
Kak je bozsje Szrce milo
V hipih zsitka mojega.*

*Ne ga szrca, da bi bilo
Tak prijázno k meni kda
Kak je Szrce drágo, milo
Jezusa zvelicsara.*

*Telko trosta ne sze dálo
Od nikoga scse meni
Kak na krizsi aldüváno
Bozsje Szrce po tebi.*

*Záto szpevam tebi peszem
Peszem hvále, lübavi
I z ednim te proszim naj szem
Vedno v tvojoj lübavi.*

Nikaj od pobožnoszti k szladkomi szrci Jezusovomi.

I.

Zgodovina ete pobožnoszti.

1. Vu sztárom veki.

Szkekája nega niti vnaturnom, niti v obernaturnom rédi; tou je, nega niedne zgodbe, stero nebi drúge zgodbe naprej pripravile. Drevo ne noszi vesazsi száda, nego prle liztje pozsené ino cveté; pa rávno tak je vu rédi milosese bozse; vu régi, steri je ober nase nature. Rávno

tak sztoji znasov pobožnosztjov, od stere szí nekaj precteti sesémo.

Pobožnoszt, stero déndenénji mámo k preszladkomi szrci Jezusa, je nej, kak kaksza zvezda, szpádnola z nebész, nego je pripravlena vu eslovcesih szrcáh od inda szveta mao.

Poleg pravice je ta pobožnoszt jezerodévétszto let sztara ino sze je zacsnola te, gda je nas Zvelicsiteo z eslovekom posztano vu utrobi blázsene Dívce Marije ino sze je v Bethlehemi na szvet porodo. Ár te vesazsi szo zacsnoli vszi, ki szo njegovo bozsánsztvo vervali, ztem vréd túdi njegovo eslovicsánsztvo szvéto moliti ino vu tom eslovicsánsztvi njegovo preszvéto szrcé.

Vu szvéto m píszmi sze Jezus szám zezáva na szvoje szvéto Szrcé veeskrát.

Med szvéczih i szvétimi ocsákih vnoge známo, ki szo zposzebnov pobožnosztjov bili k preszladkomi Szrci ino szo to pobožnoszt túdi radi drúgim preporácsali. Tak szv. Augus-

tin (roj. 354., mrtev 430 leta), eden iz nájvéksih cerkvenih vucesitelov na záhodi; zlátovútsztni szv. János (roj. 347., mrtev 407.), nájvéksi cerkveni vucesitel na izhodi; damiánszki szv. Peter (mrtev 1072-ga); szv. Bernhard (rojen 1091., mrtev 1153.), koga za médovútsznoga zovémo; assisiánszki szv. Ferenc (rojen 1182., mrtev 1226-ga) té Ocsa réda sv. Franciska; szv. Bonaventura (rojen 1221., mrtev 1274.); szerafínszki vucesitel cérkve szv. Tomás aquínszki (roj. 1225., mrtev 1274.); szv. Dominik, ocsa szvojega réda; szv. Aloysi (roj. 1568., mrtev 1591-ga), lepa lelíja Jezusovoga réda — i vnogi drúgi cerkveni vucesitelje i písátelje, ki szo vszi píszali od pobožnoszti ete ino túdi esasztili preszladko Szrcé.

Med esasztilcami preszvéto ga Szrcé iz szrednje dobe krsesánszke cérkve szta poszebnoga szpomína vredne dve nūni iz réda szv. Bedenika: szvéta Gertrudis (roj. 1256., mrtva 1310-ga) i szv. Mechtildis (roj. 1241., mrtva 1299.). One szo nej szamo esasztilce preszvéto szrcé Jezusa, nego szo túdi vnoge na to pobožnoszt nagnole ino lepe molítve píszale bozsemi szrci na esászte.

Szvéta Gertrudis je tak navdúsená bila na to pobožnoszt ino tak globoko i esászto vidla nezmerne kincese preszladkoga Szrcé Jezusovoga, ka je vu ednoj prikázni z zsalosztjov píszala szvéto ga Jánosa apostola, zakaj je nej kaj píszao od Szrcé Jezusovoga, na sterom je pri szlednjoj veesérji pocsívalo. Szvéti János njoj je etak odgovoro: Moja dúznsoszt je bíla vzacsétki szvéte matere Cérkvi vesiti ztelom posztánenje Reesi bozse. *Szladkoszti szvojega szrcé*

vszamogosci Bog vu szlednoj dobi szvetá scsé cslovecsemi rodi zcela odpreti, naj sze proti neszkoncsanoj bozsoj lúbéznosti mrzeo szvet povrné ino sze z gorésc bozse lúbéznosti z nova na lúbéznost zvuzsgé.

Rávno tak vrelí siritel té pobožnoszti je bio Landszbergzski János Jusztus (roj. 1490.,

voszt bozsánszkoga Szrcá. Eudes János (roj. 1601.; mrtev 1680.), eden pobožsen szlúzsáb-ník bozsi, je vnojo pizsao vu Szvojih knigaj od pobožnoszti k preszvétoimi Szrci. Szvétí Ferenc Salesí (roj. 1567.; mrtev 1622.), nevtrújeni apostol bozsi v Genfi, je poleg poszebne vole bozse red pobožsnih nún nasztavo, stere

Jezus sze szkázse bl. Alacoque Margeti v ográdci klostra.

mrtev 1539 v Kölni). Na njegovo naguesávanje szo njegoví tovarísje v klostri na dveri svoje kepe preszladkoga Szrcá pribili ino ztaksim tálom to preszvéto szrcé esasztilí.

Kama bole sze je 17-o sztoletje priblizsá-valo, tem véksa je nasztánola od dnéva do dnéva truma esasztilcov preszvétooga Szrcá Jezusovoga, tem bole szo poznávali ti pobožsni lúbezni-

sze imenújejo od „pohodjenjá bl. D. Marie“, ali „Salesiáne“ ino ztem rédom poszebno sirio pobožnoszt k preszladkomi Szrci Jezusovomi. Té pobožsne redovnice szo na szvojem skitki (cimer) i na szvojem pecsátnjeki edno szrcé mele gorívdárjeno, stero je z trnavov koronov bilo obdáno, ino odzgoraj eden krízs noszilo. Pa szvétí Ferenc njim je poszebno preporácsao,

ka ponížnoszt i krotkoszt szí naj ob prvím pridobijo, stere jákosztí szo z poszebnim tálom jákosztí bozsega Szreá.

Té réd pobozen je z taksim tálom kakti fundament nase pobozenosztí nasztano, na sterom sze je tá pobozenosztí esúdovitno rászírila, dokees je nej prisel esasz, vu sterom je poleg bozse vóle pobozenosztí eta vö sztopila iz máli klostrov ino sze je lübvav bozsega Szreá razlejála po celom szveti na pomoec szíromaskoga eslovecsega národa. Skér bozsa vu tom novom nazvesztsávanji bozsem je bila blázsená Maria Margeta Alacoque (Alakokk).

2. Vu 17-tom sztoletji.

Nájszvetejse Szreé Jezusovo, stero z posebnim tálom lübi nedúžno esízstoszt, szí je z rászírjávánje ete pobozenosztí edno ponízno núno dívico zébralo, ka naj mi zpoznamo, kak ono prevecs esízste düse lübi, kak velko telovno i düsevno esízstoszt zselej od omh, z sterimi sze vu nájszvetesem Oltárszkom Szakramenti zdrúzsiti sesé. Za toga volo szí je blázseno Alacoque Margeto zébralo to bozse szreé, naj bi ona bila, kí prvá szpozna toga Szreá lübéznoszt ino jo razglászi po celom szveti.

Pred 227 letih sze je zgodila dogodba eta, stere szponín ne miné iz pámeti eslovecsega roda, po naszedúvájoesoj poti.

Bl. Alacoque Margeta je poleg Szvoje pobozeno návade z pobozenov molítvov klécsala pred oltárszkim szvesztvom leta 1675-ga junija 16-ga — tiszto nedelo, stera v eszmíno telovoga szpáda. — Premislávála szí je tam, kak prevecs nász nas Zveliesitel lübi, ka nam je zté lübéznosztí tak velko dobroto zkázao, ka sze je za naso volo pod podobó krüha v oltár zápro do konca szvetá, ino vtom premislávánji je dobila gorécse zselé, szvojemi Bogi zevsze szvoje moesi zahválíti z szvojím zsitkom to velko lübéznoszt ino njegovo lübvav z gorécsav lübvavjov povrnóti. Kak je ona tak v pobozenom premisláványi klecsécs molíla, naednok sze njoj je Jezus zkázao, kak esí bi z tabernakuluma sztopo, ino njoj je pokázao szvoje telovno Szreé.

Z gorécsím plaménom je bilo to nájszvetese Szreé obdáno, kak z ednim morjom velkoga ognja; bole sze je szvetilo, kak Szunee; okoli njega trnava korona in ober njega szveti krízš blisesécsi. Presztrasena devica glédajoesa to prikázen zacsúje recsi Zveliesara z velkov lübéznosztjov i zsalosztjov etak govorécsega: „*Glej Szreé, stero tak prevecs lübito eslovecsi rod, ka sze njemi níkaj nej mílilo, nego je szamo szebé zpótrlo ino zapravilo, ka bi ztem szvojo lübézen pokázalo. Pa za vsze to szamo nezahválnoszt zsenjam od nájkvécsega tála lüdh. Zametávajo me, ne postújejo me, szvesztva prelomlávajo ino szo mrzlih szere proti etomi*

velkomi szvesztvi moje neizrecsene lübéznosztí. Esese bole me boli, ka taksa szreá túdi tak delajo zmenov, stera szo zposebnim tálom meni poszvecsena. Za toga volo zselem od tebé, naj sze prvi pétek po oszmíni Telovoga za poseben szvétek mojega szreá nasztávi, na sterom sze naj vórni precsisesávajo, ino moje Szreé pomirijo za vsza razzsalúvánja, stera na oltáraj pretrpeti more. Obecsam ti, ka sze mi Szreé razodene, ino obílen blagoszlov podeli vszem onim, kí njemi to esászt dájo ali sze trúdijo, ka bi jo njemi drúgi dáli.

Pobozena devica je szebé za nevredno drzsála takse velke mílосese vu szvojoj velkoj ponížnosztí ino za preszlabo, ka bi mogoesa bila to volo bozso szpunití. Jezus jo je pomirio, na sztálnoszt opomíno ino jo je poszlaó k pater de la Colombière-i, kí njémi szpovedniki, kí njoj more na pomoec bíti.

Pobozen njéni düsevni vodíteo jo je dobro izpitao od prikázni, stero je mela, ino gda je szpoznao, ka ona pravico guesí, te je z celov moesjov rászírjávati zacsno to od Bogá szamoga dáno pobozenoszt na esászt preszv. Szreá Jezusovoga. Szamoga szebé je preszladkomi Szrei preporoeso ino vszój szvojoj düsevnoj detci onoszto preporácsao. Pa od toga esaszá, kak esí bi sze vszi premenili, szo vszi z náglосesov naprej sli od dnéva do dnéva v pobozenosztí i bogábojaznosztí.

Ali poleg vszega toga je bozse Szprevidenje vu szvojoj neszkonesanoj modrosztí lí dopúsztilo, ka szo sze vnoge nádloge i protivnosztí na pot rászírjávánja ete pobozenosztí posztavíle. Blázsená Margeta je vnoga ospotávánja i pregánjanja mogla presztáti za voló njéne vrelosztí, z sterov je to pobozenoszt na szveti sírila. Ali bozse Szreé jo je potolázsiló vu sztiszkávánji ino zsalosztí rekoes: „Na szlászt vszega protúvanja bom lí kralúvao“.

Pa ne dugo potom je Jezus zaisztino obládao protivníke.

Prednjica núninszkoga réda, zvánoga „od Pohodjenjá Marije“ v Dijoni na Francoskom, je prozila ino túdi nájprvá dobila dopúsztsenje od visisnje cerkvene oblásztí leta 1686-ga, ka preszvéto Szreé Jezusovo szlobodno esasztí z szvojimi núnamí z zvúne:njov szlovesznosztjov. Túdi ona je dála stampati edno málo knigico od pobozenosztí ete, poleg stere knige sze je nasa pobozenoszt na nágloma rászírila po celoj okolíci. Vu blízánjem Francoskom meszti v Lyoni je pa lüdsztvo z knige P. Croiset-a, Jezusovoga réda dúhovníka, szpoznalo to pobozenosztí.

Gda je bl. Margeta vmrla (1690. okt. 17-ga), te je zse vu vnogih cerkváj bila podoba nájszvetesega szreá ino vu vnogih sze je esasztílo ono z posebnov szlovesznosztjov na prvi pétek po Telovoj oszmíni. Po celom szveti je

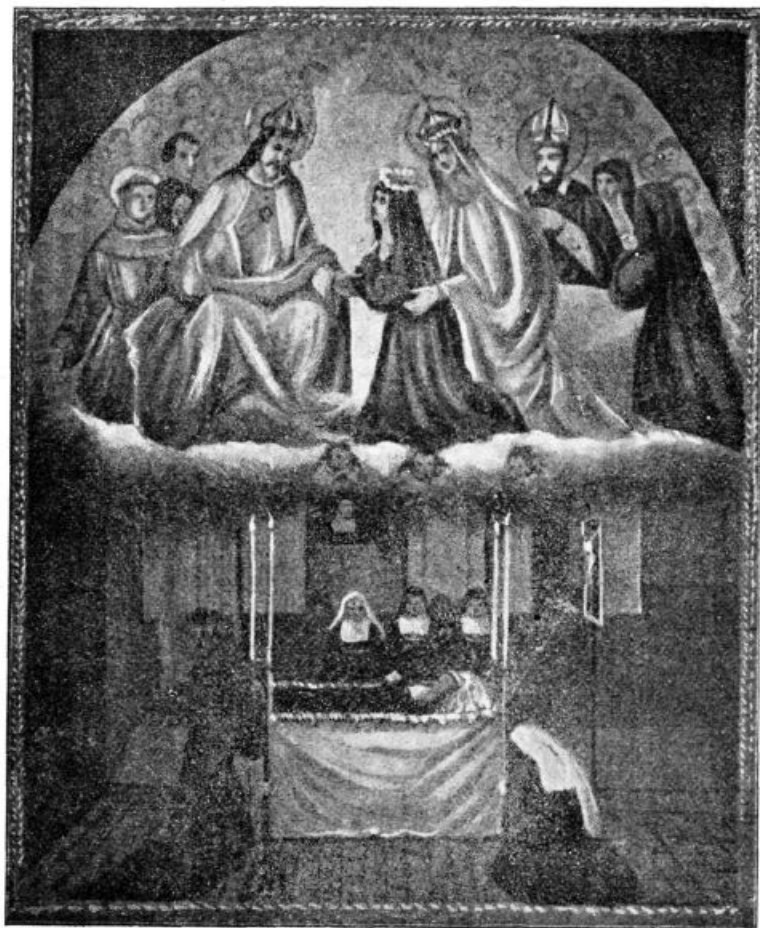
je pognalo to imenito drevo; korenjé szvoje je púsztilo vu szrea pobožsnoga lúdsztva ino je cvelo pred Bogom z lepim dúhom krsčesászke lúbéžnoszti.

3. Potrđjenjé i rászirjenjé pobožsnoszti.

Apostolszki szvéti sztolee — rimszki pápa — gda je vido, ka sze pobožsnoszť nova rászirjáva med lúdmí, je po oszťroj probi ino vnogoj prosnji siritelov potrdo to pobožsnoszť

Nej, dugo po tom szo XI-ti Clement, XIII-ti Ince pa XIII. Bedenik pápovje zandrúgim z véksimi i véksimi odpúszťkami bogatili to družstvo ino XIII. Kelemen szo zse edno posebno szvéto meso ino dúhovniske molíťvi potrđili preszladkomi Szrei na esászť.

Nego záto szí neszťmimo miszťliti, ka-je to vsze tak zmérom slo, ino nikaksi protivníkovees ne melo. Známo ka sze za vsze dobro nájdo protivńicje, pa kem vees valá kaj dúsam,

Szmrť bl. Alacoque Margete.

ino túdi pocsászí z odpúszťkami obdelo vsze one, ki naprejpíszane molíťve i dobra dela oprávlajo preszvétomi Szrei na esászť. Tak XII-ti Ince pápa, na priliko, steri szo prvi bili, kí szo nisterne molíťvi sze szlísajose z odpúszťkami obdelili.

Vu krátkih treszetih letaj sze je tak rászířilo to pobožsno delo, ka szo družstva naszťanola nej szamo na Francoszkom na esászť preszvétoga Szrea Jezusa, nego túdi na Taliánszkom, Nemskom, Vogrszkom, Polszkom, Csehszkom pa esese celo v dalésńoj Indii pa Chini.

tem bole dela proti onomi Satan, té szťári szovrážsńik vszega dobroga. On nagesáva szvoje zemelszke hlápece, kí njemi szlúžsijo, pa jih nájde vnogo, kí sze dájo zapelati ino ga bogajo. Rávno tak je tū bilo. Gda je nasa pobožsnoszť pred szvetom szpoznana grátala, te szo vszi krívovőřei pa razkolńicje zaesńoli kríesati proti njoj, rávno tak, kak gda cslovek komi na kúřese oko szťopi, ár szo dobro vidili, kelko dús tá pobožsnoszť nezáj k Jezusi pripela. Celo tiszťoga hīpa je nova kríva vőřa naszťanola na Francoszkom, tak zvána: Jan-

zenizmus od ednoga zločesztoga püspeka imenüvána tak, stere võre naszlednicje szo sze zdaj z vszov moesjov na to pobožnoszt szünoli ino ka szo szamo mogli, szo zmislávali božsnoga od njé.

Da pa, kak dober kmet ne dá, ka bi njemi sto mládo szetvo popászeo ino zapravo, rávno tak je rimszki apostolszki sztolec ne dopúszto, ka bi sze zaprávila tá lübežniva pobožnoszt.

Tisztoğa hípa je gláva szvéte matere cérkve VI-ti Pius bio (1775—1799.), kí je zavreeo krivo vesenjë protivnikov ino je znova potrdó ne szamo pobožnoszt, nego tüdi družstvo na esászt preszvétoga Szreá nasztávleno. Njegovi naszlednicje, kak VII-i Pius, XII-ti Leo, XVI-ti Gregor, szo pa z obilnimi odpúsztkami obdelili družstvo.

Poleg vnogoga preporácsanja družstva, pa poleg potrdjenjá izhájajoesega od szvétoğa sztoleca sze je to družstvo tak razsirilo, ka je okoli 1703-ga leta zse vu 317-teri cirkváj notri vpelano bilo ino sze je tak sirilo po celom szveti, ka je leta 1841-ga zse vise 4000 sztopo racsün družstev vu rázlicnih cirkváj szvetá nasztávljenih.

Ne szamo, ka vu nasem kráji ne nájdemo szkoro nindri cirkve, vu steroj konesi eden kep preszladkoga szreá nebi bio obeseni, nego známo ka oltárje szo povszodi na szveti njemi na esászt, gde pobožno lüdsztvo posebno rado kleesi proszéce za lübežnoszt to szladko Szreá. Celo mále novine, esaszopiszi, sze tiszakajo vu vszeh jezikh na esászt preszladkoga Szreá. Cela drzsánja sze poszveestüjejo preszladkomi Szrei ino szí je zeberéjo za posebno szvojo obrambo i pomoes.

Tak známo, ka na Tirolszkom szo velikásje drzsánja 1796-ga celo drzsávo preszvétomi Szrei aldüváli ino szo oblübo vesinoli, ka do szvétek Szreca Jezusovoga za navszeveke szvetili. Pa zdaj 1896-ga gda szo sztoletni szpomin té oblübe obszlüžsávali pobožni Tirolei, szo jo pá ponovili ino szebé i vsza szvoja njemi darüváli.

Od pobožsnoga tála francovszkoga lüdsztva známo, ka szo preminoesa leta vees kak 20 million korun penez vküpdáli, z sterimi szo poleg Parisa, glávnoğa meszta Francoszkoğa na bregi „Mont Martre“ edno velko ino lepo cérkev posztavili preszvétomi Szrei na esászt.

Tüdi na vogrszkom z námo, ka je tá pobožnoszt zse v indasnjem vremení razsirjena bíla, pa mí vogrszki szloveneci nemamo fare, gde nebi bílé kotrige v to družstvo zapiszane.

Ali ka je nájkése, ka sze je pred dvema letoma zgodilo, neszmimo pozábiti, ka szo szvéti ocsa rimszki pápa Leo XIII. z posebnoy szlovesznosztjov celi szvet pod obrambo preszladkoga Szreá posztavili ino szo Litanijo, stera

je dozday szamo za družsnike bíla, za vsze krsesenike potrdili ino dopúsztili, ka sze szlobodno tüdi vu cirkvi med božsov szlüzšbov moli.

Tak je pomali tá pobožnoszt obládala szvet ino szreca eslovecsa, ka, ki jo poznajo ino derzsijo, naj vídijo, ka Jezus zaisztino obecsao blázenoj Margeti, ka ne bode mere, niti mejé miloesce božse ino blagoszlova za one, kí njegovo preszvétó szreé z molécsov pobožnosztjov esasztijo.

4. Pobožnoszt Szreá Jezusa na vogrszkom.

Vu drzsánji Marijinom, vu nasoj domovini sze je preszv. Szreé Jezusovo zse od dávni vekov esasztílo. Nasi võrni preddedovje, ki szo szvoje drzsánje Mariji preporocsili, szo sze z Szreá njénoga božsánszkoğa Szína tüdi ne mogli szpozábiti, tak ka od sztárodávnoğa esaszta nájdemo zse szledi ete pobožnoszti, med njimi razsirjene.

V tak zvánom *Czeh-Kódexi* je zse peszem szv. Bernárda popiszana, stera je zse v 14-tom sztoletji mogla razsirjena biti. — V 15-tom sztoletji sze znova nájde lepa peszem od preszv. Szreca v tak zvánom *Winklerovom Kódexi*. Zvün toğa je edna vu *Érsekujevárszkom Kódexi*, stero je temesvárszki Pelbárt Paveo z réda szv. Franciska píszao na esászt szv. Szreá.

Kak lepo sze z toğa szpozna pobožnih preddedov võrnoszt ino lübézen k szv. Szrei; kak szo oni ználi, ka je szv. Szreé Jezusa vretina nasega-zvelicsánja, ino naj bole zagvüsen zálog vekivecsnoga veszélja.

Kak lübežniva je bíla tü tá pobožnoszt, to szpoznamo z toğa, ka szo zse vu zacsétki 17-ga sztoletja bílé med nami knige razsirjene, stere szo poleg molitvih tüdi premislávanja mele vu szebi na esaszt preszv. Szreá. Taksa je bíla na priliko kniga Hajnal Matjasa z réda Jezusovoga stero je on leta 1629-ga dao vö v Beesi po vogrszkom jeziki.

Namen té knjige je bio pokazati nam lübežnoszt Jezusovoga Szreá, ka bi nasz tá lübézen njegovomi Szrei szpodobne vesinila. Pred premislávanjami je eden kep, steri goréce Szreé Jezusovo znamenüje, proti steromi vnögi roké gori derzsijo, kí tiszte lüdi znamenüjo, steri vu szvojem Szrei lübézen májo k Jezusovomi Szrei ino sze k njemi podigávajo.

Tá knjiga sze je 1643-ga leta znova zdála v Pozsoni, na steroj je novi kep szv. Szreá z odpretov ranov ino gorécsim plaménom.

Ar je bl. Alacoque Margeta leta 1647-ga rojena, ino njéne prve prikázni z leta 1675-ga szhájajo, moremo povedati, ka v nasoj domovini tá pobožnoszt v drügo formo bár, nego zse prle szpoznána bíla.

Zvün toğa nájdemo reesi od té pobož-

SZT. GERTRUD

SZT. JÁNOS

B. MARGIT M.

ÍME EZ A SZIV, MELY ANYNYIRA

SZERETTE AZ EMBEREKET!

EUDES

B. ZSÓFIA

COLOMBIÈRE

Vreli esasztiléi Szreca Jezusovoga. (Sztári vogrszki kep).

noszti vu predgah Pázmány Petra (roj. 1570, † 1637.) esztergomszkoga cardinál-érseka, pa túdi vu ednoj knigi Nádasí Jánosa, dűhovnika Jezusovoga réda, stero je 1659-ga vőzdao.

Vsze to je pred prikáznimi bl. Margete bilo na példo nam, ka naj mí túdi tak lűbimo to preszvėto Szrcė, kak szo je nasi preddedovje vőrno lűbili i njė csasztili.

Nega racsűna vnogim Szpominom, steri szo osztali na nász za szvedocsansztvo, kak je tá pobožnoszt razsirjena bila prinasz. Vnoge cerkvi ino kapele, sztebri i kepi nam szvedocsi-jo pobožnoszt vőrnih ocsákov, kí szo pri tom szv. Szrci íszkali vszigidár pomoos ino obrambo.

Preszvėtoga Szrcá drűzstvo je túdi ne bilo nepoznáno med nami vu preminocsih sztoletjah.

Tak znáno, ka je v Pozsoni Vivárica, rojena Sigray Barbára, z szvojov vrelosztjov na-

právilá drűzstvo vu cėrkvi nűn, stere sze ime-nűvajo od szv. Orsole. Na prvi pétek po telovoj oszműni szo vszigidár meli tú od toga mao predgo ino obesinszko mollo.

V Kassi pa grof Barkóczy Miroszláv egerszki pűspek potrdó edno drűzstvo, „naj sze z njim csasztil lűbézen Jezusova, naj sze pomiri njegovo razzsaljeno szrcė naj sze pomėnsajo grehote lűdi ino sze sirí tá pobožnoszt med vszemih“.

Glejte, to szo delali preddedovje; pa mí njuva detca bi sze szpozábili z toga preszv. Szrcá? Oh nej, naj sze vkorenini vu nasih Szrcáh túdi tá pobožnoszt, naj lűbi vszaki to preszvėto Szrcė, pa te lahko pride peszjan pa tőrķ pa novo pogansztvo nasih csaszov, sze li nemo bojali, ár de Jezusovo Szrcė znami — ino z njim obládamo szvet i Satana vszigidár.

II.

Predmet ete pobožnoszti.

Ka je predmet pobožnoszti preszvėtoga Szrcá Jezusovoga? Z drűgov reesjov, ka csasz-timo ino molimo te, gda to pobožnoszt obszlű-zsávamo? Na to pitanje nam szvéta Mati Cėrkev, kak vucsitelica návuka Krisztusovoga etak odgovori: Predmet, to je sztvár, stera sze moli, je najszvetese szrcė Jezusa.

Kak sze to razmi? Eta rees „szrcė“ vu vszakom jeziki dvoji rázum má. Ob prvim pomeni rees „szrcė“ nájimenitnejši táo eslovecsega tela, tiszti táo tela, steri je nájpotrebnesi za volo toga, ár nam zsitek obderzsi ztem, ka krv goni szem-tam po vszeh kotrigah ino tak z szvojim bitjom nas teloven zsitek ohráni.

Ob drűgim pa pomeni znotrasnji zsitek eslovecsi, to je djánja, stera eslovek z dűbom oprávi, kak je premislávanje, vola, poszebno pa lűbéznoszt. Tak mámo to rees na priliko, kda právimo: okornoga szrcá eslovek, ali: brezszresen eslovek. Nej ka nebi meo szrcá záto, ár te nebi mogeo zsveti, nego lűbéznosztí nema, to sesėmo praviti. Rávno tak, esi právimo: tvoj kep vu mojem szrci noszim; kepa nemre vu szrci meti, nego to telko pomeni, kak esi bi pravo, ka sze z lűbéznosztjov szpominám tebé. Eli esi právimo: moje szrcė je zevszim tvoje, to telko sesėmo praviti, ka drűgoga nikaj ne lűbimo, szamo njega.

Záto, esi mo zdaj esese ednok pitali, ka je predmet nase pobožnoszti, ka je tiszto, ka molimo, gda Jezusovo Szrcė molimo, te nemo-remo ovaesi odgovoriti; kak v té námen, ka *molimo preszvėto szrcė Jezusovo*: 1. *Njegovo nájszvetese telovno szrcė*, stero vu njegovih prszih bije ino njegovo szvéto krv goni od kotrige do kotrige, stero je njegov naturni

zsitek obderzsávamo na zemli — ob 2. pa *molimo Njegovo obernatűrno szrcė*, to je njegovo nájszvetese premislávanje, volo, poszebno pa lűbézen.

Nego neszmimo pozábiti, ka to dvoje naednok vkűpprikapeseno more biti vu nasih miszlih, esi sesėmo z rédnim tálom to pobožnoszt oprávlati. Ár esi bi szamo njegovo telovno szrcė molili, brezi toga, ka bi na nezmerno lűbéznoszt toga Szrcá miszlili — ali, esi bi szamo njegovo lűbéznoszt premislávati ino v pámeti premetávati brezi toga, ka bi na njegovo telovno szrcė miszlili, stero je zdaj odieseno v nebészih, te bi záto nasa pobožnoszt dobra bila, liki nebi bila pobožnoszt tá od stere szí gucsimo.

Záto, esi sesėmo to pobožnoszt pupunoma dobro oprávlati, te moremo obodvoji rázum reesi „szrcė“ vkűp prikapesiti i na ednok misz-liti na *telovno szrcė* rávno tak, kak na neszkonesano *lűbéznoszt* onoga, kí to telovno szrcė vu prszih noszi.

Ka sze to zaisztino tak more razmiti, to ocsiveszno vídimo iz reesih ino djánja Zvelicsetela.

Gda sze je Jezus blázsenoj Margeti Ala-coque szkázao, je odpro pred njov szvoje szvéte prszí ino njoj je isztinszko telovno szvoje Szrcė szkázao ino na to telovno szrcė kázajocsi z prsztom je pravo: „Glej, to Szrcė, stero je tak prevecs lűbilo lűdi!“ Zvelicseteo tú obadvoji rázum szrcá naprej prinesé: Szvoje telovno Szrcė ino szvojó nezkoncsano lűbéznoszt.

Vté nácsin je delala to pobožnoszt bláz-sena Margeta Alacoque ino z tem nácsinom jo je potrdila szvéta Mati Cėrkev, pa z tem

násinom jo je obdelila z odpūsttkami, ka oni, ki jo oprávlajo, naj tak oprávlajo.

Pa za isztino: Gde je szrcé, stero bi tak vredno bilo nase lūbéznosztí, postūvánja ino molbe, kak je nájszlájse szrcé Jezusovo? To szrcé je zsvielo ono nájszvetese telo Zvelicsara, stero je 33 let za nász trpelo med vnoгим pregánjanjom. To je to nájszvetese szrcé, stero je níгда szveta eti na zemli bilo, stero sze je nej poleg réda natúre, nego z milosese bozse poleg esūde szvétoga Dūha poprijalo vu deviskoj utrobi blázsene Divice Marije; to je szrcé, stero je ne melo na zemli níti poprijétja, níti djánja greha, nego je vszígdar za ona navdūseno bilo, stera szo nájszvetesa, nájimenitnesa.

Tem bole moremo esasztiti ino lūbiti Je-

zusovo preszvétu Szrcé, esi szí na lūbéznoszt toga bozsánszkoga Szrcá zmiszlimo. Nema tá lūbéznoszt duzsine, níti sirjave, nema viszoesine, níti globoesine, nej zacsetka, níti koca. Njegov zemelszki zsítek od Bethlehema do Golgote je ne bio drūgo, kak nepresztano szvedocsánsztvo té njegove lūbéznosztí. Pa zdaisnje njegovo zsvilenje vu nébi ka je drūgo, kak gorécsa lūbéznoszt z sterov na svoje szvéte rane, poszebno pa na rano szvojega ljūbécsaga szrcá kázse na pomirenje szvojega nébeszkoga Ocsé.

Záto postūjmo mí tūdi, ino lūbimo to nájlūbeznívse szrcé, naj nasz vszígdar njega lūbéznoszt vodi.

III.

Namen pobožnoszti ete.

Ka je namen ali cio pobožnoszti k preszl. Szrci Jezusovomi, to nam nájbole ona zná povedati, stero je Jezus za rászirjávánje ete pobožnoszti odébrao. Blázsena Margeta Alacoque pa ocsiveszno píse, ka je námen, ali cio té pobožnoszti níkaj drūgo ne, kak to, ka bi sze szrea eslovecsa na gorécsu lūbézen zvúszgala proti Szrci Jezusovomi.

Bl. Margeta je z vszov szvojov moesjov zselela, naj bi vszi lūdjé esasztíli, lūbili ino dícsíli preszvétu szrcé Jezusa; to je notri vu vszeh njénih píszmah - - pa kak ona právi — to je zselenje Zvelicsítela.

Pa kak ona právi, tá nasa lūbéznoszt more troje dobre sztráni meti, stere szo naszledūvajoese:

1. Nasa lūbézen k Szrci Jezusovomi more *zahválna* biti. Goszpod sze je vu ednoj prikázni tozso bl. Margeti rekoes: „Nezahválnoszt lūdih mené bole boli, kak vsze ono, ka szam vu mojoj bridkój mantri pretpro. Csi bi szamo malo lūbézni pri njih najseo, bi vsze za níkaj racúnao, ka szam za njé vesíno, pa esi bi mogose bilo, bi escse vecs rad pretpro za njé“. Pa blázsena Margeta sese k czój dene: „Nega na szveti esloveka, ki nebi vszega blagoszlova bozsega tálnik posztano, esi z *zahválnov lūbéznosztjov* lūbi preszlatko Szrcé Jezusovo.

2. *Pomirenje* zselej od nász Jezus. Pomirenje za nemirovnoszt njegovoga Szrea. Záto

je pravo na dale: „Zselenje moje je, ka bi sze prvi pétek po oszmíni Telovoga za poszeben szvétek mojega Szrcá nasztavo, naj bi meni lūdjé na té dén z szv. obhajílom ino szlovesznim pomirenjom *zadoszta vesínoli* za vnoга zbantūvánja, stera trpim poszebno te, gda sze v Oltárszkom Szvesztvi na molbo vóposztávím“.

Preszvétu Szrcé naj bode nase pomirajoese darítvi oltár; ár je to bozsánszko szrcé zadoszta zmozsno, ka je mogose pomíríti szrditosz bozse pravicsnoszti, stera sze je za volo vnoгих nasíh grehov ober nász zburkala“.

3. *Popuno lūbézen* sesé vidíti vu nasíh szreaj Jezus. — Bl. Margeta etak píse od té recsí: „Naznánje mi je dáo Goszpod, ka ga je drūgo níkaj nej genolo na to, ka bi odpro szvojega Szrcá szkrivnoszti za nász, kak zselé, da bi ga lūdjé *popunoma lūbili*. To hrepenenje za popuno lūbav lūdsztva ga je nagnolo na to, ka nam je pokázao vsze kíncse, vsze drágoenoszti szvoje lūbéznosztí, milosztivnoszti, nasega poszvecesenjá i zvelicsánja, stera eto nájszvetese Szrcé v szeb má, ka bi z obílnosztjov dalo vszem oním, ki proti njemí popune lūbav zkušíjejo“.

„Oh lūbimo je, právi szv. Margeta, pa dajmo vsza nasa toj lūbavi, naj nasz ocsíszti i popune vesíní vu gorécsém plaméní szvoje neszkoncsano velke lūbéznosztí“.

IV.

Obecsánja Szvétoga Szrcá Jezusovoga.

Kak dobrotívni zsárki szunca vsze pohodíjo: kuesu szíromaskoga zsalára, ino palaeso bogátca, hizso kmeta ino grád zmozsnoга vládara: kak trák szunca vszígdí szveti, ozsíváva,

razveszljáva i toploeso dáva; pa esi li vesászí meglá ali esarní obláki zakríjejo njega szvetlobo, ono je z szvojímí zsárki pá razzsené ino novi blagoszlov deli lūdem, polám ino vszemi sztvar-

jenji; — rávno tak sze kázse proti nam nesz-koncsana lúbéznoszt nasega Zvelicsara: Dokes je on na etoj zemli z lúdmí sztanjüvao, tecsász je szvojo lúbéznoszt, brezi rázloeska, vszem lúdem zadoszta szkázao: Sziromáke ino bogátce, nezvucsene ino modre, zavrzsene ino v esászti sztojéese je z ednákim tálom vesio ino na pot zvelicsanja szprávlaó; dobro je esinio brezi rázloeska z vszemi, steri szo njegovih dobrot potrební bili: Zbúdo je zmrtvi bogatoga Jaurusa hesér rávno tak, kak szína sziromaske doviczce; z vráceso je bogátca, líki zvráceso je

Oh, vesino je tiszto, ka nájlúbéznívsa mati dela. Csi je ednok vsze opominanje, esi szo vsze prosnje, vsza protüvanja ino vsze kastige dobre matere zamán zse pri lúbéznívom deteti; esi ednok dete zablodi in sze ogiba szvoje dobrovolne roditelice, te sze ztrsne od globocsine trpljenja njéno materinszko szreé ino vesiní, kak je szvéta Monika vesinila: bezsi za detetom, stero sze bojí njéno lúbéznosztí: bezsi za njim, esi do morja ino prekriesí zmozsnó sümenje zburkanoga morja z szvojim zsalosztnim glásznom. Pa te, esi sese jé kaplica lúbéznosztí

Marija z málim Jezusom i sz. Ivanom, poleg pa angel.

tídi sziromáka. — Pa esese déndenésnji rávno tak sztopi notri po rokáj dühovnika pod krúhsnim kepom vu sziromasko kuesu nevolnoga sziromáka, kak vu szvetlo palaeso nájvéksega bogátca, ka bi njemi dao moes mirovno mreti ino pokazao pot, po sterój more vu nebésza príditi.

Pa esi lí on tak nezmerzno lúbéznoszt kázse vszemi lúdsztvi, esi lí, ka vszáki eslovek more szpoznati vu globocsini szvojega szreá, ka Jezus ne ísese drúgo, kak lúbéznoszt naso, É szo szreca esloveca proti njemi mrzla ino ledena ino sze neseso na lúbéznoszt zvužgati. Ka je vesinó záto, naj bi naša szreca obládao?

vu szreai deteta, esi njemi vu prszah eslovece szreé bíje, te gda vídi szkuzé lúbécese matere, gda esúje njéni trepetajocsi glász ino bridko jokanje te sze more genoti, te sze more sztaviti na poti, stera je vu szkvarjenjé pela.

Rávno tak je vesinó znami nas Zvelicsiteo. Gda szo krseseníeje pomali od dnéva do dnéva bole mrzli grátali, szo zse vecs ne miszlili na volo dobroga Zvelicsara, nej szo vecs doszta dáli na njegove reesi, prosnje, opominanja i protüvanja; vnogi szo bezsali zráven vu szvoje szkvarjenjé. To je lúbéznoszt Zvelicsitela dužse nej mogla glédati; zato je On vu zsalosztí

szvojega Szreá, kak dobra mati, za nami pribezsao, je odpro pred nami ljubénoszt szvojega preszvétoga Szreá, ka kda vidimo njé goreti v plameni ljubénosztí, sze naj szpokorimo, naj zaesnemo znova mocogese lubíti Njega ino sze naj zvelicsamo. — Glejte, to je zrok, zakaj sze je Jezus z szvojim Szreom nazveszto ednoj pobožnoj devici, pa zakaj njoj je zapovedao, naj gléda, ka sze tá nova pobožnoszt vu celoj Materi Cérkvi razsirí. To je ta szlednja podpora, ta szlednja skér, z sterov nasz On na novo ljubénoszt sesé zbudíti.

Csi nasz videnje ljubénosztí bozsega Szreá tñdi ne mocogse na ljubénoszt Bogá zbudíti — te szmo zse tak zgùbleni.

To bi zse zadoszta zroka bilo, ka bi mocno esasztili vszi preszvétó Szreé Jezusa. Da pa Jezus vu szvojój ljubénosztí ne pozna mere, niti konceza; to pa tñdi dobro zná On, ki esloveco natúru dobro pozna, ka najvecs lñdi szamo szvoj haszek ícese vu vszem, pa pozábi, ka je Bogá ne za szvojo, nego za njega volo dúžsen lubíti — záto nam Jezus zvñn szvoje ljubénosztí vnoga drùga tñdi obezsao, stera do nam dána, esi mo poleg njegove vole lubili njegovo preszladko Szreé.

Tá obezsánja vam nakánim popiszati, ka esi bi bio sto, komi je ljubénoszt Jezusova ne zadoszta, tisztoza naj koncési njegova obezsánja nagnejo na právo ljubénoszt toga nezmerno lubéznívoga Szreá.

Deszétero, ali dvanájszetero dobrot je obezsao Jezus onim, kí njegovo szvéto Szreé esasztiljo. To pa ne szmemo pozábiti, ka ka je Jezus obezsao, ka je to szám Bog obezsao, ka pa Bog obezsá, to je szvéta isztina, to sze vszakojaeski tñdi szpuniti more.

Obezsánja Jezusova sze na trí tále lehko razdelijo:

I. Velka obezsánja nam je dao Jezus, esi mo esasztili njegovo szvéto Szreé, za nase zemelszke potrebesine.

II. Poszebno tolážno gucsi od vekivecsnoga zvelicsánya esasztilcov njegovoga Szreá; i ob

III. ne obezsá szamo vszakomi poszameznómí esloveki vnoga, nego tñdi vszem rodovinam i vszákój hizsi, vu sterih sze esasztili njegovo bozsánzsko Szreé.

I. Prvo obezsánje, stero nam je Jezus dao, esi mo esasztili njegovo szv. Szreé, je naszledñvajocse: „*Jasz njim dám vsze miloscse, stere szo njim vu njuvom sztálisi potrebne*“. — To známo vszi, ka je tem bogse vszakomi esloveki, kem lezsi prenása nádloge szvojega sztálisa, kem lezsi oprávla szvoje dúžnosztí, i kem vees táksi zaszlúžskov szí je mocogesi szpraviti na etom szveti, za stere zaszlúžske od Bogá vu vekivecsnosztí lehko placilo csáka. Da pa, moj

drúgi, Bog szamo tiszta dobra dela plácsa, stera obernatúrno vrednosceso májo, to je: Stera szmo vu sztálisi miloscse bozse csinili, ja stera szo rávno Za toga volo Bogi prijétna. — Vszaki dobro esúti með nami szvoje nevole; vszaki nasz dobro zná, kak tezszo nam je vszaszi dúžnosztí ino opravila nasega sztálisa opraviti; vszaki zná, kak tezsávna szo njegova bremena, stera je Bog z szvoje szvéte vole na njega polozso, kelko trùda nam dá szkrb za potrebesine vszakdenésnje, kelko trùda dosztrakrát szkrb za dúševno zvelicsanje; pa na szlednje nanes to nevemo, jeli sze nasa djánja Bogi dopádnejo, ali ne.

Záto, esi szí to vsze zmíszlimo, te zarazmimo poleg pravice, kak doszta nam je Jezus obezsao ztem, ka on esasztilcov szvojega Szreá vsze miloscse dá, stere szo njim vu njuvom sztálisi potrebne — ár té miloscse, stere návadno za miloscse sztálisa zovémo — nam pomágajo prenásati bremena, járme, dúžnosztí i nevole rážlicsnih nasih sztálisov ino nam tñdi pomorejo, ka tá bremena, járme, dúžnosztí i nevole brezi szmrtnoga greha, združseni z Bogom njemí prijétno lehko prenásamo ino szí ztem vu vekivecsnosztí od dnéva do dnéva vékso díko, vékse veszélje zaszlúžsimo.

Drùgo obezsánje Jezusovo je eto: „*Blagoszlovim vsze njuve nájime*“. Blagoszlov je tñ obezsao za vsza nakanenja, za vsze zacétké i dokoncsánja nasega véksega dela. Kak esi bi pravo: Sztarisam vu odrédbi szvoje detcé, rokodelavecom vu njegovom trùdi, kmeti vu njegovoj szejádbi, solári vu njegovom vesenjej, szlúžsábniiki vu njegovoj dúžnosztí, mozi vu njegovoj delavnosztí, zseni vu njénoj poterpezslivosztí, szlúžsbenici vu njénoj vörnószti, trgovci vu njegovoj trgovini; Vszem, vszem sesém blagoszloviti vsza njúva nakanenja, naj vu vszem, kaj koli zacseño i dokoncsajo, szpoznajo mojo zmozšno pomágajocso roko. To je obezsao onim, kí njegovo szvéto szreé esasztiljo.

Záto esi bi sto szamo na zemelszke dobrote miszlo, zse bi zadoszta zroka meo, esasztili to preszladko Szreé.

Pa sto nebi rád bio, ka bi sze njemí trùdi poplácsali? Sto nebi steo, ka bi sze njemí szpunile zselé z sterimi szí eti na zemli blážsensztvo i zadovolnoszt zselej? Pa esi sesés to, zakaj ne ides po skér, stera te któj zadovolnosztí pomore? Zakaj ne esasztils to Szreé, stero ti je vsza potrebna prle obezsalo, kak szí je proszo. Kelko lñdih sze tozsi, ka sze zasztónj mantrá, li nemre naprej pridti! Kelko sze jih tozsi, ka nemre niednoga szvojega nakanenja dobro zvršiti; ka dela noes i dén, kak nema sztvár, ka vleese járem szvoj tak, ka szí vsze mocsi pogùbi, pa sze li nemore resiti

nevol, nego od dnéva do dnéva szamo dale pride vu svojo dvojnoszt ino túznoszt szreá.

Oh, vej pa szkusaj zdaj to szlednjo skér, stero ti Jezus ponúva, pa bos vido, ka je tá izstinszko zmozna ino pomagajocsa.

Ali na to bi sto lahko pravo, ka esi je to tak, te nam je drúgo ne potrebno, kak esasztiti preszvéto Szreá Jezusa, pa te vee ne bode med nami nevolnoga, ne bode sziomáka.

Oho! nej dale. Esasztiti z celim vüpanjom, z esisztoga szreá, z pobozsnim zsitkom — brezi te ne ide — pa te esi to vszi vesinimo, te je zagvüšno, ka ne bode med nami pou telko nevole, pou telko sziomastva, pou telko nezadovolnoszti, kak je zdaj. — Ka de pa te z ovov polovicov? Csákaj, vesaszti zvedis.

To vszi známo, ka eslovek od tisztoza mao, ka je greh na szvet priseo, brezi nevole, brezi trpljenja z cela nemre na szveti zsveti. Bog dobro zná, zakaj je to tak dokoncSao — zná, kelko scsé komi plácese dati, pa za to zná, kak velko breme njemi more na ramena polozsiti, ka szí zaszlúzsí tiszto placsilo, stero je za njega pripravleno. — Da je pa Jezus vu svojem obešánji na to túdi miszlo, ár je :

Ob trétjim obešao vszi m nevolnim : „*Tolázso bom je vu njuvih trpljenjah*“. — Nega esloveka, kí nebi trpo. Csi ne na teli, te na dúsi, te vu szrci. Vnogi szí je zaszlúzso, esi te zse scsé szpoznati, ka szí je zaszlúzso, ali ne. Vnogi pa túdi szo oni, kí nedúzsno trpijo ; kí trpijo brzí toga, kabi edno szameró dúso meli na szveti, steroj bi sze szlobodno potozsili, brezi toga, ka bi bio sto, kí bi je v. njúvom trpljenji znao potolázsiti pa njim sztem olejsati njúvo trpljenje. Oh, pa kí je noszo gda szveta szkrovno trpljenje vu svojem szrci, tiszti zná, ka je to húše od szmrti, ka to oszlabi esloveka vu vszeh szvojih kotrigah ino njemi vzeme vszo volo od dela ino dúzsnosztí.

Pa glej, lübi prijáteo, Jezus ti obešao tolázso za vsza tvoja trpljenja, stera szí dúzsen nosziti na ramenaj tvojih, esi bos vredno postüvao njegovo szvéto Szreá! On de ti drzsao z ednov rokov bremen tvoje, on de ti pomagao, ka nebos znao szám szebi povedati, kak ti je zdaj to tak lahko, ka ti je prle bilo tak nezgrüntano tesko. On de ti pomagao, ka veszélje nájde vu tisztom, ka drúge vu dvojnoszt tira ; ka bos sze veszelüo, ka szí mogoesi za bozso volo kaj pretrpeti.

2. Hodmo dale na drúgo vrsztna obešánja Jezusova, na tiszta, z sterimi je on düsevno zvelicsanje obešao esasztilezom szvojega szvétoza Szreá.

Csi sze je Jezus za tak szmilienoga pokazao vu nasih zamelszkíh nevolaj in potrebesínaj ; je ne mogocse, ka nebi jezerokrát bole szmi-

leni bio vu sztvári nasega vekivecsnoga zvelicsanja — vej známo vszi, ka je to nas cio, za to nas zsitek, ka bi sze zvelicsali. Za to szmo sztvorjeni, za to odküpleni, za to poszvecesi z miloscesami szvétoza Dühá.

Prvo obešánje Jezusovo, stero nam je On na nase zvelicsanje gl'docs dao je eto : „*Gresnik vu mojem szrci vretino szmilienosztí nájde*.“ Grehsnik, kí je Bogá razzsalo, kí je njegovo zapoved prelomo, kí je svojo volo pred volo bozso djao, nebi szmeo od Bogá drúgo csakati, kak grozovitno kastigo, vekivecsen pekeo ino neizreesene mantre. Eslovek je z svojev szlobodnov volov razdrészelo Bogá, zdaj bi te na Bogi réd bio, ka bi ga po svojoj voli poleg njegovoga zaszlúzska vredno pokastigao. Pa sto bi sze meo proti kastigi Bozsoj tozsiti? Sto bi szmeo praviti, ka je Bog kriviesen, gda njemi tiszto tá, ka szí je szám iszkaó? Tak pela réd praviesnoszti, pa esi szmo mí lüdjé radi, gda vídimo, ka je nas blízsnji praviesen proti nám ; esi szmo radi, ka je Bog praviesen vu placsilí dobrote, te nemamo zroka sze zburkati, gda

Bl. Margeta vidi szv. Szreá.

vídimo, ka je Bog praviesen túdi vu kastiganji. Ve szmo mogoesi dobro esiniti rávno tak, kak húdo — zakaj ne delamo dobro, pa sze nam te ne bode potrebno bojati od kastige bozse.

Ali Szcreé Jezusovo je neszkoncsano milosztívno; za to sze szmilúva med cslovekom te túdi, da bi ga dúzno bilo poleg szvoje neszkoncsane pravicsnoszti v nájgloblesi pekeo vrzsti, esi sze grehnik sesé szpokoriti ino szvojo obrambo pri nájszvetesem Szrei ícsese. — Vretino szmilenoszti nájde grehnik vu szrei mojem, právi Zveliesitel. — Oh grehnik! esi te tezsi velko bremen tvojih zvún raesúna vno-gih grehov, esi te mantrá tvoja dúzna veszt, esi ti v nemirovnoszti zshivé tvoje neszrečno szcreé, esi bi zse szkoro vu dvojnoszť szpadno za volo tvoje zamázane ino betezsne dúse, oh, nikaj sze ne sztrasi: Oberni sze k etomi szvé-toni Szrei, postúvaj to preszladko Szcreé, pa ti tiszta vretina lúbéznoszti i szmilenoszti bozse, stera iz toga szvétoğa Szcreé izvira, operé tvojo nevolno dúso, ino ti szprávi mir dúseven, ka ne szpádnes vu dvojnoszť za volo sztalisa neszrečnoğa tvoje dúse.

Esese vecs; vesini preszvéto Szcreé Jezusa, kak to; ár ne szamo, ka zagvtisno pomága onim, ki njega szrečno proszijo za milosco szmiljenja ino pokore, nego pomága taksim túdi, steri szo szami zse zcela notri pogrozseni vu szvoje húdobije, tak ka szamú nanes ne misz-lijó vecs nato, ka bi sze potrebno bilo szpokori-ti; za stere szamo drúgi molijo, stere drúgi preporácsajo preszvétomi Szrei Jezusovomi.

1873-ğa leta sze je pripetila dogodba, stera nam to szvetlo szvedocsi. Bio je náimre neki mladéncé po iméni: Medeotti Jozsef, kí sze je narodo 1849-ğa leta vu Gorici, poleg krajn-szkoga. 18 let je Bogi szlúzszo ino veszélje bio ne szamo za szvoje sztarise, nego túdi za vsze one, kí szo ga poznali. 1870-ğa leta je vu Bees, príseo na visiso solo tak zváno vsze vu eselisese, potom pa v Grádec leta 1872-ğa, gde je túdi dokoncsao szvoje vesenjë ino je potom v rudolfs werthi pri gymnásiumi profesor posztano. Nego dúgo je nej bio tú, ár je szúhi beteg dobo ino je mogeo domo idti zse v márciusi, prle kak bi sze sola dokoncsala, ino vu posztel lézsti. Gda je zse szmrť blúzi bio, szo ga vnogi poho-dili z njegovih sztárh szpoznánczov ino prijátlov, pa med temi túdi nisterni dúhovnicje, steri szo ga na szmrť opomínajocsi proszili, naj sze szpo-vej, naj szklene szvoj raesún z Bogom. Da sze je pa on nej geno vu szrei; ednoga dúhovnika je vó zapovedao z szvoje hizse, za drúgim je pa eden glazs vrgao vu szvojoj okornoszti. Njegovi szo zse vu dvojnoszť bíli szpádjeni, pa szo szí ne znali kaj zacsnoti, gda szo szí nist-erne pobožsne zsene zmiszlile, ka bi dobro bilo za njega preszvéto Szcreé Jezusa prosziti.

Kak je té mládi eslovek okoren bio, to szpoznamo túdi z toga, ka je vu rodi meo ednoga sztolara, steromi je povedao, ka njemi neszmi na jaino Krízš djászti, esi merjë, nego

szamo eden kolics na steroga sze njemi imé zapise.

Ali pobožsne zsene szo záto ne henjale za njega moliti ino preszvéto szcreé Jezusovo prosziti. Pa glejte, ka szeje zgodilo: Brezi toga, ka bi on to znao, ka sto za njega, moli; brezi toga, ka bi njemi sto od vóre, od pokore kaj gúcsao na dale — je naednok betezsni 27-ğa márcziusa miroven grátao, 28-ğa je zse szám zacšno gues z szvojim ocsom od vóre pa veki-vecsnoszti pa je esese tiszti dén vecsér okoli 8-me vóre szpovid proszo. Gda szo to szoszedje pa szpoznánczi zacsúli, szo sze z velkov pro-cessiájov vkúper nábrali ino z gorécsimi szve-cesami vu roki, jocsées od veszélja, szo szpre-vájali Oltárszko Szvesztvo k hizsi, gde je betezs-nik lezsao. O Kak lepi pogléd je bio to vu vecsérnom mráki! Na drúgi dén je pred vszemi odpúscsenje proszo od vszeh onih, stere je prle zbantúvao, pa je pozsalúvánje ober szvojih gre-hov esese ednok na glász pravo pred vszemi, kí szo nazocsi bíli. Kúšno je szvojo rodbino ino túdi dúhovnika, steroga je lúcsó prle, pa te je v roke vzéo széti krízš ino ga je obímao ino kúsúvao, dokecs je nej dúso púszto.

Vidis, moj lúbi esítáteo, tak szmileno je preszvéto Szcreé esese proti tisztim kí je szamé esaszťiti nesceje — Za to moremo szpoznati, ka je Szcreé Jezusovo zaisztino práva vretina szmilenoszti bozse.

Drúgo obecsánje Jezusovo za dúse je eto: „*Ti mlácsni vrelí posztánejo po pomocsi mojega Szcreá.*“ — Zaisztino vrelí bodejo vu szlúzsbi bozsoj vszi oni, kí preszvéto szcreé Jezusovo po njegovoj voli ino njegovom zselenji esaszťijo. Ali kak moremo szcreé Jezusovo po njegovom zselenji esaszťiti? Tak, kak je esaszťijo vszi isztinszko pobožsni národje. Kí Koga lúbi, tisztoğa veeskrát pozové vu szvojo hizso ino sze veszéli, esi njemi je mogocsi vu szvojoj hizsi kaj podvoriti. Záto, kí Jezusa zaisztino lúbi ino postúje, kí ga sesé kakti szvojega goszta esasz-ťiti ino sze vu njem veszéliti, on njegovo presz-véto szcreé veeskrát z veszéljom k szebi príme vu nájszvetesem oltárszkom Szvesztvi. To je znamenje nase práve lúbéznoszti k preszladkomi Szrei Jezusovomi, ár do zdaj szo vszi národje po toj poti szkázali, ka zaisztino z szcreá lúbijo to preszvéto Szcreé. — Ah píse eden písáteo od té recsi, esese déndenénjszi sze z velkim veszéljom szpomínam na tiszte velke vnozsine lúdsztva, stere szam po mesztaj drúgi drzsánj vido po nedelaj preszladkoga Szrea Jezusovoga, kak szo sze k szpovedi ino k szvétoimi obhajili veszélo vkúp zisli. Zveszéljom sze szpomínam túdi z tiszťih, kí eti vu nasoj domovini z zse-lenjom esákajo na té dnéve, stere szo sze mo-gocsi zjedíniti z szvojim Zveliesitelom ino njemi tolázšbo dati za szvoje preminoese ino za mrzlih

Jüdiš bодоесе grehe. — Pa tí, moj esítáteo, kí ete recsi estés, jeli tí nebi bio mogocsi vesászi to túdi vesíniti — jeli nemas esasza za szebé, ali esi szí goszpodar, za tvojo deteo

vice njegove sze ogibaj, pa te ne bodes farizens. Po drügiš drzsánjah viditi vnošo vucsenih lüdiš, kí goszo obiszkávajo szvéto obhajilo, pa steri to z dobrim nakanenjom delajo, ober teh sze szpuni 3-tje obečasnje Jezusovo, stero nam je on za düse dao rekoes:

„*Ti vrelí velko popolnoszt doszégnejo*“. Známo vszi, ka nam je Jezus esese za szvoješa zemelszkoga zsitka zapovid dáo rekoes: „Bodite popolni, kak je vas Oesa nebeszki popolen.“ Známo, ka de vszáki eslovek v nebeszab takso díko vszívaó, kak velko popunoszt je doszégno vu szvojem zemelszkóm zsitki. Csi je pa to tak, zakaj pa te nebi vszi pripravni bili za isztino prav lübiti ino esasztiti njegono preszvéto szreé. — Pa esi Jezus drügo nika nebi obečasó esasztileom szvoješa bozsánszkoga Szrcá, szamo eto:

Ob strtim: *Jasz bom njim zagvüsna obramba, poszzebno vu vöri nyihove szmrü.*“ Tá szígurna obramba jedino bi túdi zadoszta mogla biti za vsze lüdi, ka bi je na vékso vrelosz zbüdjávala vu esaszti preszvétoša Szrcá. Záto, ár kak stécs zshivé eslovek na zemli, esi dá kaj na Bogá i njegove zapovedi, ali níkaj, mreti bi li rad dobro mro, ka sze njemi nebi trbelo bojati od vekiveesne kastige bozse.

Pa povej mi, lübi esítáteo, kama sze sesés obrnóti vu tvojoj szmrünoj vöri? Kama sze ti te naj obrné pamet, kde de szí iszkaló tolászbo tvoje szreé? Kde sze trostas tolászbo nájdüti vu toj nevarnoj megnjenoszti? Prijátle szí sesés pozvatí datí, naj tí pomágajo? Oni szo sze toga ne návsili, kak more koga vekiveesnoszti resiti. Rodbino bos prozso? Csi je lübis, te de ti pogléd, steri na njé szpádne, szamo na vékso mantro, ka je zdaj mores zavrzsti, esi szí pa v szváji z njimi te te pa tak ne poglédne nieden. Sesés od bogáteov etoga szvetá pomoes proziti? Hm! Tej sze bojijo betezsnika glédati, záto ka szo sztráh, ka bi sze mogli szvoje pridose szmrüti szpominati. Gde bos pa te obrambo iszkaó? Pri szvojem lasztivnom szrei? Tvoje szreé de te te nájbole mantralo, ne, ka bi tí znalo trost ino tolászbo datí. Ah, vu grozovitnoj vöri szmrüti drügiš nemre esloveki pomágati, esi szamo szmileno, milosztivno i dobrotivno Szrcé bozse ne — nego to túdi tak, esi szmo je vu zshivljenji nasem lübili ino esasztíli, te mo leško iszkalí prinjem pomoes, te szí leško pocsiné nasa trúdna pamet vu njem. Záto, ljübi moj, to Szrcé mores esasztíti, pa te te ono ne zavrzse níkdár. Pa esi bos je esasztio vu tvojem zsitki, te bos z tvojoj példov túdi rászírjávao njega esasztí, ino bos te túdi tálnik obečasnja, stero je Jezus vesíno ob 5-im rekoes: „*Kí do to pobozsnoszti siríli, tisztiš iména szí vu szreé zapisem ino je tam vees ne zbrísem*“. Ka to známenüva: vu szre

Marija z málim Jezusom.

ino drzsino, ka bi je píszto vesászi vu érkeš túdi zvün vüzemszkoga i adventszkoga esasza, naj bi szkusali, kak szladki je Goszpod za one, kí njega z celoga szrcá lübijó. — Prinasz sze esese lüdjé bojijo pobozsnosz delati, esese, z prsztom kázsejo na tiszte, kí bi malo vees radi vesínoli Bogi na esasztí: njuve hvalinge i szlaboszti ziszkávajo, pa guesijo, ka tak neseseš biti, kak ete publikánus — vej tí je pa ne szila tak biti, vej pa jesz túdi ne pisem, ka je vszáki eden zshivé szvétec, steri pogosztoša k precisisesávanji hodi, nego to je pa li zagvüsna pravica, ka brezí gosztoša precisisesávanja nígdár ne bodes szvéti — záto esi vidis, ka sto krívo pobozsnosz dela, za toga volo je pobozsnosz njegova naszledüvájna vredna, szamo kri-

szi koga zapíszati? Tak právimo návadno, ka ga vu szrei noszimo, koga prevecs ino zvün-rédno lúbimo. Záto moremo zarazmiti iz té recsi Jezusove, kak prevecs on sesé lúbiti tiszte, kí z példov, ali esi szo komi naprej posztávleni, túdi z recsjov razsirjavajo pobožnoszt njegovoga Szrcá; ka ne szamo, ka njim vsza dobra obeesa, nego ezelo, kak szvojih nájbogsih prijátelov, njim sesé iména vu szvojem szrei nosziti ino je tak z poszebnim tálom lúbiti ino pomágtati.

Záto, esi vídimo telko haszka, telko lepoga obeesánja, sto bi mogoé med nami tak mrzel, tak prevecs nemáren bití za szvoje zvelicsanje, ka bi sze njemi esese izda vnozsaló zgrabiti z obema rokama v to pobožnoszt? Sto bi bio tak nezahválen proti szvojemí Zvelicsari, ka bi odvrgé od szebé to neszkoncsano lúbéznoszt, stera sze nam za tak máł: dár na ponúdbó dáva?

3. Dozdaj szam vam ona obeesánja popíszao, stera je preszvétó Szrcé Zvelicsara poszameznim lúdem, to je vszákomi esloveki poszebno dalo. Obecsalo je náimre za telovne i zemelszke vremenszke potrebesire pomoes, pa nam je obeesalo sziguren zálog za vekivecsno zvelicsanje. — Zdaj pridó trétje vrszte obeesánja, stera szo ne szamo za poszameznoga esloveka vesinjena, nego za cele hizse i rodovine.

Obecsao je náimre ob prvím: „*Za rodovine mír szprávim ino ga v njih obderzím.*“ Pa ka je rodovina brezi míra? Grívi pekeo. Vu nemirovnosztí zsvicoesoj rodovini oesa preklinja meszto toga, ka bi koga na dobro vesío; mati koné meszto blagoszlova, decza szo ne bogavna, drzsina nezadovolna i z szoszedmi je vekiveesen boj; pri táksi rodovinaj szin razsipáva imánje, hesí sze klántiva po večeráj, mati pri szoszedicah glásze noszi ino szvájo rédi, oesa pa v kresmi szedí, dokecs ga vö ne lücsíjo, ali dokecs vsze ne zaprávi. Pa ka je zdaj te tú rodovinszko zsvilenje drúgo, kak trplenje, túga, razzsaljenoszt ino mánta? Oh, pa kelko táksi rodovin sze nájde déndenésnji. — Za to je rávno Jezus obeesao, ka de mír ino réd vu vszákóji rodovini, stera esaszti njegovoga Szrcá podobó. Je to ne zadoszta, ka

bi vszáki oesa, vszaka mati glédala za to, ka bi sze pri njénoji hizsi podoba Szrcé Jezusovoga zaisztino najsla? Vszakojaeski, zse za toga volo, ár je to drúgo obeesánje vesinjeno za cele rodovine szpodobno prvomi ino sze etak glászilo:

Ob drúgim: „*Blagoszlovim tiszto hizso, vu steroj je mojega szrcá kep, ino sze vörno esaszti.*“ — Oh, ka nebi vnogi eslovek vesino, naj bi szi szamo mogoesi bio kaj szpraviti, ka bi přemoesen grátao? Kelko jih jeszte, kí brezi poesítka delajo ino sze trúdiyo esese po nede-lah — i szvétkah túdi, pa szi terejo glavé, kak bi szi vszígdar vees mogli zaszlúzsiti — pa nika ne prídejo naprej. Pa zakaj? Ár je brezi blagoszlova bozsega zasztionj vsze nase delo ino brezi száda vszi nasi trúdi.

Vnogi vörjejo comper i satringo, vörjejo, ka esi edno eli drúgo na szenji küpleno zlátó molitev, ali jazsz nevem ka, zmolijo, eli pa kaksí comper prízebi noszijo, ali okoli stale ino njív delajo, ka do te vesaszí bogati pa blázseni. Na szveti vsze probajo, szamo Jezusovim recsám nesceso vörvati ino njé nesceso bogati. — Drági esítáteo, esi szi zlehka sesés blagoszlov bozsi zagvüsati za szvojo hizso ino celo rodovino ino vsze tvoje sztvári, esi vsza szvoja sesés obrániti od neszreese ino nágle nevarnosztí, hajdi, vesíni, ka ti szrcé Jezusovo velí — Drzsi vu szvojem hrámi podobó szrcá Jezusovoga ino jo esaszti szán ino daj esasz-titi z vszemi tvójimi vörno ino szresno.

Lehko bi tú popíszao iména vszeh oni francovski meszt, vu sterih, gda bi negda velka kúga národ klála, szo sze vszi resili betega, kí szo preszvétoga szrcá kep pri szebi noszili. Lehko bi pripovidávo od jezero i jezero hvá-lodávanja, stera sze od vnogih let vu „Glasz-nik“-i preszvétoga Szrcá Jezusa zandrúgim dájo esteti; stera hválodávanja nam szvedocsíjo, ka je ne prázen gues vsze tiszto, ka szmo tú popízsalí. Francoszki národ zacsne to zse szpoz-nati poszebno zdaj, ka je v nevoli, záto je zozí-dao tak velko eerkev Szrei Jezusa na esaszti, záto szo pri njem tak glaszovitne szlovesznosztí, stere na té nácsin oprávla, stere ga túdi szí-gurno resíjo denésnjega trpljenja ino nevol.

V.

Podoba szv. Szrcá.

Za esaszta francoszke reberije sze je zgo-dilo, ka szo eden dén stiri persone sztalé pred gilotinom — to je pred prílikov, z sterov tam na szmrt obszojením glavó vzejejo: Edna mati z szvojima dvema heserama ino gláva rodovine mále: njih oesa. Na zapoved krvoloes-nih szodeov je nájobpřvim oesa prigno glavó

pod oszter nozs gilotina ino je batrivno přeporoeco szvojo dúšo szvojemí Bogi, to znajoesi, ka dobí od njega obilno placsílo. Ka je pa te meo za greh? Drúgo nikaj ne, szamo ed-nomi dúhovniki je podvoro vu szvojoj hizsi tisztoaga hípa, gda szo razdivjani francosje vsze dúhovnike ztirali z drzsánja ino vsze

cerkvi záprli ino vszo bozso szlúzsbo prepovedali.

Ka je pa zsená kriva bila pa detea? Proti tem trem szo drúgo ne znali szvedocje, kak to velko grehoto, ka szo vu grádi szvojeга mozsa ino po okolici podobice preszvétoga Szreá Jezusovoga delile. Za to szo mogle prelejati szvojo krv ino aldúvati szvoje zemelszko zsvilenje.

Pa esi szo one podobo preszvétoga Szreá za vredno drzsale, ka bi za njo krv prelejale, te tak miszlim, ka je za nász túdi dosztojno, esi mo koncisi vredno esasztili té kep, naj dobro zarazmimo, ka pomeni.

Vu vreló molitev potoplena je klécsala blázsená Margeta pred oltárom bozsím; z poniznim esútenjom ino vórno szí je zdihávála szvéta devica, gda sze njoj na ednok szkázse Zveliesiteo vu szvojoj eslovecsój podobi. Nebeszka blísesoba ga obdá, dokecs odpré szvoje prszí ino z právov rokov na szvoje szvéto szreé kázse. Blázsená Margeta zaisztino vídi njegovo telovno szreé vu odpretih prszah: ali ka je to? Gléda, ino vídi, ka je okoli szreá trnava korona, ka na szredi njega krízsztoji od zgoraj, ka na ednoj sztráni odpreta rana zeva, pa ka okoli krízsa ino z odprete rane plamén vögóri, steri sze okoli szreá szúcese ino ober njega zráven gori proti nébi góri.

Jezus je zapovedao blázsenój Margeti, ka sze njegovo szvéto Szreé od széga mao naj v to podobo mála. Vnogo taksi podob je zdaj zse razsirjenih med krsesánszskim lúdsztvom. Poleg bozse volé szo v to formo narejene — ali znáte zakaj rávno v to podobo? — Naj vídimo!

1. Trnava korona je okoli preszvétoga Szreá Jezusovoga. Trnje vszígdar to znamenítva, ka boli, ka boda, ka rano dela. Csi nász kaksá szkrb mantrá, esi szí miszlimo, ka nász je sto nevredne razzsalo, esi miszlimo, ka nász sto brezi zaszlúzska pregánja, pa szmo sze razdrézelili vu nasem szreí: te tak právimo, ka nász szreé boli, ka nam je szreé ranjeno.

Glédajmo na Jezusa! Ón bi szí zaszlúzsó od nász, ka bi njemi z vszov moesjov veszélje szprávlali, ka bi njemi z scsíпка nase lúbéznoszti, z violie nase poníznoszti, z lelije nase nedúznoszti vence pleli ino okinesali z njimi njegovo razzsaljeno lúbéznívo Szreé. Oh, mi pa meszto toga z trnjom greha oszíplemo njé — pa sze nam zdaj te esúda vídi, esi je trnavi venec okoli njega, pa szmo zdaj te mógesci zseleti, naj on ne esúti szmícanje toga grehsnoga trnja?

On rávno tiszto esútlívo szreé má izda vu szvojih szvétih prszih, stero je meo, gda je ozdalecs Glédao Jeruzsálem, stero je meo na oljszkoj gori ino na kálvárii; te sze je szku-

zio ino szí je zdihávao premislávajocsi nezahválnoszt szvojeга lúdsztva — pa povej mi, kí to estés, jeli zdaj kaj drúgo vídi med lúdmí?

Za volo sterih sze je jokao, stere je na pot zvelicsanja steo szpraviti, za stere je trpo, za stere je vsze szvoje nebeszke kinese tá dao; tiszti njemi z odúrnov nezahválnosztjov povrnéjo njegove dobrote, tiszti ga zsalijo z szvojimi grdimi grehami ino prebodjavajo njegovo imenitno Szreé.

Oh zaisztino je dosztojno na szvojem meszti tá trnava korona okoli tvojeга preszvétoga Szreá, moj Jezus; na szvojem meszti je, na znamenje tvojeга bolécséga trpljenja!

Zmiszli szí, moj drági esítáteo, edno mater, stera zasztionj razszípáva na szvojeга szína vsze szvoje szkrbí, opominanja ino dobrovolne kastige; stera za vsze njéne trúde szamo nezahválnoszt, za vszo lúbézen szamo odúrjávánja

Angelje molijo Jezusa.

zsenja — esi tá mati razzsaljena vu szrditoszti szvojeга szreá odvzse szvoje dete za volo njega hűdobije, jeli, ka záto má lúbézen vu szreí, ka sze záto nescse locsiti od njega, nego moli za njé, naj je Bog povrné, pa meszto szrdi-

toszti proti szvojemi deteti szamo krvávo zasloszt noszi vu szvojem szrei.

Záto, esi Jezus szvoje szvéto Szrcé tak kázse, ka je z trnjom ovenesano, z tem nam to sesé szvedocsiti, ka ga Szrcé bolí za nasih grehov volo, nego záto nasz escse nesese od szebé odvzrsti, nego nasz k szebi nazáj sesé zavrnoti ino nász meszto zasloszti z veszéljom lúbiti.

Glej, lúbi esítáteo, to znamenúje ternava korona okoli preszvétoga Szrcá Jezusovoga.

2. Ka pa krízsz znamenúva tam na tom szvétom Szrei?

Krízsz ober Szrea Jezusovoga — míszlim — vszáki lehko zarazmi, ka pomeni. Gda na té krízsz glédam ino szí premislávam toga Szrea lúbéznoszt, te sze mi tak vídi, kak esi bi esúto njegove recsi govoréese: Glej szin moj, glédaj hesi moja, na krízsz szo me pribili tvoji grehi, na krízszí szam te odkúpo, na krízszí szam molo za tebé zdíhávajocs k mojemu nebeszkomí Oesi: „Oesa moj, odpúszti njim, ár nevejo, ka esi-nijo.“ Na krízszí szam pozvao razbojníka, ki je szvoje grehe pozsalúvao, vu nebeszki raj; na krízszí szam ti dáo blázseno devico Marijo tebi za mater, na krízszí szam dokoncsao vnoga moja trplenja za tvoje zvelicsanje. — Vidis, kak te lúbim med vszem trplenjom, kelko trpim z lúbéznosztí do tvoje nemertelne dúse!

Vidis, lúbi krsztsenik, kí to estés, ka je lúbézen vkúpvzévana z trplenjom, ka sze z lúbéznosztí szrcá more podignoti krízsz trplenja — to je zrok, ka je té krízsz tam naszredi Szrea.

Záto esi te objéma morje zasloszti, esi szí túzsen vu globocsini tvojega szrea ino nezadovolen zevszim, ka okoli tebé jé, esi te dúzna veszt mantrá eli té zemelszke zgúbe ino telovna trplenja vu dvojnosztí tirajo, z ednov recsjov, kajkoli te tezsí na tom szveti, zgledni sze na té krízsz preszvétoga Szrcá, ino sze ti olejsa tvoje nevolno szrcé, naj de vidilo, ka je bozse szrcé túdi z tezsím krízszom obterse-no szamo záto, ár tebé nezgrúntano lúbi.

Krízsz ober Szrcá Jezusovoga je záto znamenúje njegovoga trplenja ino zálog njegove lúbéznosztí.

3. Ka pa pomeni velka rana na njegovom szvétom Szrei? Szpica vojáka je odprla to szvéto Szrcé, ino sze je ne vecs záprlo nigdár. Zdaj je Jezus szam odpreto kázse pa zakaj? Záto naj vu njem nájdemo vszigdár závitje: záto, ka bi nász vsze mogocsi bio vu njé vzéti. Prszí ino Szrcé odpreto má pred nami, naj szpoznamo, ka je vszigdár prípraven poszlúh-noti nase prosnje, ka nasz je vszigdár prípraven z njega obilno obdeliti z szvojimi mílos-esami.

Odpreto je niháo to preszvétó szrcé, naj

szpoznas, ka te izda tak lúbi, kak te je lúbo te, gda sze njemi je odprlo to preszvétó szrcé.

Pítajmo szamo tiszte, kí szo szkusali té pravice, ino mo prisziljeni szpoznati, ka Jezus ne zové zasztanj lúdi k szvojemi Szrei rekoc: „Vszí, kí szte zsédni, hodte na vodine; i kí nemate denára, pascsite sze“, ka dobite dobre moje mílosztivnoszti.

Naj bo sto bogat, ali szíromák, velikás, ali szpodnjega sztána, vucseni, ali nezvucseni — vsza kí dobi od preszvétoga Szrcá tanács vu szvojoj dvojnosztí, tolázszbo vu zasloszti, mocs vu szkúsnjáví, lúbéznoszt za lúbv szvojo, navdúsenoszt vu szvojoj vrelosztí.

„Hodte k meni vszí, kí sze trúдите ino szte obterseni, ino jasz vasz olejsam ino ok-repecsam“, tak právi nas Zvelicsíteo, ino odpré pred nami velko rano szvojega Szrcá, ka bi nam dao mocs vu szlabosztí dúsevnoj ino nam olejsao trpljenja nasa.

Ali je lehko zápro Jezus szvoje Szrcé pred plantavimi, szlepimi, nemimi ino drúgimi, kí szo trpeli? Jeli je ne najsla v njem meszta szamaritánszka grehsna zsená, pokoro csinécsa Magdalena, pa cilo sese velka grehsnica, stero szo farizeusje kamentúvatí steli za volo njénih velkih grehov? Kak pa te on nebi odpro szvoje mílosztívno szrcé pred onimi, kí právo naka-nenje májo njega lúbiti.

Záto, hodmo vszí vu vszeh nasih nevolaj k tomí odpretomí szrei, stero lúbézen do nász odpreto derzsi do konce szveta.

4. Na szlednje vidímo [na tom szvétom Szrei, ka z njega plamén vó gorí. Té plamén je znamenúje nevgasnjene lúbéznosztí nasega Zvelicsara.

„Bog je lúbéznoszt“ právi szv. píszmo. Jezus je Bog; záto: Jezus je lúbéznoszt. Ár je pa Szrcé rávno sztolec ino vretina lúbéznosztí, záto moremo praviti, ka je Szrcé Jezusa szama lúbéznoszt. Pa sese kaksa! Kem véksi je ogenj, tem dalé dáva toplocso szvojo — Ogenj Jezusove lúbéznosztí je tak velki, njegov plamén tak síroki, ka sze je razlejao po celom szveti. To je brezkoncsna lúbéznosztí.

Tak je Jezus dopuno, ka je cslovecseni rodi po proroki glászo: „Z vekivecsnov lúbéznosztjov lúbim tebé.“ Lúbéznoszt preszvétoga Szrcá Jezusovoga je ona, od stere sze píse vu sztárom zákoni: „Obilnoszt vodine nemre pogasziti to lúbéznoszt.“ Obilnoszt vodine szo pa nasi grehi, steri túdi nemro pogasziti té lúbézni vizíko plahotajocsi plamén!

Glej, lúbi esítáteo, Szrcé Jezusovo, kak nemírovno plahoese njega plamén! Tvoje szrcé ícsese, vu njé sesé prekvdariti, njé bi rad na lúbézen zvúszgao.

To znamenúva plamén okoli szrea Jezusovoga.

Priblizsávaj sze záto, gda szí szamo mogoesi, z globokov pobožnosztjov k etomi szv. Szrei vu szvéto obhajili, naj dobis ti túdi iz goréšnoszti njegovoga ognja, ka sze ti szreé na vszígdar vékso lübéžnoszt vzuzgé. Gda pa to Szreé pod krúšnim kepom k sebi vzéti nemres, glédaj konesi na kep njegove lübéžnoszti.

Szv. Bonaventura nam v ednoj dogodbi posztávi pred oesí ono lübéžnoszt, stero Jezus proti nám má. — Armenszki král, po iméni Tigranesz. je z szvojov zsenov, Berenieov, vréd vu szúžnoszti bio pri Cyruszi, persijskom králi. Cyrusz je dobro znao, kak prevees lübi Tigranesz szvojo zseno. záto ga je ednok etak pítao: „Tigranesz, ka bi mi tí dao, esi bi jazs tvojoj zseni nazájdao szlobosesino? Goszpodne, odgovori Tigranesz, moje drzsánje, krv ino zsítek bi prípraven bio tá dati.“ „To je lepa ino velka lübéžnoszt, právi na to Cyrusz, pa sze mí vídi tvoja velikoszresnoszt.“ — Tigranesz je mogao lübiti moesno szvojo zseno, nego

ka je to poleg lübéžnoszti nasega Zvelicsitela, z sterov on nász lübi? Nas Zvelicsiteo je ne szamo steo mreti za nász, ka bi nasz od szúžnoszti pekla odkúpo, nego je zaisztino mro. Záto szmo mí bole dúžsni nazáj povnróti Jezusovo lübéžen, kak je Berenice povnróla Tigraneszovo. Gda szo náimre boj dokonesai ino mir szklenoli, te je Tygranesz nazáj so z zsenov vréd vu szvoje drzsánje ino je te pítao zseno, kak sze njoj je dopadnólo vu perzsiszkom drzsánji, pa posezbo lepota, stera je pri Cyrus králi ino njegovo bogásztvo? Berenice je pa odgovorila: „Odpúszti mi, moj Goszpod, meni sze tak vídi, ka szam z té vnoge lepote níkaj nej vídla, ár szam tam vszígdar szamo tisztoza glédala, kí je za mené szvoj zsítek steo tá dati.“ — Oh krsesenik, pa tí glédas lepote szvetá, pa pozábis glédati tisztoza, kí je zaisztino tá dao szvoj zsítek za tebé?

Glédaj na njegov kep ino sze szpomínaj njegove neszkonesane lübéžnoszti.

Rímszke katakombe.

Katakombe! Csüdivitno csü-tenje obláda cslovecse szrcé, esi csüje to recs. Iz temnih katakomb sze je náimre razsirila szvetloszt krsčsánszke vöre na celi szvet. Krv szrcá tisztiš slzávniš junákov manterníkov, kí eti pocsívajo, je bíla szemen, z steroga je síroko drevo krsčsánsztva pognalo ino z stere je ono szvojo mocs zalo, ka bi velko zrasztéce szvoj blagoszlov noszécsi szád ponúvalo vszem lüdem na okrepcsanje i veszélje cslovecsega roda.

Okoli Ríma je do pétészét katakomb. Nájimenitnesa je med temi katakomba szvétoza Kallsizta. Tá je tak velka, pa v njoj najdeniš grobov ino osztánkov szvétcov racsún tak imeniten, ka je ne mogocse dén-đenéšnji, ka bi sto v Rím so ino to nebi pogledno.

Ali ob prvím povemo, ka szo katakombe? To szo dúgi hodi, ali folasje odszpodí pod zemlov, steri trí-stiri, vnogokrát escse pétészst vrszt globoko pod zemlov lezsécsi eden

ober ovoga sze szem-tam szúcsejo ino szo vszi vküper tak dúgi, ka esi bi je mogao vsze vküper ednoga k drúgomi dostúkatí, te bi eden tríszto míl dúgi hod nasztano — ka je telko, kak blúzi 500 kilometrov. Vu teh hodaj szkoro trí pa pol millión pokojnih pocsíva csákajocs na gorisztanenje. Ino med temiš vnoгимiš szo na millijone pokopani prvi vojájce szvéte matere cérkve; tú szo cvetéce korine Krisztusove vöre, szvéte device; tú szo szvéti szpovednicje; tú sze nájdejo nedúžsni báteki dolivrtgani iz lepoga ográdca prvoga krsčsánsztva: vnoza nedúžsna detca; tú szo pobožsni sztarci, stere je sztaroszt nagnola na pocsítek. Vszi-vszi csákajo tú na dén blázseno vsztajenje Onoga, koga imé ino lübéžnoszt je njé eti vkúp szprávlalo dosztrakát po kmicsnoj nocsi na bozso szlúžsbo okoli grobov szvojijh lübléniš; kí szo pred njimijš prelejali krv szvojo za lüblénoga Zvelicsitela Jezusa Krisztusa.

Ali hodmo malo med njé, ino poglednimo, ka nam prípovedávajo té dvejezernetne votlíne. Níkse szvéto csütenje obzeme ober nász mocs, kak po leszeniš sztubaj doli

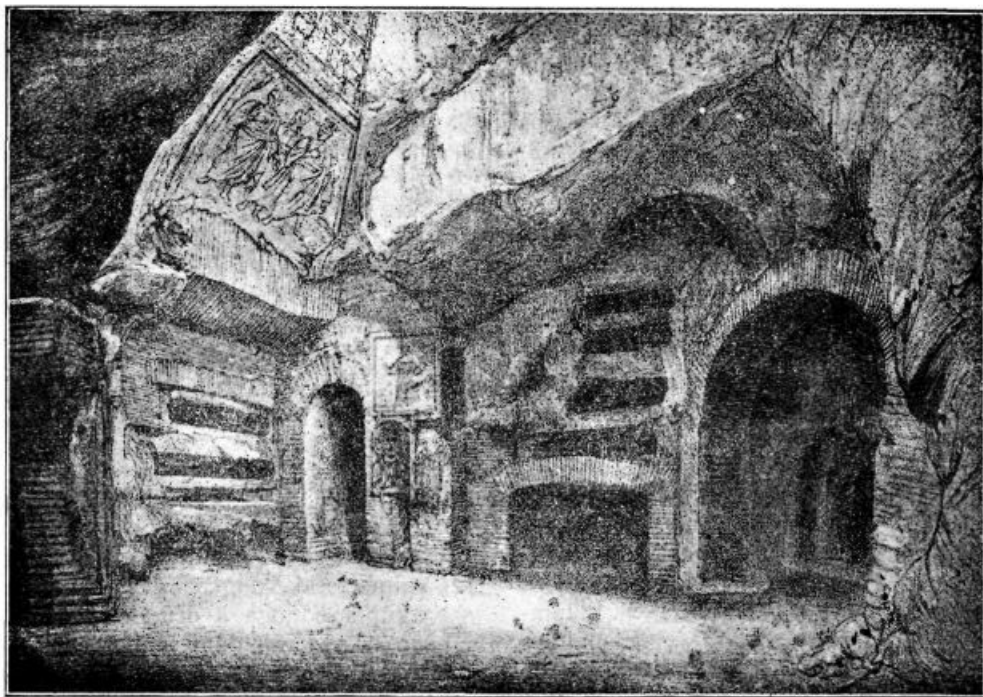
prídemo vu temno votlino náj zgoranjega hoda. Zdaj szmo doli sztopili vu drzsánje szmrti, ali bojati sze nemamo, ve známo, ka je tü od jákosztih szvétcov düsécsi zrák, ve sze nam tak vídi, kak csi bi njihove düse szprejémale nász, njihove vnúke. Tmica vszigdár véksa gracsüva, szamo drobna voszkena szvecsicza, stero moremo vu roki drzsati, razsirjáva okoli nász szvojo medlo szvetlobo, kak csi bi sze vojüvala z dvejezero letnov tmicov, stera je tü szvoje sztanüvánje zebrála.

Ali, kak idemo, doli sztápajocsi po sztubah szvétoğa Damazusa vu pokopalisce rímszkih pápov prídemo, gde je szv. Zephi-

Poganje szo etak návadno napiszali na jamo szvojih lüblénih: »Thalusa vu etom grobi pocsíva poropana szvoje szvetloszti;« krs-csánszki napiszi szo pa etak: »Vu vöri krisz-tosovoj zsvocsi, veszélja szvetloszti vzsíva.« Ali: »Marcianus, nebésza szo ti odpreta, vu míri bodes zsvivo.«

Kelko lübézni gucsí z etih napiszov! Nájlübeznívsoj zseni Pudicissimi i. t. d. — lübeznívsoj düsi, nepozablívomi színi i. t. d. — tak szo píszali od szvojih pokojnih nasi ocsácje. Kde pa vecs recsi nega, kde glász od zsa-loszti zamukne, tam nam podobe gucsjo.

Hodmo szamo malo nizse doli z ednim

Szv. Cecilije grob vu katakombi szv. Kalliszta.

rin, szv. Kalliszt ino scse 14 drügih pápov pokopanih.

Poleg oltára vu kriпти pápov na levój sztráni je kripta szvéte Cecilije, ono meszto, na sterom je 821-ga leta I. Paschalis pápa ete device i manternice szvéto telo najseo rávno tak lezsécse, kak je po njénom krví prelejánji sze notri polozseno.

Na dén té device ino manternice (nov. 22-ga) je tá katakomba vszigdár razsvetljena ino sze celo predpoldné tü na tiszti dén szvéte mese szlúzsijo.

Csi dale idemo, nam náj obprvim v ocsí szpádnejo napiszi sztárih pokopaliscs. Kak velki je rázlocsek med temih ino pogansz-kimih napiszih!

hodom, tam najdemo Kapelo Szvesztv tak zváno: »Gleria dei Sacramenti.« Tak sze zové to meszto, ár rasz vszaka málovina, stere szo vu njoj, na stero Szvesztvo opomína. Tam jeszte riba, stera poleg návade vszigdár Krisztusa znamenüvala. Pa na hrbti etih ríb vídimo mále korblece málane, vu sterih je krüh nariszani. Teh krühi znamenüvajo, ka nam je Jezus nebeszki krüh prineszeo. Nájdemo tü málovine, na sterih edna cslovecsa podoba blagoszlovi krühe vu kosarico polo-zsena. Jeli, ka nazs to na szvéto meso opo-mína. Vídimo tü podobo Mojzesovo, kak na szkalíno vdári z stere voda tecsé, vu steroj vodi sze lüdjé ocsiscsávajo. To je znamenje szvétoğa krszta. Szo tü podobe, na sterih

Jezus neszé nazáj zgübleno ovco k csredi — to je szvéta pokora.

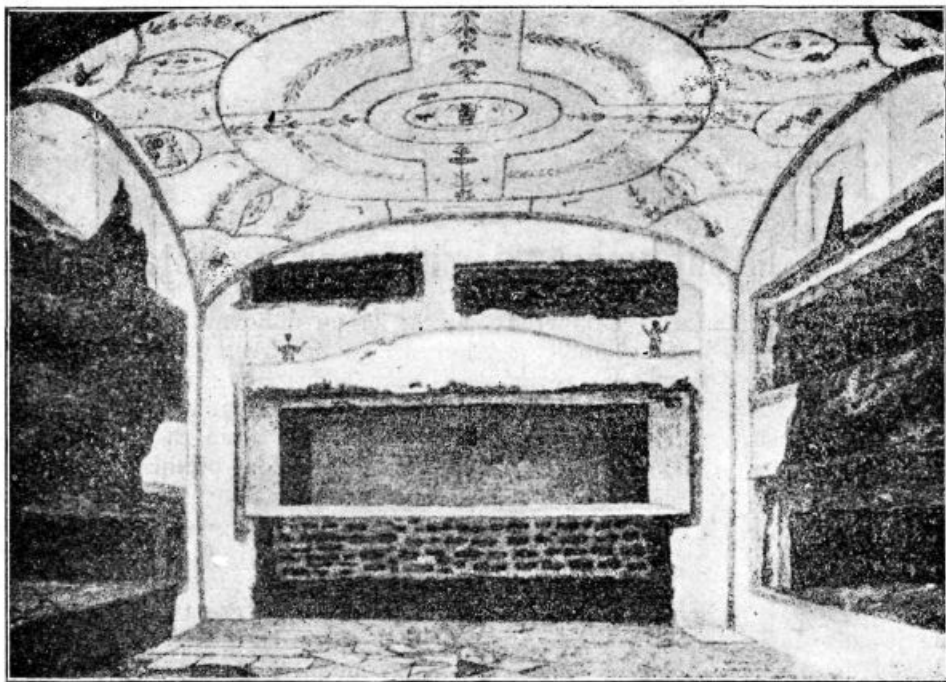
Nájdemo podobe, na sterih je szv. Kríz, bl. Devica Marija z málim Jezusom vu nárocsaj, pred njov pa trijé modri. Pa scse vnoge drúge, stere vsze popízszati bi prevecs bilo.

Pa zdaj csi mo pítali, odked szhájajo katakómbe, sto je zkopao pod zemlov té vnoge hode, na to modri denéšnjega casza vszi to odgovorijo, ka szo katakómbe prvi krscsenícje zkopali za pokopaliscsa szvojih pokojnih ino za bozso szlúzsbo vu vremeni pregánjanja. Ár szo krscsenicje pokopaliscse ne za meszto vekivecsnoga pokoja derzsali, nego za meszto pocsítka do szodnjega dnéva ;

rekocs szo li tü bili nájlezsi brezi nevarnosce vküpszprávleni, ár csi je caszar szám pravicsen bio, te szo sze na caszárszke posztáve zezávali, stere pokopaliscsa mír bránijo.

Gda je Konstantin caszar, szvéte Jeléne szin, nazáj dao mir pregánjanj szv. materi cérkvi, te szo krscsenícje zandrúgim zacsinjali tü notri cerkví posztávlati. Takse szo na príliko vu pokopaliscsi szv. Kallista cerkví szv. Sixtusa i szv. Cecilie, stere szo vu strtom sztoletji narejene. Pa vtom vremeni szo krscsenícje zse z velkimi processijami hodili csasztít tá meszta, ka nam szvedocsijo napiszi, steri sze vszigdí po sztenáj viditi dájo.

Szv. Damasus pápa je vnoge napisze

Kapela szvesztv vu katakombi sz. Kallizta.

záto szo tá meszta za coemeterium (cintor) zváli, stera grcska recs po nasem lezsisce znamenüva. Poganje szo pa zézsgali szvoje mrtve ino te szamo pepéo zhránili vu piszkrenih vedrah.

Ne szí trbej miszliti, ka szo krscsenícje tá meszta vu szkrovnosztí delali ino drzsali; nancs je ne potrebno bilo, ár szo poganje brütive vszigdár vu velkoj császti meli, pa sze njim je tak ne potrebno bilo bojati, ka bi njim je poganje zapravili, ár je poleg poganszke posztáve na szmrt bio oszojeni, kí je pokopaliscsa zbantüvao.

Isztina, ka je záto vnoge krscseníkov tü vmorjenih bilo od poganov, gda szo je pri bozsoj szlúzsbi popadnoli, nego poprek

dáo napraviti na grobe manterníkov, stere szo zdaj vu novom vremeni vucsenjácje dáli vózkopati ino ocsisztiti — záto ka vu vremeni vnoгих bojov 5—7—8-ga sztoletja szo sze vnoge katakómbe zporüsile ino pozábile tak, ka ne dugo casza, ka szo sze znova gorinaisle. Pa to je tüdi bozsa vola bíla tak — ár csi bi katakómbe vszigdár vu dobrom sztálsí bilé, te bi Bog zná kama zdaj zse sztári szpomenki, kamni ino napiszi razneseni bíli, zdaj szo pa tam na meszti nájdéni, kama szo je prvi krscsenícje djáli tak, ka gda szo 16-ga sztoletja krívovórci zacsnoli tajiti nisterna szvesztva, ino szo gúcsali, ka szo prvi krscsenícje ne tiszto vórváli, ka mí zdaj vórvjemo, te je bozsa szprevidnoszt od-

krila pred svetom té szpomíne, steri glasno szvedocsijo, ka vöra katolicsánszka, stero mí derzsímo rávno taksa bíla vu katakombaj, to je vu zacsétki, kak je zdaj; tej mrtvi kamni nam szvedocsijo, ka je rimszki pápa poglavár práve cérkvi Krísztusove, stera je te vu zacsétki tüdi njega drzsála za szvojeja vísisnjega pasztéra.

1578-ga leta sze je náimre zgodilo, ka szo nesterni rimszki delavci peszek kopali, ino tak to prvo katakombo najšli. Geologusje, to szo ti vucsenjáeje, kí szi z razvalínami poszeben trüd dájo, szo vesaszi vidíli, ka tü moro bití cintorje (brütivje) prvi krsztsenikov, pa od toga leta mao szo vszigdár dale ino

dale íszkali z velkim veszéljom, ár prav má De Waal, kda etak píse: Veszéli glász, ka je szvéti krízis obládao, sze csüje po vulicah etoga meszta pokojnih; zgodovina szvéte cérkve sze nam tü vu zsvivcsih podobaj pokázse; to kaménje gucsi, ka bi nam poszvedocsílo bozsánszko mocs krscsánszke vöre. Bozsa roka vodi krscsánszke národe vu katakombe doli, naj sze nezájglédajocs na szvoje ocsáke potrdijo vu vöri, naj sze navcsijo navdüsenoszt pri grobéh manternikov, za déndenésnje boje, stere moro presztáti za nájdrgsa imánja, za vöro ino vekivecsnoszt cslovecsega roda.

Wilfinger Jozsef vogrszki missionar na Kitajszkom.

Ete pobozen ino vreli mozs, koga podoba je eti namálana, je nas roják. Narodo sze je 1874-ga leta na szám vszeh Szvétcov dén vu Kukméri vu Zseleznoj okrajnoj gráscsini, kde je njegov ocsa vucsitel bio. Po szmríti ocsé je 15 meszecov sztaro dete z szvojov máterjov Simon Juliannov vu Német-Szt-Mihály príseo, kde je kak málo dete zse rad pri bozsoj szlúzsbi dvoro ino sze veszelüvao toj császti, stera je császti angelov szpodobna. Je zarazmo opomínanje, ka csi je dühovnik pri oltári námesztnik Krísztusov, ka je te dvorjeník zaisztino námesztnik angelov nebeszkíh ino poleg toga sze je oponásao.

Pri prvom szvétom obhajíli sze je Bogi preporocso ino ednok, gda je pri processiji drúzstva »detínsztva Jezusovoga« máloga Jezusa szteber okoli neszeo, je proszo Bogá, da bi szamo on tüdi mogocsi bio na Kitajszko ídti tiszto szíromasko detco resávat. Gda szo 1885-ga leta missionárje príšli z réda lazarisztov, te szi je on tüdi zmiszlo ka bi najbogse bílo za njega vu té réd sztopiti ino je materi szvojoj ovado szvoje nakanenje.

Njegovo zselenje sze njemi je tüdi szpunilo po pomocsi preszladkoga Szrcá Jezusovoga, stero njemi je tüdi to miszeo moglo dati na dén processije drúzstva toga szv.

Szrcá, ka on dühovnik scsé bití. Vu tisztom leti szo ga notrivzéli vu Becsi v hizso miszszí onárszko lazarisztov, od kod, kda je szvoje sole dobro szpuno, je vu Grádec príseo, kde sze je scse dale vcso za dühovniski sztán.

Po pobozenom premislávanyi ino molítvi je najobprvim mater proszo za odpüsztjenje ino potom szvoje prednje, naj njemi dopüsztijo, ka sze zcela Bogi darüje. Ka sze njemi tüdi dopüsztílo od vszeh sztránih potom, ka je 1898. júliusa 17-ga szvojo prvo szvéto meso Bogi darüvao.

Potom je szlobo vzéo od szvojih prijátlov ino szkoz Grádca in Parísá odiseo na szvojo dúgo pot.

Augusztusa 14-ga szi je vu Marseille-i (na Francoskom) na ládjo szeo z szvojimi továrísi ino szept-ra 14-ga, za eden meszec dní je szrecsno vu Schanghai príseo, od kod je te vu Csekiang poszlani, z Csekianga pa vu Ningpo, gde je pred njim tüdi eden vogrszki misszionár bio po iméni Úrge Ignác (mrtev 1898. jul. 5-ga.).

Za vremena boja, stero ga szo Europejszka drzsánja proti Kitajcom mela je mogo na zapoved szvojeja püspeka odídti z szvojeja meszta ino zdaj z Tszétjána píse vszigdár lepa píszma vu Szombathely ino Nagyvárad iz sterih szpoznamo, Kak vrelo dela vu razsírjávanyi Krscsánszke vöre med szíromaskim nezvucsenim poganszkim lüdsztvom, csi lí ka, kak známo, kak sze tüdi preminocse

dvoje leto godilo, včaszi kitajci z vszov mocsjov pregánjajo krcsenfke ino je na küpe kolejo z njüvimi missionárami vréd.

Njegovo zsvljenje je zse tüdi vecskrát vu nevarnoscsi bilo, nego dozdej ga je bozsa miloscsa escse vszigdár obderzsála.

Ednok sze je zgodilo, ka je vnosci eno

Ne csüda! Bog rad obderzsi one, kí kaj velkoga, lepoga zacsinjajo. On pa zdaj zacsne pobérati med nami na edno církev, stero scsé na császt bl. Divice Marije gori posztaviti, naj glászi tam dalecs na vzhodi dobrotivnoszt nase lepe domovine, Marijinoga drzsánja, tomi poganjszkomi národi. Csi jé sto med

Wilfinger József, vogrszki missionár na Kitajszkom.

40 poganov vu njegovo hizso príslo, kí kda szoga na po mrtvoga napravili, miszlécsi, ka je tak vkraj, szo ga tam povrgli. Vogerszke novine szo zse vsze od njegove szmrtil pizsále, kda na ednok szamo njegovo pizsmo príde, ka ga je bozsa miloscsa obvarvala szmrtil, ino, ka szo njemi rane pomali li zacelile.

nasimi csítátelamí, kí má krajcar eli filer na té nácsin, sze tüdi rado gori vzeme, naj sze sirí szvéta Mati Cérkev ino naj dobí vsze národe, ka de ednok zaisztino tü csasz, kda de edna ovesárnica i eden pasztér poleg proroküvanja Krisztusovoga.

Nisterna recs od nase pomágajocse kasze.

1901-ga leta sze je poleg drzsávne posztáve prinasz na vogrszkom zaesnola tak zvána *kmétszka pomágajocsa kasza za polodelavszke tezsáke ino drúzsino*. Nasztánola je pa záto, ár bi vszaki eslovek rad bio, esi bi mogocsi bio szebi za sztaroszt kaj prisparati, ka bi te, kda delati vees nemre, kakso pomocs odked gde dobo.

Isztina, ka tá drzsávna posztáva nikomi ne zapovidáva, ka bi bio prisziljeni sze vu to drúzsbo zapiszati, nego to je túdi isztina, ka de vszakomni zsao, kí bi zdaj meo priliko szebi pomocs szpraviti, pa szi jo li ne voscsi, naj de vido vu szvojoj sztarosztí, kda njemi zse skér z rok szpádne, ino pomocsi ne bode, kak drúgi lepo mírno zsvéjo, kí szo vu szvojih delavnih dnévaj mislzili na szvojo sztaroszt ino sze notrizapiszati dáli, pa zdaj lepo vszaki esasz dobijo málo sumo, z stere lehko zsvéjo. Kí szi sesé zagvúsati sztaroszt, on szi naj ne premisláva doszta, nego naj precté ete reesi, ino sze naj pásesi, ka njemi szledi nede zsao.

Ár ka je tá pomágajocsa kasza? Édna kasza, stera polodelaveom i njúvoj drúzsini pomocs dá vu sztarosztí ali vu betégi, ali po njuvoj szmrí zseni i detei, ka ne pridejo na sziomastvo.

Kde pa koli peneze vzéla tá kasza za to? Jezero pa jezero lúdi je zse v njo notri sztopilo, pa tej vszi seséjo ednok pomocs meti z njé, szamo ka k tomí doszta penez potrebno; da sze pa ne bojte — vogrszka vláda vszako leto dá vu njo 100.000 korcn, poleg posztáve — pa to dá z dácese, ali z drúgih dohodkov drzsánja; zse za toga volo vam je vredno notri sztopiti, ka koncsi szvoje peneze z tála nezáj dobíte. Zvün toga szo vnogi púspecje, grofevje, velikásje i prémozsní lúdjé djáli notri velke sume za fundácije, steri szamí té pomocsi nedo potrebni; to túdi tisztim osztáne, kí notri sztopijo v to drúztvo.

Zvün toga more vszaki nikelko plácsati, kí notri sztopi — to znáte, ka je to ne krívica, záto ka kí pomocs sesé vu sztarosztí, naj szi jo koncsi z tála zaslúzsí vu mladoszti.

Pa vszaki vért je túdi dúzsen poleg posztáve drzsávne od vszakoga szvojege zvünesnjega drzsineseta na leto 1 korono i 20 filerov notri plácsati, brezi toga, ka bi to szimeo z lona dolipotégnoti, ár esi to vesini pa sze obtozsi, te lehko dobi do 15 dni voze ino 200 koron strofa.

Takse drzsinesce, za stero v to formo szamo

vért placstúje brezi toga, ka bi sze szamo notri dalo szpízati vu to kaszo, je tisztih dobrot tábnik szamo sterih te *zvünrédne kotrige* kasze.

Csi pa vért sesé, ka bi njemi drzsinesce *rédna*, nej zvünrédna, *kotriga* posztanolo, on szám pa fundácijo dávajocsa kotriga, te szlobodno z dovoljenjom drzsineseta polovico vönavrzsene plácsce drzsineseti v lon notri zraesúna, pa njemi te to 1 korono i 20 filerov ne potrebno placstívati.

Nego nisesce szi naj ne miszli, ka je tá edna korona pa dvajszi filerov tak prevees velki teher, eli nova dácsa; záto, ár kí to placstúje, tisztomi doktora pa pateko kasza plácsa, esi njemi drzsinesce kde pri vérsztvi v neszreco pride — pa za drzsineseta detco i zseno de sze te túdi kasza szkrbela. Za drzsinesce je pa zaisztino velka tolázsha, esi zná, ka v neszreeci nede zavrzseno od vszeh sztránih.

Kotrige ete kasze szo troje naimre: *rédne*, *zvünrédne* ino *zakládne*.

Rédne kotrige kasze szo vszi oni, kí záto notri sztopijo, ka seséjo t.e. gda tisztí esasz pride, pomocs dobiti.

Té *rédne kotrige* szo dvojo-vrsztne. Oni, kí vszako leto 10 koron pa 40 fillerov notri plácsajo (esi te zse na ednok, ali pa vszakoga pol leta 5 K. 20 f., ali pa vszaki tjeden 20 filerov, kak njim je vola), dobijo z tem jus na celo pomocs ino sze zovéjo *prcovrsztne rédne kotrige*.

Kem sze pa to prevees vídi, tisztí pa lehko tak notri sztopijo, ka vu sztarosztí eli betegi *szamo polovico pomocsi dobijo*, pa tisztí te vszako leto szamo 5 koron 72 filera plácsajo (esi te zse na ednok, ali pa vszakoga pol leta polovico, ali vszaki tjeden 11 filerov), i tej sze zovéjo za *drúgovrsztne rédne kotrige*.

Sto szo pa zvünrédne kotrige kasze? To szo vszi oni, kí vszako leto szamo edno korono plácsajo. Kí to placstúva, on szamo te dobi pomocs, esi ga *pri deli* kaksa neszreca popádne; te teesász dobi pomocs na vrásztvo ino doktora, dokees je znova ne mogocsi delati. Na sztaroszt táksi ne dobijo nikaj, ali za szmrt. Zvünrédna kotriga je szamo tiszta szlobodno, kí má (esi je mozski, ali zsenszka) szvedocsansztvo, ka je on delavecz.

Zakládne kotrige kasze szo pa vszi tisztí, kí najmenje 50 koron zakláda eli fundácije dájo vu to kaszo ne zato, ka bi szamí radi pomocs dobili nego záto, ka seséjo kaszi pomágati, ka lezsi sziomáke podpéra.

Sto pa szlobodno kotriga té pomágajocse kasze posztáne? Vszaki mozski, ali zsenszka, kí má szvedocsansztvo, ka je polszki delavecz,

ka z polodelavštva zšivé, ali pa má drzsinszko knjigo, kak drzsinsce — zvún toga pa vszáki polodelavec *kmet szám tüdi* i njegova zsená i detea, stera domá pri vérsztvi pomagájo. — Pa to naj vszáki dobro zarazmi, ka vszáki kmet szlobodno notri sztopi ino tüdi dobí pomoecs, esi kak *rédna kotrīga* placšúje, esi bi li szto plúgov zemlé meo.

Pa zsmetno je tüdi ne to celo delo. Ki *rédna kotrīga* toga drúztva sesé biti, naj sze glázi *pri obcsinszkom poglavársztvi*, ali pa *pri mesztnoj zavüpanosztí* (komissíji), esi je zse taksa zavüpanosztv na njegovoj obcsini. Kda sze sto sesé notriszpízati, naj neszé z szebom krsztni liszt, ali szlúzsbeno, ali vojasko knjigo, ka z tem poszvedocsi, kelko je sztar. Csi krsztni liszt more nosztí, ár drúgoga piszmenoga szvedocsansztva nema, na taksi krsztni liszt stemplna ne potrebno kúpiti.

Nego edno neszmimo pozábiti: ka *rédna kotrīga* té kasze szamo tisztí szlobodno posztáne, kí je *stirinájszet let sztar* zse, pa esece ne vecs od *péttreszeti*. Zdaj vu zaesétki do leta 1905-ga 31-ga decembra sze esece vszi gori vzemejo, kí szo 50 let ne vósztari, nego potom szamo tisztí, kí szo sesé pod 35-im letom. Zátó kí je vise 35-ga leta sztar, tisztí sze naj poszebno popásesi zdaj, ka njemi ne bode preskeszno zsao.

Csi eden táksi, kí je notri szpízani, voják posztáne, te teesász, ka je pri vojzski, ne plácsa nikaj, pa zátó ne zgúbi szvoj jus, esi sze pri poglavársztvi eli pri mesztnoj zavüpanosztí oglázi kda ide tá pa te tüdi, kda nazáj príde.

Nego to sze tüdi mogocse zgoditi, ka sto gori henja kotrīga biti. Náimre: Csi sto ne plácsa rédno szvoje ráte.

Tákse pa, stere je szodnija za volo kakse grehote obszodila, eli za volo toga, ka je med delavcami zburkanje, reberíjo steo napraviti ino je obszojeni, ali kí je te proszo od kasze pomoecs, gda je k njoj jusa ne meo, pa je ztem znoro kaszo, ali kí sze je z drzsánja vogrszkoga vóodszeló, tákse vózapréjo z drúztva in zgúbijó szvojo pravico do pomoeci.

Csi bi steri med temi nazáj steo sztopiti vu drúzsbo szledkar, te sze more znova rávno tak glásziti, ino notrivpelanje plácsati, kak ob prvim. Csi je pa steri vózapreti z drúztva, od njega centrálzsko ravnitelsztvo odloeci, jeli sze szlobodno znova gori vzeme, ali ne. To centrálzsko ravnitelsztvo tüdi szlobodno dopúszti tisztim, kí znova notri sztopíjo, ka sze njim ova leta, vu sterih szo rédno placšúvali szvoje ráte, tüdi znova lahko notriracsúnajo.

Kí sesé kotrīga posztánóti, on more, esi je esece ne 35 let sztar, 2 *koroni* plácsati za notriszpízanje, esi je pa 35 let zse vó sztar, te 4 *korone* tam, kde sze je notri zpízao — pa te

sze njegovo imé odpíse v Budapest, pa njemi tam odnet centrálzsko ravnitelsztvo knjigo posle.

Vu toj knjigi je notri zapízano njegovo imé, prebívauja meszto ino leta. Zvún toga pa dvajszteti modrih papérov, tak zváne cheque (esekk)-kárte, na stere je gori zapízana suma, steró kotrīga na pol leta placšúva. Tak, ka tá knjiga te na deszét let dojde za placšúvanje. Ztov knjigov more náimre na posto idti, ino tam peneze brezi káksega stemplna gori dati, pa te posta eden papér z knjige na szredi vóvrezse, kda ga je tisztí podpízao, kí peneze posílja tak, ka vóvrezani táo za posto osztáne z sterim sze penezi gori poslejo v Budapest, ov táo pa v knjigi osztáne za kvítingo tisztómi, kí je plácsao. Zátó sze naj nisese ne zoszága, esi njemi z knjige vó rezsejo, ár to tak more biti. Zvún toga szí pa vszáki naj zapomni, ka *vto knjigo nikaj neszmi szobi píszati* ali merkati, ka esízta osztáne. Pa to knjigo szí vszáki naj dobro szhráni, esi pa kama inan ide na delo, te szí jo naj z szebom neszé, ka esi bi ga kákša neszreca popádnóla, te lahko vesaszí poszvedocsi znjov, ka sze má jus k senki vrácsiti. Pa za to je tüdi dobro knjigo z szebom meti, ka te znjov lahko gde stesés na posto bezsí, esi njemi termín príde, zátó, ka notriplácsanje sze lahko pri steró stécs posti zvrši, szamo to neszmi nisese pozábiti, ka sze ráte vszígdar *naprej* morejo plácsati pred prvim januárom i pred prvim julíusom — ráj naprej nísteren dén, kak szamo eden dén zaosztáti. Nájbogse je zse nísteren tjeden naprej, gde je doszta kotríg, ár ovacsi posta ne zadolej delo zvršiti.

Za prvo pol leta sze plácsa more vesaszí zvršiti, gda knjiga príde, ár szamo te posztáne vszáki kotrīga, gda je prvo ráto plácsao. Pol leta sze vszígdar od 1-ga januára do 30-ga juníusa, ali od 1-ga julíusa do 31-ga decembra racsúna tak, ka esi sto na prilíko 15-ga márcá notri sztopi, on more od januára ráte placšúvati zacsnoti, esi pa notri sztopi na pr. v oktobri, te je prva ráta zse od julíusa za plácsati.

Prva ráta sze more cela naednok plácsati, drúga ráta tüdi vszígdar na pol leta — nego ka do delali tisztí, kí na ednok ne zmorejo vszakoga pol leta 5 korun pa 20 filerov? Tej naj proszijo edno kárto od poglavársztva, na steróje je rávno telko meszta, ka vszáki tjeden lahko eden stemplin po 20 filerov gori prikelíjo, pa gda je tá kárta v to formo za pol leta puna, te naj to neszéjo z knjigov vréd na posto, pa te to kárto, na steróje szo stemplinje rávno 5 korun 20 filerov vrední, posta rávno tak vzeme, kak gotove peneze.

Csi bi sto szvojo knjigo zgúbo, te sze more zglásziti pri obcsinszkom poglavársztvi eli zavüpanosztí ino te za 1 korono novo knjigo dobí, sztára sze pa za nevaláno vópove tak,

ka esi bi te sto steo z sztárov knjigov noriti, bi ga zgrabili ino pokastigali.

Csi sze sto v drugo vész odszeli, te sze tam more zglásziti z knjigov, ka ga te tá notri vpelajo.

Dve knigi túdi szlobodno má eden, esi sesé ednok düplisko pomocs vsívati, nego te more túdi düplisko plaesüvati pol letne ráte. — Gda sto pomocs vsíva, teesász njemi ne potrebno plaesüvati, szamo teesász, dokecs je zdrav ino sese pomocs ne dána. To, ka szmo dozday popiszali valá za rédne kotrige.

Ka szo pa zvünrédne kotrige? Zvünrédne kotrige szo vszi oni, ki vszako leto szamo edno korono plácsajo. Taksa kotriga je szamo tisztí szlobodno, kí szvedocsansztvo má, ka je delavecz. Kak na priliko tisztí, kí sze kama na zsétvo pogodijo. To korono more tam plácsati, kde rédne kotrige, pa zvün té korone drugo nika, nanes za notripiszanje ne. Gda je korono sto plácsao, te dobi od centralszkoga ravnitelsztva szvedocsansztvo, ka je plácsao, pa to naj z szebom má pa naj pázi na njé. Takse zvünrédne kotrige szo szamo na edno leto v družstvi, pa te na drugo leto pá tak morejo notri sztopiti, esi seséjo; záto, ár tej szamo te dobijo pomocs, esi szo sze pri deli pokvári. Csi je steri med temi podkáksov kastigov za volo grehote eli burkanja delavecov, rávno tak zgübi szvoj jus, kak rédne kotrige.

Dozday szmo vam to popiszali, ka máte plaesüvati, pa kde sze morete glásziti, esi seséte pomocs ednok vsívati — nego zdaj bi zse radi znali, ka za pomocs dobite v potrebcsini?

Dobro szte szí zuán zapomnili, ka szo rédne kotrige dvoje vrszte. Prva vrszta plácsa na celo leto 10 koron pa 40 filerov, druga vrszta pa 5 koron i 72 filera.

Zdaj oni, kí 10 koron pa 40 filerov, to je edno celo ráto na leto plaesüvajo, dobijo nazsledüvajoceso pomocs:

Ob prvím esi je med delom kaksa *neszreca* popadne na zdravje gledocs, te sze vesazí lehko k senki vrácsijo, *kak szo prvo ráto doliplácsali*. Csi beteg duzse trpi, kak eden tjeđen, te do 60 dnévov na vszaki dén *edno korono* dobí, pa esi beteg esese duzse trpi, kda szo tej sésztdeszéteri dnévi túdi mínoli, te dobi na vszaki meszec 10 koron, dokecs sze zcela ne zvrácsi, eli pa ne merjé. Csi pa kotriga stera za volo kakse med delom *presztáne nevarnosce* merjé, te njegova detea i zsená 400 koron dobijo, esi bi pa lediesen bio te kasza dá na njegov szprévod 100 koron. Tá pomocs sze dá vesazí, kak je sto notri sztopo vu družstvo.

Ob drugím: Csi je sto zse 10 let plaesüvao szvoje ráte, pa te od mocsi príde — betezsen,

ali szlab gráta *za steroqa stécs zroka volo*, to je ne szamo pri deli, nego gde stécs — tak, ka sze szpozna, ka je on z szvojev szlabov moesjov ne mogoesi polovico tisztoga zaszlúzsi, ka eden réden delavec v njegovoj vészí zaszlúzsi, te dobi do szmrti, ali teesász, dokecs szvoje mocsi nezáj dobi, vszaki meszec 10 koron na pomocs. Csi pa sto té pomocsi do szvojeqa 65-ga leta ne potreben bio níkdár, te vu szvojem 65-om leti, esi je li zdrav, dobi 100 koron, pa esi potom szlab posztáne, te záto túdi dobi rávno tak szvojih 10 koron na meszec, kak esi teh 100 koron nebi dobo.

Ob tretjim esi edna taksa kotriga merjé (esi je li ne v kaksoj nevarnoscsi mrla, nego vu natúrnom betegi), te esi je zse *pét* let plaesüvala, te dobi rodovina 200 koron pomocsi po njegovoj, ali njénoj szmrti. Csi je 10 let sto plaesüvao, te rodovina 250 koron, Csi je 15 let sto plaesüvao, te rodovina 270 koron dobi po takse kotrige szmrti. Csi pa rodovine sto táksi nebi meo, te bi na njegov szprévod kasza dála 100 koron.

To valá za prve vrszte kotrige. Te druge vrszte kotrige, stere szamo 5 kor. i 72 filera plácsajo na leto, túdi vszigdár te dobijo pomocs, gda kotrige prve vrszte, nego vszigdár szamo polovico tiszte sume, kak je túdi prav, ka esi sto polovico plaesüva, ka túdi szamo polovico dobi.

Z vünrédne kotrige, stere na leto szamo edno korono plaesüvajo, za sztaroszt, ali szlaboszt ne dobijo nika, szamo te esi je *pri deli popádne neszreca*, te rávno tak dobijo, kak rédne kotrige náimre: 60 dní edno korono na dén, potom pa 10 koron na meszec, pa esi bi mro, te rodovina 400 koron, ali esi tákse zse nema, te na szprévod 100 koron.

Drzsínese, za stero szamo vért plaesüva, 1 K pa 20 filerov, brezi toga, ka bi sze drzsínese szamo dalo notri zpiszati, esi v neszreco príde, sze dá na teher kasze vrácsiti od vértá, pa vért njemi je túdi duzsen firtáo leta vecs plácsati, kak je zaszlúzсило, stero sumo te vért nazáj dobi, esi je ne on krív, ka njemi je drzsínese v neszreco prislo.

Známo vszi, ka polodelaveca, kmétszkoga esloveka dosztakrát náglo kaj doide. Z oszlíce szpádne, kobile sze njemi szmetéjo pa podkola príde, v masín njemi roka eli noga príleti i t. d., kak je te dobro za njega, esi má kakso pomocs. Nego, kí sesé té pomocsi vsívati, on more vesazí doktora zvati, ár kí sze z doktorom preglednoti i vrácsiti nesese dati, on ne dobi nikaj.

Sto pa plácsa te to pomocs? Csi eden delavec, kí je ne pogojeno drzsínese, eli pa drzsínese ne pri szvojem, nego pri lúdzskom vérti príde vu neszreco, te naj vesazí zové

doktora, kí ga poglédne, pa vesaszí naznánje dá kaszí, tak ka te na koncei vszakoga tjedna pride po posti njegovih 7 koron, dokecs doktor znova ne odpise, ka je zse zdrav. Pa v tom vremeni njemi te ne potrebno notri plaesúvati ráte nikse.

Csi je pa koga *pri svojem vérti* neszreesa doísla, te njemi je vért dúzsen doktora, pateko ino edno korono na dén dati — ali csi je pogojeno drzsínese bilo, te meszto korone njemi frtáo leta vöplácsati, ár csi to ne vesiní, te szamo naj drzsínese tozsi *pri obesinszkom poglavársztvi*, pa de te kastigani.

Sto pa te vérti plácsa sztroske? Csi je ne on kriv, ka sze je neszreesa zgodila, te on naj raesún naprávi od szvojih sztroskov, k tomí naj k cój dene doktorov ino pateke raesún, pa píszmo, vu sterom delavee, ali drzsínese szpozna, ka je vért ne kriv neszreese, pa ka je vért korono na dén, ali csi pogojeno drzsínese bilo, frtáo leta lona vöplácsao, pa z tem naj ide v prvih 15-tí dnévah k poglavársztvi, ali k zavüpanosztí, csi táksa je vu obesiní, pa sze te to odposle k ravnitelsztvi kasze, ka te kasza vértá vöplácsa.

Kak szmo prle píszali, csi sto vees delati nebi mogeo, te gda po neszreesi 60 dnévov miné, dobí na vszaki meszec 10 koron, nego za to sze more *pri poglavársztvi* ali *pri zavüpanosztí* oglásziti, kda njemi 60 dnévi minéjo, ali frtáo leta, za stero ga je vért vöplácsao. Tá pomocs te vszaki meszec szlednjega pride, brezi toga, ka bi koga vees *prosziti* trbelo potom. — Kí navszeveke betezsen, plantav i t. d. osztáne, od tisztoza vesaszí doktor odpise, naj njemi poslejo pomocs rédno, pa njemi ne potrebno nikam hoditi.

Csi pa táksi merjé, kí je kotriga kasze bio, tisztoza doviea, dovee, ali puno letno dete ide k notarjusi, tam vözeme szmrtelnoszt brezi stemplna, pa sze ztisztim oglászi *pri poglavársztvi*, ali zavüpanosztí. — Csi pa rodovine nebi meo, te to naj tiszti vesiní, kí njemi je vu betégi dvoro, ka sze te vö plácsa suma, stera po szmrti ide za rodovino, ali szprévod.

Csi edna rédna kotriga csúti, ka je szlaba, pa delati vees nemre, pa je zse vees, kak 10 let plaesúvala, naj ide k doktorí, steri jo zvizitera ino te dá szvedocsansztvo, za stero doktorí more 2 koroni plácsati, pa te ztem

szvedocsansztvom sze naj glászi, ka te szvojih 10 koron na meszec vödobi.

Kí pa 65 let sztar, tiszti pa naj szamo ide opomínat poglavársztvo, ka dobí szvojih 100 koron, csi sese prle pomocsi po 10 koron na meszec ne vszívaó, csi li zná sese delati. Liki, kí je szamo polovieo plaesúvaó, on szamo 50 dobi. Pa csi te táksi szlab gráta, te sze naj pá glászi, pa te tak dobi pá 10 ali 5 koron na meszec, kak csi teh 100, ali 50 koron nebi dobo, pa po szmrti rávno tak.

Szmo píszali, ka csi sto 5 let plaesúvaó, te po szmrti továrís zákonszki ino detea 200 koron dobijo; od 10 let 250 ino od 15 let 270 koron. Csi bi vees máloletne decé osztalo, kak troje, te sze lehko *prosnja* notri dá, pa csi je potrebesina isztinszka, te kasza esese vees dá na pomocs. Nego to szamo na ednok, ne na duzse let.

Csi nega sztarisov pa punoletne deteé, te tutor more glásziti szmrtelnoszt.

Sto pa pela to kaszo? Ob prvím jé v Budapesti tak zváno *centrálszko ravnitelsztvo*. Vu veszniceaj pa *mesztna zavüpanoszt* (ali komissija). Ka pa tá mesztna zavüpanoszt je? Tecász, dokecs iz stere vézsi nega 50 kotrig, vsze poszle obesinszko poglavársztvo opráva. Nego kda jih je zse 50, te szí zeberéjo zavüpanoszt, stera z 12 kotrig sztoji. Iz teh dvanájszeterih stíri obesinszko poglavársztvo zeberé, stíri tiszti vértovje, kí za szvojo drzsino plaesújejo — poglavárje túdi, csi májo drzsino — stíri pa tiszti, kí szo kotrige kasze.

Zvün toga je notri vu toj zavüpanosztí obesinszki richtar, i notarjus, doktor ino tutor; csi jé vu obesiní mála kasza, te predszesznik té kasze túdi. — Zeberéjo sze szlobodno szamo táksi, vu sterih sze lehko zavüpa, ka szo rédni lüdjé. Zató vu toj zavüpanosztí neszmi bití táksi, kí je noro, rebero lüdi proti posztávi, kí je zapreti, ali vu tozsi táksoj, ka po njoj na vozo lehko obszojeni, kí je málo — leten eli pod tutorsztvom sztoji, ali pa zapravlívee, ali je zse ednok bio vözapreti z družsbe.

Vidíte, to szmo vam záto napíszali, ka bi dobro zarazmili, ka to jé, ino sze szkrbeli vszi za szvojo sztaroszt, ka gda vasz mocsi povrzso, nieden nede potreben z beráskov palicov od hizse do hizse szvoje nevolne nogé vleesti, nego de vszaki meo telko, ka njemi dojde vu njegovom sztálisi pomali zsviveti.

Cvet mantrnistva.

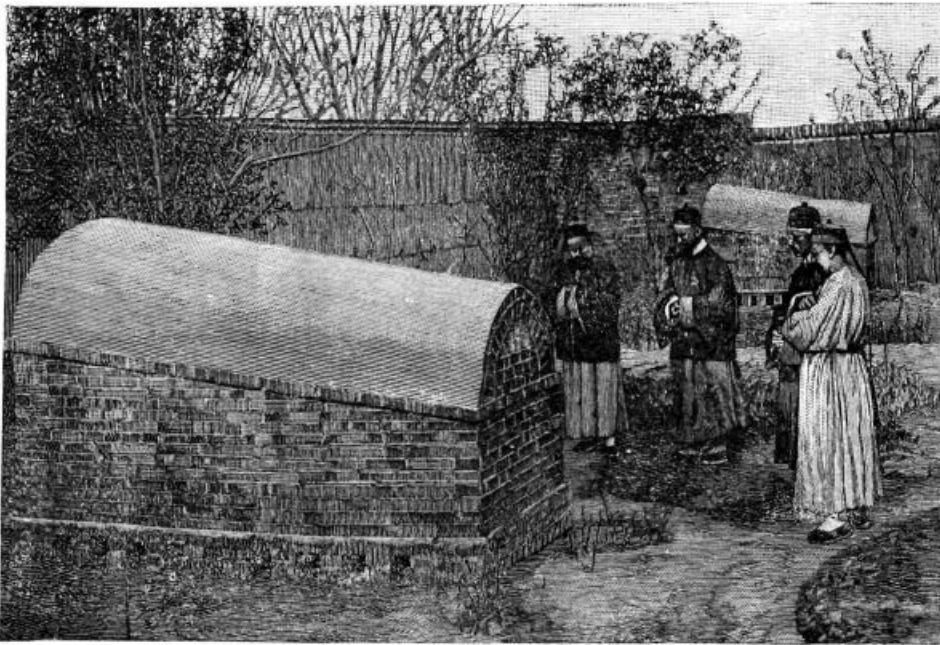

C. Triller gabunski missionar z-zahodne Afrike nasledüvajo so lepo priliko pise.

Meo szam vu skoli edno mirovno, bogabojeso vucseniczo, stero je nyeni neszmilen oesa ednomi sztaromi vecszen imajosemi pogani do za zseno ali za szlüzsbenico. Nikaj je ne valal joes i prosnyä toga nevolnoga deteta, po vszoy szili szo je odegнали vu blizsnyo poganszko veszniczo, stere je ime Ezisz.

mocsna posztanola vu poterplivoszti, stero je toga divjaka esese na vekse csemere nagnolo nateliko, da je nove mantre z-miszlo.

Eden dugi lanc je vzel, stero ga eden konec je na sinjek i drügoga nanogo njeno zvezal na szredino lanca pa je eden kolek pridrgno. Z-tem bremenom je szirota Noelia mogla sze za njim vleesti, kam koli je so te trdoga szreca pogan. Gde je sztano, tam je kolek vzemlo vdaro i szirota Noelia je tak bila dol privezana, kak nevolni ciganszki konji. Nej võre nego dnëve dugo je tak trpela zsih i glad, vrocsino i hladnoszt, ár sze je nise se nej najso, ki bi sze nad njov szmilival, ár szo divji poganje

Grobi missionarov P. Nies i Henle-a bujti v Tåtjatschuangi.

Kolikokrat morejo missionarje táksa dela viditi rezto ga, ka bi pomagati mogli.

Toj vroj deklecki je ime bilo Noelia. Ona je znála, ka vu novom sztanovanji zmetno i dugo mantrnistvo njo csaka, ali nej sze je zbojala i kak prava krsesanszka mladenicza je oblúbila, de raj zsítek püsztii, kak da bi szvojo vero zatajila. Njeni mozs znásvi to, je vsze vesino, da jo na poganszko vero preobrbe i jo przilili, naj bolvanom daritev dokazse. Vu zacsetki je z-lepimi szladkimi guesami nakano nyo zapelati, gda je to ne pomagalo, peszniczo i bies je vzeo naprej, po tom nozs in ogen; nego vsza njegova divjaznoszt je ne mogla nagnoti to bogabojeso deklo vu njenoj sztalnoszti. Kem bole jo je mantral, tem bole

njo za nepodzlosno zsenszko stimali, stera je vredna vszake kastige.

Gda szam zvedo to neszreco moje vucsenice, paseso szam sze v Ezisz; ne zato da bi jo odszlobodo, ár je na to niti mislziti ne bilo mogocse vu mojem szriromastvi. Isztina szto koron jenez bi dojslo, nego gde nega szto filerov nancs, tam je skoda mislziti od vekse sume, kak stees dobroga bi eslovek zsnjov mogo vesiniti. Kelikokrat bi missionarius z-malov sumov vnogo dobroga mogo doprneszti, esi ne bi njemi szamomi sztrádati tbelo.

Eden krát je té neszmilen divjak sze navolo Noelio z-szebom goniti i zato je djal tak zsmeten lanc na njeni sinjek i noge, ka je vecs nej mogla idti i jo zapro v-szvojo hüto

vüpajoes sze da sztem potere njeno sztalnoszt. Zvedovski to nakano szam to dobro mladeniczó pohoditi. Vu ednoj jako temnoj noesi szam priso do hüte i szam njej sze zgłaszo brez toga, ka bi me sto váral.

„Vi szte oesa moj lübleni?“ Po tom szam jo z-lepimi navukami potrho, szpovedal i gda bi jo moje odvezsnje od vsze najmensi grehov odvezalo, gorecese je zacsnola moliti za onoga, steri jo je mantrao — missio-narius sze je pa szkuzil.

Na drügi den szam osztavo mesz-to brez toga, da bi na dale edno trostajocso recs mogo govoriti mojoj vu-esenici.

Vu notresnje Afrike veliki logaj je viditi bele szkor-je i velikoga lisztja drevje. Z-sztétle, kak edna disecsa szmola von teesé, na vrehki pa je viditi veliko esarno gnezdo oni veliki i zmozsni mravleo, stere po tom drevji gor i dol nepre-sztanoma plezijo i z moesnimi zobami vszefelé jezstvino szí noszijo. Gda sze vu kakso sztvar zmoesnimi zobami zadenejo, raj sze dajo raztrgati, kak da bi jo püsztile. Sto z-hitrimi sztopajami ne vujde, jaj njemi, esi vu njihovo oblaszt pride.

Da je moja vuessenicza escse izda sztalna vu vezi osztala, neesemuren njeni mozs je njo k-ednomi taksemi-drevi zvezal. Tak kastigajo tam nepokorne i nepodlozsne szlüzsbenice. Stera

je moesna i zdrava, sze je mogocsa nisterne vöre od mravlel braniti. Za nisterne vöre jo navadno od zvezalja odszlobodijo, nego esi li zsvia osztane z veksega dugi beteg pride na njo.

Al kak dugo sze je mogla szlaba i betezsna Noelia braniti? Kak dugo je trpela; stero je bila njena szlednja misel, njeno szlednje zdi-havanje, to niscese neve! Gda szo prisli naj jo odvezsejo, zse je vsze bilo dokoncsa-no, z-ednov manter-nicov szo nebesza bogatesa posztanola.

Za seszt tjed-nov po tom szam prisel v Ezisz. Na-kano szam telo mantrnice dosztajno pokopati, divjakom pa njihovo neszmilenoszt pred ocsi vresti.

Vu logi szo mi vu ednoj jami nisterne bele esonte pokazali, z-steri je meszo dol zgrizseno. To je osztalo z-tela moje mantrnicze.

Vu ednoj razdretoj i szkrivnoj kuesi szo mi pokazali edno szploj vküp szpadnjeno telo, puno neesemurni gob i vonjecsi meherov, to je bil on poganszki divjak. Gda je mene váral, joesies me je proszo, naj ga navesim navuk prave vere, naj ga okrsztim i zproszim od Boga za njega milosceso pravoga povrnenja.

To je isztinszka zgodba. Sztalnoszt dobre mantrnice je bil zaesetek povrnenja najveksega nepriatela i hüdobnika.

Prva hizsa missionarov v Lomei.

Karmelszka Bl. D. Maria! Moli za nasz!

Prava zgodba. Szpíszal: **P. Soós St.** redovnik karmelitszki.

L eta 1901. szam bio vu toplicaj Reichenhall na Bavarszkom. Na ednom lepom brezsnom szprehanjji sze je pobüdo vu meni szpomenek edne moje mladi let prijateljkinje, z stere szam sze zse davno z-pozabila. In ona je bila na Bavarszkom, nego dalecs od mene vu brezsnój krajini. Szkoro nevem,

kak sze je njeni szpomenek vu meni ponovo; ali gda ga ne szam mogla z pameti püsztiti, pri dokoncsanji mojega toplicsnoga casaza szela szam szí na kola, naj njo pohodim.

Helena je bilo njeno ime ino je pred dvema letoma vu sztaroszti 35 let mozsza vzela; hizsni zakon njoj je ne bil szresen, ar na dva meszeca po zsenitbi je dühoven beteg, globoka zsaloszt obszedla szree te zsenzke.

Pridocsa vu ono lepo meszto zvedavala szam za njeno sztanovanje i pokazana je meni

edna lepa vizoka hizsa zvŕn veszi na szredi lepoga ograda. Vrata szo bila odprta i na prvi pogled szam szreçsala Heleno, stera je neszla edno kosaro száda. Varajoesa mené sze je zburkala, ali gda bi me szpoznala, z-vrelosztjov sztare prijatelszke lŕbeznoszti me je gorprijela. Pohodjenje moje szam njoj v-piszmi naznanila, nego te je esese ne dobila te v roke.

Gda je meni z-velikov szkrblivosztjov hizso

je bole hlapieza vu hizsi, kak goszpodinja. Nej szam znala, jeli bi sze bole esemerila nad szirovosztjov toga mozsá, al bi sze bol esŕdivala nad angelszkoj poterpezslivoszti te dobre tovarisice. Nej szam mogla zatrpeti dugo, da jo nebi opitala, kak more tak mirovno te vnoge szirovoszti brezi reesi zatrpeti. Z-poniznim szreom je szamo teliko odgovorila:

„Nihaj, drága moja, znam, da po toj

Karmelszka Bl. D. Marija! Moli za nasz!

ino vecserjo pripravljala, dobro szam jo opazila i szam sze esŕdivala nad onov velikov mirovosztjov, stera je celo kakti napunila, tem bole, ar szam znala, da je njeni zakonszki zsitek nej te najbolsi.

Na drŕgi den poldne je priso njeni mozs, steri kak vracitel je k betezniki hodo dalees. Rada bi opazila, kak med szebom zsveta i szam zsalosztno mogla z-poznati, da Helena

poti mi je mogoese vu nebesza pridti. Znas, da bi zopszton proti sztala, to bi oli bio na ogen. Nemam drŕge volitve, ali nosziti mirovno krizs, ali pa osztaviti mozsá, stero Bog ne daj“. Z-mirovnim liezom, nego z-zsalosztnim glaszom je esese pridjala: „Dobra moja prijatelkinja Margarita, to ti lahko povem, vredno morem trpeti“.

Da je mozsá ne mogla povrzsti, to szam

previdila; ali zakaj je mogla ta dobra duša trpeti, to szam ne mogla vesasz prerazumeti.

Poleg sztare deczinszke navade szve pred szpanjom obedve lauretanszko litanio z-molile, i szam opazila, da je Helena na konci k-litaniji pridjala „Karmelszka Bl. D. Marija, moli za nasz!“ Szledi szam jo pitala, jeli je to eti navada; odgovorila je, da nej, ali zrok drugi krát dopovej.

Prisesztni tjedem je vracitel na vees dni mogo z-domi odhidi. Csila szam, kak ga je Helena pred odhodom proszila, naj njoj dopuszti, da bode znamenov v-H. varas sla. Csi gli nej rad, dopuszto je, i za nistero vero szve bilej vu tom prijetnom málom meszti. Bile szo tam redovnice (nüne), pri steri je Helena po szvojem betegi nisteri tjedem bila i zato szo jo te dobre duse rade mele, i szo naj z-veszeljom gorprijele.

Po obedi sze Helena na ednok k-meni obrne i mi pravi: „Lüblena Margareta dnes zves, kak veliko miloseso je meni dokazala B. D. Marija. Szpoznas, kak dobra mati je Ona i kak lagoja szam jasz i zakaj morem teliko trpeti“. Szkuzé szo pobile njene ocsi i me je proszila, naj edno malo szprehajanje vesinive vu tom lepom jeszenszkom vremen.

Pot najna je po lepom leszi pelala; Helena je malo guesala i tak sze je vidilo, da bi sze szploj pokopala vu szpomenke preminocesi esaszov. Kakti edno vero dugo hidivse prisle szve k-ednoj prijetnoj maloj mlaki.

Vesasz prideve k najnomi cili, pravi Helena. Cela okroglina je na teliko szamotna i tiha bila, da ni duse szve ne szrecesale. Na ednok Helena sztane i bojzljivo pravi: „To je meszto, gde szam krsecak i pláses nihala“. Na to je prijela za roko mojo i me je kre vode pelala k ednoj jaosi, na sterij je vizila podoba karmelszke B. D. Marije.

Ovo, glej, to szam jasz obeszila eszi iz zahvalnoszti, ár szam na tom meszti prisla na breg.

Na prvi pogled szam na neszreco mislzila, nego obraz moje prijatelkinje je drügo szvedesil.

„Ali szzi sze kaj stela szama . . .“ pravim z-sztrahom.

„Ja, stela szam . . .“ odgovori ona; ali hodi, szjeve szzi pod noge B. D. Matere, tam ti vsze dopovem, ka sze je z menom zgodilo.

Dol szve szele na edno sztoliczó pod podobo B. D. Matere i moja prijatelkinja z-tihim glaszom pripovej naszledüvajoesa:

„Sztrarno vremen je bilo! V-dvojnoszti szam szpadnola ober szebe i szvoje prisesztnoszti; ka szam te trpela, je ne mogoesse dopovedati. Najsztrahsnese je pa bilo to premisliti, da pred 20—30 letami moja neszreca ne pride

k-konci. Pamet mi je bila zdrava, nego duša mi je vu neizrecesenom betegi trpela. Vero szam ne szploh zgübila, nego okmiesena je bila tak, da je vu njo ni eden trak bozse miloszti ne mogo szegnóti. Molítev, stera bi meni moes dala, szam osztavila; zsvljenje mi je posztanolo zmetno, záto szam je stela od szebe lücsiti.

Prerezala szam szzi zsile, nego vracitel je esese zadoszta rano prisó i me je obrano. Drügi híp szam sze pred zselezni vlak vrgla, al i od tisztee szo me vó potegnóli. Ni i zdaj szam ne szpoznala szmilenoszti bozse, stera me je do te mao od sztrahsnoga greha szamomorsztva vkraj zadržsala i szam iszkala vsze prilike, kak bi szzi mogla zsiték zkoncsati. Poznavsa one szamotne mlake, stera szo vu okroglini bile, kak na hitreh szam stela vu edno sze vtópití.

Preminocsega leta 16-ga julija szam potegnola iz-klostra brez toga, ka bi me sto v-pamet vzél. Napreh eden den szam dobila piszmo od mozsa da prisesztni tjedem pride po mene. Zdaj sze morem pasciti z-mojim nakanenjom.

„Ali ka szzi ti za katolicsanke, da szzi sze ne bojala osztre bozse szodbe“, pitala szam jo. „Vu mojoj zsaloszti i dvojnoszti szam szlepa bila i szam mislzila, ka i Bog bode meni pomago vu szpunjenji mojega nakanenja i za to szam tüdi molila“.

Na oprvim szam szkocsila vu ono malo mlako, stero szam ti na poti kazala, ali gda szam sze ne mogla dolpogroziti, mislzila szam, da je voda ne zadoszta globoka. Vó szam sla, gor szam sze oblekla i dale prisla szem ketoj mlaki. Med gosztim grmovjom iszkala pripravno meszto, gde bi najglobse mogla notriszkocsiti. Gda szam to naisla, szkocsila szam notri, ali hitro meje voda gorprineszla.

„Szzi grüntala vodo?“

„Ne, ár szam dalecs notri bila vu mlaki i pod nogami szam ne csütíla zemlé. Mislzila szam, da me szüknja gordrzi i to szam dollücsila, ali pod vodo sze pogroziti mi je ne bilo mogoeso“.

Gda bi szzi nad tem glavo trla, ka me drzi ober vode, kakti eden szkriven glasz mi vu vüha pravi: „lücsi od szebe skapulér in vesasz sze pogrozis“.

„Nego, kak stécs szam nakanila mreti, ne szam sze stela odtgrnóti od Bl. D. Marije. Vsze vesinim, naj merjem, ali to edno neh“.

„Potom sze mi je tak vidilo, da omedlem; zdaj szam sze vüpala, da izda pride konec. Glavo szam nagnola i szam szzi zdehávala: Jezus, Marija, szv. Jozsef pomagajte i szam sze pod vodo pogrozila. Nego v-prisesztnoj megnjenoszti szam zse pa na zraki bíla zvün vode.“

„Ali povej Helena, szi escse zselela mreti?
To bi izda sztrahovitna szmrt bila.“

„Szpozabila szam sze z-vszege; ta jedina
moja zsela je bila mreti, i vu toj minuti szam
ob drügim estüla szküsavajocse recsi: „lücsi od
szebe skapuler, in vesaszi sze pogrozis“.

Nevem, kak sze je zgodilo, ali valovje
szo me kak liszt neszli proti bregi i tam kakti
na nikso znotrasnjo vleko, szam vö z vode
sztopila. Csemerno szam na szebe lücsila plases
i brezi toga, ka bi zahvalila nebeszkoi materi
njeno szmilenoszt nad menov, szam sze nazaj

Mati bozse ljübeznoztü!

Znála szam, da tak hitro pridem k-konci,
ali da szam od detinsztva mao Bl. D. Marijo
poszebno csasztila, nikak szam szé ne stela od
nje locsiti i vu toj velikoi nevarsescini. I to je
bilo ono jedino vezalje, stero me je prikapesilo
k-zemelszkomi zsvljenji i stero je meni tüdi
zagvüsalo zsitek vekivecsen“.

povrnola v-kloster.

Zse je pet vöra minola, gda szam nazaj
v-kloster prisla, gde szo me celi den z velikoi
szkrblivosztjov iszkali. Prednjoj redovniciei, stera
z mojega zmesanoga obraza ne dobro estela,
szam vsze povedala, ka sze je z menov zgodilo.
Brezi recsi me je poszlühnola, szamo szkuze

szo pokazale njeno notresuje csütenje. Gda szam moje reesi dokoncsala, z milim glaszom me pitala :

„Znas esih moja, kaksi szveteK je dnesz?“ Ne szam znala. Na stero ona ljübeznivo odgovori: „Dnesz je szveteK szv. Skapulera, ali karmelszke Bl. D. Marije.“

Sztrsznola szam sze, ali ne szam sze povrnola. Tjedni szo potrebni bili, dokecs je miloszT bozsa mene obladala. Na szlednje szam izda previdla preveliko nad menov dobroto Bl. D. Marije, i vüpanje neizmerjeno sze vuzsgalo vu mojem szrci do nje. Zdaj tak znas, lüba Margarita, zakaj pridenem k-lauretanszkoj litanii te

zdihavek: „Karmelszka B. D. Marija, moli za nasz!“

Helena je tiho grätala i njena pripovedka je globoko szegnola vu szrce moje i brez premislavanja szam szegnola za moj skapulcr, jeli ga escse na prszaj imam. Prijateljkinja je v-pamet vzéla to i me szmejoesa pitala: „Nigdar, nigdar ne deni dol, Margarita, szv. skapulir!“ Dugo szve escse szedele na bregi jezera premislavajoesivi od del preminoesi ino pod onov podobov szve escse edenkrat zmolile litanijo lauretanszko. I jasz szam z ednov lepoga navuka punov dogodbov bogatejsa prisla domo z mojega kopanja.

Nebeszki lovec.

szasztivreden Lettera János Leonhard redovnik szvetoga Dominika je eden pot vido g. Jezusa Krisztusa vu podobi lovca, kak je z sztrelevnov sibov hodo po logi toga szveta. Redovnik ga zaesüdivajocs pita, ka dela,

na stero Zvelicsitel odgovori: „Lovino bi rad drzsal na szrca.“ Oh, kak vezeli bi bio bozsanszki Zvelicsitel, esi bi mogo vloviti edno szrce, stero zse dugo isese, stero zse dugo zsele vu szvojo ljübeznoszT zapreti, ali nemre je doiditi, ár sze njemi nepresztanoma szkriva vu grmovji grehote. Kelko ji bezsi pred Jezusom za sterimi on zmerom hodi, je vabi k szebi! Kelikokrat posle nevole, trpljenje, betege onim, ki bezseesi pred njim toga szveta veszelja i radoszti isesejo! Kolikokrat posle i na szvoje verne szluge szküsavanje i probanje, gda vu veri mali i vu dobri delaj mlacsni gratajo. Po neszrecsaj i nevolaj isese te nebeszki lovec nemarne i mlacsne dühse z orozsjom szvoje ljübeznoszti, je scse za szebe pridobiti. Nepresztanoma zove blodeese po znotrasnjem i zvüfinesnjem prepresanzji k-szebi i njim kriesci po düsnoj veszti: „Pridite k-meni vszi, ki sze trüдите i szte obterseni in jasz vasz olehkotim!“

Ne bojmo sze tak od nebeszkoga lovca, ne bezsmo od njega, esi po betegi i drügoj nevoli nasz isese ár i po dopüsztszenji trpljenja scsé nam szvojo ljübeznoszT dokazati i zagvütsati nase zvelicsanje.

Vu velikoesi nasi trplenj sze zglednimo na kervav obraz nasega ljüblenoga zvelicsitela,

kak njega kazse eta nasa podoba, stera je vzeta z onoga rol ca svete Verouike, steri escse dnesz

Obraz Jezusa na robci Verouike.

v Rimi gorsztoji. Zmiszlimo szí na njegovo sztrahsno trpljenje, stero je za nasz prenasal: ino gvüšno lehkoeso, trost najdemo med najveksimi nevolami in mantrami.

Kak je eden luteranski malar (umetnik) franciskanus gráto?

Küchler Albert z-Danie je szvoje vcsenyé v-Koppenhági zvrso i po krátkem csaszi je tak popolno, izvrstno zacsno málati, ka je za szvoje kejpje razlicne srebrne i zlate premie dobo. Vu 1829. leti je za eden szvoj kep »Jezus vrácsi beteznik« to najvekso pocsasztilo dobo, nájmre edno zláto medaljo i za edno leto po tom zadoszta penez od sole (alademía), ka je tri leta szejleko na Taljanszkom zdrzsávo.

Gda bi na Taljanszko priso, pobozsni kejpí sztáro-dóvnih talianszkih

májsztrov szo nyemi to miszel dáli: »Tü more biti to právo krscsánsztvo, ár brezi toga bi nej mogli tákse kejpje réditi.« Szamo tiszti malar, steri právo krscsánsztvo má, je mogocsen to tüdi vrejndno naprejposztaviti. Tá miszel ga je na szlednye na to nakanejnye pelala, ka vu katolisko církev sztopi. To je bilo 1844. leta i szedem let szledi je té imeniten malar zse novinec gráto klostra franciskanovoga vu Alkantari pod iménom Petra Gda bi sze stiri leta na Némskom zdrzsávo, obrno sze je nazáj Peter brat v-Rim v-kloster szv. Bonaventure. Tü je zsivo vecs kak treszeti let, Bogá je molo i málo je. Un je po szvojimi kejpami steo lüdsztvi predgati.

Té mládi luteránszki malar, steri escse poleg szvojega dobroga nakanejnya zsetno sze je odlocso, ka bi sze ocsitno izpovedo, je vu molitve ednoga mládoga popa, steri je zse szkoro gor poszvecsen bio, je bio priporocsen. Na steroga gda bi püspek roké gori djao i na nyega bi szvétoga Dühá z proszo, té mládi pop je z-szrcá molo za priporocsenca; Küchlera je vtoj vöri taksi pritizsk zgrabó, ka je vcsaszi k-ednomi prijátlí sze pascso, kabi nyemi dopovedo szvojo nakanejnye. Za edno vöro je najso szvojega prijátlí i proszo ga je, naj nyega pela k-ednomi katoliskomi dühovniki, ár on zse vecs szvoj znotrejsi nemir premágati nemre. Tak je priso k-ednomi némskomi dühovniki, steri je potolazso njegovo düsno veszt i nyega je nagno, naj sze dá vö vcsiti od pravíc krscsánszke vere.

Za eden meszec sze je szpunila nyegova zsela: v-kapeli z-vere lateranszke je vu obcsinsztvo církví gori vzeti, potem je firmani bio i k-precisicsáványi so; nyegov firmanszki boter je imeniten malar, Rohden Ferenc bio.

Nisterne leti pred szmrtjov ga je velka neszreca doszégtnola. Stirinájszet stácie krizsne poti je zmálo za edno církev v-Szevernoj Ameriki. Ali zsalosztno, kejpí szo nej tá mogli pridti. V-prisztanicsi New-Yorka szo na nikoj prisli, z goreli szo. Dugo let je delo na tej kejpaj, zato ga ob prvim velka zsaloszt obisla, ali szledi je vö zbio zsaloszt i ztemi recsmi: »To je bozsa vola bila i záto szam jasz zadovolen!« z novics je delo zacsno.

Nyegov réden zsiték je nyemi dobro zdrávje szpravo; escse vu 83. leti szvojega zsitka je tak mocsno i lejko odo, kak eden moski z najboljsih let.

Un pocsiva v-Rimi, na némskom pokopalicsi (Campo Santo dei Tedeschi), nej dalecs od velkoga, z-szvojov rokov naprávlenoga kejpja »Gorisztanejnye Krisztusovo.«

Od zapeljenoga skolnika.

Saca-Cuentas János je skolnik bio vu ednoj vézsi na Spanyolszkom. Dobro je vcsio deco racsunoti, záto je novo imé dobo: Racsunar. Ali ednok bi szkoro zgübo to imé. Plebános pa zsupán (pörgarmajster) szta pohodila nyegovo solo, ka bi naprej idejnye decé poglednola. Eden máli pojbérec, od steroga szo nika nej pitali i potem je nikse prilike nej meo szvojo vucsenoszt vö szkázati, sze je nakano, ka csi nyega nika ne pitajo, on gori dá edno pitanye. »Goszpon Ucsitelj«, právi, »bodejo tak dobri, ka mi dopüsztijo, ka edno pitanye gori dám«! »Pitaj, ka scsés«, odgovori nyemi ucsitelj, »vej tak znás, ka szam vam zapovedo, ka vszigdar pitajte me tiszto, ka ne razmite.« — »Moj ocsa«, zacsne te máli, »szo zdaj trikrat tak sztári, kak jasz. Pride tiszti csasz, ka do szamo dvakrat sztarejsi, kak jasz?« — »To je nikse pitanye nej«, pravo je ucsitelj, »csi bi to tak bilo, te bi vöra za tvojega ocsó sztáti mogla, za tébe pa idti.« — »To je pa nej mogocse!« odgovoro je te máli. — »Tiho bodi; to je pacs proti zdrave pámeti«, csemerio sze je ucsitelj i gvüsno bi szégno za sibo, csi bi nej ton bilá tevadvá goszpoda. Nyeva szta sze tudi csüdivala, ka té máli pojbérec vecs scsé znati, kak ucsitelj, ki je najbogsí racsunar bio vu cejloj krajini Biscaje. — »Jasz vam scsém pokázati, ka je to pravica«, nadeljávo je pojbérec, »jasz szam

zday 12 let sztar, moj ocsa szo pa 36 let sztari. Za 12 let mo 24 let sztar i moj ocsa do 48 let sztari. Potem bodo moj ocsa, steri szo zday trikrát sztarejsi, te szamo dvakrat sztarejsi.« Ucsitelj je gráto beli, kak sztena, teva dvá goszpoda szta pa komaj nazáj drzsala szvoj szmeh.

Kak v-Dánii proti pijánsztvi delajo?

Na dánszkom je policija edno poszebno priliko najsla, z-sterim bi zagátila pijancsevanje. Vszáksoga pijánca, steroga na ulici nájdejo, na kola gor szpakivajo, na sztrázso ga neszéjo, notri ga zapréjo tak dugo, ka trezen gráta, potem ga pa domo pelajo z-sztrázsov, naj bi nej pá znovics zacno pijancsevanje. Potem bode — ito je poszebno — krcsmár, steri je pijanci to szlednyo kupico pive, zsganice ali vina dao, pod pretnjov kastige gori pozváni, naj vecskrát zadoszta velke sztroske za voznyo szvojega pivca dojpláca. Csi dvakrat naszproti sztáne, te sze nyemi krcsma zapré.

Proszim, naj szí zemejo.

Neprijeten, neugoden udarec je dobo eden trzsec juzsnoga száda v-Londoni. Náj mre v-edno drügo ulico sze je zoszelo, i naj bi lüdjé bole pri nyem küpüvali, lejpe pizsane kárte szí je dao napraviti, na sterih je gori sztalo, kak odava vö szád. Té kárte je notri djao vu eden korblec ino je vö posztavo pred bauto. To je steo, naj bi szí lidjé, steri szo mimo sli, edno kárto vö zéli z-korbleca, záto je gor na nyega eden papérec prveszo, na sterom je sztalo: »Proszim, naj szí zemejo!« Ali rávno te je mocsen veter piho i té je tak dugo sze pa tá majúto z papérom, ka sze je vkraj püsztó od korbleca i na edno kisto szpadno, stera je puna bila z-narancsami. Mimo idocsi lüdjé szo nej steli vervati szvojim ocsám, gda szo na lejpih pomoran-

csah pizsmo steli: »Proszim, naj szí zemejo!« To miszlivsi, ka je to edna nova prilika küpce k-szebi rátati, eden za drüгим je blizse sztopo i edno lejpo pomarancso szí je vö poizsko. Neszrecsen trzsec je nej prvle v-pamet vzeo szvoj kvár, kak dugo je nej priso eden pojbarec, steri je notri v-bauto so i lejpo pito, jeli bi on nej szmeo dve pomarancsi vzéti — edno za szébe, edno pa za szvojó betezsno szesztro. Trzsec na to sze je vöpscso i kisto je najso zse na polojno prázno.

Edna arabszka zgodovina.

V-Arabiji szojo táksi lüdjé, ki szvoj krüh szí tak iscsejo, ka kákse zgodovine drüгим pripovedávajo. Po placaj szedijo, preszvetim gvantom szo oblecseni. Mi scsémo edno zgodovino doj szpizsati, stero je eden popotnik od ednoga táksega csüo. — Ednok je eden bogat goszpód k-Nasartin Hodji priso i pito ga je, kelko bi on proszo za to, ka bi nyegovoga sziná vcsio. »Tri szto piasztrov«, odgovoro je Hodja. »Ka szí to miszlis«, szkocso je gor goszpód. »To je prevecs doszta. Za triszto piasztrov, szí jasz 6 szomárov lejko küpim.« »To je isztina«, odgovoro je Hodja, nego csi ti za szvoji tri szto piasztrov sész szomárov küpis, meszto toga ka bi szvojega szinü vö dáo vcsiti, te bodes ti tvoje szinü notri zracsunavsi szedem szomárov meo.

Prebrisan.

Eden lájtnant prejme ednoga szvojega prijátla. Zové szvojega hlápca: „János, eto szo penezi idi vkrcsmo i vzemi dve kávi.“ — Za eden csasz je nazáj priso hlápec. — „No“, pita ga lájtnant, „szí prineszo kávo?“ — „Ja, goszpód lájtnant, nego szamo edno salico, ovo jasz szamo escse vütro mo pio.«

Farna cerkev B. D. Marije na Tisini.

zlovenszka nasa krajina ma lepe szpomenske onih sztarih csaszov, vu sterih je vu etoj lepoj okroglini edinoszt vere, lyübv domovine in vrelaszt kre dike bozse ravnala djanye naroda i vsze kotrige nyegove. Zsalibog, vnogo vecs bi teh szpomenkóv bilo, csi divjaznoszt krivovernikov nebi nye oskodüvala in vnogi

boji nebi onicsali vnozino lepote cerkvenih dugóvány.

Ali osztanki teh sztarih csaszov szo vredni, da je lüdsztvo vu csaszti obdrzsi i nye gledavsi sze szpomeni vrelaste vere szvojih predocsákov i sze gene na lübéznoszt szvoje vere, z sterov je cela zgodovina naroda szploh prepletana. Csi Bog dopüsztí pocszasi sze ti

szpomenki popisejo vu etom kalendariji i ztem sze fundament polozsi za obilnejso z godovinszko popiszanye ete krajine.

Cerkev Tisinszka je edna z teh najsztarejsih i najprosztornejsh szpomenkov. Zidana je vu razlocsnih csaszaj. Szrednyi tal (ladja) je zidan vu romanszkom szlogi vu 11—12 sztotini po Krisztusovom rojsztvi. Szvetisce, ono meszto, kde veliki oltar sztoji i zvornik (türem) je zidan z konec 14. sztotine po darovitnoszti Szécsi Sare Szobocske grofice vu gotiskom szlogi.

Zse vu szredini 14. sztotine szo jo türki porabili, ali náj vecs je oskodovana vu onom csaszí, kda je prisla vu oblaszt krivovernikov. Lepi oltári i podobe szo vün z lücsane, z krasznimi glazsojnimi kepi narejeni veliki obloki zazidani i sztara szvetloszt te cerkvi je preobrnjena vu tmicsnoszt verszko-ga mesanja.

Oszemdeszet let je katoliczanszka bozsa szlüzsbá bila odsztránjena i 1680-ga leta szo prisli katoliczanci nazaj vu szvojo sztáro lasztvino. Lüdsztvo katoliczanszko je vu tom zaslosztnom csaszí na stajarszke krajine hodilo k bozsoj szlüzsbí, stajarszki dühovniki szo csuvali na katoliczanszvo kremürszke krajine.

Duga leta szo potrebna bila, dokecs szo szí farniki tisinszki pomali nazajszpravili cerkvena dela, oltare, kepe, zvone i. t. d.

Leta 1756 je veliki oltár gorposztávlen; onoga csaszja je dal posztaviti oltar szv. Antona Moravec Andras span z Krajne in eden neimenüvan oltár szv. Barbare.

Cerkev tak — kak vréd posztávljena je vise 130 let v tom sztáni osztála zvün oltára szv. Áne steroga szo z milih dárov fárníkov pokojni plebános g. Térdesi Marko gorposztavití dáli.

Leta sze nikomi ne szmilüjejo niti tomi szvétomi meszti, hisi bozsoj. Sztotrideszét letno vreme je vszo lepoto té sztárodávne romarszke Marijine cêrkvi potrosilo. Zapüsztsena, püsztna je posztála, ino bi bila nevem

kak dugo, csi bi G. Bog ne dal ednoga gorécsega pasztéra Dr. Ivanóczy Ferencá toj fari, ki je szvojev znanosztjov, vszesztránszkim trüdom i z velikim vszakoletnim dárom sztarinszko szlávo toj cerkvi nazaj szpravo, lehko escse povéksao na díko bozsjó i na csaszí Mariji, Patroni cerkvenoj.

Pod nyegovim vodsztvom i po nyegovoj peldi je darovitnoszt krsczanszka notrsnyo lepoto szprávla, Kraszni oltari, lepe nove orgole, v sztarinszko formo nazájposztávleni obloki i drüga lepa dela zvisávajo vu toj cerkvi gorecsnoszt vere onih dobrih düs, stere szo szvoje dare obilno prinásale na oltar Goszpodnov. Sztroski szo prisli blizu 20,000 korun, z stere sume szo farniki po filerah vise 15,000 korun vküpprineszli. Preci szo

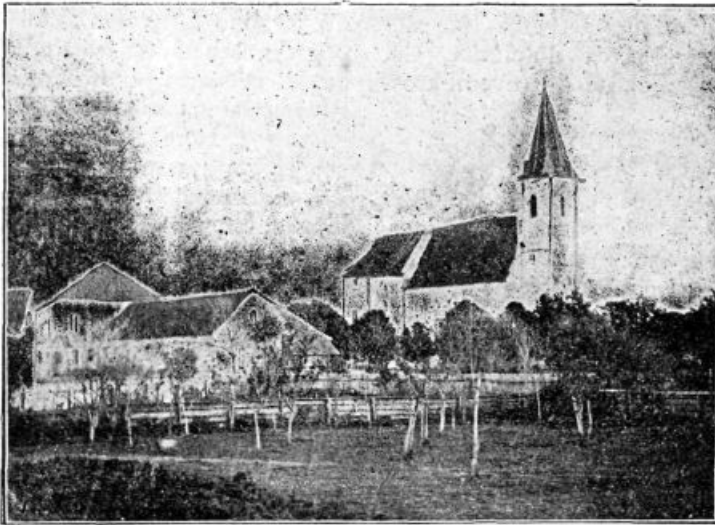
darüvale v te namen nike pobozsne düse visjega sztána.

Dobro nakánenye doszta more vcsiniti. Ne bogátci, nego szíromácje szo to bozso hiso olepsali, ár te nájvéksi del dárov szhája od szíromáskih lüdh. Bili szo szíromácje, ki szo ednoga celoga leta zaszlüzsek darüvali — i na pitanye, jeli nyim to

nefali, jeli zatoga volo ne bodo mogli sztrádati, szo odgovorili: Bog nasz je pri drügom blagoszlovo, ino zse vsze nazáj povrno.

Po toj radodarnoszti je nasztano prekraszen veliki oltár iz mramora, tá radodarnoszt je prineszla podobe Szrca Jezusovoga i Marije, Lorszke i Skapulirszke Devíce, tá je prázne sztené naszlikála, grabaszti pod zrvánala, szprehnyeno i podirajocse sze pohistvo z novim i lepim szpremenila.

Zaszlüzсила szí je hválo pri Bogi i pri lüdh. Szám visji Pasztir, milosztiven Dr. István Vilmos szo jo pred celov püspekijov szpoznali i poszvedocsili, kda szo l. 1902. v szvojem pasztérszkom liszti tisinszko cêrkve za edno tih nájlepsih püspekijzkih cêrkvih ime-nüvali.

Tisinszka cerkev i skola.

Szlovenszki narod je vszickdar veren bio, szlovenszko szrce je gorécsé za diko Goszpodnovo. Szlovensci! Bodite vu toj szlávnoj

jákoszti vasih predocsákov sztálni i Bog bode vszickdár zvami vu vszeh zsmecsaj i tezsávaj toga zemelskoga zsvljenya.

Szvetonocsna szenya.

„Zákonszki sztan je zsaloszten sztan
Ster ga ti je zvalo Jezus szam.“

To peszem szo goszlarje igráli, kda sze je Travinove Trezike gosztüvanye dokoncsávalo. Vnógokrát je zse to peszem csüla, vnógokrát jo je száma popevala, kda je pri zsenitvi szvojih pajdasie szvádbica bila. Ali dnesz jo nemore popevati, esese csüti jo sze nyoj zsmetno vidi; tak sze nyoj vidi, tak dabi lázs v teh recsáh bila. Nemore szí premiszliti, kak bi nyeni zákonszki sztan, steroga je dnesz szklenola, zsaloszten kda mogo biti, da je mladozseneec Szejácsov Poldi tak prijazen, tak lepí pa tak bogat. Pri nyem drúgo, kak veszélje i blázszentstvo, ne bode vszívala. Szírota Trezika, ne vkanis sze ti v tvojem mislenyi? Resz bo to vsze tak, kak szí ti zdaj zbrojavas, ali sze ti pa sznehinszki venec na trnyav venec lehko obrne?

* * *

Deszet let je po tom gosztüvanyi zse minolo. Vnoqe szvate, ki szo sze te pri Travinovih tak dobro csütíli, zse grob pokriva. V hladnom grobi pocsívajó zse Trezikini sztárisi túdi. Ocsó je lani, mater pa pred petimi leti pokópala. Száma je osztála na tom sírokom szveti z ednim detetom i z pijánim mozsom.

Zakaj szam to vesíníla? Zakaj szam na telovno lepoto i na bogásztva glédala? Ka mam zdaj? Niti bogásztva, niti lepote. Vínó nyemi je vsze zelo. Bog moj, ocsa moj! ka szí zacsnem, zse sze trí dnij szteple okoli po kresmáh i zaprávla trüç mojih zstílnatnih rok; csí de to esese dugo trpelo, od vszega pridemo. Nyiv zse tak neimamo; to kucsíco, to szlednyo vrednoszt esese to sesé zapravítí, esese to sesé po guti dolípüszttí; nemíli sze nyemi níkaj, ne jaz, ne Veronika, to neduzsno deteçe.

Tak szí je Szejácsovoga Polda zsená proti szebí z gucsávála pred szvétím posztom tíszti dén. Tozsíla sze je száma szebí, tozsíla je száma szebé i szvojeqa tívárisa, toga pijánoga Polda. Inda je lezsej trpela, lehzsej szí je szresno

zsalosztt potríla i dúsevno britkocsó odgnála — ár je mela edno obveszelíselco, edno trostareco. Veronika de vét let sztára hesérka je bila tá.

To neduzsno deteçe je dosztakrát pravílo nyoj „máti ne jócsíte sze, ve sze to vsze na dobro obrné. Jaz szem od goszpada kaplána v solí csüla, ka csí sto pobozsno i sztálno k Jezusovomí Szreí molí to Szrece nyegovo prosnyo poszlühne. Zátó molíve lübléna máti za ocsó íno bodete vídli, ka sze povrnéjo íno pijánsztvo tá níhájo.“

Té recsí Veroníkíne íno nyéno vrlo, pobozsno obnásanye je te zse vszickdár potolázsílo nyéno razzszaljeno szrcé. Ali dnesz neíma toga trosta. Veronika je v poszteli. Premínocsí tje-den sze je szírocsé prehládílo. Mozs je piján prísó domo i sztrahsno preklínyal. Prekuno je vsze, ka je lí szvétoga na nébí i na zemlí. Píjánec níkaj nepostúje, szamo grlo szvoje. Veroníkó szo té hüdobne recsí prevecs razzszalosztíle; eden csasz trpí i níkaj ne práví, potem pa sze zdígne zposztele, roké vküp szkílene, pred ocsóm dolí poklekné íno jíh szresno proszí. Ocsa mojq lübléni ne pszújte Jezusa; on je mro za vász na szvétóm krízí, on vam je níkaj ne krív!

Ka! tí zsaqa, tí sze vüpas mení protíposztávlatí, tí sze podsztopís mení gucs krátítímars vü z mojeqa hráma, tú szam jaz goszpod, tú jaz zapovídávám, tú jaz tíszto gucsím, ka sze mení vídí . . . dverí sze zalopnejo i Veroníká na trdí zmrsznyení szneg szpádne.

Te sze je prehládíla. Máti je vecskrát proszla mozsá, naj jo k vracsíteli dá odpelati — ali vsze zámán. Jaz neíman zató penéz — ve nyoj je níkaj ne — to szo bílé nyegove recsí.

Pred tremí dnéví nyoj je esese ne jáko bozsno bílo; te je esese gor bíla. Ali zdaj sze nemore vecs na nógé posztavítí. Velíka vrocsína jo obíde i zacsné v krízis gucsáti. Jezusovo Szrece ne zsaloszttí sze, csí te mojq ocsó zsalí, jaz bom te lübíla — oh kak lepa szs nebesza — ángela vídím — oh dabi jaz tak lepe perotí mela . . . Jezus lübléni . . . vsze

vkúp gucsi. Ka je v z drávji na sreci noszila, to zdaj vsze ovádi — Ocsa kje szte? Ne bijte matere, nikaj szo ne krivi. . . . Csákaj ti szidov ka szi nam nyive vkraj vzeo, kje szam jaz rózse trgala, vence plela — ali hise ti pa ne damo — jeli mati ka ne? . . .

Ne-ne, — moje detece — odgovori mati, ino kúsne v támni bodocso hcsérko, stera sze na to prebúdi.

* * *

Ocsé nega escse? Ne moje detece; nikaj sze ne boj, ve zse pridejo. Ka bode vütro za dnéva? pita dale mater. Szvéti poszt. Jeli mati, ka bodemo pá tak lepi betlehem meli, kak lani? Jeli ka mi Jezusek pá kaj lepoga prineszé? Li boj mirovna i szpi lepo, pa vütro vecsér vsze dobis, ka ti li szcé zsele.

Boga mater, i nagne znova glavo, da bi zaszpala. Pred polnoesjov nemore zaszpati. Mati verosztüjo pri nyoj celo noes.

* * *

Hhvála Bogi, pá szmo sze vesakali ti blázsenih bozsjesnih szvétkov. Ve ga Bog, vesákamo sze jih vecs, ali pa ne. Tak szo szi lüdje v Psenicsnici, v tisztoj veszi, kje je i Szejacsova hisica bila, zgucsávali. Vszi szo sze veszelili toga szvétega dnéva, szamo Trezika, Szejacsova zsená ne.

Pa kak bi sze tüdi mogla veszeliti?! Jedino dete, v sterom je trost mela, nyoj je na szmrtnoj poszteli. V gut je dobilo, zvrácsiti sze nemore. Zdravnik je to pravo, ki je szoszedovo Maricsiko, Veronikino hodo vrácsit.

Goszpodne szmiluj sze mi, ka szi zacsnem zdaj? Tak sze je mati milo zdihávala i britke szkuze na zsarcése lice Veronikino tocsila.

Nikak sze je ne mogla pomiriti. Ne szi je mogla vu szvojoj pameti izpremiszliti, zakaj ona telko trpi, da je nikaj ne kriva, zakoj more teliko nevol prenásati, tak zsmeten krizs nosziti, da sze grehov esuva i verno Goszpodnomi Bogi szlüzsi.

Gda nyoj té miszli po glavi hodijo, na szteno sze zglédne, na szvoj venec, steri je v réme narejen tam viszo. I komaj ovára, v szpomin sze nyoj zoszeli ta sztárodávna peszem:

Zakonzski sztan je zsaloszten sztan

Ster'ga ti je zvolo Jezus szam.

Zdaj verje tem recsam. Zsaloszten je nyeni zakonzski sztan. Ali esi je glih zsaloszten, szi miszli, obvüpati neszmem, Jezus mi ga je zvolo. On mi pomágao bode, on me omocsio bode, ne bodem dvojjila, naj bode njegova szvéta vola.

Moj venec sze je na trnavoga obrno, ali je Jezus lehko nácsisega noszo? Je bio on kaj kriv? Za méne je trpo — i jaz ne bi za nyega trpela? Jezusovo Szrece zsele od méne naj bode

po nyegovoj voli. Tak szi premisláva. tak szi szcé pomirüje. Düso szi sztem omocsi, ali tela szi nemore okrepesati.

Celo noes je ne megnola i zdaj celi dén pri deteti szedi; strosek je szlab verosztüvanye je mocno, po tom drügo kak opesanye telovnih mocsili, kak oszlablenýe tela nemore priti.

Zácsa jo dremota obhájati. Glavo k Veroniki na vankis nagne dabi szi nistere minute pocsivala i potem znova pri heserki verosztüvala.

Szen jo znori. Szladko zaszpi i dugo i szladko szpi. Csi nyoj obráz gledamo, zadovols esino na nyem ováramo; esi sze nyoj na vüszta zglédnemo. blázseni szmeh na nyih nájdemo; lica nyoj pa lübléno evetéjo od radoszti. Niti piknyico zsaloszti ne na nyoj v pamet zéti.

Szirota Trezika v szneh szi blázsená! Le veszeli sze, ve esi sze prebúdis, tak ne naides nikaj dobroga, nego veliko, jáko veliko zsaloszt. Oh szrece bode sze ti moglo od zsaloszti razpocsiti, esi sze obüdis da hesi tvoja, Veronika jedina, zdaj düso pücsa

Eden globoki zdiháj sze csüje z Veronikinih prszih — i ne ga je vecs. Mati pa dale szpi pi nyénoj glávi i dale sze szmehé vu szneh.

Ka sze nyoj koli szenya? Nebesza vidi odprta i vu nyih Jezusa miloga z milijonih i z milijonih angelov i szvetnikov. Lepoto, i kinese vidi, lübléno igro, nebesko pesem csüje i vsziva — tak sze nyoj vidi, tak da bi sze nyoj vszi naszmehávali, da bi jo vszi ogledávali i pozdrávlali.

Ali kaj je to? Blizse idejo. Angelje z temi zlátni perotami k nyoj letijo — Jezus lübléni, ka zdaj tt bo? Na sztreho szo zleteli, z sztrehe na okno, sz koz okna v hiso — k Veroniki, za roko jo primlejo — v belo opravo jo oblecesejo, zláte peroti nyoj dájo i jo pelajo gori — gori v nebeszko králesztvo.

Kda za nyov gléda, etak nyoj nazáj kricsi: Z Bogom mati, jaz idem z angeli k Jezusovomi Szrei i bom je proszila, naj povrné mojega Ocsa. Nato sze naszmehé, na peroti sze zdigne i z pajdási v nebeszko králesztvo z leti.

Eden ropát sze zdaj v Szejacsovoj hisi zacsüti. Po dveraj dünkajo i kricsijo; notri nasz püsztite. Jezus Nazarenszki, kaj je to? zkricsi Trezika, stera sze je na to lármo prebúдила, i vö bezsi dveri odpirat.

Trijé mozski szo ednoga strtoga neszli; Pold je bio. V pijanoszti szo ga nogé zapüsztile, szpadno je i na trdom sznegi na pol z mrzsnym lezso, dokecs szo ga ti k polnoesnicam idocsi moski ne naisli i domo spravili.

Jezus moj lübléni kda sze dokonesa moj krizs! oh ne, ne bom mrgüvala. Jezusovo Szrece povrni ga, odpüszti nyemi! Molile ve z Veronikov za nyega . . i sztem k deteti sztopi, da bi je obüдила i k molitvi szprávilá . . .

Jesus Nazarenszki szmiluj sze mi i kaj je to? Ve je celo mrzla; szvecsov poglednem, lehko je szamo omedlela!

I szvecsa je to pokazala, koga sze je nájbole bojála — Veroniko je szmrt pokoszila, ne je vecs med zsvimi. Kda to vpamet zeme, táksa zsaloszt jo zapré, ka nyojszkuzé v potokah tecsėjo i celo posztelino namocsijo.

* * *

Milosztiven púšpek szo me v Psenicsnico za kaplána poszlali. Ednok szam sze z g. plebánosom po pokopalisesi szprehájao i na ednom grobnom szpomenki te napiszek esiteo:

Tü pocsíva Szejács Veronika,
Stera je v devétom leti szvoje
Sztaroszti z angeli v nebesza

Odletela i tam od Jezusovoga
Szrea ocsi, povrnjenje szpravila.

Pitam goszpoda, ka té napiszek pomeni. Te mi razlozsijo Travinove Trezike i Szejácsovoga Polda zsalosztén hisni zákon, steri sze je po szmrti edine hesérke Veronike na mirovnoga obrno. Szmrt jedinoga deteta je tak toga pijanea sztrsznola, ka je vecs prek praga ostarje ne sztopo od tistih mal. Miroven, dober mozs delaven, sparoviten i bogábojécsi fárník je grátao zsnýega. Csi ga pitam, ka ga je povrnolo, mi odgovori Veronikina i Trezikina molítev k Szrei Jezusovomi.

* * *

Od onih mal, ka szam to zgodbo esüo nikaj mi tak na szrei ne lezsi, kak naj moja dühovna detea Szree Jezusovo szpoznajo i csasztijo.

Nezadovolen szvet.

Edno fabulo vam povem, stera itak veliko pravico vu szebi ma. Eden ocsa je szomara gnao na ednoj poti z szvojim szinom. Szrecsata jiva dve zszenszki.

Botra, právi ta mlájša toj sztarejsjoj — szo to ne neszpametni lüdjé? Zakaj pa máta szomára, csi szí gor na nyega ne szédeta? Prav máte botra, odgovori ta sztarejsja, jaz szem vam rávnies to esela praviti, norei szo vam, zváte, to.

Ocsa, tenta zsznszkoma sze ne vidi, ka midva kre szomára peski ideva jaz szí na nyega szédem? Dobro je, odgovori ocsa. I tak sze je zgodilo. Ali komaj ideta szto sztopájov zse nyemi Kiszilákova szneha z glavov proti nyemi klumajocsa z spotlivimi recsmi odgovori. No, ti pojeb, ti tak delas tvojemí ocsi, kak moja szvákrva meni. Jaz morem za vsze prijéti, vszako delo opraviti, oni sze po od ránoga vecséra do késznoga jütra jezdiyo na méhkøj poszteli. — Ti sze jézdís, tvoje ocsa sze pa peski mantra za tebov, to je ne lepo.

Ocsa te pa hodite, pa szí vi szedite gori, jaz bom pa peski so kre nyega. Právi szin ocsi. Ocsa szí gori széde, ali komaj do drüge hise prideta zse moreta zaglühsanye od Poldovoga

Jozseka esüti — Moj ocsa pa té szta szí leh-kaj brata. Jaz nyim zaman delam, goszpodársztva mi prek ne dájo — té tüdi szamo sze mantra, za tim szomárom peski, ali zato nikse zahvále zagotovo ne dobi od nyega.

Ka szí zacsneva, szí zgüesi szin k ocsi, da sze to lüdem tüdi nevidi. Szediva szí gor obadvá, odgovori ocsa.

Gorisziszédeta, ali hitro szta doli mogla sztopiti. Gornyi vecsarje szo jih va biti steli, ka zakaj szta tak neszmleniva, ka to nevolno paro tak mantráta. Komaj szta doli vuista.

Pitam, kda li té ocsa i szin to zaglühsanye ne bi mogla esüti?

Ob prvím, csi ne bi szomára mela, ob drügím csi ne bi nevoseseni lüdih bilo na szveti.

Szvet je záto nezadovolen, ár sze nyemi nevidi imánye, poszesztvo drügi, ár bozsno zsele vszákomi, ki kaj má; nezadovolen je, ár je nevoseséni; csi malo má, nezadovolen je, zakaj drügi od nyega vecs má; csi z dosztim ravna, ne nyemi je povoli, zakaj drügi polag nyega tüdi kaj má, pa zakaj neima on esese vecs, kak má!

Nezadovolnoszt szhája z nevosesenoszti. Ki nikaj neima, neima nevosesencov. ár neima,

zakoj bi nyemi nevoscseni bili. Csi szi v sziro-
mastvi, ne zseli szi záto bogásztvo, da csi szi
bogásztvo zseles zadobiti, pridobis szi z nyim
eden sereg nevoscsenih, ki ti z mislenyom, z
guesom, z djányom, z kvárom seséjo razdres-
szeliti i tüdi razdreszélijo tvojo düso. Jezus je
pravo „Blázseni szo szziromácie vu dühi.“

Nevoscseni lüdh je doszta na szveti i veliki

haszek z szvoje nevoscsenoszti májo : 1. nikaj
nyim ne haszni ; 2. skodi nyim zdrávji, záto
nevoscseni tak zsuta lica májo ; 3. nebészam
vuidejo, sze jih na lehci resíjo ; 4. pekeo za-
gotovo zadobijo. To szo haszki velike nevos-
csenoszti.

Nevoscseni pazite, da vam sto ne odneszé
teh haszkov !

Zsivlejnje XIII. Leona Papo.

1810—1903.

gaszno je „poszvet z nébe.“
Velika zsaloszt sze je raz-
presztrla na szv. Matercéркеv.
1903. leta julija 20. szo mrli
szv. Ocsa Leon XIII. Zsalúje
nji szv. Maticérkev kakti na-
mesztnika Krisztusovga, nasz-
lednika szv. Petra, poglavara apostolov, szvo-
jega modroga, preszkrbnoga i dobrotivnoga
najvisjega pasztira. Zsalúje nji celi szvet kakti
szvetle glave, plemenitoga szreza mozsa, ki szo
vu letah szvoje najvisje esészti celomi eslove-
csanszkomí narodi kázali pot na zadovolno, na
mirovno i szrečno zsivlejnje. Njihovo imé de
zlátimi literami szpizano vu knigi zgodbe szveta,
dokecs de eden zahválen i razumliv eslovik
zsiveo na szveti.

XIII. Leon, po prvejsem szvojem iméni
Pecci (esti : Pecsési) Joakim grof, szo sze naro-
dili 1810. leta marcíusa 2. v Karpineti na
Taliánszkom. Bili szo sészto dete Pecci Ludovik
grofa i Prosperi Busi Anne grofice. Ocsa szo
bili miroven, tihi eslovik, mati bole osztri.
Obadvá sztarisa szta pa bila jáko pobožsniva
krscsenika i verniva szv. Matericérkvi i rims-
zkomí pápi. Pobožsnoszt sztarisov szo herbala
tüdi deca. Joakima szo v oszmom leti zse v
Viterbo v deacsco solo dali k jesuitom, gde
szo sze vszi esúdivali nad szkrblivosztjov i esed-
nosztjov máloga Peccija. V petnajsztom leti
szvoje sztaroszti szo z Viterba odisli v rimszko
solo i tam szo sze vesili modroszlovje i bogo-
szlovje. Tú szo veliko postenyé meli pred szvo-
jimi vrsztnikami, steri szo sze vu vszakom
zsmetnejsem dugoványi z vüpanjom k njim obr-
noli za tanács i pomocs. Vu dvádvajsztom
szvojem leti szo posztanoli „doctor“ bogoszlovja.

Potom szo notrisztopili vu pápesko akademíjo,
gde szo sze esce dale vesili bogoszlovje i prá-
voszlovje. Vu toj soli szo sze szpoznali z naj-
visjimi cerkvenimi esasztnikami, stere szo szi
szvojov vucenosztjov vsze prikúpili. 1838. leta
decembra 31. szo v. Rimi za popa poszvecseni.
1839. leta szo ji XVI. Gregor pápa zse za
predsztojnika posztavili vu cerkvenoj drzseli, vu
steroj esészti szo dve leti v Beneventi i dve
leti v Perugiji bili ; i tak pápa, kak tüdi lüdje
szo z njihovim modrim ravnanjom jako zado-
volni bili.

V tom esaszí je szv. Maticérkev vnogo
preganjanja trpela po celoí Europi. Szlobodno-
zidarci i drügi neverniki szo sze z celov szvo-
jov mocsjov proti szv. Matericérkvi podprli, ar
njim je na poti bila, ar je ne hválila njihovo
grešno zsivlejnje, nego osztro je njé kárala i
prepovedala krscsenikom, ka ne szmejo njim
vervati, ali pa med njé sztopiti. Poszebno v
pomilúvanja vrednom sztálisi szo bili belgijski
katholicsani. V Belgiji szo naimre szlobodnozi-
darci z nezmernim odürjávánjom, prevzétnoszt-
jov i neszrámnosztjov ogovárjali, potvárjali,
ogrizávali i preganjali vsze ono, ka je katho-
licsánszko bilo. I med tem szo katholicsanci
tüdi na vees sztránk bili razkálani, ne szo steli
eden drügoga razmeti, ne szo meli nikse je-
dinoszti i drúzstva med szebom i tak szo sze
ne mogli brániti. Vszaki med njimi bi rad
zapovedávao, bogati je pa ne steo nisese. V
tom teskom esaszí szo mogli XVI. Gregor
pápa novoga nunciusa (poslanca, követa), posz-
lati v Belgij. I sto bi bio bole prilicsen na to
tesko esészti, kak Pecci Joakim ? Nji szo posz-
lali pápa i ne szo sze vkanili. Ar novi nun-
cius szo najobprvim pomirili katholicsane med

szebom i zjediniли szo púspeke i pope z szvečkimi lúdmí i tak szo sze z vızemi vkúp odločno proti posztavili liberalszkoj vládi. I tak szo Pecci Joakim pravice belgijskih katóli-

XIII. Leo pápa.

csanov obhránili, liberálcov mocs potríli i pripravili pot za edno právo katóliacsanzko vlado.

1845. leta v jeszen szo XVI. Gregor pápa Pecci Joakima imenúvali za púspeka v Perugiji, i tak szo mogli szlobod vzéti od Belgija. Ali prle, kak szo sze dcno povrnoli, szo nistere meszece v Parizi i nistere tjedne v Londoni doprineszli, naj ztem bole szpoznajo razloesne párte i sztáliš delavcov. Ar delavcov sztáliš popraviti, njé od vszakojaeskih zapelávcov od szlobodíti, to je bila njihova najvekša szkrb v celom zsvlejnji.

Ali XVI. Gregora szo zse ne najšli med zsvími, gda szo sze vu szvojo domovino nazáj-povrnoli, ár szo sze XVI. Gregor pápa 1846. leta junija 1. vu bogšo domovino od szelili. Za 14 dni po njihovej szmrți szo kardinalje za pápo odebrali Mastai Ferreti kardinala, steri szo pod imenom IX. Pius od 1826. leta junija 16. do 1878. leta februara 7. ravnali Krisztusovo szv. Cerkev. Novi pápa szo Pecci Joakima túdi jako lúbili i vu njimi veliko vúpanje meli. I tak szo Pecci Joakim pod novim pápom vzéli prek ravnaje peruzsijszke púspekije. Naj vekša szkrb njim je bila szvoje vernike, ovee szvoje csrede na dobro pot zravnati, vucesenoszt i szvéto oponásanje szvojih popév vise podignoti, naj szo mogoesi proti sztánoti onim vi-

hérom. steri szo sze vszaki den bole protili szv. Matericérkvi. Lepoto Cerkvih, dosztójnoszt bozše szlútsbe, cerkveno popevanje szo na vékšo popolnoszt szpravili. Ali Pecci púspek szo sze túdi szkrbeli za vremenito zsvlejnje szvojih vernih. I da je lúsztvó njihove púspekije prevees za duzseno bilo i zse ne moglo veliki interesov placšúvati, záto szo oni katóliacsanzke kasze dáli goriposztaviti, gde szo lúdjé celo za máli interes dobili poszodo. Ali vsze njihovo hasznovito delo je gorisztávila revolucija (reberija, 1848. leta, stero szo szlobodnozidárce napravili. Té pokvárjeni lúdjé szo proszto lúsztvó zbuntali, zapelali i proti szv. veri vszakojaeske lazsi zmislili, tak ka je lúsztvó celo divje grátalo. Perugija je v teh zmesanih dnévah túdi doszta trpela, escse zsvlejuje Pecci púspeka je v pogibelnoszti bilo. Na to szo pús-peeje *one drzséle vkúp pršli, naj szí dogucsijo*, ka do esinili proti toj vnogoj lagooni i nevoli. Na preporácsanje Pecci púspeka szo dokonesali. ka do missijone drzsali, lúdem dobre knige delili, naj lúsztvó szpozná i prevídi, ka je liberálci i drúgi neverniki norijo. To szo naj bole preporácsali Pecci púspek, naj nisce ne kúpi liberalszke novine, ar vszaki filler, steroga za njé dámo, je szmrten greh, ar ztem pomágamo protivnike Boga i szv. Matericérkvi, ka ztem lezsi ogrizávajo naso vero i mesajo národ.

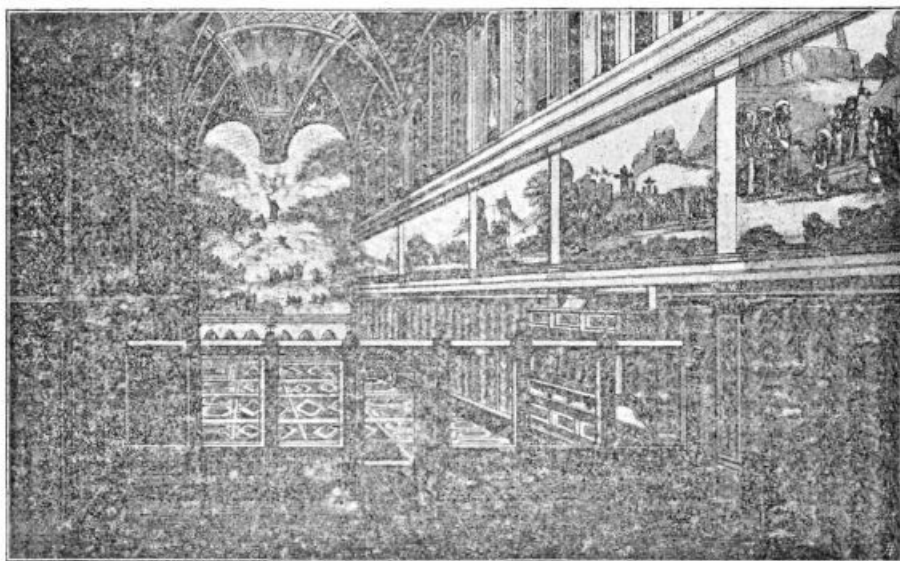
Po toj reberiji 1853. leta 13. decembra szo IX. Pius pápa Pecci púspeka imenúvali za kardinala. Vu toj szvojoj vizíkoj esészti szo Pecci dale ravnali szvojo púspekijo dokees je ne nova reberija vövdánila. Piemontszki kráo, Viktor Emanuel, bi rad bio kráo celoga taliansz-koga országa. Ali na poti szo njemi bili rimszki pápa, steri szo túdi szvecki kráo rimszke drzséle bili. Záto je v drúzsbo sztopo z vszemi razbojnikami, klantosami i tepesami, steri szo lúsztvó zmesali i novo reberijo napravili, vu steroj je 1870. leta 20. szeptembra piemontszki kráo, Viktor Emanuel rimszkomi pápi vkrajvzeo, porobo Rim i rimszko drzsélo i szamo edno palacso, Vatikan njim je niháo.

Rim i rimszko drzselo je szv. Petri apostoli, ali rimszkomi pápi darúvao Pipin kráo 775. leta; i to darúvanje je Veliki Karol, rimszki casar 800. leta na Bozsics pred oltárom potrdó. I gda szo zdaj talianszki razbojniki to praviesno poszesztvo apostolszko stóleza porobili, sze je ne znajso ni eden katóliacsanzki vládnik, steri bi szvoj glász i szvojo szablo proti toj sztrahsnoj krivici gori podigno i rimszkomi pápi na pomoes so! Tak szo vkrajvzéli od rimszkoga pápo njihovo szvecko oblászt i szlobosesino, stera bi njim k ravnánji szv. Matericérkvi tak jáko potrebna bila! Szamo grád Vatikan szo njim niháli, gde sze kak rob zdrzávajo i z milosesine vernih krcsesenikov zsi-

véjo. Ali katholicsanski sveti ne sme pocsi-
vati, dokees nameszniki Krisztusovimi nazáj
ne szprávi njihovo imánje i szloboscsino! —
Po toj reberiji szo talianszki szlobodnozidárje
esese bole beszneli. Mislili szo, ka zdaj zse
nega vees oblászti, stera bi njim mogla gát posz-
taviti. Zandrúgim szo vkraj jemáli od szv.
Materecérkvi njene pravice. Püspekóm szo vkraj
vzéli oblászt nad solami, gori szo postavili ei-
vilszki zákon i brezvadlúvanoszt i porobili szo
od cérkvih, od püspekov i plebanosov i klost-
rov vsza imánja. Zvün toga szo með prosztim
lúsztvom nepresztanoma torili krive navuke,
nevnoszt, i po novinah i knjigah szo je veszili
na greh. Ar szo znali, ka esi lúsztvo vugrehe
zapelajo, tè njim zse vero túdi lehko vzemejo.
I túdi szo doszégno to, ka je denésnji dén

núvali za Kamerlenga rimszke szv. Cérkvi i vu
toj esészti szo Pecci duzsní bili volítev ali ode-
béranje novoga pápo ravnati i pelati. Po tom
za nikelko meszecov 1878. leta februara 7. szo
mrli IX. Pius pápa. Pecci Joakim Kamerlengo
szo zapreto szprávisese Kardinalov na 15. den
februara vkúp pozvali i Dùh Szveti, ki vodi
szv. Matercerkev, je tak zravnao, ka szo kar-
dinalje rávno Pecci Joakima odebrali za pápo,
ki szo gorivzéli ime XIII. Leon i koronúvani szo
1878. leta marcíusa 3.

XIII. Leon szo rávno 68 let bili sztari,
gda szo namesztnik Krisztusov posztali. I da szo
betezsaszt i szlab eslovik bili viditi, záto sze
je nisese ne trostao, ka bi oni dugo let ravnali
szv. Matercerkev. Ali poszebna bozsa szkrb za
szv. Matercerkev je tak ravnala, ka szta dva

Sixtina ; kapela, kde sze pápovje zebirajo, 1878.

talianszko lúsztvo to najbozsnejše lúsztvo na
celom szveti, stero je gdastées gotovo robiti i
esloveka bujti. Nega nindri na szveti telko raz-
bojnikov i lúdomorecov, kak na Talianszkom. Ali
püspeki szo sze túdi bránili i proti krivici
goriposztávlali. Celo branbo szo ravnali Peru-
gije püspek, Pecci kardinal. Appellacije, tozšbe
szo notridávati k piemontszkoj vládi, esese szo
szami hodili pred piemontszkoga krála, Viktor
Emanuela, ki ji je za to dáo pred szodisese
posztaviti, gde szo sze tak modro i odloesno
bránili, ka szo ji szodniki ne vúpali oszoditi.
Njihove batrivnoszti i velikoga vúpanja vu Bogi
je niksa nevola i nikse pregánjanje ne moglo
potreti. Esese szo oni tolazsili IX. Piusa pápo i
kardinala, steri szo za volo tuzsnoga sztálisa
szv. Materecérkvi zse szkoro zdvojili. 1877.
leta szo IX. Pius Pecci Joakim kardinala ime-

szlednjiva papa vise pol sztotine let szedela na
sztolei szv. Petra. XIII. Leon szo taki vu za-
csetki szvojege pápeštva píszmo vödáli, vu ste-
rom szo szvoje porobjeno, krivicsno vkraj vzéto
imanje nazaj zseleli. Talianszka vlada sze je
gájala, ka novi papa obsztánejo vu tom, ka sze
je zse zgodilo, i gorivzemejo tiszti poldrúgi
million pláese, stero njim je meszto njihovga
imanja na leto odloesila. Ali jáko sze je vka-
nila. Ar z teh pénez szo XIII. Leon rávno
tak, kak IX. Pius, ni ednoga fillera ne goriv-
zéli. To odloesno oponásanje XIII. Leona je
talianszko vládo sztrahšno szvadilo. Záto je
vlada od pápe imenúvanim püspekóm ne stela
njihove pláese vödati, i pápa szo szami mogli
püspeke placšévati. Na to pláeso je pa vlada
veliko dáeso navrgla tak, ka szo pápa na szlednje
püspekóm po szkrivoma mogli pomoes davati,

naj morejo zsveti. Talianszka liberalszka vláda je ztem dopunila szvojo neszrámnoszt, ka je esese tiszte pobozsne fundácie porobila, z sterih je Apostolszki Sztolec z dáó missionare vesiti i hrániti i missije, med poganszkimi národmi goridrszao. Celi szvet sze je zburkáo i szpáeso, gda szo talianszki szlobodnozidárei IX. Piusa mtrvo telo z blatom lúcsali i v Tiberis steli vresti! Ali vé je bozsa kastiga túdi poiszkala Umberto krála! I da Bog na vékse po tisztom kastiga, po kom eslovik grehsi, záto je Umberto krála ravno eden reberijas dolisztreló; té reberiasse je pa rávno Umberto kráo pa njegov oesa, Viktor Emanuel goriszpovao v talianszkom országi.

Ka je hüdoga i kriviesnoga na szveti mogosse, to je vsze prizadevala talianszka vláda, naj more XIII. Leoni kákso zsaloszt napraviti! To najbole peesé taliáne, ka nas krao nesesejo pohoditi talianszkoga krála v Rimi. Ali kak bi to mogli vesiniti nas právi katholicsanszki i „apostolszki“ kráo, da sze talianszki kráo v Rimi vu palaesi rimszkoga pápe zdrzsáva, vu vkrádnjenoj palacsi! Ali kakstécs veliko je protivnistvo talianszke vláde proti pápi, katholicsanszko zsvilejnje sze je pod modrim ravnanjom XIII. Leona li rászirjávalo i poveksávalo. Neverna liberalszka vláda je veeskrat probala právdo posztaviti, na szlobodno razlocsenje hizsnoga zákona, ali ne je mogla. Talianszko lúsztvó vszaki den bole postúje dúhovnike. I to je dobro znamenje, ár to szvedosci, ka lúsztvó zse vees ne verje szlobodnozidárcem i liberalcom, nego szvojim právim prijátelom, katholicsanszkim dúhovnikom. Goszpoda zse túdi v katholicsanszkih solah dá vesiti szvojo detco.

Ali XIII. Leoni je ne szamo talianszki ország szpravo doszta zsaloszt, nego vnogi drúgi országi szo njim túdi teske dnéve szprávlali. Dobro znamo, ka szo vu szlednjih 30 letah neverniki, ki szo odpadnoli od katholicsanszke vere, krivoverniki, liberálei i szlobodnozidárje vsze szvoje moesi vkúp pobrali, naj morejo právo szv. Matercerkev porústiti. Ali té protivniki pravice szo pozábili ete reesi Krisztusove: „Na peesino zoidam mojo Cerkev i vrata peklenszka jo ne bodo premágala.“ Mat. XVI. 18.

Na Nemskom je szv. Maticerkev posebno doszta trpela od minisztra Bismarka, ki je z toga luteranszkoga králesztva katholicsanszko vero z esiszta steo pregnati. Vees let je trpelo divje preganjanje, pred s terim szo vnogi púspeki i drúgi popi mogli pobegnóti z országa, drúge je pa Bismark v temnico dáó zapreti. Ali na szlednje je gizdav Bismark mogo popúszttiti pa esese szvojo esészt dolidjáti. Ar szo vezdasnji nemski casar, II. Vilhelm prevídili, ka szo katholicsanci njihovi najbole verni

podlozsniki. Denesnjiden szo pa katholicsanci tak moesni i tak vkúp drzsijo na Nemskom, ka brezi njih ali pa proti njim nemre právda nasztanóti. Szami nemski casar, II. Vilhelm szo posebno postúvali XIII. Leona i záto szo ji dvakrát pohodili i njim szvoje postúvanje prikázali. Ob drúgim szo nístere tjedne pred szmrtjov bili pri njih i pri toj priliki szo szebom meli i pred pápo vodili túdi dvá szvojiva szina, naj sze vesita postúvati toga modroga, imenitoga pápo. Z tem szvojem lepim oponásanjom szo II. Vilhelm caszar oszramotili ne szamo luterane, steri esese denésnjiden vnogo ogrizávajo i potvárajajo rimszkoga pápo, nego oszramotili szo túdi vnoge katholicsance, steri z krivovernikami vréd kavulijo proti rimszkomi pápi. Pa szo II. Vilhelm, nemski casar, luteranszki eslovik, szamo ka szo jako eseden mozs.

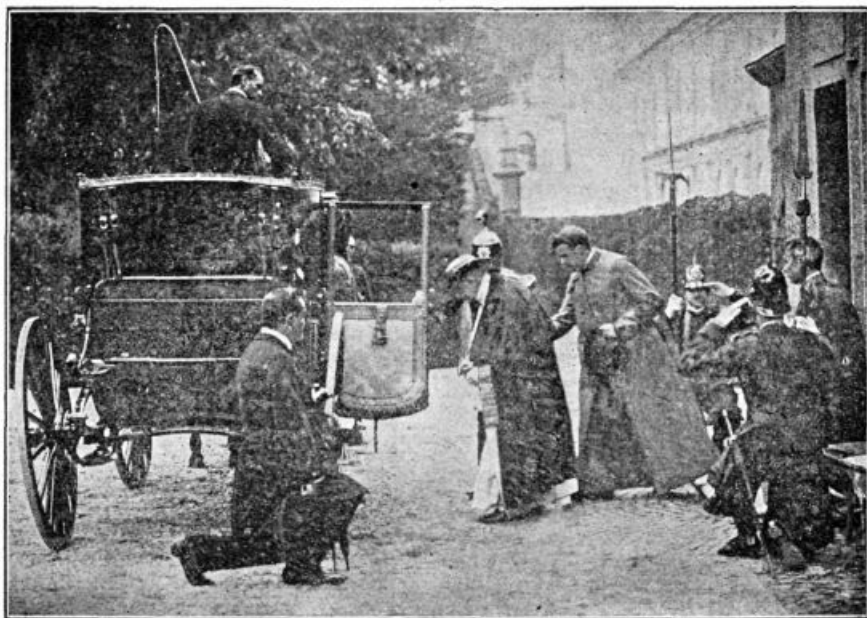
Lepi szád je prineszlo modro ravnanje XIII. Leona v engleskom országi, gde je dnesz trikrát telko katholicsancov, kak pred 30 letami. Ne zaman, ka szo pokojni XIII. Leon odloesili, ka cela kath. Cerkev pred Riszálíh devetdnevnicó drzi za povrnejnje engleskoga národa. I Bog njim je dáó to veszelje, ka szo esese vu szvojem zsvilejnji vidili lepi szád szvoje szkrbi za engleski národ. Vszako leto sze vnogo lúdih nazáj povrné vu szv. Matercerkev na Engleskom. Pa ne szamo proszti lúdjé, nego túdi imenita goszpoda i vnogi krivoverni dúhovniki, steri sze po tom katholicsanszko bogoszlovje vesijo i dájo sze poszvetiti za katholicsanszke pope. Esese to szo sze vesakali XIII. Leon, ka szo novi engleski krao pred njihovov szmrtjov v Rim prisli i nji pohodili i njim szvoje postúvanje notriprikázali. I tak sze kath. Maticerkev szlobodno vúpa, ka je ne dalecs on esasz, gda miloscesa bozsa ob isese celi engleski, naród, pa sze nazáj povrné vu krilo szv. Matercerkvi té zmózszen národ, steroga je szamo neesiszto poszelejnje VIII. Henrika krála odtrgnólo od práve vere 1530. leta.

Ali najvees nevole je mela szv. Maticerkev pod XIII. Leonom na Francozkom. Taki vu zaesétki njihovoga vládanja je Gambetta, ki je z zsidova francozki predszednik grátáo, pregnati dáó z országa jesuite, té najbole vucsene pope i predgare. Na dale dáó je posztaviti právdo na szlobodno razlocsenje hizsnoga zákona, vesenje katekizmusa je v solah prepovedáo, z ednov recsjov: divje preganjanje je zaesno proti katholicsanszkoj veri. Ali modroszt XIII. Leona je francozke szlobodnozidárce na nístera leta vtisala. Pred tremi letami sze je zaesnólo novo preganjanje, stero esese dnesz trpi i Bo; zná, gda i kak sze dokonesa. Zdaj szo pregnáni z országa vszi barátje i vsze níne! Neszrécsen národ, kama je djáo szvojo pamet, ka tiszte, ki szo njim ksenki deco vesili, betezsnike

hránili i országi na vsze sztráne haszek i diko szpravili, tiszte prezsené; ki pa lüsztvu gülijo, szvoje zsebke punijo i domovino v pogibelnoszt szprávjio, tisztim je najvisjo oblászt dáo vroke!? To je delo pekla, to je kastiga za katholicsance, zakaj szo ne bole verni bili k szvojoj szv. veri i zakaj szo ne bole obrdzsávali njéne zapovedi! Pokojni papa szo francozki naród jáko lübil, ali to szo sze li ne vesakali, ka bi sze vezdasnji sztalís szv. Materecérkvi na Francozkom pobogsao. Esese na szmrtnoj poszteli szo szpominali, kelko zsalosztí njim dela francozki ország.

K vogrszkomi országi szo XIII. Leon tüdi vszigidár poszebno szkrblivoszt i lübéznoszt prikazsúvali. Ali tak, da bi naprejvidili, ka szlobodnozidárci na té ország tüdi razpresztréjo szvojo mrezo, szo zse 1886. leta [v ednom lepom píszi opominali katholicsance, naj

licancov. I da je na drzsavnom zbori nikse katholicsanszke sztráni ali pártá ne bilo, záto je liberálcom leško bilo notriprinesztí civilski zakon, civilske matrike i brezvadlúvanoszt. Isztina, ka szo apostolski kráo dugo ne steli dovoliti i potrditi té poganszke právde, ali liberálci szo telko lagali, telko sze protili, ka szo apostolszki kráo na szlednje z zsalosztínm szreom podpizsali té právde. Ali na to szo katholicsanci previdili, ka esi seséjo szvojo pravico obrániti, té njim je potrebno edno katholicsanszko politicsno sztran goriposztaviti i na drzsávni zbor práve katholicsanszke poszlanec (követe) zvoliti. Tak szo sze katholicsanci prebüdili iz szvojga dugoga szpanja i pod voditelsztvom Zichy Nándor grofa, toga apostolszke düse mozsa, szo goriposztavili sztran lüsztvá, ali „néppárt“, stera sztran na drzsavnom

XIII. Leo pápa idejo na pohajanje vu ográdeci vatikána.

pázijo i naj sze esuvajo, ka neverniki tü tüdi ne podkopajo szakramenta hizsnoga zákona, kak szo v csinili v drügih országah. I ka szo sze XIII. Leon bojali, tiszto je zaisztino prislo. Szlobodnozidárci i zsidovje szo naprejvzéli szvojo návadno skér: lazsi, potváranje i ogrizávanje proti katholicsanszkoj szv. Cerkvi i telko szo lármali, tak da bi blázsensztvo etoga országa od toga vizilo, esi de meo civilski zakon, civilske matrike i brezvadlúvanoszt. Predszednik vláde je bio Wekerle, szlobodnozidárec, miniszter kre vere i vesenja Csáky Albin gróf, te najvéksi neprijáteo katholicsanszke vere, miniszter pravice Szilágyi Dezső, kalvin. I té tri glávne liberálce je podpirala cela vojszka zsidovov, kalavinov, luteránov i nevernih katho-

zbori bráni katholicsanszko vero i proti sze posztávi vszákoj táksoj právdi, stera bi lüsztví na skodo bila. Liberálci szo sze od té nove sztráni jáko presztrasili, ár naprej vidijo, ka njé tá sztran pometé vő z drzsávnoza zborá. Záto szo pri volitvah nezraesunano doszta krivice delali proti toj sztráni, naj ztem menje poszlanecov má. Ali krscesanszko lüsztvu szo je povszédi ne dalo vkaniti i szvoje votume je ne odalo liberálcom za peneze; i tak dnesz „néppárt“ má 27 követov, steri ne dopüsztijo, ka bi szo proti katholicsanszkoj veri nove krivice delale. — XIII. Leon szo od zacsétka radovolno vidili to katholicsanszko politicsno sztran i szvojo lübvá k toj sztranki szo szvetlo vőpokázali, gda szo pred nisterimi letami

szlávnoga voditela té sztráni, Zichy Nándor grofa v Rimi pred velikov vnozinov obinoli i szresno pozdravili. I kelkokolikrat szo z vogrszkoga országa romarje prisli v Rim, XIII. Leoni je to vszigidár posebno veszelje bilo. Szami szo pravili vogrszkim romarom na szlednje vüzemszke szvétke, ka njim med vuogov zsalosztjov vernoszt vogrszkoga országa doszta veszelja dá.

Ali XIII. Leon, kak ti oca vszeh katholicsancov, pasztir cele esrede Krisztusove, szo ne szamo eden ali drúgi národ lúbili i sze ne szamo za ednoga ali drúgoga szkrbeli; nego ednáko szo lúbili vsze katholicsance i na vsze ocsinszko i apostolszko szkrb noszili. Szlovenszki národ njim to najbole má zahváliti, ka szo den szv. Cirila i Methoda za obesinszki cerkveni szvétek posztavili i ztem szo ocsisztli szpcmenek teva dvá szvétiva brata, na steriva szo neprijátelje szlovenszkoga národa telko lázsi namazali. Szv. Ciril i Method szta naimre apostola szlovenszkoga národa, ár szta njidva preobrnlola nase preddede na krscesanszko vero okoli leta 860. (Szv. Ciril je mro v Rimi 869. leta, szv. Method pa 885. leta aprila 6. na Moravszkom, gde je púspek bio.) — Ali najvéksa dika XIII. Leona je to, ka szo med krivovernimi i poganszkimi národmi okoli 300 novi púspekij goriposztavili. To njihovo právo apostolszko delo, to szkrblivo rászirjávanje krscesanszke vere de do konca szveta goridrzsalo njihov szpomenek.

XIII. Leona veliko modroszt i apostolszko dúso najbole kázsejo njihova vnoga apostolszka pizma. Tú nega meszta za to, ka bi je vsze gorizraesunali, szamo sze szpomenimo z njihovih pizsem od szlobodnozidarcov, od szocializma, od katholicsanszkih novin, od krscesanszke demokrácije, od eslovece szlobosesine, od sztálisa delavcov i od zjedinenja sztarovercov: i tak lehko vidimo, ka szo XIII. Leon vsza velika pitanja novoga esasza razlozsi i eslovecsanszkomí narodi vu vszakom velikom pitanji pokázali právo pot. Oni szo odloesili posebno postúvanje preszv. Szrca Jezusovga, i na to szo vödali litanijo i lepo molitev preporacsanja; na dale oni szo odloesili molitev szv. Roznogavenca v meszeci oktobri; zapovedali szo vékse postúvanje trétje bozsánszke persone, Dúha szvétoga i postúvanje szv. Jozsefa kakti patronusa szv. Materecérkvi. ⁴ Vu szvojem szlednjem apostolszkom pizmi szo pa pokázali etomi zmesanomí szveti, gde naj isce i gde nájde szvoje blázsensztvo, mirovnoszt szrca, vretino zsvilejnja i zvelicsanja; naime vu najszvetejszem Oltarszkom Szvesztvi. Vu tom szvojem pizmi od najszvetejséga Oltarszkoga Szvesztva szo nihali XIII. Leon szvoj testament, szvoje szlednje zselejnje.

Zsvilejnje XIII. Leona pápo je to najbole proszto bilo. Vgojdnó ob 6. vöri szo sztanolí, potom szo vu szvojoj hizsnoj kapeli mesúvali. Pri vszakdenésnoj szv. Mesi njim je komornik, Pio Centra dvoro. Po szvojoj szv. Mesi szo vszaki den poszlúsalí edno drúgo szv. Meso, stero je eden njihov dvorszki kaplan vcsaszi za njimi szlúzso. Po tom szo celi den szvoje vnoge poszle oprávlali. Vu jesztvini i pitvini szo jako mertúeslivi bili. Njihov hizsni doktor, Lapponi Jozsef je právo, ka on k ednomi máli vees hráne náca, kak XIII. Leon na celi tjeden. Brez potrebesine szo niksi sztroskov i nikse parádije ne dopúsztili szvétí oca, naj z tem vees prisparajo za cerkvene potrebe.

Bog njim je dáo telko let sze vesakati, kelko sze retki eslovik i posebno retki vládar vesáka. 1888. leta szo XIII. Leon med veszeljom celoga szveta drzsali szvojo zláto Meso, to je 50 letni jubileum njihovoga poposztva. Pri toj prilíki szo szresna pozdravlejnja i drúge dáre dobili ne szamo od katholicsanszkih, nego esese od krivovernih zmozsnih poglavárov. Talianszki králeszki dvor je túdi dáo pitati, jeli bi pápa vzéli eden dár od talianszkoga krála ali národa. Ódgvor je bio: ne. — 1893. leta szo sze XIII. Leon esese véksega szvétka vesakali, to je bio njihov 50 letni púspekov jubileum. Esese véksa radoszt, esese véksi dári szo szvedoesili lúhav krscesanikov k XIII. Leoni pri tom retkom jubileumi. 1898. leta szo drzsali XIII. Leon szvojo diamantno Meso, to je 60 letni jubileum njihovoga poposztva. Pa szo ztem esese ne opravili vsze szvoje jubileume, ár nezkoncsana bozsa dobrotivnoszt njim je dála vesakati sze 25 let pápestva. To je pa tak retko, ka zvún nji szta sze esese szamo dvá pápa vesakala 25 letni jubileum szvojege pápestva, naime Szv. Peter apostol, te prvi rimszki pápa i IX. Pius pápa. Té szlávní jubileum szo XIII. Leon drzsali szlednje leto szvojege zsvilejnja: 1903. leta meszeca februara. Pa je túdi na to leto szpadno 60 letni jubileum njihove púspekove esészti. Csi k tomi esese to denemo, ka szo XIII. Leon 1900. leta veliki jubileum krscesanszke Materecérkvi obdrzsali, tak szlobodno imentjemo nji za pápo jubileumov, kí szo sze vu szvojem zsvilejnji sészt retkih jubileumov vesakali. — Kelko jezér pa jezér romarov je obiszkaló Rim pri teh lepíh prilíkah, naj vidijo kak goloba beloga namesztnika Krisztusovoga, to je ne dopovedati! I kelko dobroga zselejnja, szresnoga pozdrávanja i velikih dárov szo prikázali XIII. Leoni verni krscesaniki, to doliszpizsati nega presztora!

Po tom dugom, celomi krscesansztvi hasznovitom i szlávnóm zsvilejnji je na szlednje Goszpon Jezus Krisztus k szebi vzeo szvojege vernoga namesztnika, naj njim za njihove

vnoge trüde, za vno go trplejnje vekivecsni najem dá. Dvá tjedna szo trpeli XIII. Leon dobrovolno szvoj beteg i zse sze tak vidlo, ka do lekaj oni moesnejsi od szmrti. Ali na szlednje sze je li moglo szpuniti nad njimi tüdi, ka je dokonosano za vszakoga csloveka. Szlobod szo vzéli od vszeh szvojih, blagoszlovili szo je esese edno vöro pred szvojov szmrtjov, priporácsali szo njim, naj lübijö szv. Mater-cérkev i naj sze trüdíjo za njo i tak szo 1903. leta juliusa 20. po poldnévi ob 4. vöri mirovno zaszpali. Nad njimi sze je poszebno lepo szpunilo: kakse je zsvlejnje, táksa je szmrt. Po njihovom rédnom, lepom, delavnom i szvétom zsvlejnji je mogla táksa mirovna i lepa szmrt priti, kákso szo zadobili. Njihovo telo je do casza vu ednoj kapeli vu cerkvi

sv. Petra i odnet, gda de njihov grob gotov, je prek odneszéjo vu cérkev sv. Jánosa Evangelista, gde de do szodnjega dnéva csakalo na odieseno gorisztanejnje. Miszlim, ka právim krsesenikom ne trbe priporácsati, naj Boga molijo za pokojnoga XIII. Leona pápo, ar to szami od szébe radi vesinijo. Pa tüdi miszlim, ka je bole potrebna molitev XIII. Leona v nebészah — nam, kak nasa molitev njim.

Na szmrtnoj poszteli szo pravili XIII. Leon: „Sztári Pecci merjé, ali pápa na veke zsvié.“ Toje, oni, kakti Pecci Joakim merjéjo, ali szvéta Maticérkev novoga pápo dobi i do konca szveta vszigdar de mela pápo. Záto szmo proszili Bogá, naj dá szvojoi szvétoi Cerkvi dobroga pápo, vrejdnoga najvisjega pasztéra, szpodobnoga k XIII. Leoni!

Hrána düsevna nasi szlovenov.

elo cslovecse csi ne dobí zadoszta i dosztojne hrane pomali oszlabi povejne i pred caszom na nikoj pride. Ravnis tak düsa cslovecsa brezi potrebne düsevne hráne hitro opesa, razum sze vkmicisi, vola sze na lagoje nagne, srce posztane kameno i cslovek zablodí z-poti pravice.

Ta potrebna düsevna hrana je vcsenjë, dobri navuki i postene kníge. Szv. Maticerkev je vszigdar poszebno szkrb noszila na to, naj szvoje verne hába od cstenja lagoji knig i njim priliko da na hasznovito, razumno i dobro cstenje. Za toga volo je prepovedala csteti neverne, na greh zapeljéve kníge i novine i ta zapoved je tak osztra, da ki jo prelomi, veliki greh vcsini. Lagoje knige i novine szo düseven csemer i kak je prepovedano csemer teloven nücatí, tak rávnis je ne dopüscseni csemer düseven: lagoje knige i novine drzsati.

Naj lüdje májo meszto lagojega, dobro hasznovito in posteno cstenje, szv. Maticerkev in njeni vladárje szo sze vu vszi caszaj szkrbeli za dobre knige i postene novine. Velikoga szpomina vredni papa XIII. Leon szo vu szvoji vnogi píszmaj pasztirnih to poszebno pokazali.

Nasa szlovenszka okroglina je vu piszmeni dugovanjaj jako szíromaska i za toga volo lüszto vu vnogi dolaj jako za osztano. Pred 125 letami szo prvi szzombotelszki püspek Szily János dali nistere dobre knige vu szlovenszkom jeziki izlozstiti. Od tiszti mao je nistera kniga szamo vö dana, stera dnesz den zse ne dojde lüsztvi, stero rado cste i sze vcsí.

Denesnji visesnji pasztir szzombotelszke püspekije szo zato namenili na szpodobnoszt drüstva szv. Mohora edno drüstvo nasztaviti, steroga pozvanje bi bilo vszako leto zvuün kalendariuma esese dvej knízscici dati med národ. Te knige bi razlicsna dugovanja vu szebi za drzsavala; od zgodovine, od vérsztva, od vere, od sole, od trsztva i. t. d.

Vszaki ki, za kotrigo vu to drüstvo sztopi na leto placsa Korono i za to dobi Kalendar Jezusovoga Szrca i dvej knige szpodobne velikocse vszako leto.

Da je drüstvo szamo te mococse nasztaviti csi zadoszta kotrig sze najde: opomi namo vasz z-vrejlim szrcom sze dobre szlovence vogerszke nase domovine, ne zamüдите to dobro priliko, stera sze vam ponüja po szkrblivoszti i darovitnoszti vrloga visesnjava pasztira. Csi sze oni szkrbijo za vas

jezik i njega obdrzsanje, vasa duzsnoszt je nji bogati. Z-sziromastvom sze niscse nemore vö zgučsati ár nega tak velikoga sziromaka, ki vednom leti edno korono nebi mogao aldüvati za szvojo düso. Neszmi biti ni edne postene katolicsanszke familie szlovenszke, stera nebi posztala kotriga toga dobroga

Bogi i vszakomi dobromi szpametnomi csloveki prijelnoga drüštva.

Kí obilnehse scse znati od toga drüštva i scsé sze za kotrigo szpízszati dati naj sze escse vu tom 1903. tekocsem leti glaszi pri szvojih dühovni pasztiraj, steri nakanenje milosztivnoga püspeka z-celov mocsjov bodejo podpirali.

Papa Pius X.

Na 25 dni po szmrți Leona XIII. to je 4-ga angusztusa t. l. je dana szv. Matericerkvi nova glava ár szo kardinalje vküpszpráveni Sarto Jozsefa, veneesanszkoga patriarko i kardinala odébrali za pápo, zemelszkoga namesztnika Krisztusa.

G. Jezus Krisztus je za prvoga papo posztavo sz. Petra njemi davis vszo oblaszt düsevo vu ravnani szv. Materecerkvi. Ta popolnoszt oblaszti düsevne je ne bila dana za persono szv. Petra nego na haszek düseven vszeh krsztsanov da konca szveta. Za toga volo je ta oblaszt z-szmrťjov szv. Petra ne mogla preminoti nego je gor osztála ino -osztane vszigdar. Zveliesitel je ne dal poszebne pravde, polag stere bi vszigdar ta oblaszt z ednoga papo na drügoga sztopila, ár je znal da razloesni esazsi bodo szvoje razloesne potrebesine meli i poleg te sze bode mogla opravlati volitev rimszi papov.

Vu prvi esaszaj krsztsansztva, gda je szv. Maticerkev vu krvni preganjanjaj vu podzemelskoj szkrivoszti mogla zsvieti je odeberanje rimpapo. vesinjeno od rimszke katholicsanszke obsine.

Da bi prvi trej szto let papi szkoron vszi mantricnje posztali, verni szo njihova tela kak najvekso dragocso vu katakombe pokopali in po pokapanji vszi zvolili novoga papo.

Gda je veliki Konstantin esaszar szlobodnoszt dal krsztsanom i te szo rimszki dühovnije i verno lüsztvö szami szí volili papo kak szvojeja püspeka.

Po dugi esaszaj je ta volitev prilike dala na vnoge nemirovnoszti, poszebno gda szo rimszki plemenitasje in vladarje zacsneli pri toj volitvi takse naprej tiszkatí, ki szo na to veliko eseszt ne bili pripravni.

Zato je II. Miklos pa pa zavnal leta 1059. da po tom vu volitvi papo ni rimszko lüsztvö ni popevje ni szvecki vladarje nemajo niksega jusa, nego szpádne vu oblaszt tak imenüvani kardinalov.

Kardinalisje szo oni vu szv. Matericerkvi za papom najvisnji esasztniki, ki papo vu ravnani cerkvi pomagajo. Njihova oblaszt sze loesi na ono z-sterov szo zsvicoesemi papi na podporo in ono z-sterov po szmrți papo vu szvojem obesinsztvi pelajo ravnatelsztvo cerkvi dokees sze novi papa ne zvoli.

Z-e vu prvöj sztotini po Kr. je nasztavleno vecs mesnikov v-Rimi steri szo zvün pasztirsztva düsevnoga papo pomagali vu ravnani cele obesinszke cerkvi. Kak dühovni pasztirje szo meli vszaki szvojo cerkev, in odnet zhaja da i dnesz vszaki kardinal, esi gli je ne v-Rimi doma, tam ma szvojo poszebno cerkev. Gida je Valerian esaszar krvavo preganjal krsztsane i Fabian papa je morjen, edno celo leto je ne bilo papo. Te esasz szo te rimszki dühovni pasztirje kak ti kardinalje ravnali celo szv. Matercerkev.

Kem bole sze razsirila vera po širokom szveti tem vecs dela je dalo ravnanje vernih. Zato szo po esazsi kardinalje za düsevno pasztirsztvo dobili poszebne pomoesniki, sterim szo pomali prekdali vsze farno delo. Vu zacsétki nji je menje bilo, nego z-poveksavanjom dela je po esazsi zmiom vecs in vecs gratalo. Papa Sixtus V. je dokoncsal, da od 70 vecs kardinalisov nemre biti, menje szlobodno. Dnesz ji je 64.

Vsze kardinalise imenüje papa. Vecsina kardinalisov je z-talianszkoga národa záto ár morejo kem blizse biti k-papi, eden mensi tao je vu glavnom meszti szvoje püspekije.

Vu zsvilenji papo rimszki kardinalisje sztojjo papi na pomoes ino opravljajo vsze tiszto, ka papa na nje zavüpa; zvünrimszki nemajo nikse poszebne duzsnoszti.

Na esaszt gledoes sztojijo kardinalisje pred vszemi püspekami, érsekami. Szo za papom prvi.

Oprava njihova je rudecsa i vsza znamenja püspekova, kakti hobe, prsztan, krizs i pasztirszko palico szlobodno nüczajo, esi szo ravnies nej püspekje.

Gda papa merje, vsza oblaszt cerkvena prekszpadne na obesino kardinalov i to oblaszt pela njihov predjen, steri sze zove: dekan.

Kardinal-dekan gda sze zagvüsa od szmrtil papo, to naznanje da vszem kardinalom ali ne pozove je na volitev novoga papo. Szmrtil i pokapanje naznani vszem püspekem celoga szveta, gor je pozove naj z-vernimi navküp molijo za szrečno volitev novoga papo.

Na deszét dni po szmrtil po opravlenom pokapanji vszi v-Rimi bодоsi kardinalje sze szpravijo vküp vu poszebno meszto sterо sze zove *konklave* na volitev novoga papo.

Volitev sze godi navadno vu onom varasi, gde szo prvi papa mrlil, i gde sze zato pripravno meszto naide.

Za konklave je potrebno vnogo hizs, ár vszaki kardinal z-szebom zeme ednoga dühovnika in ednoga dvorjenika, zvün toga doszta szlüzseeski person, stere szo potrebne za kühinjo, za hizse i vsza dugovanja vszakdenesnjenja szviljenja.

Konklave sze tak dol zapre, da niseše nemre odnet vö, dokler sze novi papa ne odebere. Da je vnogokrát volitev zse tjedne i meszece dugo trpela, v konklave sze tüdi apothekar ino vracšitel notri zeme.

Pri lanszkoj volitvi je vu konklavi bilo navküper 365 person; med temi 62 kardinala, 62 dvorniva popa, 62 dvorjenika, 62 plemenitih papovih vojakov, 40 kühinszke drzsine i t. d.

Vu konklavi je zvün vnozšine hizs edna velika kapela, vu sterоj kardinalisje vszaki den dvakrat na volitev vküp pridejo: za ütra ob 10-ih i večer ob 4. vöri. Vu toj kapeli je teliko tronusov, kelko je volileov kardinalov ino szedijo po redi szvojeja imenüvanja.

Zato je vsze to tak szkrbno zaprto od szveta, da niksa szvetszka oblaszt sze naj nema prilike mesati vu to volitev in ztem sze dokazse, ka je papa neodviszen od vszeh czaszarov, kralov i szvetszkih oblasztnikov, ka sztoji ober vszeh teh.

Kak szo sze kardinalje v konklave szpravili, sze obrzši szloveszna bozsa szlüzšba ino sze proši pomočš Düha Szv.

Po tom sze odeberejo, ki na votume szkrb majo, je estejo, od betezšni kardinalov je prinsezejo.

Vszaki kardinal da szvoj votum na cedeli. Ta cedela szo tak napravlena, da je ime onoga, na steroga sze votum da, viditi; onoga ime, ki votum da, je pa szkrito. Vszaki kardinal szvojo cedelo neszé vu viziko gorzdignjenoj roki pred oltár, tam dol poklekne, priszegne, da szvoj votum da poleg dobre düšne vezšti jedino na haszek szv. Matercerkvi, potom dene cedelo v edno zlato poszodo.

Gda szo vszi kardinalisje votume dolidáli,

te sze cedele prečšéjo, votume vküpprečšéjo i sto dobi dva tretjiva tala votumov, on je odebran. Csi szo votumje tak razlozšeni, da je nieden nej dobo dve tretini, te sze odvečšara nova volitev napravi, in to tečšasz ide, dokečš eden, ali drügi ne pride do dva tretjiva tala.

Kelikokolikrat szo votumje ne prineszli volitve, cedele sze vu ednoj maloš pecsi zezšgejo. K cedelam sze dene malo vlazšnoga szena, da sze vekšü dim napravi. Te dim sze po ednom malom dimniki ober kapele pokazse. Lüdje, steri te czasz vu velikoj vnozšini okoli sztojjio i czakajo, z toga dima szpoznajo, da je volitev ne prisla k konci.

Csi sze pa pripeti, da je eden kardinal dobo dve tretini votumov, te toga odebranoga opitajo, jeli czaszš gor v zeme, i csi gorzve-me, ga opitajo, ka za imena szil odebere kak papa. Gda szil je ime odebrao, te vszi kardinalje dokazsejo njemi szvoje nanizanje.

Po tom novo odebran ide vu edno malo hizšiesko blizu kapele i tam sze oblečse vu pripravlen papov gvant.

Med tem pa eden kardinal z velikim szprehodom ide vu cerkev szv. Petra in tam z ednoga okna na cerkvenom eseli oznani vnozšini volitev z etimi recšami: „Veliko vezšelje vam naznanjüjem, za papo mamо N. kardinala, steri szo szil zebšali ime . . .“

Leta 1903, avguszta 4-ga za ütra ob 11 vöri 40 minutaj szo sze kardinalis Machi med velikov szlovesznoszštjov z kazali vu tom oblóki i vnozšini oznamili: „Veliko radoszš vam oznanjüjem, za papo mamо kardinala Sarto Jo-zsefa, steri szo szil ime odebršli Pius X.“

Z tem je to pravo odeberanje dokončšano i vsza cerkvena oblaszt z obesine kardinalov je prisla prek na novo odebranoga. Vsze one lepe ceremonije, stere sze po tom godijo i szamo korunüvanje szv. Očšo vu cerkvi szv. Petra je zse szamo pridavek i ne szliši k jedri naszštavlanja.

Volitev ta je trpela tri cele dni i szamo na strtil den je dokončšana. Votumje szo razlišno kapali vu zaeštki i pri prvoj volitvi szo kardinal Sarto szamo 5 votumov došli; pri szlednjoj, to je pri szédmoš je szpadnólo na njih 50 votumov.

Ravno te veliki razločšek votumov szvedoš, da kardinalje morejo neodviszno od vsze vünesnje szvetszke oblasztil voliti.

Ne prvokrat sze je zdaj zgodilo, da szo rimszkoga papo z szíromaskoga, nizšikoga roda zebšali.

Poleg nakanenja Krisztusovoga szo vu szv. Matercerkvi vszi lüdje ednaki, szinovje Očšo nebeszškoga, bratovje vu Krisztusi; razločšek narodnoszštil neszmi vu njih naszštanóti, niti czaszšil cerkvene sze po plemenitoszštil cšlovecšoj

deliti. Szveta Maticerkev je prava mati vszeh narodov in ednoga ravnis tak ljübi, kak drögoga: pred njov vszaki narod szamo teliko vala, na keliko vu velikom obesinsztvi krsesan-sztva szpuni szvojega pozvanja duzsnoszti.

Ta ednakoszt kotrig sze z djanjom ocsi-veszno prikazse vu volitvi nasega szv. Oeso, Piusa X. papo.

Oni szo z prosztoga, moremo povedati sziiromaskoga roda zisli. Njihov Oesa je bio

X. Pius papa.

Szveta Maticerkev ne pozna pri szvoji kotrigaj razloeska onoga plemenistva, stero sze po rodi dobi; vu njoj vszaki eslovek szamo teliko vala, na keliko je njegova düsa pravi kep bozsi, hizsa jakosztnoszti krsesanszke.

sziiromak eslovek, ki je z znojom szvojega ob-raza i tehskim trüdom szvojih rok pripravlal krüh za szvojo veliko familio.

Sartova familia je bila velika, ar szta bila dva szina i seszt hcseri. Ta familia je zsivela

vu szevernom talianszkom vu ednoj maloj vesznici, stera sze zove Riese.

Med temi oszmimi je Jozsef bil te drugi in sze narodo leta 1835. junija 2-ga. Vu tom caszi je ta krajina esese pod ausztrianszko oblaszt szpadnola. Kak vszako szziromasko dete, tak i mali József je doma vu prosztoj vesznieskoj soli zacsno szvoje vesenjë i sztarijsze vidivsi biszter razum maloga szina poszlali szo ga vu blizsanje meszto Castel franko na deacske solo. Vu sztaroszti 15 let je mali Jozsef sztopo v Treviso varasi v püspekov szeminarium, i da bi sze tam ober vszeh szvojih solarceev dobro vesil, njegov püspek szo ga poszlali na visisnjo solo v Padova, kama szu vu tisztom caszi cele okrogline dobre glave mladi popi vküp prihajali. I na tom meszti szo vszi naprepsztaveni in vuesitelje Sarto Jozsefa jako radi meli i za veliko stimali, ár je med vszemi szosolci nej szamo na vesenje, nego tüdi na oponasanje gledocs prvi bil.

Leta 1857-ga je Sarto Jozsef za dühovnika poszvcsen in je djan v Kastel franko za kape-lana. Odnet po kratkom pride v Tomboli in odnet v Salzano za plebanosa.

Kak dühoven pasztir je Sarto szvoje ovee lepo pelao. Szkrbo sze je za lepoto cerkvi i doszta je vesino, naj cerkveno peszem zdigne na dosztójno viszino. Z recsjo v i peldov je vesil szvoje farnike, trüdil sze je za njihovo düsevno i telovno blazsensztvo z ednakim talom; posezbeno szkrb je noszil za mladezen, naj jo obderzsi vu neduzsnoszti ino rano privcsi k mertüeslivoszti, stera je fundament zadovolnoszti i po tom zemelszko-telovnoga blazsensztva. Z szvojim prosztim zsviljenjom je pokazal, kak more eslovek z malir^o adovolen biti i posteno dobro zsviveti.

Dnez den je ta mertüeslivoszti i z njihov pridrtüsena sparavnoszt posezbeno potrebna jakoszta za vsze narode i lüdi vszakoga sztalisa. Vu denesnji caszaj najvecs nevol odnet zhaja, da vszaki sese vise idti, kak kama ga je Bog posztavo. Gizdoszt vu opravi, vszivanje dobrot zemelszki, to je dnez zsela lüdi. Drzsincse celi szvoj lon ta zlücsa na malovredne cote, stere na szebé obveszivsi miszli, ka je vecs, kak esi bi vu prosztom, nego postenom oblecsi hodilo. Matere szvoje hcseri poveszijo z pantlikami i scsikapami, kak nistere sztvári, kda sze na vöpsztaavljanje zsenejo. Moska mladezen celo szvoje pripravlanje zapravi na opravo. Kem vekse pero ma steri za kranscsakom, za tem veksega sze stima; lance pa nisterni noszijo kak jüneci, stere na szenjë zsenejo. Kmetovje vnogi sesejo zsviveti kak goszpodje. Casztniki sze sesejo nosziti kak grofevje i njihove zsene sze vu opravi nebi rade locsile od onih bogatink, stere na leto sztojezer dohodkov majo. Kak

stécs posteno plaeso njim da drzsava, vszigdar njim je malo. Za to szo pa vszi nezadovolni. Prosztno, sparavno zsviljenje je potrebno i te z malim vöpride reden eslovek.

Ravnis tak szo narodje. Eden od drugoga sese vise sztati, vélike vojszke drzsati, cifraszte drzsavne zборе meti, visziko sze napnoti — to je dnez mali szziromaski narodov navada. Z toga pride, da taksi narodje do sinjeka v dugi plavajo i celi njihov zsitek je vu rokaj krvlaesnih poszjojniov, ki je pomali vön z cecajo do szlednje kaple njihovoga zsviljenja.

Vszaki isztinszki prijátel naroda i lüdsztva more na to gledati, da kotrige esloveese drüsbsze sze nazaj pripelajo vu sparovitnoszt, vu szpametno prosztno zsviljenje. Poszbeno morejo na to veliko szkrb nosziti düsevni pasztirje.

Sarto Jozsef je vise kak dvajszeti let delal na poli düsevnooga pasztirsztva. Vu tihocsi, nej za szvetszko diko, nego na zvelicsanje nemrtelnih düs je cilalo vsze njegovo delo. Njegov visisnji pasztir, püspek je njega za veliko stimal i je na njega jako doszta zavüpal.

Leta 1884. je Sarto Jozsef imenüvan za püspeka vu Mantovo. Potom za devét let szo ga pokojni papa imenüvali za kardinala i po tom za nisteri den, to je 1893-ga junija 15-ga za patriarcho venecsanszkooga.

Patriarcha venecsanszki je za papom zvün kardinalov vu najvisisjoj caszti ino sztoji ober vszeh püspekov i érsekov na Taljanszkom.

Sarto Jozsef sze je vu toj velikoj caszti nej zviszo, nego je oszto tiszti dober milosz-tiven eslovek, steri je bil kak proszten plebanos. Ne je zatajio szvojega szziromaskoga roda i njegova sztara mati je mogla vu patriarchovoj lepoj marmornatoj palacsi ravnis tak vu prosztom gvanti hoditi, kak na vesznieskom szvojem domi i to dobro mater szo veliki plemenitasje za vees meli vu njenoj prosztnoj opravi, kak esi bi sze Bog zna vu kakso lepoto oblekla. I dve j lediesnivi szesztri je k szebi vzal Sarto patriarcha ino one szo znjim sztanole do etoga casza. Zgodi sze vu zsitki, da Bog z niszikoga sztalisa nistere podigne, i naidejo sze med temi vcsazsi, ki sze szramotijo za to i bi radi zatajili szvoje szziromaske sztarise. Jako neszpametno delajo taksi, ár kem nise sze je eslovek narodo, tem vekse postenje je za njega, esi viszoko pride; szamo sze ztem neszmi zsviziti, nego Bogi za to hvalo dati.

Sarto kak patriarcha sze je ne szpozabo z szziromakov i je vsze prilike iszkal, po sterih bi mogo szziromakov na pomoec biti. Venecsanszki patriarh ma velike dohodke, nego Sarto je proszto zsvivo, za szebe i za rodbino je nika ne na sztran djal; vsze ka je njemi vise osztalo je obrno na diko Goszpodnovo i na haszek szvojih ove.

Poszebno sze je szkrbo, naj njegovo lüsztvó dobre knige i isztinszke novine este, na steri namen je jako doszta darüval. Gda bi edenkrat szpravisese szvojih dühovnikov meo i bi rees bila od edne katolicsanszke novine, stera sze ne more dale gordrszati, ár je potrebni sztroskov nemogóese vküp prineszti, Sarto gor sztane i etak pravi: „Csi veszsi moj pasztirszki zlati krizs i prsztan odam, za to novino penezi morejo biti in ona neszmi dol pridti.“

Sarto z temi reesmi szvedóesi, da z bisztrim razumom previdi potrebesine düsevne nasi esaszov i katolicsanszskim narodom pokazse pot in orozsje, z sterim sze more vojüvati proti nevernoszti, hüdbó najnovesi esaszov. To orozsje je estenje ino podpiranje dobri novin i esaszopiszov. To je düzsnoszt vszakoga katolicsanca. Steri katolicsanecz lagoje, brezverne, ali pravmo mlaesne, za vszako vadlávanje pripravne novine este, ali podpira z tem, da na nje placšuje, zataji szvojo vero ino je nezahvalen, nevreden szin szv. Materecerkvi ravnic tak, kak je neposten szin, ki rad poszlüsa one, steri njegovo mater ogrizavajo ino ospotavajo. Csi jesz sesem koga szpoznati, dojde mi znati, sto szo njegovi prijateljé ino esese bole ga szpoznam, esi zvedim, kakse knige ino novine stoj este!

Sarto kardinalis szo bili poszebne poniznoszti eslovek. Kda szo za papo odebrani, szo szkuze pobile njihove ocsi i szamo na poszebno veliko prosnjo kardinalov szo vzeli gor to veliko eseszt. Vu njihovom zsvilenji sze je dopunila rees Goszpodna: „Ki sze ponizi, zviszi sze.“

Po volitvi prvo nedelo, to je 9-ga auguszta szo szv. Oesa vu cerkvi szv. Petra szloveszno koronüvani za düsevnoga vladara vszeh krsesanški narodov szirokoga szveta.

Z velikov pompov i med tem veksim veszeljom neizmerjene vnozsine narodov sze godi to koronüvanje, naj sze ztem pred celim szvetom dokazse velikoesa one eseszti, vu stero sztopijo novo odebran pápa.

Szamo vu cerkvi szv. Petra je te den 80,000 lüdh sze vküp szpravilo ino vise, kak sztojezoro je pa vüni osztalo neimavsi meszta v njoj.

Velika vnozsina kardinalov, érsekov, püspekov i dühovnikov szprevaja szv. Oeso z njihove palacse vu cerkev. Pred cerkvenimi vratami pozdravla esperes te cerkvi — eden kardinal — z szvojimi dühovnikami szv. Oeso; vu cerkvi ji pa esaka vnogo najvisnji plemenitasov, grofov, hercegov, poszlancev tihinszkih kralov i caszarov. Za to veliko goszpodo je poszebno meszto pripravleno i na szredi med temi sze-

dijo szziromaska rodbina vu prosztom szvojem oblecsi. Od cerkvenih vrat na viszokom sztolci neszejo szv. Oeso szkoz cele cerkvi med lepov popevkov i velikov radosztjov vnozsine k njihovimi tronusi, steri je pred glavnim oltarom gorposztavljen. Na toj poti dike, szlovesznoszti eden mesnik trikrat vuzsge malo prediva pred papom govorecs njim: „Szv. Oesa, tak premine dika toga szveta.“

Zmozsne reesi na szredini esloveese velicoese, dike ino radoszti!

Pridevsi szv. Oesa pred oltar i szedeovski na szvoj tronus z viszine cerkvi, — kakti z nebeszke krajine — med angelszkom lepotov glásza szreberni trobünt sze obesüti prelepa peszem: „Ti szí Peter“ vu latinszkom jeziki.

Po poszebnom nanizavanji vszeh kardinalov in püspekov, kak tüdi dühovnikov i szvetszkih velikasov sze szlüzsi velika szlavna szv. mesa, vu sterom sze szveto estenje in evangeljom vu greskom i latinszkom jeziki opprávla; szv. Oesi sze na glavo dene troja velika korona i po precisicesavanji dajo celomi szveti szvoj veliki blagoszlov. Po tom z szpodobnov pompov, kak szo prisli vu cerkev, od hídejo vu szvojo palacso. Vsze to je trpelo od devete vere do edne zadvecsara.

Te den szo szv. Oesa nikoga ne gorprijeti. Potrebno je opominati, da szv. Oesa vszigidar szami szvojo jesztvino opravijo, i da pri njih nigdar nega niksega mala, ali gosztsenja, tak tüdi ne na den koronüvanja. Düsevna radoszt sze neszme zadaviti vu telovno obilnoszt, ali nemertüeslivoszt.

Nedosztójno i Bogi jako protivno je, esi sze cerkvene szlavnoszti, kakti prosesenja, nove szv. mese i szpodobne prilike po szvetszki veszeljaj, po nedosztójnom oponasanji, po nerednoj jesztvini i pitvini oszkrunejo.

Szv. Oesa nam lepo peldo dajo, kak moremo obhajati dneve cerkvenega veszelja i szlovesznoszti.

Novi szv. Oesa, Pius X., szo lepoga, miloga obraza, szrednjega zrászta eslovek, ki szo kak püspek i patriarcha vszakoga zvelikov milosztivnosztjov gor prijeli i za szebe zagvüsali vszeh onih ljübezen, steri szo szrecesni bili z njimi vküp pridti.

Bojdimo njihovi dobri podlozsniki ino decza verna. Kak oni molijo za nasz, tak mí molimo za njih i vu tom obesinsztljivi molitvi dokazsimo, da vszeh nasz szreca edna lyübv napuni do Boga, do nasih blizsnjih, steri szmo szí detca nasega Oeso nebeszskoga in bratja vu Krisztusi.

Prelja pri krizsi.

Temna zsal sze razprsztrla csrez (ober) gráda Mödling. — Gotlinda, hcsi goszpodára je zmokrimi ocsmi sztála pr okni, vu trépécsoj desznoj roki je beli robcek mahotala.

Eden od szonca szpecseni, vu zselezo obleceni voják — od nisterni oprodov okolivzétí — je so od szpodi pod grádom na belom konji proti Becsi.

Vitez sze je vecskrát nazáj zagledno na okno, — z-ocsmi je tam iszkao Gotlindo.

Kmalu sze je zse vecs ne vido grád ino naceszti i od zgoraj vugrádi szta bile dve potrtivi szrci

I tak sze je to zgodilo.

Huldarik, goszpodár Jeebensteina, tak kak gost je priso vu grád Diechtenstein, téri je blizo poleg gráda Mödling. Tú sze je tñdi ednok obrno i gda vido Gotlindo, szrcé ga je vecs nej pñsztilo vkraj. Za sésztt tjednov bi mogo kaplan grada Mödling pri oltári desznoroko Gotlinda i Huldarika z-stolov vküper zvezati. — Te sze je zgodilo, ka je Huldarik eden dén na lov (jagd) divjih szvinj so. Od szvojih lovszki tovarisov je dalecs odiso i szám je blodo vu goscsini. Zse je kmica gratüvala. Ednok je szamo zasumátalo poleg nyega vu grmi i eden divji pracsics naprej szkocso. Hitro je lücsó Huldarik szvojo kopjo — nego divja sztvár je hitro sze vdrügi kraj obrnola i orozsje je mimo slo. Brez orozsja je zdaj sztao mládi vitez. Escse edna minuta i un na szmrt vrazseni vu trávo, zse roszo lejko szpádne. Vtoj velkoj nevoli tak kak bliszknými preszveti glávo, gor szí dene, ka un, csi sze rejsi szté nevarnoszti, krizs vzeme,*¹) prvle kak sze meszecz ponovi. — I viste, vdrügoj minuti je zgoscse edna kopja prletela, mocsno sze

notri zvrtala vu hrbet divje szvinje. Tak kak obod je vö sztelala krv i pracsics je vküper szpadno.

Huldarik je resen gráto.

I te je to drügo kopjo lücsó? Sto bi to zmao povedati? Bog je vido nevolu i reso ga je z-gvüsne nevarnoszti szmrti.

Zdaj pa je réd na Huldarika priso, vcsiniti, ka je obljúbo.

I on je vcsino.

Po szvojem resejnyí na trétji dén je zse szlobod vzeo od Gotlinda.

Lejpo je szolnce szijalo na té pár, ali komaj szta szlobod vzela, szolnce sze je szkrilo za edno meglo . . .

Huldarik je z-szvojimi oprodami vu Becs priso. Doszta je zse tan vküper priso, ki szo tüdi steli na szvéto zemlo idti, tak zváni krizsárje — mládi, moski, sztári, ki szo bogali predgare i gor szo vzéli krizs na oblecs. Gda nyih je zse bilo tak edno jezero, te szo zacsnoli idti med zvonenjóm i popevanyóm krsztszenikov. Prek po vogerszkom országi poleg Dunaja szo sli — povszod szo je zdozrim gori vzéli.

Vu Konstantinápoli szo to prednyo vojszko do isli, sztov szo sze vküper zdrüszili i tak szo sze prek ladjali vu Málo Ázsio.

Nisterne dni szo brezi kákse neszrecse sli, ali te szo prsli vu edno pñsztino, stera, tak sze je vidilo, konca nema. Nej szo meli vodé. Eden trop bolje gibocsi vitezov je poszlano vö bilo, ka bi za vretino ogledovali.

Huldarik je tüdi med temi bio. Zasztónj szo odili eden dén sze pa tá, nej szo najslí vretine. Zse je mraküvalo, zse je rászla, véksa gratüvala tenya. Na to, ka bi nazáj sli, od velke kmice szo szí nancs nej miszlili. Zatoza volo utáborili szo sze naednom kameonom meszti. Komaj sze je vedrilo na drügdén, gori szo sztanoli. Ali komaj szo szvoje taboriscse nyáli, na deszni kraj sze je velki práh kadio. Zse szo szito miszlili, ka nisterne zsnuyih bodejo vidli. Práh sze je szkádo i eden trop je pred nyimi sztao moskov, ki szo rudécse pláscse meli, od szolnca szo bili szpecseni, vu rokáh pa szo bleszkecse kopje meli. Naprej je gezdo eden z-vihrájocsov zasztavov, na steróje edna bela szmrtna glava na csarnom poli sze je proti popotnikom pñsztine rézsala.

»Roparje pñsztine, razbojnicke — mi szmo z gübleni — nega resenyá — zgübleni szmo!« csülo sze z-vüsztih presztraseni krizsárovo. Kmalu sze je zacsno nej ednáki boj. Za nisterne vöre szo szpokapali krizsárje,

¹) Vu tom csaszí je szvéta zemla prsila pod roko mohamedanov. Zato vu 11. ino 12. sztotini szo cele vojszke sle tá, ka bi resile tiszto meszto, gde je Krisztus rozpéti bio. Te vojácke szo szí krizs z-szüknye zasili no oblecs, krizs szo vzéli.

szamo nisterne szo vuikli. Drügi steri szo nej
vu boji szpadnoli, szo zvezani bili . . .

* * *

Vu globokoj zsalosztji je nisterne dni
zsvivela Gotlinda vu gradi szvojih sztarisov.
Zasztanj je bilo vsze nyuvo trostanye, zasz-
tonj vsze dobre recsi szvojih tivárisic igra-
jocsih (spilati). Za nisterne dni, gda je zsa-
loszt bolje zse ftisala, edno gojčno je vö
odisla z-gráda. Nej dalecs vu ednoj lüknyi
vu bregi je zsvivo eden püscsenik. K-tomi je
stela, ka bi od nyega tanács prozila.

Podné je bilo, ka je tá prisla. Te sztári

Pred pédeszétimi letmi je tan escse eden
proszten krizs sztao zleszá.

Zgodilo sze je, ka je Hadmar mogo z
domi idti, cele meszece je nej domá bio. Nej
je bilo gvüšno, ka domo pride. Edeltoudis,
nyegova mláda zsená je zse szkoro vu dvojn-
noszt szpádnola. Te je nyoj nyéni pobozsen
brat, steri sze na poposztvo vcsio, té tanács
dao ka naj obljúbi, csi nyéni mozs domo
sze povrné, na csészt i díko bozso edno
kapelo dá napraviti na meszto tisztoza krizsa
z-leszá i sztroske szí pa zato z-prejov, ka de
préla zaszlüzsi.

Z-veszéljom je vcsinila, ka je obezsala.

Huldarik i divji prasics.

püscsavnik vu brnkasztom oblecsi je pred
ednim krizsom klécso, pobozsno Bogá molo.

»Csasztiti ocsa!« Zacsnola je Gotlinda.

»Sto je sze priso?« pito je püscsavnik
z-tihim glászom.

»Edna neszrecsna, stera je sze prisla,
ka bi vam szvoje trplejnye razlozсила i za
tanács bi vász prozila.«

»Naj csüjem tvojo neszrecso!«

Ino Gotlinda je odpovedala szvojo nevoló.
Méno jo je poszlühso püscsavnik. Gda
je dokoncsala, zacno je un:

»Poznas ti kapelo krizsa — dve vöri od
Mödlinga proti solnca gori idejnyi. Liechten-
stein Hodmar je dao napraviti.«

Od gojčna do kmicsnoga vecséra je
una prela.

Tri leta szo zse minola — i niksi glász
je nej priso zseni od Hadmara.

Sztroske je zse vsze zaszlüzсила, zdaj
je prela to szlednyo preszlico. I gda bi to
z-prela, trompeta sze csüje — nyéni mozs
je domo priso.

Nyuva prva pot je bila k-krizsi. Dugo
szta tan Bogá molila.

I na nisterne meszece sze je tan zo-
zidala nova kapela, stera trüdnoga potnika
na pobozsen pocsinék zové.

Nej dalecs od té kapele — csi stoj
hitro ide, edno vöro tá pride — sztoji eden

drügi krizs z-kejpom, ka sze Krisztus locsi iz toga szveta. To je tüdi z-leszá -- nego dezs i szneg szta ga zse prevecs pod delo zela, szprehno je zse i vöter tak vu novembri prevecs ga troszi, tak kak csi bi to sztáro recs na zemlo steo szpraviti, celo vküper sztreti...

Gotlinda, rozumila szí ti mené...?

»Hvála lejpa, csaszítí ocsa, lejpo zahvalim.«

»Bog te blagoszlovi i szpolni tvojo volo, — ali szamo te, csi de ti na dobro, ár nej vsze, ka mi proszimo, je nam na szreco i blázsensztvo.«

Od toga csasza je Gotlinda pr preszlíci

z-rozsami poln ograd. Vsze felé korine szo tan bilé. Na ednoj lejpoj gredi je sztal gizdavo eden zlatnat tulipán, najljubsa korina Huldarika. Dugo je pred tov lejпов rasztlinov sztála Gotlinda. Ednok szamo — na ednok — kmicsna je grátala modra néba, csarne megle szo sze naprej tizskale, velka burja je nasztánola i na tulipán je sztrela (blizsk) svignola...

Grmelo je sztrahovitno.

Gotlinda sze je gori zbüdila.

Med tem, ka je una zaszpála, je nocs posztánola, kmica je bila velka, ni edne zvezde nej bilo.

szedela — rávno tak, kak ednok Edeltradis, goszpodarica Liechtensteina.

Vecskrát je z-preszlicov vö sla k-tisz-tomi sztáromi krizsi, na szprehnyeno szto-lico szí je doli szela i tan je prela i — jokala.

Mimo idocsi z-csüdivanyom szo glé-dali to zsenszko pred krizsom, zkimávali szo szí glavo.

I znova je tan szedéla Gotlinda. Szolnce je zse za bregom doislo.

Velka trüdnoszt je z grábila nyo.

Zaszpála je.

Csüdno szenyo je mela.

Vidla je szebé posztávleno vu eden velki

Burja je dale drzsála. Blizskalo je, grmelo.

Bojála sze je Gotlinda, gori je szkocsila i brez namere je sla vu nocs.

Prek trávníkov i polja, prek kaménja i potokov je bezsala — pot domo iszkajocsa. Zdaj je znovics svigno blizsk.

Ka je to? — Pri szvetloszti blizska je na desznom kraji pokopaliscse zaglédnola. Vidla krizse na grobi.

Nepovedani sztráh je escse bole za-drzsávo nyéne trüdne nogé.

Li naprej -- naprej...

Po goscsi je sla zdaj.

Zsmetne kaple szo kapale.

Z novics je blizsk svigno — grmelo je.

Csüj, to szo nej sztopáji za nyov — z daj iz nova — szkoz i szkoz szo hitrejsi i hitrejsi — jaj — zdaj mrzla roka, kak léd, primle nyéno deszno roko — zdaj grozoviten glász sze csüje — Sztoj (halt), od steroga bi odreveneo te najbatrúvni moski — zdaj poleg nyé plava edna tenya z-obrázom tak, kak voszk — To je obráz Huldarika — na levom kraji njemi zija edna velka, globoka, krváva rana.

»Huldarik ti szi tü?«

»Jasz szam — priso szam, priso szam po tebé, Gotlinda, ti szi szebi zse szprela oblecs za szmrt. —«

Prisesztno gojčno szta dvá moska neszla na ednoj priliki z-veh napravlenoj odrevenelo téjlo Gotlinda.

Kak szta nyeva vgojčno rano vö sla na polje, nej dalecs od velke ceszte szta najsla edno zsenzsko, mrzla je bila i bleda; — nego zsitek sze⁵ je escse nej celo odtrgno, escse szo sze gibale vüsztá i sepetale: »Huldarik — Huldarik — neszte me k-Huldariki — gor, gor v-Mödling vu grobnico — Huldarik — da sze vé da, jasz pridem, le — tam bo — de gosztüvanye«. Kmalu szo sze zaprla vüsztá i bledo téjlo je vecs nej dalo niksega znaménya zsitka.

Zse szo nisterni meszeci minoli, ka je téjlo Gotlinda pokopano bilo, gda je eden dén eden poszlanec rogato na dveraj gráda Mödling.

Un je glász prineszo od Huldarika.

Roparje püsztine szo na trop naprej poszlaní krizsárov vdarili, doszta szo nyih szpoklali, drüge szo pa vu vozo vrgli.

Med temi je bio Huldarik tüdi. Vojszka, stera je neszrecso zvedla od nisterih, steri szo lejko odbezsali, je zgrábila ropare, naj véksi tao nyih je polovila, ali — sztrahovitno — roparje, — gda szo je naganjali, krizsare vu vozi zvezane szo brezi szmilenoszti szpoklali. Huldarik je tüdi tak szvoj zsitek dokoncsó . . .

»Huldariki«, pravo je dalje poszlanec, »z-sterim szam jasz prijátelsztvo meo, sze je zdelo, ka un sze vecs nede povrno nazáj v-Mödling, vu grád szvoje zarocsnice, — záto szam jasz mogo nyemi szvéto priszego doj djati, ka jasz, csi nyega neszrecsa doszégne, morem sze domo povrnoti, kak poszlanec vu grád Mödling k-Gotlindi i nyoj nyegov szlednyi pozdrav prek dati.

Tukaj szam jasz zdaj i vcsinim, ka szam obljúbo.

I tukaj ete zláti obodec — je prsztan zarocsitvi Huldarika.

Prisesztno gojčno je prsztan poszlanec na grob Gotlinda polozso.

* * *

Tam pa, gde je Gotlinda szvojo düso püsztila, szo nyéni sztariske eden sztolp (szteber) dáli napraviti.

Lüsztvo je té szteber zválo za sztolp »prelje pri krizsi.«

Odhranüvanje detcé.

Dobro detco odhrániti je doszta véksi künst, kak bi eslovek miszlo. Záto sze deco odhranüvati tüdi more vesiti kak kaksi sté drügi künst ali mestrijo na szveti. Brezi odhranényá bi eslovek z cela divji bio i najvecs decé bi zse kak na szveit pride, preiti ali na celo zsvlénje nevolen kodis posztanoti moglo.

Vszáki sztaris bi rad szvoje dete kak najbolje cšrsztvo, zdravo, leipo, esedno, priliesno i moesno odhráno, i etak szebi na veszélje szrecsno vesino, naj bi

na sztaroszt meo koga, sto bi nyega podpirao i nyemi na pomoes bio. Záto postüváni sztae risje dobro szí vu pamet i v szrcé zaszádite ete potrebne návuke: kak trbej dobro det-odhrániti? Vesite drüge lüdi tüdi i trücajte je, naj ete leipe tanáese estéjo i sze je dobro navesijo

Gda trbej dete odhranüvati zacsnoti? . . . Jeli szte zse vidli morlavo dete, stero sze nikaj nemre navesiti? Jeli szte vidli szlinavo, naopaesno i na düso gledoes szkvarjeno dete? Jeli szte vidli takse neszrecsne, stere zemla meese? No tomi szo vsze z véksim tálom pijáni, grdoga razvüdzanoga zsitka sztarisje zrok, za

ravo deco sze szamo pobozsni, treznoga i kreposztoga zsitka sztarisje májo vüpati dobiti.

Odhranüvanye sze zse vu maternoj utrobi zacnsa. Noszecsza zszenszka naj nigdár naturna, razdrázse na nedé, nego vszigdár dobre vole. Naj mertüeslivo zsvé, lejke hráne vzsiva i zsalocec szí naj ne obtersi, ne pokvári. Teszen gvant naj ne noszi i telo szí ne sztiszkáva. Naj ne manyükiva, niti sze z delom prevecs ne obtezni; med lüdsztva tesznocsov naj nehodi. Naj sze prav esiszto drzsi i poszebno blüzi porodnoga cajta sze naj veeskrát v mláecnoj vodi kople. Ceiszko babo zse more 1 ali 2 meszeца naprei pitati, ka more sze k porodi pripravleno bidti, naj te vsze na ednom meszti krédi bode. Plenice esiszto zepráne, mále cotice ténke lenove, pa malo esisztoга pamuka taksega, kak sze vu gvant deiva, i esiszto poszüseno koprovo cvetje. Koper i vszako cvetje za thei more na lüfti v szenci szüsiti pa ne na szunci. Na szito ali reseto gori presztrémo esiszti papér ali robce, tam gori cvetje. Gda sze poszüsí, te je denemo vu edno prav goszto plateno zacsko ali zsakliesek pa na lüftno meszto obeszimo, gde neszpisznivi. — Kühati je pa tak more. ka gda voda vré, te notri denemo z cvetja telko, kak mocsen thei sesémo piti. Zdaj gda drügoes gorzevré, ga pokrijemo i za pár minot doli-precidimo v salico i notri malo cukra denemo. Cse zszenszko jáko sztiszkáva, te etaksi thei more piti. Cse jo pa beteg doszégne, naj ide k doktori, pa ne kaksoj nevucsenoj babi, stera bi jo znála pokváriti.

Kak sze zszenszke porodna bolesina zacnsa, vesaszí po ceszko babo more poszlati pa vodo v esisztoj poszodi szegrevat djáti. Kak sze dete porodi, more dete i mater frisko toplo pokriti. (Popek more pocsakati, dokecs de v nyega krv tekla i szamo ga te more v dvema mesztoma zvézati na eden máli prszt kraj od teila z esisztov zsnorov ali pantlikom, pa ne z koncami. Popek pri ténssem kraji bole na ráhi trbej zvézati, ovacsi sze zná doli vtrgnoti. Popek te med dvema vezájoma odrezati more.) — Potom vu jáko esiszto korito esiszto cotico presztrémo, mláecno vodo notri vlejémo i dete tak kopamo, ka nyemi pod glavo leivo dlan denemo, je jáko hitro zeperémo i potom vu szüho, toplo plenico zaszüsese. Krédi more bidti v ednoj esisztoj szkledi esiszta mláecna voda i jáko esiszta cotica, z sterov sze deteti vüsztá, ocsi, nosz i vüha esiszto zeperéjo. Tak more dete vszáko ütro koupáno bidti i lice, vüsztá, ocsi, nosz, vüha vszigdár z drügov esisztov vodov zepráne. (Doli viszécsi poupek more z masztjov ali z oljóm v namázano coto zoszükati. Eto vezájje more na leivi kraj esreva djáti záto, ár bi na právom kraji játra tisesalo. Tak sze more po vszákóm koupányi zgoditi i

te na ráhi doli poviti, dokecs popek szám kraj szpádne.) (Potom ga more esese 8 dni mazati i povijáti, 6 tjédnov pa paziti, dokecs zaceili.) Jáko teszno dete povijati je nevarno.

Kimpetna zszenszka more mér i pocsinek meti. Záto more sze tiho bidti. Vina, zsganice, káve i nikse zácsimbne hráne naj nevzsiva. Dobro govenszko ali kokosecso zsupo, i ese moesno sztiszkávanye má, koprov thei naj dolí. Cse jo velka zsejá mantrá, te mrzeo thei lejko pijé.

Hizsa naj malo temna bode; szunee, meszec ali poszveit naj ne szija materi ali deteti vu ocsi, ovacsi skrléese gráta. Vu hizsi more dober esiszti lüft bidti pa ne szpár, szopot, díim ali vonyüja. Záto sze na pécsi nikaj neszmi szüsiti ali v hizsi kvasziti. V zimi more hizsa dobro toplá i vszáki dén dvakrát lüftana bidti, ali te mater i dete dobro more pokriti vdiljen, naj sze neprehladita. Posztelo materi vszáko ütro i vszáki veesér more popraviti i szpucati. Ali mati naj na gouli szertéo nesztopi i naj sze odene, ovacsi sze zná prehladiti.

Málo dete sze pa najlezsi pri koupányi prehladi, záto jo vszigdár more frisko szkoupati i potom v tople szühe plenice djáti. Med nogami, na sinyeki, za vühami i pod pazdikami je pa more z stupf práhom notri poszipati z pamukom, vszigdár po koupányi i kelkofárt dete v szühe plenice denemo, ovacsi de sze nyemi podjedáválo. Kelkokrát sze dete prebüdi, vszigdár je moremo v szüho djáti. Z spondjov neszmi dete muivati. Koupati more je prvle kak bi cecalo ali po cécanyi 2 vöri. Cse je hladno vreime, te veesér tüdi more koupati. Za 2 meszeца zse szamo vszáko drügo ütro, szledi pa vszáko trétje ütro koupati trbe. Gda pa zse dete esuiszka pa hodi, i tak sze vu dné zamázse, te je more vszáki veesér koupati i z esisztim teilom i gvantom doj polozsiti. Ali prvle nigdár nepozábmo ali z stupfom, ali z ráizovov ali z hajdinaszkov melov dete notri poteriti v tiszti mesztaj, kak sze podjedáva. Oszem dni sztaromi deteti vszáki drügi veesér z tábla oljóm vlaszé notri namázsemo i na drügo ütro pri koupányi malo pozsájfamo i tak zeperémo, naj sze lüsške po cajti doli püsztijo. Málomi deteti szrkbno doli rezsmo vlaszé, ár tak glávo lezsi esiszto drzsimo. To de deteti li na haszek, ár je esisztoecsá na polzdrávja. — Cse szo málomi deteti ocsi kremezsláve, otecsene, ali sze zimice vküp lovijo, poupek pa gnojni, zvuzsgáni, otecseni graesüje, te kúpimo za 4 ali 5 krajcarov kizline vinszkoga kamna, to je vinszki kamen szou vu apoteke, to vu eden liter zevrete vodé sziplemo i gori zmoutimo. Z tov more vszáko pol vöre deteti ocsi prati z esisztov cotov, poupek na dén 6 ali 7 farti, kelkokrát dete v szühe plenice denemo. Ali vodo more vszig-

MOLITEV DETETA.

dár prvle gor zmotiti, za poupek pa drugo coto pozoszeb meti. Voda túdi v ednom glázski za ocsi, v drugom pa za poupek. Cotice more vecskrát zeprati, popariti i dobro vöszplaviti. Roké pa vszigdár kak sneig esizte morejo bidti, poszebno pa ese deteti k ocsám ali vu vüsza szégamo, ár sze z nepazlivosztjov zse doszta neszreese i zsalosztí pripetilo. Zátó, sto dete osznávla, more túdi vszigdár esiszto zrezane nohéte meti. — Cse szo máloga deteta cecki otecseni, zvuzgáni, te tiszto vlagó neszmi vö tiszcati, ovacsi — poszebno dekliece pri ceckaj szkvarjene znájo grátati. Leko za 5 krajcarov vazilinszko mászt küpimo vu apoteki, z tov dve esisztivi cotici notri namázsemo i deteti na cecke denemo vecsér; vgojdnó po koupanyi pa pá drúge. Cotice vszigdár esiszto zepráne morejo biti. Za 8 dni sze cecki ozdrávjijo. Ovacsi pa vu vszákóm nevarnom betegi je najbogse doktora za tanács prosziti.

Od detecsega gvanta, posztelé i zibeli to moremo znati, ka té vszigdár jáko esiszte morejo bidti. Plenice to je cotice naj vszigdár jáko szúhe i tople bodejo. Nesteri lüdje tak právjijo, ka je prej ne dobro decsinszki gvant i plenice do mráka vöni neháti, ka te, velijo, dete sztrahé dobi. Ne je mrák zrok, ka dete sztrasno sztizskávanye dobi, liki ka ga je neszpametna mati vu vlazsne i hladne cotice za szükala i tak sze je dete prehládilo. Deteti najbole cservo i nogé more toplo drzsati, zátó je jáko nevarno dete nágo varvati ali na mrzeo szrtéo, na pod poszaditi. Cseden cslovek túdi nevörje compenije, ka bi sto dete zvörkao ali ka bi sztrahé dobilo. Sztrasno sztizskávanye dobi dete ne szamo od prehladjenjá, nego te túdi, ese vu necsisztój poszodi ali nezdravo mleko dobi, ali ese je sto z mrzlimi rokami prima, sze z mrzlium gvantom k nyemi vosesi, kaj dá jeszti, stero hráno máloga deteta szlab zsalodec nemre trpeti. Zátó v zimi prvle kak dete gori zememo, szí moremo roké i gvant szegreti i dobro paziti naj v gvanti nemamo iglé ali gombosnice, ka bi sze dete szmeknolo. — Dete dosztakrát zátó joese, ka dobro ne lezsi, ka je kaj grizé ali szmicia, ali tiscsi. Zátó more paziti, naj na grbaj ne lezsi, i z trdoga, debeloga, novcga plátna plenice naj nema, — naj v mokrocsi i grdosztiji túdi ne lezsi, ovacsi de nyemi teilo ranyeno. — Mocno dete notri poviti je jáko nevarno, ár sze zná kaj szkvariti, nemre szí odühávati i cservo gibati. Deteta zibelo, najmre posztelino, dosztakrát trbe poglednoti i szpucati. Dete niti na rokáj, niti v zibeli ne zibajmo, ár sze na to navádi i te nacsí nede stelo za szpati. Mocno zibanye je pa jáko nevarno. Túdi je ne dobro, kelkokrát dete joese, nyemi vszigdár vesaszí cecka dati. Zátó moremo prvle pogled-

noti: zakaj joese? ese je ne mokro, ese je nezebé, ali kaj grizé, ese nyemi je ne pre vroese ali pre szvétlo vu ocsi? Cse je pa sztizskáva, szegrevajte nyemi cotice na cservo, kühajte nyemi koprov thei i nekelko zrn küna notri. Vu esiszto vodo pár zrn küna denemo kühat i gda zse vré, te more thei notri szkühati, kak je zse ednok povedano bilo. Thei ali z kávinyszkov szlicov dámo, ali pa z glázska z euclinom cécati; ali ne prevecs doszta. Dobro je túdi detece v tople cotice ali robece zoszükati ese je prevecs sztizskáva, ali pa ese z vüstami vroeso szapo pisemo deteti na cservo, te sze sztizskávanye túdi zná vtisati.

Naj detata posztelina od vnoge vlage neprnej, ne gnili, ne vonya je potrebno naj nájbole mocno i goszto gummiszko plátó küpimo i deteti na posztelino presztrémo. Gummi vlage szkosz nepüsztí i ednomi detiti je eden taksi falat gummija zadoszta. Fál i boznoga ne trbej küpiti, ár bi tiszti vu 3 ali 4 dnevaj vkraj bio i bi vsze szkosz teklo. Tú 1 rainski ne trbej milúvati, ár bi na gvanti i na detecsem zdrávji i túdi z vnogim pranyom doszta vecs kvára bilo. Szamo na to more paziti, ka kelkokrát dete v szúho denemo, gummi more vszigdár na szúho zbriszati, szegreti i túdi vecskrát poszúsiti. Tak na pohszúseni tople gummi presztrémo te plenico. Zátó je dobro, komi je mogoese, naj 2 gummija küpi, ár je pri kimpeti taksi gummi túdi jáko potreben. — Cse dete varjemo, te more gummi szúsit, posztelino pa na szunee djáti, dobro völüftati i potom z ednov sibov vöszprásiti. Prvle kak dete doli polozsimo, pá more vszo posztelino i gummi szegreti, pod glavo na máli vankis pa vszigdár beilo, esiszto plenico ali beili robece pokriti. Na to jáko more paziti, naj dete ednok na právi, drúgoes pa na levi kraj polozseno lezsi. Pri varvanyi túdi gde na právoj, gde pa na levoj roki more varvati, ovacsi bi venkrajivo grátalo. Málo detece vednáko gor varvati, je jáko nevarno. Tú mocno opominam sztarise, naj detece ne kúsújejo doszta, drúgim pa naj zniksim tálom nedopüsztijo je kúsúvati, deteti pa naj nedájo psze i mácske gladiti, tak dete vnogo nevarnoszti i betegov resijo.

Ka sze gvanta dosztája, dete more meti nizse esreiva szégnyeno szrakico (robacso), stera je odzaja nadvoje razdeljena i za hladno vreime túdi takse parhetne reklíne, za hladen eajt hoube (kapice) tople, ali té neszmi szploj nosziti poszebno ese je toplo te ne, ovacsi sze gláva nede lüftala, ranyena, krasztava grata i váha do nyemi tekla. Vékse dete more meti túdi parteli. Ali ese dete szpát devamo, te more parteli doj zéti, naj je ne tiscsi. Zibela

naj bode poleg posztele i deteta naj mati i nisce na noes k szebi ne zeme, ar teila szopont, skodi málomi deteti i tüdi bi je znali polézsti, zadüsi, kak sze zse dosztakrát pripetilo. Poleg sztárij ali betezsnij lüdi pa naj z niksím tálom deca neszpijo, ar je to jáko nevarno. Mácske pa ne trbej v hizsi trpeti, ar szo zse tüdi veeskrat na dete legle i je zadüsi. — Za strozsák je najbogse deteti szecske zéti. Dete naj vednáko lezsi i záto naj nema visziki zglávnik; odevka pa naj celo lejka bode. — Decinszko hizso more szkrbno lüftati, v nyoj kaditi i szüsiti nikaj neszmi. Od lüftnoga cuga, od velke vrocsine i od mraza detece esuvajmo; tak tüdi od mocsne szvetlosese, sznegá glédanya, velkoga ropota, lárme i muzsike. Záto málo decsico neszmi v církev neszti, ar sze od orgol i popevanya zoszágajo. Zse sze je dosztafarti pripetilo, ka sze deteti od sztráha pamet zmesala, ali je pa vesaszi mrtvo grátalo. Záto je dete szagati tüdi jáko nevarno.

Z málim detetom sze dosztakrát neszreca zgodi, stere gda je zse dete vékse, te zemejo v pamet sztarisje, gda zse pomáhati nemre, na példo, ka sze deteti roka ali noga zviné ali sztere. Cse doszta joese, te je sztarisje ne neszéjo k doktori, steri bi frisko nevoló szpoznó i zvráceso, nego kaksoj babi na compranye, sterój vrásztvo z masztjóv, z melov i tak veesim doszta dragse plácsajo, dete pa denok zvrácseno nede. Doszta decé merjé, ka je prevees doj goni. Takse betezsne jáko toplo more drzsati, posebno pa cservo nyim szegrevati i doktora za pomocs przóiti. Cse dete nemre szpati, je tüdi znaménye, ka je betezsno. I Bog vari nyemi te makovij hizsic vodo ali zsganieo dati, ar zná pamet zgübiti ali na veke zaszpáti.

Za dete je od Bogá odloesena naturálszka hrána materno mleiko, stero je szamo te zdravo, cse je mati tüdi zdrava. Betezsasztá mati naj nenadája, poszebno szí pa naj zsalodec niti z jesztvinov ali z pitvinov ne kvári. Cse je mati obrüdjena, razvrocsena, razmrazsena ali od csemérov razdrázsena, naj szí prvle malo posesiné, ka krv i mleko vu réden tekáj prideta, i szamo te naj dá deteti cecati. Cse mati nenadája száma, te dojka jáko zdrava i szkoro telko sztara more bidti kak mati i od poroda tüdi telko cajta more meti. Treznoga i postenoga zsitka more bidti. Bár cse mati száma nadája, tak sze vnogo kesznesij betegov resij.

Kimpetna zszenszka i dete moreta vsze esiszto, tiho i mér meti, naj szpíta i pocsivata. Deteti neszmi dati ne thei i ne nikaj do 6 ali 8 vör cajta, dokees materi v cecke zadoszta mleka pride. Szamo na to more paziti, naj je dete szkoupáno esiszto, na ráhi notri v plenice zoszükano i naj dobro posztele má toplo, naj

je nezebé. Mati szí naj lézse na tisztí kraj kak nadájati sesé i naj lezsécs osztáne. Paziti more na to, gda dete céca, naj tak lezsi, ka de szí lejko odühávalo i z ceekom sze nyemi nousz naj nezakríje. Dete szkore edno vöro dugo more cecati i prve 3 dni száki dén po 3 krát, szledi pa 4 krát, ali v noesi ne. Keszne, cse dete neszpi, vszáke 3 vöre more cecek dobiti; büditi je neszmi cse szpi. Cse dete nagoszti prevees göbi cecati, te vszákeféle betege dobi: vömeese, kuca, ali je prevees doj goni, ali pa nemre potrebesine szpuniti i tüdi joese ar je zséja mantrá. Záto 4 tjedne sztaro dete zse more na vodo navádjati tak, ka z kávinzszkov zszlicov dámo z prv cajta malo cukrano, szledi pa esiszto vodo i te vszigdár vees vodé. -- Pred nadájanyom naj mati vszigdár cecek malo navlazsi, ka naj sze z poszósenim mlekom zateknjene lüknyice odpréjo. Gda zse mati gori hodí, te naj szedécs dá nadájati, tak ka szí na niziki sztoesek széde ali pa nogé na saml dene, deteti glavo pa naj malo vise drzsi. Jáko je potrebno, naj sze deteti vszáki dén dvakrát vüsztá zeperéjo. Ar mleko odzgora na eselüsztaj zbrignyeno, pisznivo gráta, deteta vüsztá vonyajo i nesese cecati; potom pa betezsno gráta. Záto v edno salico malo esiszte mlácsne vodé zememo, malo pocukramo i z jáko esiszto v beilov coticev deteti dobro vüsztá vözbrisemo. Ali nohté moremo zrezane i roké jáko esiszte meti, cotico pa esiszto vszigdár szplaviti i szrániti. Mati pred jelom ali po jeli z 1 ali 2 vöroma naj nenadája, pa te tüdi ne, gda jej. Mati more jáko paziti, naj sze ne prehladi, ar to bi deteti tüdi skodilo.

Na odsztávlanye gledocs more znati, ka dete na náglo odsztávití neszmi, ar ovacsi obetezsá i tüdi zná mreti. Záto je ne dobro cecke z szajami i z csesznekem namazati, naj bi sze deteti pregrdili. Gda je zse dete po leta sztaro, te je zse lejko na krávje mleko navádjamo tak, ka z prv cajta gda sze z szna prebüdi, na dén 2 krat dámo z glazsa cécati, szledi pa na dén 3 krát, potom 4 krát i tak vees. Na zádnje sze dete z cela od cecka szamo odvádi. Kak zobé dobi, to je znaménye, ka nyemi zdaj zse szlobodno dámo kaj malo mlecsne, govenszke ali drüge zsupe. Ali té neszmijo masztne bidti. Potom naj dobi mlecsen mocsnik, ráiz, kaso i szledi sese vees lejke hráne. Gda deteti zobjé rasztéjo, te je jáko eselüsztí szrbijo tak, ka esese trésliko dobi. Taksega cajta neszmi deteti figov korén dati, liki kakso piseseeso ali kokoseeso esonto veeskrát, na sterój naj malo meszá bode, naj szí z tisztim eselüsztí voscsi i rible. Veeskrát taksega cajta snitiesko krüha tüdi trbej dati deteti i potom vodo piti. Cse je dete prek leta sztaro, te zse lejko dobi pecseni szád olüpani, prav zrele

grúske ali jáboka. Te je pomali na kiszile hráne tūdi lejko navádjamo. Szamo more paziti, naj z prv cajta dete malo dobi za kostávanye, szledi pa naj szi zsalodec nepokvári. To tūdi nepozábmo, ka sze deca do 10-ga leta kak nájbole z mlekom i z mlecsnov hránov hrániti morejo, vnogo száda je pa szlabe, nevolne vesini. Káve deci nedajmo i nikse zacsimbne hráne, tūdi vina ali drūge szlajne pitvine ne.

Veeskrát sze pripeti, ka na szvet rojeno dete nedobi maternoga mleka, liki od zacsétka mao more krávje mleko z glázska cécati. — Kem szlabese je dete, tem bole retkokrát nyemi trbej dati cécati. Kak sze dete nacéca, vesaszi more glázsek, cucí i gummija ceiv jáko esiszto zeprati i vkraj djáti, naj ga mūhé ne zgrčijo.

Za pucanye dobiti takse mále kefe za 4 krajcare, z sterimi sze ceiv vōszpu-cati i potom szplaviti more.

Tūdi more paziti, naj cucí jáko máli bode, lūknya na nyem niti pre mála, niti pre velka bidti neszmi.

Kem je szledi dete vékse, tem véksi cucí more kúpiti i lūknyice vesaszi tam v staucuni dati prezsgati. Bár ese silo ozsari-mo na szvecsi, lūknyico na cucí szami tūdi lejko prezsgomo. Te

ga dobro zeprati i v kupico vu vodo djáti more, naj sze 1 vōro moca i szago zgūbi. — Dobro je ese bole fine cuclice kúpimo, ár té eden tak dugo drzsi kak ovij fál 10, pa sze vōnerasztégne, niti neponesi. Krédi naj bodeta 2 glázska, 2 cuclina i 2 kefici, naj ne trbej te bezsat kúpivat, gda je zse potrebno.

Prvi oszem dnévov k szaksemi máli more dete dobiti pou zslíce mleika i podrūgo zslíce vodé i notri precí zmenyenoga cukra, stere more vkūp kúhati na spirituszovom masini. Gda je masin vrocsi, te neszmi spiritusza notri levati, ovacsi sze zná nam vezš spiritusz vuzgáti, poszouda pa na vnogo tálov razpocsiti i mi z hramom vréd zgoreti. Taksi masin kosta po 30 ali 40 krajcarov, spiritusz za zsganye 34 krajcarov eden liter, ali té je te pou leta

zadoszta. Kak szi trbej z masinom djáti, pa kak more mleko toplo bidti, to naj ceszka baba pokázse. Mleko neszmi bidti ne pre vroese, pa ne pre mrzlo. Na to gledocs tūdi dobiti takso fál mero, stera sze toplomer ali pa thermometer právi. Za oszem dni zse malo vees mleka zácsajmo jemati k poudrūgoj z-lieí vodi i te vszigdár menyé cukra, kem sztarese je dete. To mleko je te tak pripravleno kak materno mleko. Csiszto krávje mleko je pre masztno, pre goszto i tak zsmetno za máloga deteta zsalodec, ár je za teoce sztvořeno pa ne za málo deco. Doj odlejáno, esiszto krávje mleko szamo te szlobodno dete dobi, ese je zse 6 ali 7 meszecov sztaro i te tūdi szamo vszákó 3-jo ali 4-to vōro, pa ne gda sté, ovacsi bi szi

zsalodec pokvá-rilo, bi vōme-talo, bi je jáko doj gonilo ali bi pa z ceila zeléno od deteta slo i tak bi znalo

mreiti. Tūdi je nevarno deteti z cout cucli dati.

Etak ese pázimo, ka de cécavna skér vszigdár jáko esiszta, mleko pa vszigdár glih toplo bode, dete lejko do 2 leti céca z glázska, tem de zdravese i bole cerszto. Szamo ne pozábmo, kak dete zobé dobi, ka te zse kakso drūgo hráno i krūj

more dobiti, kak

Beg v Egyptom.

szam zse prvle popisao.

Gda dete zse szedi ga je jáko nevarno na mrzeo pod ali sztréo poszaditi. Záto je dobro nakla presztreti kakso koco (gūnyo), prt ali zsakeo. Ose pa dete szledi, gda je zse vékse pri sztarisi szpi v poszteli pri szteni, tam pa more kaksá pofárbana blanya, ali pa kakse prav debelo mocsno plátno zabito bidti, naj dete od mrzle sztene protín ali drūge betege nedobi.

Jáko nevarni betegi szo bleki, bobinke ali oszepnice, diferitisz i tifusz. Na té odvrennyé gledocs je nájbole potrebna esisztoecsá, dober zdrav lūft i réden sztrosek. Nájbole nevarne i grde szo bobinke, stere z véksim tálom lūknyaszto, grdo braszklavo lice napravijo, ali pa szleipo i glūho dete vesinijo. Záto gda je dete

pol leta sztaro, cse je zadoszta zdravo i mocno, dajmo nyemi bobinke vcepiti, naj sze etak ovij nevarnij bobink resi, stere szo jáko herblave i zse vno go decé szpomorile, dosztim lúdém pa lice ruzsno vesinile. 12 let sztaroj deci more drúgoes dati vcepiti, ár sto vceplene má, cse bi rávno potom práve bobinke debo, te nyemi nemrejo vees skoditi. Sztaris sze pa veszeli, ka potom zdravo, esisztoza leca deco má. Inda szo v taksij nevarnij betegaj vesászi z cele vészí vsza deca szpomerla, dokees szo esese ne vceplávali. Zató more paziti, naj sze vceplene bobinke dobro primejo.

Vszákoga betezsnika, najbole pa vu zgrablivom betegi bodocsega, more od zdravij razloesiti. Naj má, cse je mogocse, pozoszeb hizso, posztelo, poszodo za mujvanye, briszacsó, poszodo za jesztvino i pitvino. Gde je vees decé, sze tak túdi lejko pomága, ka zdrave vkraj dámo od hrama. Betezsnikom posztelo, poszodo i vsze jáko esiszto more drzsati. Kak potrebcsino szpunijo, tiszto vesaszi vó more odneszti v edno grabo vlejáti i na tiszto vapneno vodo ali pa karbolszki oli z vodov zmesani. Taksi karbol je v stacuni dobiti. K pou litra karbolszkomí olíji zememo 10 litrov vodé i to vkúp zmesamo. Betezsnikov gvant i posztelinszki gvant more vószkúhati i dobro zeprati, tak túdi z lúgom stampet. Betezsnikov gvant naj drúgi nenaszijo; niti nyegve poszteline naj nenúcajo.

Dete kak najbole rano na esisztoeso i réd more navádjati. Zse 7—8 meszecov sztaro dete lejko na nocno poszodo (serbli) navádjamo, stero de szí potom zse szamo proszilo. Ali tá poszoda neszmi mrzla bidti i veeskrát jo more z vroesov vodov vózeprati. Dete navádjamo, naj potrebesine nazáj nedrzsi, ovacsi de sze nyemi vu krv gori tiszkaló, krv sze te pokvári, ocsemeri, dete da pa blede, nevolno i nikse jeszti nyemi nede disalo. Navádjamo je, naj szí gvant niti pod nezamázse i naj esisztoeso lúbi. Zató naj domá i szledi v soli vszigdár esisztoeso vidi. Knige naj esiszte drzsi i z téntov sze nezamázse. Vecsér prvle kak szpát ide, sze naj v toploj vodi szkouple ali bár roké, lice i nogé zeperé; v gojndno pa v mrzloj vodi muje. Gda je dete vékse, te sze v leti v esisztoj potocsoj vodi túdi naj kopa, ali ne v nevarnij globoesinaj; najbole szo nevarne blatne mlake v sterij szo pijajce. Cse nyemi je vroese ali je szito, te naj vu vodo neide. Vu vodi naj dugo nede, naj sze neprehladi, na zdrávje i kreposztno esisztoeso pa naj pázi.

Dete more vszáko zdravo i dobro szprávleno hráno jeszti. Zató nedopúsztimo, ka bi szí prebiraló, ár je to znaménye, ka je ne lacno. Najbogsí szakács je glad. Dete naj szamo v

pravom cajti dobi jeszti i ne gda sté, ovacsi szí zsalodec pokvári. Vszáki sztaris sze esúdiva, ka deca drúgo nescsejo jáko jeszti szamo kaj z mele, krúh i szád. Decé telo to tak zselei, ár od tej rasztéjo i vszebole trde gracstújejo csonte. Ali prevees száda, poszebno pa nezreli szád, pokvarjeni gnili i túdi pisznive jesztvine szo jáko skodlive. Negenyeni i nepeeseni krúh, ne prav kúhane i túsne, masztné hráne, szladkoese i zacsimbne jesztvine szo túdi skodlive. Csresnyove i szlivove goscsice pozsirati ali nyé jedro jeszti je jáko nevarno. Na vino i drúge szlajne pitvine deco nenavádjamo i nepozabmo, ka je zsganica deci szmrten esemér. Deco v ostarijo nepúsztimo i túdi kaditi ne, ár sto za mlada kadi, szí pamet oszmodi.

Sztanyé je szamo te zdravo, cse je hram na visisem, navozsenom meszti povani; cse je hizsa presztrana, najmenye 3 metre viszika, szúha i szvetla. Zató na hizsi velka okna morejo bidti i taksí zvúnszki to je zimszki glazsi, stere lejko gor odpíra i hizso lúfta v gojndno, cse szunce szíja po poudné i vecsér. Vleti pa szploj lejko okno odpreto. Lúftanye je ne szamo deci, liki vszákomí esloveki zdravo. Szamo to more paziti, naj sze te v cugi nisese neprehladi. Málo dete zse rano more na vúnesnyi lúft navádjati. Szamo paziti more, gda zse hodi, naj na poti nindri níksega dugoványa nede, gde bi sze vdáriló, opotekaló, na szébe kaj prevrgló ali gde v koj notri szpadnoló. Zse sze prípetiló, ka szo dete vu skafi vodé zalezaló, ali v kaksoj mlaki blúzi hrama. Tak sze zse túdi zgodiló, ka szo deca na szébe prevrgla gorécsi petroleumszki lampas, ali pa z sztonicov vroeso hráno. Zató je dobro deco na nevarnoszti opominati, naj sze esuvati znájo. Púkse i pistole naj nedo nabite i morejo szranyene bidti. Z kapszlini sztrelanye, z kácsecom zmenyanye i mlecsécov lampase pihanye je zse vees decé szlepe vesinile. Vu vúho dregati ali notri pihati, vu nosz graj rivati je jáko nevarno. Dete za glavo gor zdigávati, i Bog vari plúszkati, za vlaszé ali vúha sztepati, i tem menyé po glávi ali hrbti bití, je jáko-jáko nevarno, ár dete na teilo i na dúso gledocés kodis zná posztánóti ali vesaszi mrtvo grátati. Kastigati je szamo z téntov sibov szlobodno, ali nigdár ne po glávi. Málo, neszpameto dete kastigati bi pa grejh bio. Cse sze dete na példo od sztonca vdári, te je pomilúvati more i pogladiti, ne pa sztolec bití, ár z tem bi dete na grabijansztvo vesili.

Teila gibanye je na zdrávje jáko potrebno, Zató cse je hizsa prav topla, zse málo detece more vszáki dén pár krát vóodviti, naj szí gibló roké i nogé, naj brse, ka de bole mocno razslo. Véksa deca naj esuiszkajo po podi, naj

sze zmenyajo i gda szo zse zadoszta mocsni, te naj delajo. Ali pred jelom i po jeli szez naj prevecs nezmantrajo. — Pocsivanye je túdi na zsvlanye gledoes potrebno. Kem ménsje je dete, tem vees more szpati. Zató máloj deci telko szpati dajmo, kelko nyuva natura zselei, poszebno pa v leti vu dugij dnévaj naj po poudné túdi szpijo. Szledi szez deca szamá odvadijo od vudnésnyega szpanyá. Veecer more rano lézsti i v gojldno rano sztánoti, — ár pred pouocsjov je edna vóra szpanyá vees vredna, kak po pouocsi tri vóra szpati. Posz-tela naj nede blúzi okna v eugi, naj nede niti pre krátka, teszna, niti pa pre topla. Pri vro-esoj pécsi szpati je ne zdravo. Lézsti szí more vszigdár na právi kraj. Vékza deca naj po dvá vkúp neszpijo. — Sztarisje naj navádjajo deco Bogá moliti veecer, v gojldno, pred jelom i po jeli. Dobra mati vszigdár málo detece prekrizsi, gda je szpát dene. Pobožno odhra-nyena deca szo bogliva i sztarise postújejo. Nepozábmo, ka Bogá tojaznoszt je modroszti zacsétek i ka vszáki blagoszlov od Bogá szhája.

Deca naj od sztarisov i od drúgi lúdi dobro példo vidijo. Zató szez sztarisje med szebom naj ne szvajúvajo, eden ovoga ne sim-fajo, grdo, nedosztojno ne gucsijo, ne pszújejo i pred decov szez naj ne tozsijo i navolívajo. Deca naj nedo szzedí poleg, gde szí odrasztseni lúdjé gucsijo. Túdi ne trbej dopúsztti, ka bi szez z lagojov, pokvarjenov decov pajdási, ár szveit vszigdár sztarise zrokúje, ese szo deca lagoja. „Kakse je drevo, taksi je szád“ veli predgovor. I to szez razmi na sztarise i na nyuvo deco gledoes túdi.

Sztarisje naj vesijo deco: ka je nyuvomi teli i dúsi potrebno? Naj je navcsijo Bogá moliti, drúge lúdi postúvati, lúbiti, szirmake ne za norca meti, — ka pa ese bi on, Bog csuvaj! túdi taksi nevolas znao grátati. Navcsite dete, ka je Bog sztvaré sztvoro, one túdi boezen i szaloszt csútiyo. Zató je neszmi mantrati, ftecam belice, mláde ali pa sztarise vkraj zéti ali gnezde razdirati. Kaksi kvár bi bio, ese bi deteti ocsa ali mati mrlí, ese bi vam sto hram podro. Vesite dete, naj kvár ne dela ne domá, ne szoszedi i ne nikomi. Sztarisje! trúcajte dete naj dobre vole bode, naj popeva, fúcska. Ali pszúvati, grdo nedosztojno gucsati, szvajúvati szez i biti nyim szigurno prepovedati more, Vesite je, naj lepon szez zráven drzsi gda ide; gda szedi, te szez naj negoni, z prszami k sztoli ne naszlánya. Ese nyemi je vroese naj nepijé, szez nerazodene, na mrzlo zemlo ne széde, ne lézse, ár szez nyemi znájo plúcsa zvuszgati. Vroeso ali premrzlo hráno ali pitvino naj nev-zsiva. Za toplov hránov naj vesaszí mrzle vodé

nepijé, négo prvle malo krúha jej. Zobé naj z iglov ali z drúgim zselezom nedrega, oreje i lesnyeke z zobmi ne tere. Ocsi, váha i nosz naj poszebno csiszto drzsi. Naj v szunee negléda i mocsne szvetloszti ocsi csuva. V mráki naj na esté, ne síva i niksega fúcsa dela ne-dela. Deca naj vszigdár nohéte i deeski vlaszé zrezane májo. Z grdimi rokami k sztoli naj nedejo i jeszti teecsasz nedobijo, dokees szez nemujejo. Z zamázanimi rokami krúh i nikso hráno primati neszmi, niti pa esonte ali zgrizke po hizsi tá lúcsati. Naj vszi pri sztoli esonte vu eden prázen tanyer devajo. Piti teecsasz neszmi, dokees je hráno ne pozso i vúsztá szí ne zbriszao. Plúvati po szrtéli nindri nesz-mi Szkem guesis, glédaj nyemi vu ocsi i glaszno guesi. Pred prestimaním goszpodom cigár ali pipo vó zvúszt zemi i kransesák túdi v rokaj drzsi, i tak guesi. Navcsi tvoje dete, ka gda gor odraszté, naj proti Bogi, králi i domovini szvoje duzsoszti vórno szpunyáva, ár je zse goszpon Krisztus pravo: „Dajte Bogi, ka je bozse, i caszari, ka je caszarovo!“ Navcsi dete, ka szo nyegvi najbogi dobrocsinitelje sztarisje, skolnik i dúhovnik, steri szez za nye-gov vremeniti i vekiveesen haszek i blázensz-tvo szkribijo, i tem more do szmrí zahválen bidti i nyé postúvati, ese sesé ka bi ga Bog blagoszlovo.

V solo i v církev naj rédno hodí. Prvle kak notri sztoupí, szí naj obúteo szpuca, potom kransesák doj zeme. Navcsiti more je, ka szez dobro dete v círvi ne tiszka, okoli ne gléda i nepogucsáva, liki sztiha molí ali popeva. Vu soli szez jáko dobro oponása, pázi na vesenyé, glaszno odgovárja, vucsitela bouga, szkribno szez vcsi pajdáse szvoje pa nebantúje. Na vszo solszko pohiszto paži, sztolice i szteno ne má-zse po nyih ne skrebecse. Po ceszti z pároma mirno ide, szez neszúnyáva, nelárma, z kamé-nyom ne lúcsa, szez nespótári. Z drevja sibje i veje ne tere, po trávníkaj i poláj kvár nedela. Vszákomi csloveki szez lepo pokloni i postenyé dá. Gda z sole vó osztáne, ovoj mladini dobro példo dá z postením oponásanyom. Vnoesi szez neklantiva, ár bi z tem pogúbo telovno i dú-sevno zdrávje. Szkribno je sztarisom na pomocs, rad dela i spara; prisparane penezze pa ali sztarisom dá, ali je pa v sparkasszo dene. Dobre knige i novine esté. Z estenyom szí vnogo znanoszti szprávi, doszta lepoga i pot-rebnoga navcsi, stero de nyemi vu celom zsvl-nyeni na velki haszek.

Lúdjé te tak právjajo, ka je vrlo, dobro dete; hváljajo nyegve sztarise, ki szo ga tak posteno odhránili. Taksa mladina szez má vtú-pati, ka szreetsni vértovje i vertinye bodejo na postenyé szvojoj vézsi, dobri pörgarje szvojoj

drágoj domovini i vorna deca szvojoj szvétoj matericérvki.

Eto szi postíváni sztarisje! dobro vu szree

zaszádite i té návuke, stere deci morete dati, nígdar nepozábte, te te blázseni z vasov decov i vu sztaroszti te veszélje meli.

Trosziti pomága, nego nej vszákomi.

Grozno velka nevola sze je zgodila z-Gombóczom.

Vcseraj je proscejnye bilo i dnesz je gori napnyeni i nemre sze gibati, doktor pred nyim sztoji, szklücsi szvoj prszt i kloncka na ton zsviom lágvi tak kak eden vezács (kadar), gda obrocse gori mláti.

To sze je tak zgodilo: Gombócz szi szamo na szvéte csaszé dopüsztí zabavlanye, ali te tüdi vredno szi tao zeme. Táksi szvéti csasz je bio za nyega vcserásnyi dén, gda je on za sészt jo, vsze je vszébe szkládo, lose i tücsno, kiszilo i szladko, ka je pacs krcsmár vu szvojoj kühnyi i kleti meo. Zdaj pa je nyemi tak prislo, kak ednomi jünczi, steri je vu mládo detelico priso, gor je napnyeni tak, kak eden bobén.

»Dobro je escse«, zgucsávo szi je doktor, »ka mocsno kozso más i ka sze dá vtégnoti; ovak bi gori pocso i zakopati bi te nej mogli. No, no, vej zse nájdemo vrásztvo. Tvoja zsená naj z menov ide, ka vcsaszi prneszé to medicino. Vszako po vöro za z zslíci mores zéti. Ali prvle jo mores mocsno sztrosziti. Razmo szi? Vütro nazáj pridem.

Zsená je prineszla to vrásztvo. Doktor je tüdi priso ov dén. I te je zse Gombócz tüdi med dverami sztao, bledi je escse malo bio, nego ovak je cslovecsko podobo nazáj dobo.

Doktora je ztými recsmi gori prijó:

»Rávnok zdaj szam k-vam steo idti za volo moje zsené. Morem vam povedati, ka mi je dobro djalo troszenyé, i zdaj mi je zse doszta boljse; ali mojoj zseni je malo prevecs bilo, veseraj zadvecsera i celo nocs szam jo troszo. Zdaj szi je doli légla, v-krízs gucsi.«

»Za bozso volo, ka ali koga szi ti troszo?« pitao je doktor.

»Mojo zseno«, odgovoro je Gombócz, »vszako po vöro i mocsno, kak szte pacs zapovedali.«

»Oh ti Jasz szam pravo, ka vrásztvo mores sztrosziti.«

»Tak?« pravo je Gombócz. To more cslovek ocsiveszno povedati, nej pa szamo kaj tá zmrmati. Na drügo sztrángledocs . . . mi je hasznilo i mojo zseno tüdi zvrácsite zkáksimi krapljami.«

Uboqliv szluga.

»Fric, tak nej, ka bi pozábo brszacse szebov zéti!« tak je szkocz opominjo X. lájtnant szvojeqa szlugo, gda szta sze szprávlala na manöver, na velko mujstro. Nájmre mati je lájtnanti szkocz príporácsala. ka naj szvoje brszacse szi zeme, ár cslovik naprej znati nevé i tak dale. I gda bi sze té tanács lájtnanti dopadno, Fric je mogo sészt lenóvi brszács szebov zéti. — Szluga je potrdjávo, ka to zapovid tüdi dobro szpuni, nego je lájtnant nej mogo meti dobroga prepričsanja od pámeti szvojeqa szluga, za toga volo je na vszáksom kvartíri znóvics pa znóvics opominjo Frica: »Tak nej, ka bi pozábo brszacse szebov zéti.« — Mujstra sze je dokoncsala, szoldácke szo nazáj odísli vkaszárne. — Gda szta domo prisla, prvo pitanye je bilo. »Nej szi brszacse pozábo?« Na to je Fric edno balo naprej prineszo i z-velkov zadovolnosztjov, nego na véksi csüd lajtnanta je vö zeo — edentreszeti brszács. Szluga je nájmre od recsi do recsi razmo zapovid ino vszáksom meszti, gde szta na kvarteri bílá, je brszacso szebov vzéo.

Kak je goszpon oberst k-tren kalendron priso?

»Ne bodete vi tüdi eden kalender küpili, goszpon roják, to je szombathelyszki kalender i müva szva tüdi od tisztzec.« Z-témi recsmi sze je obrno k obersti eden trzsec, steri od hizse do hizse odi. »Idte k-mojoj zseni; to je nyéno delo küpiti«, odgovoro je oberst. — Nego trzsec je tak dugo gucco i proszo, ka je na szlednye nyegov roják dönok eden kalender zéo. — Trzsec je ztém sze obrno i vednáko k-domi obersta je drzso. »Dober dén, Goszpá, Goszpon oberst vász dájo lepo pozdraviti. Oni szo v-krcsmi poleg zseleznice ino szo sze me poszlali, ka bi vi eden kalender küpili.« Goszpá je küpila kalender. Nego komaj je odiso trzsec, priso je goszpon oberst domo. Vcsaszi je zvedo celo delo. »Eno bizsi po ulici«, právi oberst vöpglédnovsi na okno. V-künyo bizsi. »Lujza, bezsi eno tá za tisztim cslovekom, ki kalendre noszi i sze ga prizseni.« Lujza sze vö pascsi, bizsi za nyim, zgrábi grehsnika. »Jasz bi mogo k goszpon obersti idi?« pravo je te cslovik. »Mam jasz, ka on scsé. Vej pa znankar máte pri szebi 50 fillérov!« Stera Lujza bi nej mejla pri szebi teliko! »Hvála lejpa, dobro je, to máte kalender. Potom pozdráv goszpon obersti, mojemi rojáki.« — Tak je goszpon oberst vu ednoj vöri k-tren kalendram priso.

Szo.

Ednok je bio eden krao, steri je meo dve hcseri. Priseo je eden kraljeszki szin i

edno szí je steo zéti. Nego izbor, volitev ja zsmetna bila, potem szí je na tanács ednoge sztároga csloveka gor djao, ka tisztzo szí zeme, stera nyemi bole csedno odgovori. Zató je pito eden dén, ka nyevi drzsita za najvékso telovno potrebcsino. Gda bi szí zse dugo premislávale, edna je právla: »penezi«, drüga pa: »szó«. Tá je bila vö oszmejana, ár sto bi szo pred peneze posztavo Zse sze je preblizsavo dén, gda bi to prvo hcser mogo zéti, te je ta drüga hcser dovoljenyé proszla, ka bi una prisesztnomi sogori ednok kühala. Zgodilo sze je. Gda szo szí k-sztoli szeli, gor szo prinesene vszefelé hráne, nego gda szo kostávali, vsze szo za neszlano, szpoznali. Zváli szo küharco prisla je i to je bila ta drüga hcser kralá. Právla je: Zdaj vidite vszi, ka je ta najveksa potrejbcsina. Kelko stécs penez vam sztoji na volo, dönok vam je nej mococse zsnyimi szo namesztiti, stero szam jasz dnesz premisljeno pri kühanyi vö nyála. Zdaj vszi tisztzi, ki szo sze prvle szmejáli, szo previdli, ka je szo edna ti naj veksih potrebcsinaj za csloveka. I to je gvüsno tak.

Vszaki cslovik more uzsvivati szo, to je potrejbno za téka volo. Nego ne dojde tisztzi máli tao, steri je zse od nature vu vszákoj hráni djáti. I sze je bozsa vszemogocsnoszt poszkrbela, ka szo szí vszaki cslovik lejko vroke zeme. Vszakoj krajini szveta sze náj de szo. Nezgrüntano szoli vu szebi má morje vu szvojoj vodi, celi bregovje sztojijo z-szoli, vdosztih mesztih po širokom polji tak lezsi szo, kak peszek potoka. —

Nekaj od plesziscsa.

Sztároga Schäfer Jánosa, ednoga pametnoga i pravicsnoga mozsa, szo proszili nyegoví szinovje i hcseri dovoljenyé, ka bi na szenye vu váras sli, ár tam zabávlanye bo, plész bode. Nego ocsa nyim je pravo: »To je nej za vász. Tam je nej to najboljse. Jasz szam vász doszedaj od hüdobije, popácse noszti szveta vkraj drzso i pobožno i csiszto

obdrzso, kak szam jasz vasoj materi vu szmrtnoj poszteli vu nyéno roko obljúbo. Osztante potem domá, bogajte vasega sztároga ocsa, steri vam dobro scsé, postújte volo vase vu grobi prebivajocse matere.«

»Ej,« odgovorili szo deca, »drügi tüdi i-dejo.«

»To je isztina,« pravo je ocsa, »zse jih je doszta tam odilo i zgübili szo peneze i zdrávje, zgübili szo postenyé i nedolzsnoszt. To vi tüdi scséte za nyimi vcsiniti. Ne delajte tak, kak ovce. Znáte vi, esi edna vu

globocsino szkocsi, ove vsze za nyov bizsijo. Tiszti cslovik, steri vu pogübo pride, ár szo drügi tüdi tak vesinoli, je nikak nej csed-nejsi od ovcé.

* * *

Szvetloba meszeca (meszecsina) sze je szkrivala prek vejic sztáre lipe pred páverszov hizsov na koncí vérszi . . .

Pod tov sztárov lipov je dosztakrát szedéla Pavlova Ánika pri nogáj dedeka, med kém sze je vöter igro (spilo) zsnyénimi vlaszámi. Z daj zse tráva raszté na grobi dedeka. Ánika pa je krepka dekla — Ána grátala. Danesz tüdi tam sztoji pod lipov i rogáta po dveraj. Notri sze proszi. Vöra vu türmi bije. Ána racsuna: »Edenájszet, dvánájszet!« Tak na ednok nyoj zsmetno grátalo pri szrci. Tak kak bi csüla szvojeja dedeka: »Moje dete, obdrzsi tvojo nedolznsoszt!« Nedolznsoszt — oh, kak je inda té glász szlateg bio, ali danesz, zdaj vnocsi sze tak csüje té glász, kak szod na szmrt. Zakaj? Nyéno szrce je zamacszano z-szmrtnim grehom. Vis, zdaj sze poszvét vuzgé vu hizsi, zdaj sztopi vö edna zsenszka. To je mati Áne, ocsa je zse vecs, kak edno leto mro. O, da bi esce un zsivo; zagvüsno un bi taksi nocni hod szvojoj heséri nej dopüsztó.

»Ána, Ána, ti szí znovcis tü?« právla je mati: »To je malo keszno, moje dete.« Potem je vcsaszi henyala. Pri szvetloszti lampasa je obráz Áne tak bledi, tak zmoten, tak preobrnyen sze vido. »Ána, ka ti je?«

»Nika, mati; nyáj me szamo! Jasz szam trüdna i szpati scsém lejko nocsi!«

Z-témi recsmi sze je pascila vu szvojo hizsico. Nego szen je nej priso na nyéne ocsi. Tühi meszec je doszta, doszta szkuz vido tecsti i szolnca gori idejnye je nyo esce itak szedécsó najslo na poszteli: bleda je bila, jokala sze je. Düsna veszt jo je szkóz motila: »Ti szí szvojo nedolznsoszt zgübila.« Szlepa mati, kaksí odgovor lezsi na tvojem szrci tüdi!

* * *

Drági csitátelj i csitáteljica! Gori szí zapomli recsi: Pot na pleszicsi je krátka, zsalovanie je pa dugo.

Egger Ágoston püspök od St. Gallena pise:

Sto plész oszodi celo za grehsno, tisztí doszta právi, nego sto právi, ka je plész brezi nevarscsine, bozsno je szodo, nema pravice. Taksí je plész, ka, kelikokrát sze odpré pleszicsese, postenoszt koscsanszko sze vszigdár v-nevarnoszt pripraví. Angelje sze zsalüjejo i jocsejo csrez (ober) tisztí, ki tam skodo szebi napravíjo i csrez steri niscse nema véksega veszelja, kak Satan. Nisterní za dobicska volo zgoszlami dájo igrati i sze szpozabíjo, kelko jí vu greh i nevoló zagosz-lajo. Pitanye je, jeli Bog na táksi dobicsek szvoj blagoszlov ali prokletsztvo posle. Za vsze zláta novoga i sztároga szveta bi nej rad tam bio, gda de vekivecsen szodec racsun jemao od krcsmarov pleszicsca i kázo bode nyim grehe i szpáke, stere sze k tak szprávlenim penezam drzsijo.

Edna pravljica.

Szlateg szpomenek sztaríh csaszov. Po zimszki vecseráj, gda vsze pocsiva pod odevkov sznega, gda je vsze tího, szám szidim vu mojoj máloj hizsi, moje miszli szo dalecs

odisle, prek bregov, tá vu sztaniscse mojih sztarisov. Tak sze mi zdi, glász sztáre, prevecs sztáre peszmi csüjem. Sztára peszem . . lejpo moje detinsztvo mi na pamet pride.

Vküper szmo sze sztisznoli tak, kak

máli fticsje vu gnezdi. Mati szo nam pripovedávali, mi szmo pa poszlúsali. Pazte, edno pravljico bodem vam pripovedávo, stero szam od nyih csüo. Vu sztaríh knjigaj szo jo steli, — tak szo pacs pravli . . .

Pazte . . .

* * *

Od edne mláde, lejpe deklicske szo pripovedávali. Vu ednoj máloj vérszi je prebivala z-szvojov vdovov materjov, steroj je vu sztaroszti pomocsnica, tolazsnica, vsze bila. Szrečna je bila mati, ár je ubogljiva bila

nyéna hcsi, Ilonka. Tak szta vküper zsi-vele duga lejta.

Letesnyi lejpi dén je bio, Ilonka je po-leg materé szedela i sivala — za drüge, ki szo escse véksi szíromácke bili, kak nyevi. Mati je z-lübéznosztjov glédala delo szvoje hcseri, dokecs edno globoko zdihávanye je nej odalo, ka zsalosztne miszli mantrájo mater. Ilonko je z mesalo vu deli zdihávanye szvoje materé.

— Moja dobra mati, vej szte pa znan-
kar nej betezsni?

— Nej, moje dejte, nej szam betezsna.

Isztina, sztára
szam, nego
tak csütim, ka
Bog mené
brezi trplejnya
k-szebi zeme..

Ilonko szo
pobile szkuze,
tá sze je nag-
nola na mater-
no krilo i tak
je právla z-ti-
him glászom:

— Oh mati,
kak morete tak
gucsati; zakaj
bi na szmrt
miszlili, gda je
tak lejpi zsi-
tek. Glédajte,
lejpi szun-
csevni dén je
danesz, vsze
sze vezeli —
i mi bi nej bili
vezeli, csi
szmo vcsaszi
szíromácke?

Vdova je
pogládila gla-
vo deteta i tak
odgovorila.

— Dobro právis, moje dejte, lejpi je
zsitek, lejpi je danesz, gda vsze dobro top-
locso nasega Bogá. Szrecsni szmo vezeli
szmo mi tüdi, csi szmo vcsaszi szíromácke.
Moja Ilonka, povém, rávnok na nase szíro-
mastvo szam miszlila, i to je zrok mojega
zdihávanya. Csüj, dávnok szam ti zse stejla
praviti.

Zse vu ocsáj matere tüdi bleszkecejo
szkuze, scsé je czkriti i v-pamet ne zeme,
ka Ilonka tüdi tak dela.

— Moja drága Ilonka — nadeljáva —
sztára, prevecs sztára szam zse jasz. Csütim,
ka zse dugo nemo neszla. Leto je escse

dobro, nego pride jeszén, odneszé rozse,
odneszé lisztje drejva — odneszé mené tüdi.
Ne jocsi, ne szpozábi sze, ka je dober Bog!
Jasz mo zveszéljom sla, ár z nam, ka vu
boljso domovino mo sze szelila. Nego ti...
To mi je zsmetno, to mi na szrci lezsi.
Nase szíromastvo. Ka bo z-tébe, csi mené
vecs nede? Z vün Bogá, sto de na tébe
szkrb meo...?

— Oh mati, jeli je pa potrebno véksega
pomocsnika?

Mati i hcsi szte sze objele, szkuze szo
vküper tekle, od zsalosztu edna recs nyim

nej} prisla na
vüsztá. Pa je
topeo letesnyi
dén bio, vsze
je rászlo, di-
salo, fticsje szo
popevali, vsze
sze je vesze-
lilo, veszelilo
sze je zsitki,
steri je tak
lejpi...

Escse je leto
bilo, nego sze
priblizsávála
jeszén. Tiszta
jeszén, stera
na peroti mrz-
loga vötra prle-
ti, doj vtrgne
rozso, odneszé
lisztje drejva..
Ilonka je to
najbolje csü-
tila, ár nyéno
mater tüdi...

Ilonka je na
jeszén celo szí-
rota grátala.

— — —
Zdaj pride

Rozsa szkrovna, moli Bogá za nász!

te lepsí táo.

Ilonka je cela szírota grátala, nikoga
je nej mejla na szveti. Szíromaska, nego
ubogлива, dobra dekla je bila. Szírota! Kak
szi tocsila ti szkuze na grobi tvoje materé?
Tak kak máli ftics, steromi peroti vkraj
szterejo. Jeli tebé je tüdi ztroszo te prvi
jeszénszki vöter, steri je na ednok zmeo vkraj
tvoje detinszke szenye. Nego ne boj sze!
Bog te ne osztávi...

Vu bogato hizso je prisla, med dobre
lüdi. Isz lüzsilá je. Z-szmilenosztu szo jo k-szebi
zéli, ár dobri lüdjé szo vszigdár bili na szveti.
Szlüzsecska dekla je grátala, najzsmetnejsa
dela je z-dobrim szrcem vcsinila. Nika nyoj

je ne bilo zmetno, ár, pred nyov je vszigidár bio szpomenek szvoje matere, szlednye recsi szo escse itak vu nyenih vühaj bilé: Vüpäj sze vu Bogi, ne osztávi te.

Tisztí lüdjé, steri szo Ilonko k-szebi v zéli, po málom csaszí v pamet zéli, ka jellonka za nyih celi blogoszlov, zsnýv vu nyuvo hizso sze je szreca priszelila. Ka je Ilonka zacsnola, tisztó je vsze dobro vö szpadnolo, kak je ona stela, tisztó je najboljse bilo. Vej szo jo tüdi radi meli. Nigdár sze je nej tozsila, zsálno recs je nej právla, Bogi je zsvela i tisztóy familii, stera je nyo k-szebi zéla. Nej je escse preteklo csaszá dveh let, i nyo szo zse tak stimáli, kak csi bi una tüdi k-familií szlisala, zse szo to steli, ka bi jo od zsmetnejsega dela vkraj drzsali, — nego Ilonka je osztála, kak je prvle bila, delala je, nej je stela drügo biti, kak szlüzbenica szvojih dobrocsinitelov.

Nego — lejko zatoga volo, ka nega veszelja brezi szalosztí — bilo je nika, ka je zmesalo blázsensztvo Ilonke. Lejpa dekla je bila, na lici sze je vidila lepota csisztoce, vu düsi pa pokornoszt, nedolzsnoszt. Familia, k-steróy je prisla po szmrí matere szvoje, je mejla ednoga sziná, steri je zse lejko szí zszenszko iszko. I csüdo je, csi je szvoje ocsi na Ilonko vrgo? Mati, ocsa nyegov szo tak radi meli Ilonko, ka szo nej vkraj rátali nyega, nego szo sze escse veszelili. Nego — nej tak Ilonka. Postüvala je una mladénca, ki je nyo nigdár nej razsálo z-bozsnov recsjov i znála je, ka de szrečna tisztá dekla, stero de un za szvojo továrisico zeó, — nego gda sze je na to zmislila, ka de lekar una, te je szalosztána grátala. Znála ka tak zselejo sztarisje, i te nyój escse bole zmetno bilo na szrci, ka una tisztim, steri szo zsnjov dobro vcsínoli, bode szaloszt szprávila. Csütila je, ka una nemre zsena biti, lejko nede nikomi nej, nigdár nej. Csi szo jo nej vidili, bridko sze je jokala, vej sze je escse to mogla bojati, ka de mogla osztavítí tisztó hizso, stera je nyéni drügi dom. Vu devici Marii je escse vüpanye mejla, tam je escse tanács csákala.

Zdaj pride te najlepsi táo.

* * *

Ilonka je vu lesz odísala, ka bi drva brála. Tak kak prvle, gda je escse szlüzsecska dekla bila. Pomali je sla. Száma je bila, pod milov nebov, peszem fticsov szo jo szprevájali. Nika jo je nej motilo, lejko szí je premislzila vszo szvojo szaloszt. Dober Bog, ka de zsnývov, csi de mogla to dobro meszto osztavítí i med tihince idti. I zkuza, stera sze je vu nyéni ocsih bleszketala, je doli

szpádnola, vu kelhi edne korine sze je vküper zdrüzsila z-rozsov bleszketajocsov i escse bole sze je bleszketala, lepsa je szkuza grátala. Tisztá korina tüdi...

I ovo! Ilonka je nej vidla, ka po poti edna zszenszka sze priblizsáva, nej je vpamet vzéla od szalosztí. Te sze je ztroszila, gda je nyéni mili glász csüla.

— Kama, moja hcsi, z-tak szalosztím szrcóm?

Ilonka je gor poglédnola. Lejpa, mláda zszenszka je pred nyov sztála. Lice je blede, milo mela, nego mir je tam prebivo, ocsi szo tak krotke bilé, polne trosta, do szrcá szo szmeknole. Beli oblécs je zakrivo nyéno tejlo, vu roki je rozso drzsála, rudécsó rozso, stera je tak disala, ka bi mogla to najvékso szaloszt odegmati. Nego Ilonka je escse dale szalosztána osztala, ali záto je lejpo odgovorila:

— Szlüzsim, v lesz idem, ka bi drva brála.

— Tak, szprevodim te, pomagála bodem ti, vej tak drügoga dela nemam. Dobro de?

Ilonka je nej pítala, ka je to za zszenszke, nej je pítala odkec je, zakaj nyój scsé pomagati, nyála je, — nika je csütila od znotraj, niksi glász nyój je pravo, ka naj nyá, to je dobra, prevecs dobra zszenszka, sterov je zdaj tü vküper prisla. Nyála je potem, poszlüsala nyéni gucs. I káksi je bio té gucs! Tak kak balszam, steri je vrásztvo na rano, tak kak rozsa, stera gor zfrisa povehnyeno korino. Szamo je poszlüh-sala i szrcé nyéno sze vszigidár bolje veszelilo. Zszenszka je najmre prevecs doszta gucsala. Gucsala je od dekla tüdi, steróy je vdova mati mrla. Prpovedávála je, ka je potom k-dobrim lüdem prisla gde z-szvojoj pridnosztjov je tak dalecs prisla, ka szo za szvojo hcsér nyo glédali, escse nyuv szin za zseno szí je steo zéti. Pripovedávála je, ka to je dekló razsalilo i povedala, ka imé té dekla je — Ilonka.

Ka to znamenüje? Ilonka je szamo poszlüsala, szrcé je bolje bilo od radosztí. Kákse blázsensztvo je to zszenszko poszlüh-sati! I nej je vpamet vzéla, ka szte pred eden lejpi ogracsek prisle, disécsi zrák je vö pihao, nego — Ilonka je tak vpamet vzéla, ka tisztá rozsa vu roki lejpe zszenszke najbolje disi. Pred dverami szte posztanole.

— Vis, moja hcsi — právla je zszenszka, vté ogracsek zsv cslovik sztopiti nemore, ár té dveri nisce nemore gori odpreti. Müvi dönok notri sztopive, ár — vis — tá rozsa odpré pot.

Z-rozsov doteknola dveri, na to szo sze po-

mali gor odprle. Notri szta sztopile. Ilonki sze je zse vrtelo, nego rozsa, disécsa rozsa jo je pokrepila. Z-zlátim peszkom poszípánoy poti szte odile, od desznoga i levoga kraja szo korine cvetele. Vsze ztoga je nika nej vidla dekla, ocsi nyéne szo szamo tiszto cérkev lejpo glédale, stera je na szredi ogracseka sztála i vö z-steré szo zse nebeszki glászi csüli. Tiszto je glédala, to je poszlühsala.

— Moja hcsi, ob prvím ve vu cérkev sle, hizsa Bogá je tiszto, Bog pa je te prvi. Doszta lejpora bodes tam vidila, doszta táksega, ka ne bodes razmila. Nika ne pitaj, na kolina szpadni i moli Bogá: vsze je nyegovo.

Pred cérkev szte prisle, peszem sze je escse csüla, tak szladka, angelszka, szerafínszka je bila. Ilonka je szamo poszlühsala, tri recsi je právla. Szamo telko . . .

Oh, moj Bog!

Notri je sztopila vu cérkev. Jeli bi mogo doj szpizati, káksa je bila?

Na szredi oltár, na dvá kraja sztolice, pred oltárom klecsácsnjek za molíte z-zsamatom pokrit. Rávno je bozsa szlüzsa bila, szvéta mesa. Pr oltári je sztao dühovnik, — oh, to lice tak, kak csi bi zse una nigdi vidla. Gde, gde? Ino vu sztolica j . . . Poznáni szo, najvecs nyih je poznáni, moski, zsenzszke, deca; nezgrüntano blázsensztvo sze vidi na nyuvom obrázi. Tiszta zsenka pa . . . zse tam klecsi pred oltárom klecsácsnjeki, tüdi — zdaj escse pamet vzeme tak poznáni obráz má! Ilonka je ne mogla dale glédati, na kolina je szpádnola, molila je z-szrcá, molila je pobožno, tak kak tiszti nevidöcsi peszmarje, molila je z-nebeszkim glászom. Molila, nika je nej vidla, nikaj nej csüla, szamo glász dühovnika, ki je szvéto meso meo:

— To je moje tejlo . . .

Po tisztem pa tak, kak csi bi zaszpala. Szamo telko je csütla ka je szrcé nyéno blázseno, düsa je vkraj odtrgnyena od vszega, ka je zemelszko, ka je minljivo, nej sztanovitno, — Ilonka je blázseno bila. Kak dugo je tü osztála, nej je znála, — edna roka jo je gor zbüdila, tiszta zsenzszka je bila, stera je nyo sze vodila i stera je escse itak vu roki drzsála disécsa rozso, szkrovno rozso. Maria Zdaj je zse znála

— Gor sztani, moja hcsi, escse doszta bodes vidla.

Gori je sztanola, ocsi je escse ednok na oltár zdignola. Dühovnika je zse vecs nej tam bilo, vu sztolica j je tüdi vecs niscse nej szedo, bozsa szlüzsa sze je dokoncsala.

Vö szta prisle. Lejpí ogracsek je bio, z-lejpimi korinami, kákse je Ilonka escse nej vidla. Med korinami szo odili tiszti, stere je

prvle vu cerkvi vidla. Szunce je lepse szijalo, kak tam, gde je Ilonka dotéc mao zsvela, korine szo bole disécsa, peszem sze je csüla, oh, káksa csüdovitna . . .

Tiszta zsenzszka pa je doszta gucsala, doszta razlozsila Ilonki. K-lelian szta prisle. Sztavile szta. sze Ilonka je dugo glédala, zsenzszka je tak djála, kak csi bi je pozdrávlala.

— Vis, moja hcsi, to szo najlepse korine ogracseka. Device, lelie . . . Vis, stere szo na zemli neveszte bilé mojega Sziná, táksi námen dobijo tü.

Ilonka je vecs nej vidla, nej csüla. Szamo vu szébe vlekla prijéten düh, disavo tiszte rozse, szladko disavo rozse szkrovne.

Ino Maria, tá rozsa szkrovna je vö pelala deklo z-paradizsoma, ár je tam bila. Odprle szo zse dveri, Ilonka je escse csüla glász Marie:

— Idi zmérom moja hcsi tá, odkec sziprisla.

Z-krátкими recsmi je govorila dekla . . .

— Rozsa szkrovna, moli Bogá za nász!

— — — — —

Ilonka sze je nazáj povrnola. Domo. Escse je nej pozábila lesz, gde je drva brála, vu düsi je pred nyo sztopo kejp tiszte vézsi, vu steróy je prebivala.

Nego — szami tihinci szo pred nyo prisli, szame tihinke jo szrécsale. Lejko je zablodila . . . Nemre bití, zse vidi rudécsi türen vézsi.

I kak je vu vész prisla, páli je okoli szébe glédala. Novi lüdjé, tihinci. Ka to za lüdi, kama je zablodila? Pitala je ednoga. Za szvojega vértu je szpitávala. Nej szo jo poznali. Té nej, ov tüdi nej. Szamo edna sztára babica. Haj, to je dugo bilo, zse je lejko szto let minolo. Éno je hizsa. Vnük je goszpodár, pa un zse tüdi dugo je krüh.

Ilonka je szamo pred szébe glédala. Notri je sla, právla je szvoje imé, — nej szo jo poznali. Vu eden sztolec je szpádnola, obráz je szkriila vu szvoje roké. Tiszti pa, ki szo vu hizsi prebivali szvojega sztároga goszpodára, okoli nyé szo radovedno sztáli, glédali szo nyéno szero glavo. Ar je Ilonka zse sztára bila. Proszili szo jo, naj bi odpovedala szvojo zgodovino. Vcsinila je. Z-vézsi je tüdi vecs prislo, poszlühsali szo. Te je nikákomi vpamet szpadno nyéni vért, nyegova verna szlüzsbénica, stera je preminola, nego tomi je zse dve szto let, lejko escse vecs. Od Ilonke szamo vu pravljíci znájo sztári i mládi . . .

Priso je potem dühovnik, Ilonka bi sze rada szpovedala.

I kak pred sztotimi letmi escse je leto

bilo, nego približavala sže je jeszén, stera odneszé rozso, odneszé lisztje drejva.

Ilonka zse vecs tüdi ne zsvié. To prá-vijo, ka tiszti dén, gda sže szpovedala, je tüdi mrla. Tak lejpo, mérho je zaszpála. Szlednyo zdhávanye je bilo :

— Rozsa szkrovna, moli Bogá za nász !

. . . Pazili szte, lejpo pravljico szam vam pripovedávo. Tak, kak szam od moje matere csüo. Plemenitno vcsini naso szcéé, düso ; z-tisztoza blázsensztva, stero je csütüla Ilonka, nam tüdi pride eden máli tao. Moja

dobra mati szo meni tüdi tak pravli. Vej, tüdi sže lejko vcsimo od Ilonke. Ubogliva, verna je bila, dobra dekla je osztála do konca. Bog je szírot ocsa, devica Maria, tá szkrovna rozsa je mati tisztim, ki nikoga nemajo. Gda je Ilonka to miszlila, ka je una najvéksa szírota, bl. D. Maria je poleg bila, nyéna roka je nyo pelala vu celom zsitki, izdaj . . . Ilonka je með léliami.

Pravimo potem mi tüdi z-szrcóm düsov :

— Rozsa szkrovna, moli Bogá za nász !

Marijina mesna oprava.

(Legenda.)

Davno sže je to zgodilo. Na Francuskóm v Clermont-Ferrandi je Bonitusz bio püspek. Bio je pa oszter, zatajüvajoesi sže, szvetoga zsvilenya mozs. Vszaki ga je za „szvétoga píspeka“ zvalo.

Cele dni ino noesi je goréese, pobožno molo ino szi premislávo. Za jütra hrano te prvi sznusevni trák ga je pred oltárom najseo. Vecsérni mrak ga je pa v cérkvi pred Marijinov podobov klecseesega nihao. Bonitusz sže je naimé vszaki vcsér v Marijino obrambo zrocso ino tak so na kratki noesni posesinek. Te píspek je szresno ino moesno esaszio Devico Marijo.

V zorje v jütrasnjo molitev je notrszkleno Marijino szveto ime ino njéno esesenje. Vecsér sže je ne vlegéo, da te dobre nebeszke matere imena ne bi szi na jezik vzeo. Vudne pa, kda je kolieskaj malo esasza meo með vnogov visesnjoasztrszkov szkrbjov ino preobilmin opravilóm, vcerkev sže je podao pred oltárszko szvesztvo ino je Jezusi szvoje vklánjanje

prikázao. I vklánjajoes sže szini bozsémi zmiszlo szi je i na njegovo mater, vzeo szi je vszelej 1—2 minuti esasza v steróm je Marijo to dobro mater pred njénov podobov pozdrávlao.

Marija je tüdi prestimala szvojeja esasztilca. Obilscsino miloscs njemi je szpravila, zsterimi je szvojo píspekijó modro ravnati, dühovnike szvoje goréese, z lepím zglédóm voditi, navdüsevati znao ; pred verním szvojím lüdsztvom je pe pelda bio, stero je vszáki znao naszledüvati. Glasz njegov je ne bio glasz v püsztino kri-csécséga niti pri mesnikah, niti pri jezaráj na njega zavüpanoga lüdsztva.

Bonitusz je v pamet jemao to vsze, to tüdi, ka komi má to veliko miloscsó zahvaliti. Ve nyój je tüdi zahvalen bio zato. Tem bole gorecsé je esaszio Marijo ino je proszo njeno pomocs za sžebe ino za lüdsztvo szvoje, pa ka bi ne, ve je Marija vretina milosztij, mati Jezusovih szeszter i bratov, to je krsesenikov, ve je ona gresnikóm obramba, nevolnih pomocsnica, zsalosztnih tolazsница.

Pravo, ponizno dete Marijino je bio on. Vu vszákoj nevugodnoj priliki sže je on k njoj obrno ino jo je vszáko vüro esaszto ; kak szin njéni sže je z lübéznosztjov miszlo na njo, je guesao od nyé.

Pri ednoj priliki ga je Marija z ednov prevelikov miloscsov podarila. Ravnic je pred Marijiním v nébozvéjtóm tiszti vcsér bilo.

Bonitusz píspek, kak inda, i zdaj je pred nájszvetejsím oltárszkím szvesztvom klécsao ino je molo pa szi je premislávo. Molo je pa

vrelo, goréese z vszov toplocsov szvoje szresne lübéznosztí. Okoli ga je jemála bozse hise nema tíhocsa, pobožsna mílina; na pobožsne miszli búdeési mrak sze je razpresztírao kre nyega. Düse ino szree nyemi je napunjeno bilo z medenimi obesütki i, sz szladkov radosztjov do lüblenoga Jezusa, ki tú v oltárszkoj hisici tak zselno esaka lüdi, da bi je goriprijao, dabi sze prednyim vklányali, dabi njihove prosnye poszlülmó, da bi je v nevolah omocso, pomogo, pesajoeese moesi bi nyim vtrdio, hladéese szree bi nyim na lübézen vuzsgao. Kak bi záto Bonitusz szvojeaga szrea ne bi odpro pred Jezusom, da eden püspek tak mnogo szkrbij, teliko neraesunanih tezsáv má. Moes, miloseso more on

noes i dén pred Jezusom goreti more, ovárao Marijino podobo, v miszli nyemi je prislo oh kak bode to veszelo, kda bom jasz od lica do lica glédao Marijo, mojo nebeszko mater z nyénim odiesenim obrázom, gda bom glédao nyéni materinszki szladki szmeh, nyéne szladke ocsi, nyéno kak szneg belo obleko.

Záto, naj zadobi enkrat to miloseso, da Marijo bo vreden na ovom szveti glédati, tú osztáne pred njenov podobov, doli szí poklekne pred nyov ino nyoj prikázse szvoj návaden poklon, prle kak szí doli lezse.

Zaesne szí guesati zs nyov; zaesne jo pozdrávlati, esasztíti, zaesne sze nyoj zrácsati ino njeni blagoszlov i pomoes i na to noes

Marijina méšna oprava.

meti; navdüsenoszt, sztálnoszt je potrebna. To vsze pa Jezus dá. Proszo je záto on to kak prle tak i dnesz ino za milosese je Jezusi szvoje szree i njega vszo esütenje i bitje ponüdo.

Oh i za to zgovárjanje z Jezusom, za to ponüdbó kak je te nemi veesérni mrak pripravén, kak je ta tmiesna tíhota hasznovitna.

Bonitusz, kda nyemi je szree zse puno bilo z lübéznosztjov ino z obilsesinov milosztí, je gorisztano. Vüra v türmi je rávno edenajszet bila. Da je od vnogoga dela, od vuogoga zatajüvanya trüden posztao, pocsinek ga je szilno zácsao zvati. Telo njemi je túdi zselelo te szladek pocsinek, ali omocseena düsa je prle esese edno duzsnoszt sesela szpuniti. Vklánjati sze pred máterjov nebeszkov ino na vsze njéno obrambo szprosziti, ka je od Jezusa proszto.

Bonitusz sze pred Marijino podobo podá. Gda je pri szvetlosztí veesnoga poszveda, steri

prosziti. Moli sze k nebeszkoj materi, i moli sze tak szladko, tak zateplono, ka n'ti to v pamet ne vzeme, kak mínejo minute i strtíne vüre, niti to v pamet ne zeme, ka túrna vüra dvanajszet odbije.

Cerkev od veesnoga poszveda na pol preszvetlena zdaj na ednok vu velikoj szvetlosesi zaesne plavati. Bonitusz presztrahsen sze za szteber zgrábi, naj ga bojznoszt ino sztráli natle ne vrzse.

Szvetloszt sze razsirjáva po cérkvi, vszikdár véksa posztañuje i tak sze vidí tak dabi z korusa zhájala. Bonitus na nyega pogledne — ali kak to vesini, od sztráha malo ne odrevene.

Korus je pun z angelmi; obleko májo bliscéseso kak szunee, peroti zláte i kak meszee szvetle. Eden zaesne med nyimi orgolati i ovi drügi popevajo.

Peszem ino igra na ednok vtihne; eden angel guesati zaesne. Právi pa té reesi:

Dnesz je letnica vnébovzétja Blázsene Device Marije. Dnesz je njéno Szree puno z onim veséljom, stero je te obesütilo, kda je vnébo vnesena i tam za naso kralico koronana bila. Veszeli sze njoj Szree, ár pobozsne düse na zemli szi na njo miszlijo, njo esasztijo, njo z njihovimi dobrimi delami v radoszt szprávljajo. Ali najvékse veszelje njoj je napravo püspek té cérkvi z szvojim pobožnim zsvljenjom. Zató ona zdaj szem pride ino tú bode pri szvétoj mesi. Dosztája sze kabi jo mi túdi razveszeljávali pri toj priliki.

Goszpodne, kaj bode tú? szi premisláva Bonitusz.

Komaj szi to zmiszli, odpréjo sze dveri korusa i nad njé notrsztopivsi eden angel naznani:

Ide nasa kralica!

Angelje sze na kolina szpüsztijo z obrázi sze pa proti dveram obrnéjo, na stere zdaj preszvetla v belo obleesena i z modrim pászom prepásena kralica angelov, nasa lübléna nebeszka mati Marija na korus sztopi.

Angelje jo pozdrávijo i potom vszaki na szvoje meszto sztopi. Ona po dolipoklekne i pobožsno moli. Po molitvi sze zdigne ino z milim glászom angelom zapove:

Na dén mojoga zvisenja to najlépso peszem zigrajte.

Sto pa bode mesüvao, pitajo angelje!

Moj veren, meni vdáni szluga, Bonitusz püspek; On je najvrednejsi, odgovorila je Marija.

Bonitusz je to vsze esüo; z enkráj ga je to vsze sztrahsilo, z drügkráj ga je pa veszelilo, najbole pa reesi B. D. Marije.

Ali to, kabi on mesüvao, to nemore biti; on je toga zvisenjá ne vreden. Zató sze pod szteber v tiszto votlino szkrije.

Ali vsze zaman. Dvá angela po njega prideta, v segestijo ga pelata ino tam ga oblecséta v edno novo prelepo z drágocenimi kamni preoblozseno i zlátimi nitmi preszetkáno z nébe prineseno opravo.

Zacsne meso, dvá angela njemi dvorita ovi pa premile nebeszke peszmi szpevajó. Níkdár je ne tak pobožsno mesüvao kak dnesz na dén vnébovzétja B. D. Marije, to je na Veliko meso.

Po szvétoj mesi je Marija k njemi sztopila ino njemi je právila:

Bonitusz, moj veren ino dober szin; tvojeza szrea lübv, vernoszt, vdánoszt, vüpanje je moje Szree vszikdár z velikim veséljom napunilo. Tvojo lübv z lübvov povrnem. Za szpomenek moje lübéznosztí vzemi to mesno opravo, stero szem jaz szma szvojimi lasztními rokámi szetkála; esi jo zaglednes, naj ti na pamet pride tá isztina, ka jasz one, ki mené lübjó

túdi lüvim; naj ti na pamet pride ona velika dika stero ti i vszi oni v nébi dobijo, ki mene vredno, z esisztím, brezgrešnim szrcem esasztijo ino mojo esaszt razsirjávajo.

To je právila i potem pa odisla nazáj odket je prisla i angelje znjov vréd. Céркеv nazáj tmiesna posztáne, kak je prle bila.

Bonitusz napunjen z preszladkim esütenjom nad tov velikov miloscssov, doli poklekne pred Jezusa ino sze njemi szresno zahváli za to veliko zvisanje, z sterim ga je po materi szvojoj tak milosztívno prestímáo. Duzse bi esce hvalo dávao, esi bi ga szen ne znoro. Telo obrüdjéno sze v szen zozible i Bonitusz szladko szpi na sztubaj oltára pred Jezusom i szenya szenje mile, nebeszke. Jütrásnyi szun-eseni traki, szo ga prebüdili. Hitro sztáne i opravo v omár szkrije, naj lüdsztvo z toga níkaj ne zvedi.

Ali Bog naesi ravna. Obleka sze je szkóz omára esce szvetila — vszi szo to zvedili i blázsen je bio, ki sze je szmeo njé doteknoti, jo küsnoti.

‡ Marija preporácsa Jverne Jezusi.

Bonitusz je pa zsivo z tov prilíkov ino je lüdsztvo tem bole pobüdjávao na lübv i na esacsenyé B. D. Marije.

Vnogo let je pa toj zgodbi preteklo. Bonitusz je zse davno v nebi pri Mariji i vsiva obeesano diko. Za njim zsvicoese pobozsne duse szo pa njegovo szveto zsvilenje doliszpi szali i nam, szvojim potomcom nihali; — mesna oprava je tudi duga leta szvedocsila njegov pobozen zsitek.

Eden püspek, naszlednik Bonitusa je tudi zvedeo to zgodbo. Gizda sze njemi vu szrece zoszeli — jazs tudi morem od Marije kaj taksega dobiti — sziz miszli i zaesue od nje predgati, ali brez szrea szamo z jezikom, szamo

zato najdobi kak Bonitusz od Marije prestimanje i naj ga tak ljudje te hvalijo.

Vkano sze je — Marija sze njemi je ne szkázala, zaman sze je zápro pred Velkov mesov v cerkev zaman je tam esakao — Marija ga niti v cerkvi netrpela. Gida je naimre zaszo pred oltárom od dugoga esákanja nebeszke prikázni — edna nevidna moes ga je tu ednet v posztele szprávila; v nyoj sze je prebúdo na drúgiden. Tak sze znizijo, ki sze zviszijo. Marija gizdáveov nikak netrpi, ponizue pa z celoga szrea lúbi.

Krüh szíromákov.

Eden Lokatelli zváni, bogábojécsi ino móder paduánszki pop, je v Rím prisao k XIII. Leo pápi.

— Odked sziz, moj szin? — pitajo ga pápa.

— Z Pádue szam, szvéti moj Oesa — je odgóvero Lokatelli.

— Z Pádue? . . . z Pádue? — szo sziz premislávali pápa. — Szrecesen sziz, moj szin, jáko szrecesen. Jeli rad más vasega szvétea, glaszovitroga szvétoga Antona?

— Oh, csi rad mám szvétoga Antona? . . . Tam szam sze naródo, tam szam gori zrászo póleg nyegovoga groba, v szvétom krszti szam njegovo imé dóbo; kak ne bi záto rad meo nyega?

— Ali, moj szin, táksa edna-lúbézen je nej zadoszta. Neszmejmó zadovolni biti z tem, ka bi szamo mí lúbili toga velkoga szvétea, nego na tom bojmo, naj sze nyegovo postúvanje szploj dale razsirjáva. Moj blagoszlov dáni na tébe ino na vsze one, steri do z tebov na té cio zdrúzseni, tó delo oprávlali. Ne je zadoszta, naj v Pádui radi májo szvétoga Antona, nego naj lúbi nyega cejli szvejt; ár je szvéti Anton nej szamo Pádue szvetnik, nego cejlóga szvejta — pravili szo z gorécsimi reesni Kri-sztusa Námesztnik.

— Razmim, razmim zse — odgóvero je z trsznyeno Lokatelli — Pádua ne szmej szamovolna bidti, szvoj kines za obesinszki kines more djáti. Naj príde záto v Pádúo eslovecsánszki národ, naj postúje szvéti osztánek, nyegov

szvéti jezik, steroga je Bóg zagvúšno nej obráno brezi zroka od prhnjenja. Naj ne noszi nas szvetnik zóbszton Antona (na glász gueséesega) imé; naj sze zglázi nyegov glász vdíljek po sirokóji zemli, k grmlavei szpodobno; naj gor zdráma z dúsevnyoga zadrevenjenja te szvejt ino na meszto naj posztávi vsze povszédi vero, stera je jedína bárka na denésnyem mórji grehov. Szvéti Anton je glaszovitni od toga, ka nasz na szlejd zgúblenoga dugoványa pripela; vera sze zse vó-vó gúbi z szre, bár bi na meszto szpravo ono tudi! Cstémo od szvétoga Antona, ka je mrtve gor búdio; bár bi zbúdo gori na nóvi zsítek dúsevne mrtve tudi! Známo od szvétoga Antona, ka je vihére vtisao; bár bi konec vesíno vu národí kvár delajócsim zmejsanya vihérom ino naj bi znóva mér, vkúpdzrsánye szpravo! Zmejsane esaszze zsvémo, lagoje zvjezde hodijo ober nász; v paduánszkom szvétom Antoni ísesimo obrámbo ino pomóes!

* * *

Szvéti Anton nam vidévse pomága vu celó zemelszki nasi poszljaj; denésnyoga vrejmena. ete pejneczne dóbe szvetnik je on. Szkrbí sze za szíromákov krüh; — esúdivitno pomóes dá vu zsvilenja jezeroféle máli-véksi nevolaj; — celó sze doli nagne na zemló, naj od etec próti nébi zravna lúdsztva pogléd, naj nyé molíti vesí, naj te szkópe, na zemelszki kinesaj viszéese, na darovitnoszt nabúdi. Isztina, ka ji je zse doszta daló szíromákom krüh szamo za toga volo, ár je szvéti Anton poszlúhno nyé v

vsakdanésnyí nyihóví poszlaj. Csúdivitne szo Bozse póti! Szvétoğa Antona postenyé sze gor zdiğne, szíromácie k krúhi prídejo, lúdjé znóva zacsnejo vervati vu molítve ino vu dára velkoj pomócesi, ino nase okó z vúpányem lehko gléda v pridóese vrejme!

Szvéti Anton.

Szvéti Anton v Touloni ino „Krúh szíromakov“.

Júzsnoğa-Fraucuskoga országa je híresen morszki váras Toulon, gde paduánszki szvéti Anton zse szedem lejt tála szvoje miloszti ino szíromákov krúh. Vu Lafayette-vulici v 41. hízi nej rávno velki stacún nájdemo, v sterom Buffier goszpodicsina edno málo plátna trzstvo má. V tí szlejdní lejtaj sze gvúsno náca prag toga trzstva! Idejo-prídejo lúdjé, ali nej za kúpila volo, nego naj od szvétoğa Antona proszijo kaj, ali naj szvoj dúg szpunijo szvetníki. Obrné sze tam bogata goszpá ino szíromaska szíróta, vizzoke esészti oficeer i proszti szoldák, pop ino szvetzki goszpód, sztarec ino dejte. Ka isese tí tó zmejsano drústvo? Szkóz idejo szamo po bauti, po bonti, ednáko v ono málo kámro, stera je odznotra baute (bonte). V kámre zádnyem, právom kóti szvétoğa Antona szteber sztojí, steroga vrle roké vszáki dén z friskim cvetjom olepsajo. Pri nogáj sztebra je eden

sparavec. Eta kapela, esi bi lehko tak zvali to kámro, níti ednoga okna nema; to málo szvetloszt po máloj bauti szkóz glazsoveni dvér dobí. Szíromaska Bouffier goszpodicsina tí szkláda vkúper tiszte lade, v steri plátno vdábila. Ino v tom ladaj-magazini paduánszki szvéti Anton esúdivitna dela oprávla. Tú na zsívezsaplaci, med mrmrajócesov vnozsinov, v toj máloj kámrici dá poszlúsávanye té velki szvetník ino tála szvoja szmilénya. Tú med ladami sze na kólina púsztijo lúdjé, níkaj ne marajócesi za tó, ka za nyimi sze drúgi za plátno pogájajo. — Esi opravivsi szvoje molitev, szo szí vó zgúcsali z szvétim Antonom, vees ali menye pejnez denejo v sparavec na krúh szíromákom. Dovica, szíromaska szlúzsbenica fillére, priliesnejši szrebro, bogátee pa zláto dene v sparavec; ali nej rejtkokrát szo velki papérnati pejnezi túdi v nyem. Vsze tó je szíromákom odloeseno na krúh.

Ali ka je teda té zse veeskrát naprej prineseni „krúh szíromakov?“ Dopovejmo nyemi zacsétek. 1890. leta máreinsa 12-ğa za rána je Bouffier goszpodicsina nej mogla odprejti dveri szvoje baute, lakat sze je pokvárila. Poszlala je k szószidi po szlozara, steri je edno cejlo vóro delao zóbszton. Gida je zse z vszejmi szvojimi klúesi zóbszton probao lakat odprejti, domó je só po díletvo, z sterov je gori steo vtrgnoti dveri. Dokecs je domó hodo szlozar, goszpodicsina szí je etak premislávála v szebi:

— Probala bom, obeesam szvétomi Antoni za szíromáke krúh; kapa esi lehko odprémo te dveri brezi toga, ka bi je gor mogli vtrgnoti?

Med tejm je prisao szlozar z szvojim deticsom vréd. Goszpodicsina je právila k mestri: — Obeesala szam szvétomi Antoni krúh za szíromáke. Proszim nyih goszpon mester, esese ednók naj probajo z klúesi; lehko pa odprémo dveri? . . .

Kak szo prvi klúes ednók obrnoli v lakati, lakat sze je fáju odprla. — Od etoga dnéva máo szo sze Bouffier goszpodicsina ino nyéni znánci, v kakstécs máli nyihóví nevólaj túdi vszigdár k szvétomi Antoni obracsali. Nyihova molitev je nej glúha vúna najsla. Nej dugo zatejm szo máli szvétoğa Antona szteber posztavili gori v kámrici, ino od etoga máo szo od ránoga jútra do késznoga veeséra odšli i prisli lúdjé v tó málo kámro; eden je proszo, te drúgi dao. V edni neverni novínaj szo sze norca delali z té mále kámre ino z szíromákov krúha; ali toga grdoga dela je on dóberhaszek pósztao, ka je vszáki zvedo ino kámra je dalecs okóli poznána grátala. Od dnéva do dnéva je

rászao, raesún oni, kí szo szvétoim Antoni krúh obecsalí te, csi nyihove prosnye poszlúhne. Za krúh valón pejueze szo zveksínom Bouffier goszpodiesini prineszli, stero delo je na tó nadignoló nyó, ka je v kámri póleg sztebra sparavec gori posztávila. Za vkúp pridóese pejueze je goszpodiesina szírotínszkim-ino szíromákov hízsam krúh kúpila. V zacsétki szo szamo toulonszki, szledi pa v cejloj púspekíji bodócsi szírmácje dóbili; zdaj pa zse cejloga országa vnozsino szírotínszki ino szíromákov-hízš má tío v szvétoim Antona krúhi. V 1892. leti je 5600 korón, v 1893-em 38,000, v 1894-om 110,000 korón szpravo nyegov szvéti sparavec. Vszáksi dén prídejo pejnezi po posti na goszpodiesine imé. V nyihovi, z nisteri rend sztojeési píszmaj, hválo dávajo szvétoim Antoni, pejueze pa goszpodiesini poslejo, ka naj kúpi za nyé krúh szírmákom. Szírotínszke hízse, szíromákov hízse v gvúšnom rédi dobíjo 50, 80, 100 kil krúha póleg nyihove potrebóese. Gda szírmácje ino szírotínszka deca ovárajó na sztóli te lejpi bejli krúh, vkúper szklenejio szvoje roké, hválo dájo szvétoim Antoni ino blagoszlov proszíjo na darovnike. V oni hízsaj, stere v toj dobróti tío májo, z vkúp szklenyenimi rokámi vszáki dén trí Oesa nase ino trí Zdrave Marie molíjo za darovnike z etím zóhívanyom: „Jezusa príjateo, szvéti Anton, moli Bogá za nász!“ Ino lehko verjete, ka szíromákov eta molítev doszta gene na drzsánye sparaveca ino tak na prosény poszlúhnenya túdi.

Ednók je Bouffier goszpodiesina na zsele-nye vees tam bodócsi gor odprla sparavec, steroga je túdi návada vszáki veesér gori ofnoti; 140 frankov (korón) je bíló v nyem.

— Dnesz je szvéti Anton nej zadovolen z szvojimi szíromáki — právila je goszpodiesina — ár ovacsi bí nyim vees szpravo. Níkša falinga more tú bidí, lehko szo nej molíli zadoszta szíromácje?

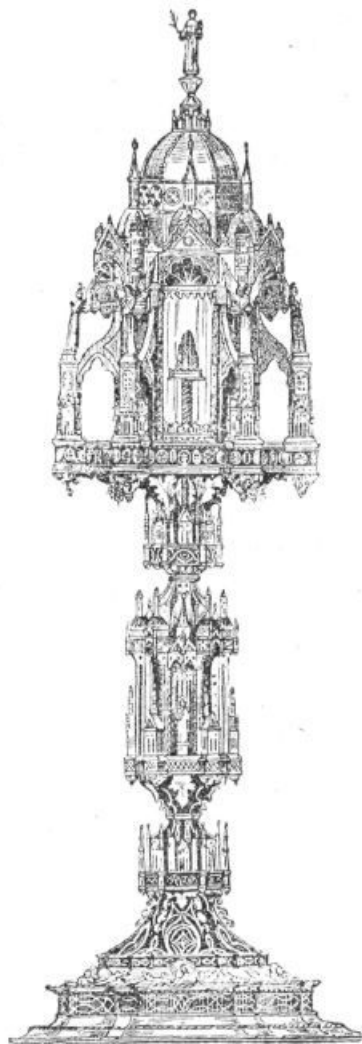
Tak sze vídi, ka szvéti Anton rávno molívi velki haszek, pa dára nebeszko vrejdnoszť sesé gor ponúcati na tó, ka naj z tejmí k Bógi ino k Bozsím delam pripela csloveesánszki národ. Ete esúdivitni szvetník rávno v vszakdanésnyem nyihovom deli poisese gor lúdi, tam, gde je nájde. Za nyimi hodi, ponúva szvojo pomócs, naj szamo nevidlívó pá nazáj poszadi v nyihova szreá vero Bozso.

Toulonszko málo mustárszko szemen je lí hitro velko, kosnato drejvo zrászlo. Zse sze je po celom Francuskom országi rászírilo tó nasztavlenye, stero je v Lafayette-vuliesnom málom trzství melo szvoj zacsétek. V szamom Marseille várasí 21 sparavecov má szvéti Anton. V Bordeaux várasí je v 1894. leti 70.000 korón prineszao sparavec; jeszťe táksi sparavec v Francuskoga országa prejdnym várasí: v Párisi

túdi ino tak rekócs v vszákssem, za koj valón várasí ino veszníci po cejloim Francuskom országi. V Páris várasí je cejli blagoszlov krúh szíromákov. V Francuskom országi, v Belgiimi túdi od dnéva do dnéva bole prevídíjo, ka je tá nasztáva próti szocializmství jáko dobro vrásztvo.

Z drúge sztráni gledócs, je szvétoim Antona té sparavec, zse pri nasz, v Vogrszkom országi, túdi nej nepoznáni. Veesih mesztaj je vu nasoj púspekíji. Med szlovenszkimi farami je pri Gornjoj-Lendavi, i pri sv. Júrji.

Za zseleti je, naj sze eta násztava pri nasz túdi tak rászírjáva, kak Francuskom országi. Prisziljeni szmo na szvétoim Antona po-

Szreberna poszoda z jezíkom szv. Antona v Pádui.

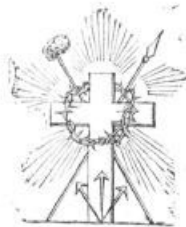
mócs, naj sze nazáj povrné ona zsáva vera, stera je ednók v szreáj nasi preddedov gorela. Haszek lehko vzememo szíromákov krúhi túdi; vejim sze pri nasz zse túdi rászírjáva nezado-

volsesina delavnoga lüdsztva. Bár bi sze pri-
nasz szpunilo obprvim ono lejpo videnye, stero
je mejla v ednom szvojem odiesenom ocsuom-
megnenyi Bouffier goszpodicsina.

— Oh, kak prelejpo videnye mi kázse eta
zemla — je szkricsala gor — esi mo sze vszi
poprej k jedinili v nasega blízsnýega lübézno-

sztí. Ja! isztina, szvétí nas Anton nam bode,
v etoga zsvílenya doszta nevéolaj, nájzmoz-
nejši pomocsnik.*

* Vzéto z knízisice „Paduanszki szvétí Anton ino
krúh szíromákov.“

Od zahvalnoszti purgatoriumszih düsic.

Ka szo v purgatoriumi trpécese düse,
zahvalne onim, ki sze za njihovo
odsztobodjenjé z szvojimi molitvami
i drügimi dobrimi delami szkribijo
nam vnogo isztinszko pripetenih
zgodb poszvedocsi.

Tákša isztinszka zgodba je ona,
stera sze je okoli 1827 leta v Parizi zgodila.

1. Edna szíromaska, ali pobožsna szlüzseeska
dekla je to návado mela, ka je z szvojega za-
szlüzska vszaki meszec ednok szvéto meso dála
za purgatoriumszihe düse szlüzsziti. Kda je sz
szvojim goszpodom z vészí v Pariz prisla, je
to dobro sego obdrzsala i esese to k njoj
prikapesila, ka je szama tüdi na zocsi bila pri
onaj mesi ino pri njoj z dühovnikom vréd
nájbole za one purgatoriumszihe düse molila,
steri szo nájbízse bili k popolnoma ods-
szlobodjenji.

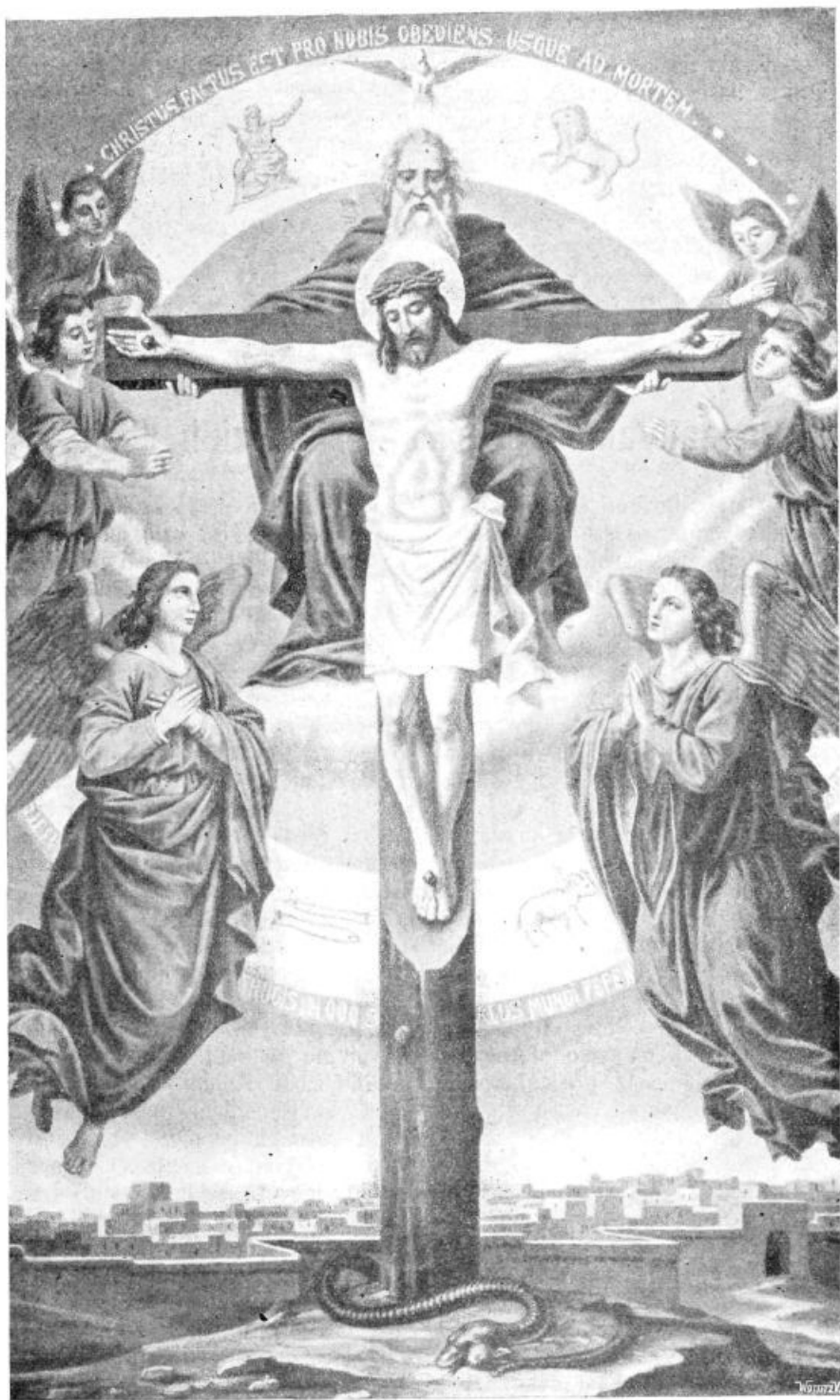
Za krátek esasz jo je Goszpodin Bog z
velikim betegom pohodo, za volo steroga je
esese od szlüzšbe i od penez prisla. Nisteri
krajcari szo njoj szamo osztali. Novo szlüzšbo
szi ide iszkat. Ali prle, kak bi sze kam pogájat
sla, v Szv Eusztaka cerkev pogledne, mimo
stere njoj je pot pelala. Dühovnika rávno pri
oltári ovára. Zdjaj njoj na pamet pride, ka
esese té meszec ne dála za purgatoriumszihe
düse mese szlüzszit. Pa je dnez rávno tisztí
dén, na steroga je to návado drzsála. Ka naj
vesini? Cse te krajcare tá dam, od gládi
znam mreti, da nevem, esi dobim szlüzšbo ali
pa ne! Düsna veszt jo pa li na to vleese, naj
tá dá te peneze . . . obláda szi naturo i do sz
lednjega filera vsze tá dá v szegestiji dühov-
niki, naj za purgatoriumszihe düse meso májo.
Pri mesi ona tüdi nazocsi osztáne i z návadnov
pobožsnosztjov jo poszlúhsa.

Na vulico pridocsa jo té miszli szágájo :
kaj bo z tébe, esi szlüzšbe ne dobis. V toj
düsevnoj moki eden bledi mládi goszpod pred
njo sztopi ino jo pita : Szlüzšbo iscesete? Ja
goszpod! No dobro je, odgovori njoj te neznáni
cslovek, idte v to i v to vulico k toj ino
ktoj hisi, tisztá goszpá potrebúje edno sz
lüzšbenico : jaz miszlim, vi szte pripravni za
té szlüzš ino vam dobro bo tam potem pa med
setajocesov vnozsinov nikam vlehne ino sze ne
docesáka njenoga zahvaljenja.

Po szpitávanji nájde povedano vulico i
hisó ; rávno je edna dekla tam odnet sla
jokajoces i mrmrajoces, pod pazdjami je pa edno
balo neszla. Trepetajoces potegne za zvoncesek
hisni ; dveri sze odpréjo i edna vrloga obráza
sztarovicsna goszpá jo pita : ka vasz je szem
pripelalo? „Proszim lepo, goszpá, csúla szem,
ka edno hisno dekló potrebújejo ; prisla szem
sze prikázat, esi bi oni tak milosztivni bili,
ka bi me pogodili.“ „Ali csúdnó, kak vi to
morate znati. Komoj je pol vere ka szem prvejšo
dekló za volo njéne prevzetnoszti ztirála i to
zvütn mene i njé nisese na szvétí neve. Sto
vasz je k meni poszlaó?“ Eden mládi gosz-
pod, odgovori dekla, sterim szam dnez na
vulici vküp prisla, pa Bog njim tüdi sztokrát
pláti, da jaz dnez morem szlüzšbo dobiti,
krajcara penez neimam vecs.

Goszpá szi premisláva, sto bi mogo té
goszpod biti, kda njoj dekla veli „Proszim naj
szi gláve düzse ne terejo ; vesaszí njim povem
káksi je bio. Rávno tak je vö glédao, kak
tiszti tam na szteni na fotografiji. I sztem
edno fotografio pokázse.

Na té reesi je goszpá celo z burkana
posztála i malo ne omedlela. Dekla njoj je
mogla celo njéno zsvílenje, njéno pobožsnoszt

Obramba dšie purgatoriuuszkli.

do purgatoriumskih dŭs, razloziti; najbolje naténko njoj je pa denénujo svz. meso vu cerkvi sz. Eusztaka dopovedala.

Zvedivsa to goszpá obiné jo i szresno njoj veli „Vi ne bodete moja szlŭzsbénica, nego za hesér vasz vzemem. On, koga szte vi na vulici szrealsali, je moj jedini szin bio; on vam má zahvaliti, ka sze je purgatoriuma reso i Bog njemi je dopŭszto, ka je vasz zato k meni poszlaó. Bog vasz blagoszlovi. Odzega maó bodeve obedve molile za one dŭse, stero esese trpijo, naj kem hitre pridejo v nebeszko králestvo.

* * *

2. O. Lacordaire, glaszoviten francoski cerkveni govornik z réda svz. Dominika je v szvojih predgah dvakrat naprejprineseo to priliko:

X. polszki vojvoda eden neveren materialiszt (materialiszt i ne verjejo v dŭhi; poleg njihovoga vesenjá nega Bogá, ne angela, ne dŭse i t. d.) je edno knigo napiszao, v steró je to sseó poszvedociti ka je to ne isztina, kabi dŭsa neŭrtelna bila. Kda szí ednok v pŭngradí sétajoes premisláva, kak bi to knigo stampati dao, edna szíromaska zszenszka pred njega sztopi ino ga joesies prozsi, naj jo pomága, naj njoj teliko penez dá, ka bode za szvojega pokojnoga mozsá, steri njoj je zdaj mro, znala edno meso szlŭzsi dátí, da dŭsa njemi v purgatoriumi v ognji vnogo more trpeti.

Vojvoda szí miszli, ve sze ti grobo kanis, esi verjes to, ali itak jo neŭpa brez poszluhnenjá odpŭsziti nego v zsep szégne ino njoj dá eden zlat. Zszenszka z veszeljom vzeme dár ino taki v cérkev bezsi ino ga za mozsá na mese dá.

Za par dni potom je vojvoda vu szvojój hísi szedo ino imenŭvano knigo poprávleo. Glavo gorizdignovsí ednoga po páverszkom obleesenoga esloveka vidi dvá sztopája dalecs sztojécséga, steri njemi právi „Vojvoda, jaz szem mozs one szíromaske zszenszke, stero szte vi podarili, naj za mené meso dá szlŭzsi. Vasa dobrotivnoszt je prijétna bila pred Bogom. Ki mi je tŭdi dovoló naj pridem i naj vam za njo hvalo dam.“ To povedavsi je páver, kak edna tenja, premino. Vojvodova dŭsa sze je pa na to na telko genola, ka je rokopiesz razszeszo ino v pees vrgeó, podao sze je pravici i v njoj do szmrti veren i sztálen osztaó.

* * *

3. Turinszke novine, po iméni „Unita Catholica“ pise jo naszledŭvajoesé:

Profeszor Parrini, imeniten modrijan, je dugo esazja kotriga bio drŭzbsze szlobodno zidárov. Njegova odŭrnoszt proti materi cerkvi je tak velika bila, ka je v testament dao zapi-

szati, ka dŭhovnika neszmejo k njemi pŭsztiti, ka ga dŭhovnik niti pokopati neszmej.

Vduelli (v bitji, kda sze dvá po doguesanji bijeta, naj sze poszvedocesi, steri je kriv) je szmrtno rano dobo, mreti je mogo; i kak je mro? Dŭhovnika dá prizvati, i szvedoke, szpove, preciszti sze; pred szvedoki pa proti pove vszemi krivomí vesenji, stero je proti materi cerkvi glászo i szvoje neverne knige zapraviti zapove. Proti szlednjemi krizs kŭsŭje; szvedocesi, ka je Jezus njegov jedini trostar, jedino vŭpanje.

Vnogi zvedávajo, pise „Unita Catholica“, ka ga je povrnlo. „Mi odgovorimo: Parrini Cesar je jáko pobož-no odredjen bio; vszaki dén je edno molitev zmolo za purgatoriumszke dŭse ino szresno je esaszio Devico Marijo. Kda je z dobre poti na lagojo priseo, je ne tá nihao té návade; záto Marija i resene purgatoriumszke dŭse szo ne dopŭsztile kabi napogŭblenje prisó.

* * *

4. Binet nam pise vu knigi „od sztáua dŭs“. Eden krsesenik, ki je vu szvojem zsvljenji jáko jákosztno zszivo, poszébuo pa vnogo dobroga vesino za purgatoriumszke dŭse, je na szmrtnoj poszteci sztrahsno doszta trpo od hídi dŭhov. Tak sze je vidlo, ka ga je celi pekel napadno ino ka ga z vszov szilov pogŭbiti sesó. V tom najvéksem sztiszkŭvanji pomoés dobi. Od njega resene dŭse dovoljenjá dobijo od Goszpodna Bogá, ka njemi szlobodno na pomoés ido. I gledajmo, ka sze godi okoli njegove posztele? Te edne híde dŭhe vkraj vleesejo, te drŭge teszno okoli posztele sztojijo i jih tá nepŭsztijo; drŭge dŭse pa pá njega batrŭjejo. Gda to betezsniik vidi, globoko szí zdihne i radosztno pita „Sto szte vi, ki zmenov telko dobra delate?“ „Mi szmo nebeszki prebivalci, odgovorijo, ki szmo po tvojih molitvaj z purgatoriuma vu vekivecsno blázsenszto prisli; mi szmo záto k tebi prisli, naj ti zahválimo, ka szmo sze ti pomilili, ka szí nasz pomágo, prisli szmo, naj te z szmrti vu zsitek, z vojszŭkŭvanja vu zmágo, z toga boleznipunoga meszta vu vekivecsno radoszt pripelamo.“

Na té glász sze mirajoesi blázseno zaszmebé i szladko vu Goszpodi merjé.

* * *

5. Z Magnanti Oesom z vuesenikom svz. Filipa nerejszkoza z réda Oratorianusov, ki je szvojimi dobrimi delami, mesami, molitvami z cele moesi pomágo dŭsice z vie resiti, sze je to szgodilo, ka vam drági krseseniki doliszpiszati zselem.

Té pobožen dŭhovnik je vnogo miloes i dobrot dobo po dŭsical purgatoriumszkih. Naj imenitnejša je tá: Z bozse poti z Lorette

nažajszeponovni O. Magnonti z romari pride v Nocévo, kde vu ednoj na esaszt Devici Mariji zazidanoj cerkvi meso szlúzi. Tú odnet dale idoesi do onoga meszta pridejo, kje szo pred nisterimi dnévi vees lúdi v morili razbojniki. V Mariji sze vúpajocsi varno idejo, kda na ednok velki sztráh je obide: 12 orožsnáti mozsov ide proti njim. Razbojniki szo bili. Potnike zgrábijo, k drevji zvézsejo ino je bujti seséjo: V szlednjom megnjenji, kda zse roké zdignejo, naj je szkonešajo, dve deteti bezsita z blizánjega brega ino tak glasno kriesita, tak dabi celo krajino predramiti sesele. Razbojniki sze jihve ne presztrahsijo, nego na njihve sztrlijo. Ali puske szo ne zavadile. Pobjiesá vszikhár blizse prideta k romarom. Razbojnieje vidivsi, ka je to niksa visesnja pomocs, sze zbojijo i odbezsijo. Njeva pa k romarom pridocsiva njim vezálje odvezseta, je odszlobodita i potem preminéta. Romarje sze nad tem jako esúdivajo z vún O. Magnantija, ki njim to zvúnredno pomocs z temi recsmi razlozi: „Mi naso resitev dvema purgatoriumszkima dusoma mámo zahváliti: Bog je dopúszto, naj detesco formo na szébe vzeteta, ka nam na pamet prineszéta Jezusove recsi „Csi ne bodete taksi, kak mála detea, nemorete vu nebeszko králesztvo pridi“.

* * *

6. Z Monaci Ludovikom franciskanarom, vélkim pomocsnikom purgatoriumszkih dús sze je pa zgodilo, ka kda bi on edno noes po ednoj divjoj krajini prekpotúvao, szréca dvá táksiva húdodelea, steriva szta esloveco krv zse vnookrát prelejala. Med pctjov je ravno szvojo

návadno esiszlo molo za purgatoriumszke dúse.

Razbojnika vidivsiva, ka franciskanar szam ide brez orožsja, pred njega ideta, naj ga podobita; i ese bode sze protiposztávlaó, morita ga. Kak sze z szkritoga meszta zdigneta, kabi na njega vdarila, na ednok szamo trompetni glász esújeta i vidita kak eden voják v trompeto pihajocs pred redovnika sztopi, edna cela trupa vojákov pa kre njega na dvá sztrána. Ne szta ga vúpala bantúvati. Redovnik pa li moli szvoje esiszlo za verne dúsice i nikaj ne vidi i nikaj ne esúje, ka sze okoli njega godi. Mirovno sztápá po toj púsztnoj krajini, dokes do edne kresme ne pride. Tú zvedí, ka sze je na poti za njim godilo. Tdva razbojnika njemi ovádita: v kresmo zanjim pridocsiva ga pitata, kde má szvojo naszlednijo, szvoje vojáke, ki szo ga naszledúveli. Mené je nisese ne naszledúvao, odgovori. Pa je edna cela trupa, trdita razbojnika, midva szva vidila; z szramotjov ovádíva, ka szva jih porobiti i esese moriti sesela, esi bi nama protisztanoli, i vojáska pomocs kre njihove sztráni sztojécsa nama je to ne dopúsztila.

Purgatoriumszke dúse szo bile, za stere je Bogá molo pobožsen redovnik.

* * *

Edno sze navešimo z teh isztinszkil prilik, pobožsni kreseniki: Dószta molimo, pobožsno szvéte mese poszlúhsajmo, verno poszte zdrzsávajmo i tá i drúga dobra dela darújmo za purgatoriumszke dúse; vermo, ka njihova zahválnošzt vü ne oszláne.

Edno je potrebno: Resi szí dúšo!

Imenitneise zgodbe lanszkoga leta.

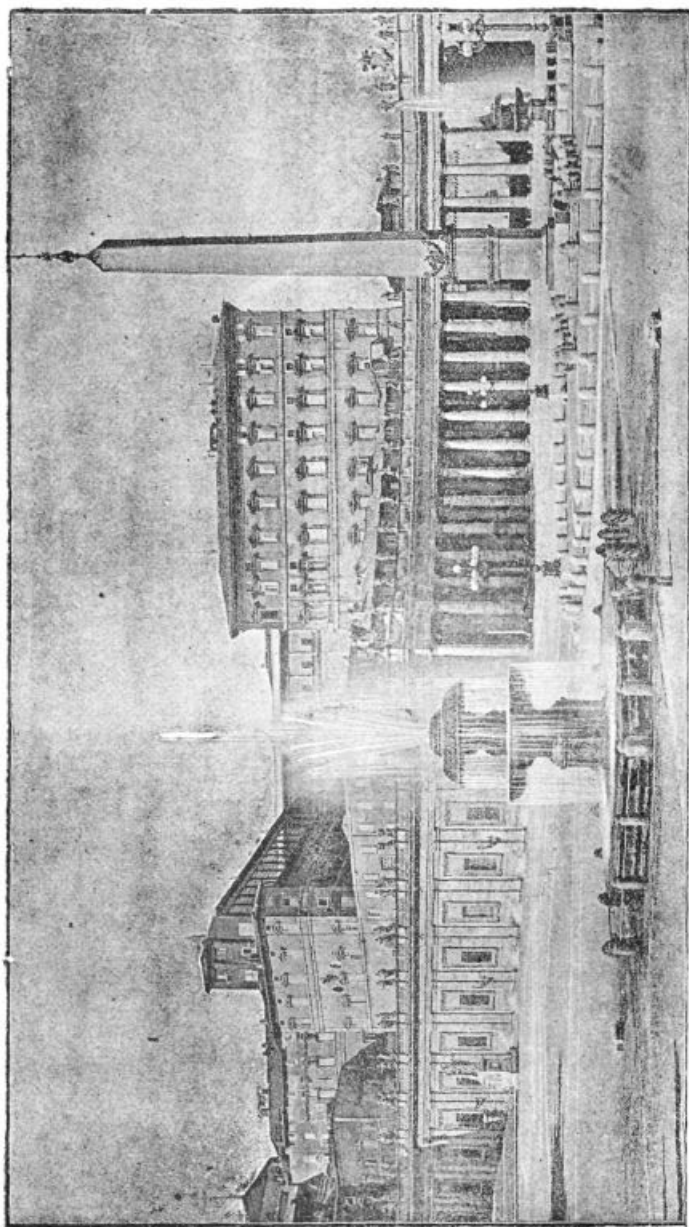
Domá. Bozsa pravicsnošzt je lanszko leto vno go imenitnih mozsov pred szvoj szodbeni sztolec pozvála. Med temi szo: Dr. Kisfaludy Béla, profeszor bogoszlovja na budapestinszkom vszevucseliseci i te drúgi preszednik drúžsbe szv. Stevana; Kállay Benjamin bivsi financeminiszter obesinszki Vogrszkoga i Ausztrije, ravnitel Bosnije; Hetey Samuel pecsúšzki púšpek, ki vszi szo szí vno go dobroga zaszlúzsili pri materi cerkvi i domovini z njihovim szkrbnim,

hasznovitim delom. Z kotrig vladajocse králeszke familije je Bozsa previdnošzt Ószébetó, vogrszki národ tak navelko stimajocsega Jozsef nadvojvoda főhercega szesztro k szebi pozvála.

Na meszto pokojnoga Schlauch Lovrenca, Nagyváradszkoga púšpeka szo Szmreecányi Pavel szepeski púšpek imenúvani od rimszke szvéte sztolíce i apostolszkoga krala na njihovo meszto. Na meszto pokojnoga Pavel-a, gresko — katoliesanzkoga púšpeka szo pa Dr.

Radu Demeter lugoski püspek v Nagyvárad i na toga meszto Hosszu Vazul kanonik z Balázsfalve v Lugos za püspeka imenüvani. Bog daj, dabi Bogi na esaszt i düsam na veesno zveliesanje dugo vremena mogli ravnati szvoje püspekije.

meszti v Budapesti je tüdi veeskrát ogeny nasztano. Näjsztrahovitnejsi je pa bio auguszta 24-ga, kda je tak imenüvana „Parizka velika odajalnica“ gorela. Na stiri stoke zazidana palacsa je szamo edne dveri mela ino esese té szo neszmileni zsidovje záprili, naj bi njim

Vatikanszka palacsa, v sterof sze pápa drzsijo.

Nepripravno vremen je tüdi v vnoгих krajinah nase domovine vnogo kvára napravilo. Kak : kézne szláne, pozni mrazi, povodni, toesa szo v goricah, v szadovnyákah doszta skodile.

Ogenj je tüdi cele vesznice na nikaj szpravo. Véksi ognyi szo bili v Zsarnóci (Barsm.) v Selmeczbányi (Hontm.) v Endrédi (Sopronm.) v Haszposi (Hevesm.) ino vu sztolnoglávnom

nisee blága pri ognji ne odneszeo. Záto szo prebiválei, na véksega zsidovje, doli mogli szkákati z oblokov vu szpodkar drzsáne ponjáve. Malo steromi sze je szkákunje poszreesilo. Dvanájszet sze jih je celo v küpydarilo, ovi szo sze pa vees ali menje vszi z vrázili. Nisteri szo pa vu palacsi zgoreli. Kak velko odgovornoszt naprávi szkuposzt esloveesa.

Szell Kálman predjen miniszter i Fejérváry Géza domobransztva miniszter szta vees vojákov i vees penez zselela od národa ino to zselenje v drzsávnoj hisi od poszlanikov potrditi sesela. Ali ne sze njima je poszrecsilo. Protsiztránka je ne sesela privoliti, ne Kossutiani

Bielek v nezgovornoj vrocini masérati. 27 kilometrov duga pot je to. Szedem szto jih je na poti tászpokapalo, petnájszet jih je mrtvi posztanolo i komaj jih je 200 prislo v Bielek. Vogrszki deeski szo bili, szziromáeje.

Draga, vnuorjena szrbszka kralica.

Alexander, vnuorjeni szrbszki kral.

pa ne lúdsztva sztránka, néppárt. Národ bi pripraven bio esese té áldov prineszti, ali za to je zselo gvúsne pravice pri vojszki na priliko, naj komande, szodbije jezík pri vogrszkih regimentah na meszto nemskoga vogrszki bode. Liberálei szo ne seseli privoliti, záto je Szell i Fejérvári mogeo dolizahváliti. Zanyima szta prisla Khuen-Héderváry Károl i Kolossváry Dezső. Ali tema sze je rávno to pripetilo, nájbole zavolo toga njima je proti sztránka proti sztánola; ka je liberálszka podmititi sesela. Szept. 22-ga je Hédervári znova za I. ministra imenüvan.

Vnogo nemira je bilo na Horvatszkom to leto. Zapelano lúdsztvo je v vnojih mesztaj bantüvalo vogrszke esesztnike, okna szpotrlo, hise poszkodüvalo; esese potüvati je bilo ne varno prek po Horvackom. Keliko greha sze zgodi, kda lúdsztvo na zapelüvee poszlúhsa, sterim sze vsze zsmahno ino técsno vidi, szamo zapoved katolicanszke vere od lübavi ne.

Vu celom országi szo sze zburkali nad neszreesov, stera sze je v Hereegovini julija 20-ga zgodila. Dve kompaniji 912 lüdi komáromszkih pesákov bi moglo z Trebinja v

Ausztrija. Nemirovoszti med národnoszta-
mi esese zmirom trpi. Szamo te sze z jedinjio, esé proti Vogrom kaj delajo. Luteranszko gibanje „Los von Rom“ „V kraj od Rima“ zse za peneze isese tákse szvinjáre, ki bi po dezselah hodili ino lúdsztvo od katolicanszke vere odratüvati. Nemajo szrecse lutheránje. Ausztrijanci bi sze radi zdaj zse od Vogrszkgoga celo odtrgnoli, záto vedno kricsijo „Los von Ungarn“ „V kraj od Vogrszkgoga“. Nevemo, komi bo na kvár, nam, ali njemi, esi sze njim szpuni zselenje.

Peter, szrbszki kral.

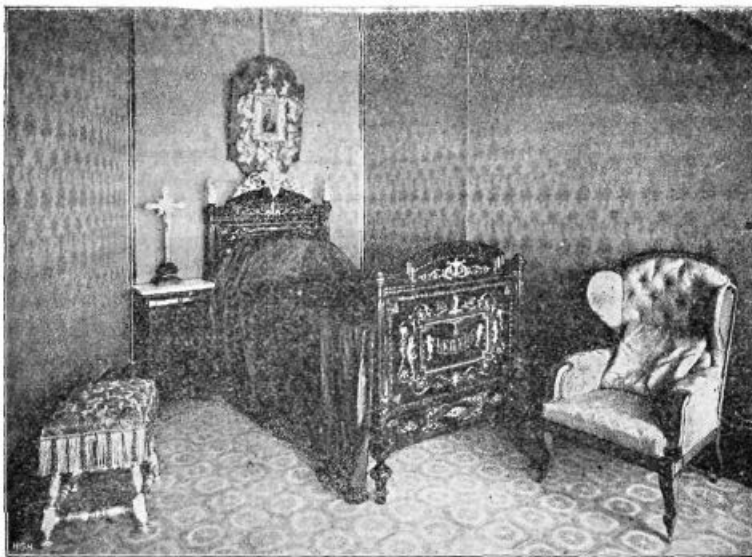
Anglije vládar Edvárd te szédmi je preminoese leto szeptembra prve dni vogrszkgoga krála v Beesi obiszkaó. Szloveszno szo ga Becsarje gorprijéli. V králesztvi njegovom na Angelskom sze katolicanszka vere jáko poveksávo. Vnogo sze jih je i lanszko leto na katolicanszstvo povrnolo; med temi devetnájszet luteránszkih dühovnikov tüdi.

Nemsko. Z velikov szlovesznosztojov szo letosz nemski katolicanci pétdeszeto veliko katolicanszko szprávisese v Kölni ob hájali. Visé deszetjézér lüdi je v küp prislo na njé, ki szo vszi zednim nakanenjóm sli nazaj v szvoj dom; verno zdzrsávati zapovedi práve vere Jezusove.

Francozko. Tü esese i zdaj pregánjajo redovnike i nüne. Vees jezér szo jih pregnali z országa imanje njim v kraj vzéli skole i

To leto je vees kralov obiskzalo Viktor Emanuel krála v Rimi.

Ruszoszko. Na Ruszoszkom je vno

Hisa, v sterój szo XIII. Leon pápa vmrlí.

klostre njim záprli, z cerkvil jih pregnali. Pa zakaj? Ár szo deteo i odrasesene na to vesili, naj lúbijo Bogá i noj postújejo naprej posztávlene, ár szo njim sziromáke oblácsili, deteo k senki vesili, betezsnike zasztóny vrácsili. Oh ti tmica ti szlepota szlobodnozidárov, liberálcov, nevernikov, miszlis, ka szi sztem potrla vero Krisztusovo? To pregánjanje jo esese bole vtrdi i omoesi. Jezus je zs njov, sto more proti njoj biti.

Talijanszko. Talijanszki szlobodnozidárje sze túdi ápijo matercérkev i njé pravice dregati. Ali zdaj ednok sze njim ne poszrescilo. Steli szo pod iménom „popravek pravice familijanszke“ právdo dokuncesati dati, poleg stere bi sze szklenjeni hisni zákon szlobodno kda kali razvézao. Hvála Bogi v poszlanceah je malo vees krsesanszkgoga esútenja bilo, kak v njih i ne szo privólili.

krvávoga bitja bilo za volo zsidovov. V Kischenuw imenúvanom meszti szo ruszi vees zsidovov szpoklali. Kda bi za toga volo Roose-

welt-a, amerikanszkgoga predszednika oproszili amerikanszki zsidovje, naj njihove brate v Ruszoszkom pomága, i kda bi té za volo toga zroka edno pizsmo poszlae ruszoszkomí eári, te njemi je dao pizsmo nazájodposzlati z tém odgovorom; ne vtiesi szi notri v tiszto, ka ti je ne briga.

Plehwe ruszoszki miniszter je pa zsidovszkój deputácii, kda je za volo kische- newszkgoga bitja pri njem hodila i za zsidove velike pravice zselela szledéese recsi pravo: „Tihinci szte na Ruszoszkom, záto z menjsim zselenjom bodite zadovolni. Vlása sze dela právdo, naj polehsa vas sztális. Szlobodno bodete v onih 135 mesztaht prebivali, odket szte vúzapovedani. Drúge prednoszti ne dobite. Ali to pa moesno

Kardinalisje sze vklánjajo pápi po voliti.

jtisznite v pamet vasih szinov ino hesér, ka ae Ruszoszko ne mrlina, ne stero tak letite, kak kovranje. Da szte vi zsidovje náj neszpametnejši národ. Med záhodno europejszkimi buntari je devet deszetin zsidovov, prinasz túdi stiri deszetin, to je szkoro polovica. Csi vaso deteo od buntanja ne bodeta odvraesali, vszi morete z Ruszoszko ga pobegnóti.“

Spányolszko. V Barcelloni szo anarchisztí, ki vszako visesnyo oblászt potréti seséjo, veeskrát zburjavo naredili, ali sz pomoesjov vojákov szo nemir visesnji vszikdár vtisali. Velika zselezniska neszreca sze je túdi v tom országi zgodila. Na poti med Bilbaom i Saragorsom bi vlak prek po ednom moszti meo iti. Ali z moszta je v globoko vodino szpadno ino sze blúzi szto potnikov zalezalo.

Szrbija. Celi szvet je oszodo krvozseleno szrbszko vojszko, stera, dabi szvoje sztráni esloveka, Karagyorgyevics Petra za szrbszko ga krála posztávila, je junija 11-ga vnocsi na králeszko palacsó vdárila, i Alekszandra krála, i Drago kralico téh dvá brata, dvá minisztra ino vnoge dvorszke szlúzshenike neszmiлено szkonesala. Krála i kralice mrtvo telo szo dol

z okna na cesto vrgli, lúdsztivo na szvojo sztrán pridobili z pomoesjov pomagajoesih szrbszkih vojákov ino tak Karagyorgyevics Petra za krála vószkriesali, ki je ne dugo potem szloveszno prihájao v Belgrad ino je notrszeo v Alexandrov králeszki sztolec. Bog zná, jeli njemi té sz krvjov poskropleni sztolec mir túdi dá, ali ne? Ki po krivici k komi pride, právoga blázsensztva i mira v tisztom níkdár ne najde. Ne najde ga záto I. Peter, szrbszki krao túdi ne.

Z Alekszander kráлом je Obrenovicska hizsa vúmrla.

Po sirokom szveti je veliko zsaloszt doszég nola mater cérkev. Mrli szo nam szvéti oca XIII. Leo ino mrló je túdi vnogo cerkvenih naprej posztávlenih. Mohamedáni, Kitajci i drúgi poganje szo pa vnogo krsesenikov morili, vnoge pregánjali.

Z drúge sztráni pa pá veszélje má mati cérkev. Jezus njoj je dao drúgoga glavára Piusa X-ga i dao njoj je veszélje obesúti ti nad tem, ka sze je vnogo jezér poganov; krivovercov povrnolo na njéno materinszko krilo.

Ki sze v Bogi vüpa, níkdár sze ne vkani!

Dobre példa.

Branitel Rozsnoga venca.

V oszmini Marijinoga iména eden dén szo pobožni romari prek po ednom varasiesi slí i na glász szvéto esiszlo molili. Kda k kresmi pridejo radovedni pivei k oknam bezsijo i je glédajo i sze noresarijo zsnjih. Vszakovaeske cone njim zdávajo. Podsztopijo sze esese rozsnivenec spotati; zsnjega sze oszmehávojo, od njega zamislivo guesijo. Eden je szamo tiho med njimi, vraesitel varaski. Té ne szamo ka ne spota, Marijine prelepe molitvi, nego jo esese brani. Kda ga naimé eden varaski tanácsnik pita: „Ne isztina goszpon vraesitel, oni rozsní venec túdi za osztanek szrednjega veka* májo“, njemi odgovori „Csi to miszljio od mené, sztrahsno blodijo. Jaz Marijo z szreá esasztim i lübir ino poszveeseni Rozsnivenec je moja nájprijétnejša molitev.

Recsi vraesitelove szo te spótlivec celo razdrázsile. Eden med njimi ga opita, kak bi

to pri ednom vuesenom esloveki mogoese bilo. On njemi té odgovor dá:

„Moja mati szo me vu pobožnoszti gorredili; od njih szem sze naveso Marijo esasz-titi. Na viszike sole na vszevueseliesese pridoesi szem zgúbo vero; celo szem neveren posztao ino bi esese zdaj bio, ese bi me te milosztiven oca nebeszki po ednom esiszli k právoj verí ne bi nazáj pri pelao. Eden dén szmo v onoj hisi bili, kde sze mrtvi gorrezsejo. Jaz bi mogeo edno sztáro zsenszko gorrezati. Nájprie szem njoj roké scseo raznoszpraviti, vsterih je edno esiszlo drzsala. Ali ne szem mogeo. Tak moesno je mela szklenjene, ka szem je za vez szvet ne bio mogoesen odtrgnóti od esiszla, stero szo drzsale. Na obráz sze njoj zglédnem. Goszpodne! nebeszka blázsensozt, szladka mirovesina szija zsnjénoga lica. Veszsi szem prevedio, ka je tá zsenka Marijino dete bila ino ka je po Marijinom esasztenji nebeszko diko zadobila. Szree sze mi je vznemirilo; celo z burkani pridem domo. Tú mi na pamet pridó ona blázsená leta kda szem jaz esese túdi esaszto

* za comprnijo.

Devico Marijo. Dūsna veszt sze mi je oglászila ino mi je právila „Moli rozsnivenee ino dūsna sze ti pomiri“. Poszlünem njéni glász, naprejziscsem rozsnivenee, steroga szo mi mati k prvomi szvétomi precsisesávanji dáli i steroga esi szam ga glih ne molo, szam ga goriszhráno. Naprej ga vzemem, molim na njega. Na drúgi dén sze szpovem, precsisztim, zapiszati sze dám „v bratovcsino szvétoga rozsnoga venca“ ino njé kotriga posztánem ino szam se déndenez. Ino zdaj, kak vracitel rad rozsnivenee molim ino po njem i zsnym esasztim Marijo, „zdrávje betezsnikov“.

Nájdno csiszlo.

Pred stírideszetimi leti, pise eden mozs, szem pizsmo dobo od szvojega prijátela, stero sze sztemi reesmi zacse „Jaz szem sze celo szpreobno“. Té mladénc je v dobrih rokáh gorirászeo, ali hűdobno pojástvo ga je pokrúvarilo i túdi vero njemi vzelo.

Jako malo je stímao na vero ino na njéne zapovedi. Szmrť blizánjega roda ga je toti sztrznola, ali na právo pot ga je edno nájdno esiszlo szpravilo. Szám pise, kak sze je to zgodilo. „K vűzmi szam domá bio ino szem v pűngradi delao. Med delom eden rozsnivenee nájdem. Gori ga vzemem i dam ga brati. V hiso sztopivsi eden notrésnji glász me vedno pita, kam szí pa djao to nájdno esiszlo.“ Tak szo me té miszli mantrale, ka szem ne vűpao esiszla pri brati neháti, nazáj szem je szsproso od njega ino szem na njé molécs zacseo kleesécs esesztiti Marijo to dobro tak dugo pozábleno mater. Od tiszthmal szem sze celo szpreobno.

Té mladénc je za dve leti v szamosztan sztopo, kde je po dveletnom pokornom zsvilenji dūso pűszto.

Szvoje povrnenje Rozsnovenci má zahyáliti

Razumliv i batriven odgovor.

Francuski miniszter vojszke je pri ednom vojaskom ogledi tak guesao k szvojim oficérom :

„Moja goszpoda, vera vum ednom visesnjem bitji, stero sze Bog zové, ki, kak právijo modro ravna te szvet, je dnesz dén malo vredna, je zse sztarinszka rees, za volo stere szí oni, miszlim, ne bodo doszta gláve trli. Ali ne je zadoszta, kabi szamo mi te comprnije ne poz nali, nego posebno dűzsnoszt mámo nad szebov, naj jo nasi vojáki túdi od szábe odsztránijo. To je njihova oficerszka dűzsnoszt. Jaz bodem z moje cele mocsi vojszkűvao proti toj krivoj veri.“

Oficerje szo njemi za volo osztre vojaske regule ne szmeli nikoj proti povedati. Ali ka njegovim reesam ne verjejo i ne bodo je zdr-

zsávali szo lepo vűszkázali, kda sze je miniszter k zseleznici na kolodvor pelao. Szalutérajo ga i potom sze taki v cérkev obrnejo ino tam pred lűblénim Jezusom v oltárszkom szvesztvi vadlűjejo szvojo právo vero ino oszodijo brezverne reesi minisztra.

V Marijinom imeni.

Eden piztatel esaszta Leona X-ga pápo szledécsa zgodbo pred nász dá: Carlo Dolce je ednoga szienanszkoa tezsáka nájmłájsi szin bio. Roditelje szo njemi zvűn dobroga, postenoga odredjenjá drűgo ne mogli dati. Veliko esasztenje do Blázsene device Marije, na stero ga je pobozsna mati navesila, je bila njegova urocsina, njegova herbija. V toj pobozsnozsti je goriraszeo i posztao je szlikar. Z szlikanjom szí je krűh szlűzso. Ednok je vu Firenzo priséo. Na vulici pred njege pride eden szziromák ino ga v Marijinom iméni dár proszi. V zsep szégne ino v njem szamo eden penez nájde. Premisláva szí, bi ga tá dao, ali ne, daje tá szlednja pomoecs, naj od gládi ne merjé. E, v Marijinom iméni me je proszo, tá njemi ga dam, rájsi bom jaz glád trpo. J tá njemi ga dá, potem pa ide v cérkev ino tam jokajoes Bogá moli pred Marijinom oltárom, ka je vreden bio za Marijo tak velki áldov prikázati.

Tiszta cérkev je te rávno znova málana. Szlikár ki jo je málao, je rávnics na v cérkvi gorposztávlenom rusti sztao ino glédao pobozsnoga mladencia, kak on genlivo Bogá moli. Domenico Giotti, to njemi je bilo ime, sze v gues vzeme zsnjim, polűbi ga, navesi ga málati i z Marijinov pomoecsjev te tak napredűvao vtom vcsenje, ka je te prvi i náji menitnejsi szlikár onoga esaszta posztao.

Najbole je pa Marijine kepe znao namálati. Telko plemenitoszti, szladkocse, pobozsnozsti je na onih kepah, ka vszi, ki szo je glédali, szo sze ne mogli od njih glédanja odtrgnoti. Za dráge peneze sze escse zdaj oni kepi kűptűjejo.

Plácsa negibajocsega vűpanja.

Pred nikimi leti je edna szirota dovica vu Parizi k predjemi ednoga dobrocsinécsoga drűstva sztopila ino ga z poniznosztjov za pomoecs proszila. Goszpod, pregovorila je z zsalosztnim glászom, pomágajte mi: jaz nikak nemorem mojemi hisnomi goszpodi árende plácsati. Za trí dni me ztira z szvojega hrama i te neimam niti prebivaliscsa, niti krűha.

„Keliko je árende?“ pita prednji. Sztopét treszeti frankov.

„Szto pét treszeti frankov?“ sz kriesci pred nji ino sze zdigne z szvojega sztolca. Odket morem, té peneze dobiti. Pa te escse v trej

dnévah. Moja drága zsenka, zaisztino, ne morem vam pomáhati.“

Te jaz na nikaj pridem: moja szíromaska detca moreje od gládi vkraj biti, odgovorila je jokojoes zsenzka. Na to zsalosztno tozsko materinszko sze njemi je genolo szreé.

„Csákajte malo, právi odháajoesoj, nikaj mi je v pamet prislo, morebit je od mojega angela esuvára. Zútra poldné, gda bodo Angelszko pozdravljenje zvonili, zmolite z vasov detcov „Angelszko pozdravljenje“ ino prikapesite k toj molitvi Szv. Bernáta prelepo molitvico, stera sze zacsne „Szpomeni sze o . . nájdobrotivnejsa Devica, Mati Marija“. Jaz túdi tiszto bodem esinio. Mejte nevugljivo vüpanje, zagotovo sze poszlühne vasa prosnja.“

Na drúgi dén poldné je predien seseo v edno imenitno céркеv varasko iti, naj obecano molitev zvrši, kda pred njega pride eden sztári njegov prijáteo.

„Kam sze pascsis?“ pita ga ozdalecs.

K materi bozsoj sze pascsim naj od njé 135 frankov szproszim za mojo zseno ino mojo szíromsko deteo.

„Kak, za zseno ino deteo, ve szí esese niti ne ozsenjen.“ „Prav más, prijátel; ali esúj, naj ti dopovem. Veseraj je edna szírota dovica k meni v piszárno prisla, i no sze z velikov zsalosztjov obtozсила nad szvojov velikov nevoljov. Nad njéov nevolov sze mi je tak szreé genolo, tak dabi moja zsená bila. I da jaz z mojega dahodka túdi szamo po szíromaskom morem zsvetú ino njoj zsnjega pomáhati nemorem, idem k Mariji ino bom od njé proszo ti 135 frankov.“

Hválím tvoje dobro szreé, prijátel; Marija je tvojo prosnjo zse poszlühnola. Jaz szem pri praven tih 135 frankov toj szíroti dati; vecsér ob oszmi pridi po njé.“

Kak to szlednjo recs vöpové, zglaszi sze zvon cérkvi Szv. Sulpiceja, stera na angelszkoga pozdravljenja molitev vabi verne krsesenike.

Szírota dovica túdi zacsne szvojo molitev. Z velikim vüpanjom je molila, i v szvojem vüpanje sze je túdi ne vkanila.

Mati szvétoga vüpanja moli za nász Boga!

Mládi junak.

V grádi N. grofa je zse vsze pripravleno bilo na denšnjo veliko lovino. K rédi szo zse bili pogonjácsje; prisli szo goszjte zse túdi. Drzsina kola nakláda, ino vsze nemirovno esáka hisnoga ocsó, dobre düse grofa. Naszkori sze odpréjo dveri, i koga tak zsalno esákajo vszi, pred njé sztopi. Kak vszikdár, tak zdaj túdi z neduzsnimi sálami pobúdjáva szvoje goszte i poganjácsje na lov. Med pogonjácsi túdi v pamet vzeme szvojega lüblenca, Joska,

ednoga vrloga, vernoga, moesnoga mladénca. No Josko, szí sze ti túdi prebúdo? ga pita.

„Oh milosztiven grof, nancs nepomlím kda, tak dugo je to bilo“, odgovori Josko z szprevednim szmehom.

Joskov ocsa szo drevje podírali v grofovskom logi na zapoved logárovo i Josko je na te sztébła vszikdár szkrb meo ino v tom vremeni opazo szkrivna meszta zverine i to grofi vszikdár ovado. Za volo toga odkrito szresnoga postenja szo ga radi meli i na lovino pozávali. Lovina je do poldnéva trpela. Te szo goszpoda v lovinszko hiso sli na obed, drzsina i pogonjácsje pa szo szí na trati presztrli i na storé doliposzeli.

Zsmahna pecsenka je disála z ponve; komaj szo csákali pogonjácsje, ka szaki szovojo porcijo vödobi. nájhóle je pa Josko bio zsešen jeszti: pa kabi ne, pecsenko, pa te esese divjo kide on dobi? Kda szí jo esé v zobe djáti, v domácsoj cérkvi zozvoní; poldné je, njemi na pamet pride, pa esese drúgo túdi, pétek je, neszmem meszá jeszti. Ka njemi na miszel, to njemi na jezik túdi pride. Glaszno pove poganjácsom „Neszmem meszá jeszti, dnesz je pétek“. Ovi sze noresárijó zsnjega — pa ga nagucsávajo — ve sze tak vszikdár posztis, pa krumple jes, zdaj ne zamúdi te dobre prilike — eden poszt, csi prelomis, je ne celi szvet. Ne, ne bom jo, da szem jaz katolicsánec, i naj sze ogne lagoje prilike szvojih pajdásov, tanjer k sztráni dene ino hitro v goszto grmovje szmükne, odnet pa domo. Mati ga z esüdúvanjom pita — zakaj szí priseo? Pétek je ino szo mi meszo dáli jeszti. Prav szí vesino színek moj ino njem dá proszto domácsó szkúho, z sterov sze Josko hitro nasziti i potem se hitrej nazáj povrne.

Po obedi grof k poganjácsim ide ino da na vidi tam Joska, je pita, „kde je pa Josko?“ Vszi sze szmejéjo na to ino edeu decsko odgovori „te sztrahslivec sze je meszá zbojao ino je domo odbezsaó“.

„On je ne sztrasliv, on je právi junák, da je ne szamo szvoje telovno poszelenje potro nego je esese ospótávanje vszeh vász obládao“, odgovori grof.

Rávnics v tom megnjeni príbezsi Josko. Vsze na njega gléda. Rudecsi posztane, grof pa nadeljáva szvoje recsi ino právi „To je nas junák“. Dobro je színek moj, dobro szí vesino, ti szí vsze nász oszramotio, ki sze za katolicsánec imenújemo. Odszega mao esí posztni dén bo lovina, posztno hráno bomo vszívali.

Na drúgi dén je logár puno turbo meszá prineszeo k Joskovim sztárisom. Josko je zdaj visesnji logár na grofovskom imánji. Veren katolicsánec je ino za szvojo vero je pripravlen vsze pretrpeti.

Edno pogovárjanje.

Ne dugo, ka szam príliko meo dvá kmeta poszlúsati, kak szta szi nikaj pogucsávala, pa sze mi je tak povido té gucs, ka szam sze vcsaszi odlocso, ka to tū popisem na návuk vszeh, kí do to esteli, ár je recs zaisztino szpomínanja vredna. Csűjite njidva gucs :

Peter : Bog daj nam dobro, Paveo !

Paveo : Bog daj ! Kama, kama ?

Peter : Vu meszto korácsem.

Paveo : Pa szlobodno zvedim zakaj ?

Peter : Zakaj pa ne ? Pred szejádbov szam, pa bi szi rad malo narejenoga gnoja kűpo.

Paveo : Narejeni gnoj ? Ka pa to za sztvár ?

Peter : Pa ga ti ne poznas ? Jesz szam ti ne krív ; Bog ga blagoszlovi, ki ga je zmiszlo — jesz ga zaisztino rad mám.

Paveo : Na, na ! Pa bi to zaisztino tak dobro blágo bilo ?

Peter : Dobro ? 200 kíl szam ga preminocso jeszén raztoro po ednom orali zemlé, pa szam 400 kíl vecs psenicze dobo tam, kak sto stécs drűgi, esi li ka szame dobre véрте mám okoli szebé.

Paveo : Oh bata negda, jesz bom ga pa tűdi probao. Ja liki kaksega bi pa kűpo ?

Peter : Do zdaj szam jesz dvojegea rabio : práve **Thomas-trűszke**, na sterih zsaklaj je edna zvezda gori, pa **40 procentno káliszon**, na detelico, i na trávník pa **kainit**, pa ti lehko povem, ka bogsega narejenoga gnója ne íscsem, pa ga tűdi, znám, ne naidem.

Paveo : Ka pa te z tem gnójom trbej delati ?

Peter : Nikaj drűgo, kak ga raztoriti, kak esi bi szejao pa ga te podorati. Da pa neszinis za szvojov glávov idti, záto, ár je zemla ne vszigdi ednáka, pa tűdi drűgi je potreben pod sztrmeno, pa drűgi pod krumple, grah, v gorice, ali na trávník. Záto de ti náj bogse, esi bos píszmo píszao **Kalmár Vilmosi** vu *Budapest, VI., Teréz-körut Nro 3.*, on ti vsze odpíse tak ka nájménsede dete lehko zarazmi.

Paveo : Bog pláti, Peter, escse dniesz bom píszao. Z Bogom osztani !

Peter : Z Bogom ! Zselem ti, ka bi sze tebi tűdi tak povido, kak meni.

Dotek králeszkoga notarjusa.

1880. leta 53. posztáva.

1. §. Králeszkomi notarjusi naszledüvajoési dotki ido:

- a) Dotek dela;
- b) Dotek píszanja;
- c) Dotek odhoda, foringa i dén;
- d) Dotek poprek za odrédbe testamentomov ino za registreranje gibajoese sztvári, esi je od birovije ali szírotnice poszláni;
- e) Dotek, esi je od birovije ali szírotnice za kaksega drügoga zroka volo vöposzláni;
- f) Dotki, stere szí szlobodno racsuna poleg posztáve XXXV., paragrafusa 55-ga, leta 1874., esi ga sto privátno oproszi vu potrebesini.

2. §. Dotek dela sze racsuna:
- a) Sztubnato, poleg vrednoszti, od stere sze píszma delajo;
 - b) sztálno, poleg fajte dela, stero sze oprávla;
 - c) vremenitno, poleg esasz, steri je potreben za zvršenje dela.

3. §. Pri vszeh kontraktusaj, stere kr. notarjus dela — esi je cena sztvári po racsúni povedana, ali sze lahko povej poleg 9. i 10-ga paragrafusa — je dotek naszledüvajoési:

Do 400 koron vrednosese 2 kor., od 400 vise do 1000 koron 4, od 1000 do 2000 kor. 6, od 2000 do 4000 kor. 8 i od 4000 kor. do 10,000 koron je dotek 10 kor. Vise od 10,000 koron sze za vszakih zacsetih 2000 koron z 1-ov koronov vees racsuna, nego od 100 koron vise neszme idti.

Z toga sze vözremejo naszledüvajoesa:

4. §. Za düzsna píszma i szvedocsansztva, stera szvedocsijo düzsnoszti kakse persone, za dopüsztzenja, za proročila, za szvedocsansztva assikuracie, za naročila, za szpoznanja prevzé-toga zseninszkoga tála, za kontraktuse od penezov, za fundácie, za testamente z-ednov-recsiov za vsze ednosztránszke kontraktuse i obešanja — z dopüsztzenjami vréd za notripelanjá v grüntevnice — szo naszledüvajoési dotki:

Do 600 koron vrednoszti 2 kor., od 600, do 1600 kor. 4, od 1600, do 4000 kor. 6, od 4000, do 10,000 koron vrednoszti 8 koron. Od 10,000 vise za vszakih zacsnjenih 2000 koron 50 fillérov vees, nego nikdar ne vise 100 koron.

5. §. Za proszta, ali grüntevnicsna brisanja píszane namirnice (quittung), za grüntevnicsno intabuláció, ali brisanje píszana dopüsztzenja, za dopüsztzenja prvoga jusa, ali za nazájvztéje toga píszana szvedocsansztva pol tisztoaga ide, kak vu 4-om §-si. Nego od 2 koroni menje, ali od 40 koron vees neszmi biti.

6. §. Csi zse narejeno szvedocsansztvo, ali testament z-podpiszom potrdi poleg posztáve leta 1874, 81. i 83. §§., te polovico tisztoaga dobi, stera szo vu 3., 4. i 5. §. popiszana. Nego menje od 2 koroni nigdár.

7. §. Za opominanja trgovinszki papérov hodi: do 400 koron 2 korcni, od 400 do 2000 kor. 4, od 2000 kor. do 8000 kor. 6, vise 8000 koron 8 koron.

8. §. Za esuvanje penez i vrednosztnih píszem do 2000 koron vrednoszti $\frac{1}{4}\%$ (percent) vrednoszti; ober 2000 koron esese $\frac{1}{20}\%$ k czoj. Nego od 2 koroni ménsi nemre biti.

Zvün toga za protokoll pri prekdávánji i za vödávánje hodi dotek vu 11-om §. navrzseni.

9. §. Csi je negibajoese sztvári vrednosesa v píszmi nej povedana, te sze za volo dotka potrebna czenitev poleg zapovedi posztáve XXIII-te, §-a 5., 8. i 9. leta 1868, doticsno poleg IX. poszt. §. 13. l. 1873. more zracsunati.

Pri gibajoesej sztvári i pravici sze poleg notripovedanja sztráni (ki dá píszati) racsuna; esi to kr. notarjus nebi steo za zadoszta szpoznati, te szlobodno proszi szvojo personszko szodnijo, ka njemi dotka velikoeso obszodi.

Zlátí i szrebrni penezi i trgovarni (börze) papérje sze poleg prejsnjega dnéva cursa racsúnajo

10. §. Pri delingi sze sztubnati dotek racsúna poleg vrednosese pod talingo vzéte sztvári, brezi dolracsúnanja terhov. Pri menjávánji pa poleg tiszte vrednoszti stera je za kr. notarjusa bogse.

Pri árende kontraktusaj i pri vszeh tiszti, pri sterih sze od esasz do esasz szpunjávajo düzsnoszti edne ali drüge sztráni, esi sze ti kontraktusje do szmrti edne ali drüge sztráni delajo, ali na nájmenje 20 let, ali na nezavüsen esasz, te sze za dotka racsúnanje 20-krát telko more racsunati za fundament, kak je ednoga leta árenda.

Csi je nej vise 20 let kontrakt, te sze more vküp zracsúnati árenda, ali dohodek vszeh let, na stere kontraktus narejeni ino od tak vdoblene sume sze racsúna te dotek.

11. §. Sztálni dotek dobi kr. notarjus brezi pogléda na vrednoseso, od stere sze píszmo rédi:

- a) Csi sto komi píszmeno pravico dá, ali szvedocsansztvo, ali szpoznanje, stera od táksih düzsnoszti guesijo, stere sze nemrejo na peneze obrnoti 2 kor. — f.
- b) Za podpiszanje duplikatomov szvedocsansztva, esi szo szvedocsansztva nej dugsa od dve sztráni

i na ednoj sztráni nega vees od 25 rédov	— kor. 60 f.	Protivniki dáno vszako szvedo- csansztvo od toga	2 kor. — f.
Za vszako naszledüvajocso sztrán	— kor. 20 f.	n) Za szvedocsansztvo pizma odposzlanoga zvün pizanja dotka	2 kor. — f.
Csi je na duplicatumi na ednoj sztráni vees, kak 25 rédov, ali szo raesunje gori vnogi, te za prve dve sztráni	1 kor. — f.	o) Za opominanja vexlnov gori vztétje	4 kor. 20 f.
Za vszako naszledüvajocso sztrán	— kor. 30 f.	Za vszako opominanje po posti vesinjeno	1 kor. — f.
c) Za potrdjenjé vövztétja (tála) trgovinszkih knig, csi je tao szamo 2 sztráni velki	1 kor. — f.	p) Za pod szhrambo vztétje dokumentov z protokollom, szpoznajom i szhrambov vréd	3 kor. — f.
Za vszako naszledüvajocso sztrán	— kor. 30 f.	Csi je dokument véksi od 20 árkusov	5 kor. — f.
d) za presztávlanje z potrdjenjom, csi je presztávlanje z drügoga jezika szamo 2 sztráni	4 kor. — f.	Csi sze vees dokumentov navküper dá pod szhrambo, te za ov vszaki darab	— kor. 50 f.
Zvün toga za vszako naszledüvajocso sztrán	2 kor. — f.	q) Za nazájdánje dokumenta z protokollom vréd	2 kor. — f.
Presztávlanje more tak pizsati, ka de na vszakoj sztráni nájmenje 25 rédov.		brezi protokolla	1 kor. — f.
e) Kr. notarjus za presztávlanje szvojega lasztivnoga podpizska	1 kor. — f.	r) gotovi penez, ali vrednoszti paperov pod szhrambo vztétje z protokollom i namírnicov	2 kor. — f.
f) Za potrdjenje k rédi napravlenoga presztávlanja	2 kor. — f.	Za nazájdánje táksega blága	2 kor. — f.
Csi je vees, kak 2 sztráni, te za vszako sztrán, stera vise	1 kor. — f.	Za dolpolozsenje pri oblászti	2 kor. — f.
Tiszta sztrán, na steroj sze dokument dokoncsa, sze more za celo sztrán raesúnati.		Csi je suma od 2000 koron véksa, te sze za dolpolozsenje pri szvetszkaj oblászti, ali za prekdávanje zvün kancalárje vremenitni dotek lehko raesuna meszto 2 koroni.	
g) Za potrdjenjé podpizsanoga iména	1 kor. — f.	s) Csi sztráni naznánje dá kaj z pokazanjem dokumenta	1 kor. — f.
Csi jih je vees person podpizsani, te to 2., 3. i t. d. imé potrdjeno za vszako poszebi	— kor. 50 f.	Csi pa dokument gorpreesté, te zvün toga za vszaki árkus	— kor. 50 f.
Za protokolla pizanje poszebi drzsina i taborsesarje szamo polovieo plácsajo.	— kor. 50 f.	t) Csi kaksi kr. notarjus dokument, ali testament pri szodniji vu szvojaj personi dá prek	3 kor. — f.
h) Szvedocsansztvo, ka sze je dokument potreben pokazao	2 kor. — f.	u) csi kaksi dokument sztráni ali oblászti posle	1 kor. — f.
Csi iszto eden vees dokumentov szkázse na ednok, te za vszakoga dale	1 kor. — f.	v) Za oglászbo za volo dotka	1 kor. — f.
i) Szvedocsansztvo zsítka	2 kor. — f.	x) Csi sztráni naznánje dá kakso dogodbo, ali jo pozové	— kor. 40 f.
k) Drúzstva, drúzse szpraviscsa, directorov drúzstev odlocsbe plácsajo zvün vremenitnoga dotka i pizanja esese	10 kor. — f.	y) Csi poleg poszt. XVI. 23. §. 1896. doldjáni testament prekvzétja od szébe	8 kor. — f.
l) pri auctiaj, executiaj za szvedocsansztva zvün vremenitnoga dotka i pizanja esese	2 kor. — f.	Za pizanje protokolla sze szamo vu tej prilikaj szlobodno dotek raesuna.	
m) za gorpriétje naznanila, za njega odposzlanje i szvedocsansztvo toga	6 kor. — f.	12. §. Zvün prilik, stere szo vu toj posztávi popisane, sze za vszaki dokument, steroga vrednoseso z penezami vöpovedati nemoremo; pa za vsza djánja, stera szo eti poszebnó nej imenüvána, sze dotek poleg vremena, vu sterom sze djánje opravilo, raesuna.	
Csi sze ono iszto naznanilo veesim more naznaniti, od vszakoga dale	1 kor. — f.	Té dotek za prvo zaesnjeno vöro 4 korone, i potom za vszako zaesnjeno pol vöro 2 koróni zneszé.	

13. §. Csi vu kaksem djánji králeszkoga notarjusa eden drúgi kr. notarjus more poleg biti, tomi sze vremenitni dotek more racsunati, steri neszmi véksi biti, kak je ov dobo.

14. §. Za pisanje szmrtne naroesbe, daritvi, senka, herba i zákonszkoga kontraktusa, esi sumo nemre vö zracsunati, sze vremenitenu dotek racsúna po duppliskom.

15. §. Pod vremenom djánja sze tüdi tiszto vremen razmi, stero je potrebno bilo k pripravlanji kontraktusa, nej szamo vremen pisanja.

16. §. Za dupplikáte kr. notarjusa sze zvün dotka dela (trúda) i potrdjenja tüdi dotek pisanja racsuna náimre: 20 fill. za vszako 25 rédno sztrán; 40 fill. pa, esi je vise 25 rédov, ali szo racsúnje, ali z linerano blágo.

Tiszta sztrán, na steroj sze dokument dokonesa sze za celo napiszamo racsúna.

17. §. Za opominanje vekszlinov i trgovinszki papérov, potrdjenjé, szvedokúvanje i szvedokúvanja protokole i za osznove pisanja dotek ne hodi.

18. §. Králeszkomi notarjusi za tiszto delo, stero bi domá v kancelárje tüdi lehko opravo, esi na zselé sztráni more indri opraviti, vu meszti, kde sztanúje, ide 2 koroni odhoda dotek.

Csi králeszski notarjus za edno iszto sztrán v onom isztom vremení vees sztvári oproszti, odhoda dotek szamo ednok szlobodno racsuna.

Csi more vö z meszta szvojege sztanúvanja idti, te za odhoda dotek szlobodno poleg 12. §. odrejeni dotek racsuna szebi na vöre tá i nazáj potúvanja — nego za eden dén vees nej, kak 24 koron.

Ravno tomi szpodobno szí lehko racsúna za dotek odhájanja za opominanja vexlnov, trgovinszki papérov i za naznanila, esi je zvün meszta szvojege prebivanja oprávla.

19. §. Králeszski notarjus szí szlobodno zvün dotka odhájanja tüdi voz racsuna, esi je nej dobo od tisztoza, koga delo oprávla, esi szvoje delo nájmenje eden kilometer dalecs od szvoje pizsarne oprávla.

Za vozsno szí králeszski notarjus po zselnici II-ga rázreda, po ládji I-ga rázreda kárto szlobodno racsúna; z kolami pa návadno plácsó fiakarszko z dvema kobiloma.

20. §. Csi je králeszski notarjus za volo kaksega opravila od pol dnéva duzse vüni z potjov vréd, pa esi njemi sztrán ne dá sztroska i hizse, te njemi 10 koron dnévnicé hodi.

21. Csi králeszski notarjus vu onom isztom meszti i vremení vees sztvári oprávi za vees sztráni, vozsno i dnévnicé szamo ednok szlobodno zselej, stero vsze sztráni, kim je delo oprávlao navküper plácsajo.

22. §. Za vküperpisanje i pogodbe testamentnih sztvári, esi ga je szodnija ali szírotisnica zavüpala z tem, naszledüvajoese dotke dobi: do 600 kor. vrednoszti 6; do 1000 k. 10; do 2000 kor. 14; do 4000 kor. 20; do 8000 kor. 30; do 12,000 koron vrednoszti 40 koron. Vise 12,000 koron za vszaki 2000 koron vrednoszti 2 koroni vees; nego nikdár nej vise 100 koron.

Rávno tak dobi, esi je vküppisanje (letár) sto drúgi delao.

Fundament racsunanja dotka je cela vküpsziszana vrednosesa brezi dojracsunanja terhov, steri szo na njoj.

Zvün toga poprek racsúnanoga dotka szí králeszski notarjus szamo stempine pa postnino szlobodno racsúna, pa vozsno poleg 19. §-i 21-ga §-a.

23. §. Te dotke (§. 22.) njemi je szodnija duzsna za 15 dní potom, ka je oprávljeno delo notri dao, zagvüsati.

24. §. To te tüdi dobi, esi je zse prvle dobo delo, kak je tá posztáva vö dána.

25. §. Králeszkomi notarjusi, esi je od szodnije zavüpani pri vküppiszanzji sztvárih pred licitácijami po szmrti, ali dúgi, ali esi poszlani saezávat, pri vrednosesi do 1000 koron na pol dnéva 6, na celi dén 10 koron dela (trúda) dotek hodi.

Vise 1000 koron vrednoszti i pri zavézanom imánji na pol dnéva 10 koron, na celi dén 16 koron hodi.

19., 20. i 21. §-je sze tü tüdi razmijo.

26. §. Za delitev penesz, za tutorsztva, szkrbnoszti dela i za vsza dela, stera je na pozvanje szodnije ali tutorsztva oprávlao, njemi szodnija oszodi dotek.

Vsze té dotke je duzszen doli szpizsane i razdeljeno imenüvané z racsunati ino tüdi szvoje sztroske ino esasz povedati, kak dugo je delo oprávlao.

27. §. Poleg posztáve XXXV. §. 55. leta 1874., esi ga sto oproszti za kakse poszamezno opravilo, sze lehko pogodita. Csi sze pogoditi nebi mogla, te kr. notarjus szlobodno tozsi pri szvojoj personszkoj biroviiji.

Edna szenja, stera zsvilenje obránila.

Csizta pravica iz zsvilenja — Pripovedáva Schulz János v N.-Kömlösi. — Natisz prepovedani.

Pa ne vörjes, ka je edna szenja mogocsa esloveka zsvilenje obrániti?

To me je pitao moj prijáteo, Károly, kda szam ga láni k bozsiesi obhodo, ino kda szam nevörvajoos glavo sztepaó on je etak pravo: „Te pa pazi!“ Dnesz je rávno leto, ka szam pri Jozsefi hodo, ki je zdaj skolnik, pa mi je on pripovedávaó, kak njemi je edna szenja zsitek obdrzsála. Cela rodovina njemi je betezsna bila; on szám je tüdi **influenzo meo i plücsa szo sze njemi zvuúsgala**; zse je kry plüvao. Punica njegova je **kres mela v zselodei ino bodanje v ledevjáj**, deteo je **gút** bolo ino szo **bleke mela**, pa **bleda** szo bilá, kak voszk; tak je zse skolnik szám nevolen bio, ka sze k szmrüti pripravo ino sze ne trostao veeür ves, ka bi sze za útra zsv zbüdo. Pa li sze zbüdi, ino etak právi zseni.

„Marijanka, meni sze szenjalo, ka szam kalendar küpo, pa szam zdrav grátaó.“

Jozsefova zsená je doszta dála na szenje, pa je vesazi kúpila kalendar, pa kak ga prebéra, na ednok vídi napúsz „Braniteo zsitka“, pa esté, pa tam je naisla, ka je **Elsa-Fluid**, sterga **Feller má**, za vnoge betege jáko dobro vráosztvo.

Méca je zse vnohovrstue Fluide probala, da szo pa ne valáli; zdaj je te zvedila, ka szamo **Fellerov Elsa-Fluid** pomore, steri je **szamo te právi**, esi sze zráven od **Feller V. Eugen** patikara z **Stubice** na trgi 154. Nra (Zagrab-gracsina) dá pripelati.

Na to je vesazi telegraferala po 12 glazsov **Fellerovoga Elsa-Fluida** za 5 koron, ár znála, ka menje nemre dobiti. Zse drügi dén je Fluid tü bio, pa posto szo goszpón Feller szami plácsali. De je pa betezsniik níkaj ne steo k szebi vzéti, nego je etak pravo:

„Dajte mi mir, meni zdaj zse tak níkaj ne valá.“

Te sze njemi je zsená zjokala rekoos, zemi, ka de z mené, pa z deteé, esi nam tí merjés? Te je vzéo vszaki dén dvajszeti kaplie na eukri notri ino od zvüna szo ga tüdi dobro z ribali veeürkát z **Elsa-Fluidom**, pa njemi je vesazi

lezsi grátaó. Vesazi je dála escse 48 glazsov **Elsa-Fluida** pripelati za 16 koron ino za 4 kor. 6 skátlic **Elsa-Pilule** (ár je estela, ka nájbole valájo za zselodec), pa szo za trí tjedne vszi zdravi bíli: Skolnik, pa punica pa detea i ona száma tüdi od **Fellerovoga Elsa-Fluida**.

Vídís, pravo je Károl, tak je edna szenja obránila zsitek cele rodovine. Gda sze je toga glász rászirio po vési, te szo vszi betezsniieje proszili **Fellerov Elsa-Fluid**, to imenitno domáese vráosztvo, ino szo vszi mogli szpoznati, ka **Fellerov Elsa-Fluid** esüdivitno mocs má, ka z cela ino náglo zvráesi szez, **rheumo, ote-**

esene nogé, obisti betezsne, szmícanje, tréslíko, nog i rok szlaboszt, szreá nerédno bítje, tesko zdihávanje, sümenje vüh, bolenje zobi, zdüho vu vüsztaj, szlaboszt oesi, nervotizem, betege grla ino gúta, skrofulosis, rane, pozéblene kotrige, ognjoper, pisecászce ino bradajice. Fellerov Elsa-Fluid szo dávali lüdjé szvojoj detei proti zsútomí betegi, tréslíki, ovsecsim bobinkam (szüknjioam), **zamuknjenoszti, kasli**, glúsztam ino sztro-

kam. Namazali szo deteo z **Fellerovim Elsa-Fluidom**, esi szo detea **pisecásjee**, ali **mozole mela** po teli, ali na lích; ali esi szo lúszke mela po glávi ino te **právi Fellerov Elsa-Fluid** je vszigár valao. Szamo sze hábaj te **nikajvrednoga krívoga**, ár szamo **Fellerov Elsa-Fluid** je te plávi.

Jasz szam sze szám veszelüo, kda szam to esüo, ár szam jasz szám zse tüdi dugo let **szlab** bio ino vnoci szam sze vszigár mocsno potio, ne szam meo téka, sztiszkávalo me je rado, **kiszilo** sze mi je **rigalo**, v **obiszti**h me je **peklo**. mámica sze mi je vrtela, tak ka szam nanes szpati ne mogeo.

Te szam szí jesz tüdi dao pripelati 24 glazsov **Elsa-Fluida** od **Fellera** za 8 koron i 60 fillerov, ino 6 skatulic **pilule**, ka **doli zsenéjo** za 4 korone, ino zaisztino právim, ka mi je valálo. Záto, sto je betezsen, naj proba, pa szí naj dá pripelati od **Feller V. Eugen** patikára, **Stubice**, na Trgi Nro 154 (Zagrab-gracsina), Pa njemi nede zsao, ka me je bogao.

Pravo je: „Meni zdaj zse tak níkaj ne valá, dajte mi mir.“

Te prvi **FELLEROV ELSA-FLUID** (Fellerova dšesca korinessencia fluid z „Elsa“ markov.) Na vszacom glazski ino pizsmi, stero sze kcoj dene, more taksu podoba biti, kak je to poleg z „ELSA“ imenom ino „Feller“ podpisom. Zavupanost obcsinszkoga zdravja je szkusala ino potrdila to vrasztvo. Na razstävah vu Berlini, Parisi, Rimi, Londoni pa vu Nizzii je Fellerov Elsa-Fluid zlato metäljo dobo ino zdaj na novo je Feller od spajnszkoga erdecsega krizsa dršzstva pa srebrno metäljo dobo za to.

Csi sto peneze naprej posle, ali kda pride, na postii pläsa:

Z návukom, postninov 1 kistov vküper.	12 glazsov, ali 6 düpliskih kosta	5.— K
—	24 " " 12 " "	8-60 "
—	36 " " 18 " "	12-40 "
12 glazsov menje sze ne posle.	48 " " 24 " "	16.— "
	60 " " 30 " "	20.— "

K Elsa-Fluidi preporäcsamo, **nájbogse, nájvalese i jezerokrät szkusano doligonéce vrasztvo: Fellerove Elsa-Rebarbara-Pilule.**

Ne skodi nikdar. Naglo ino zagväsno valä, ne hodi z bolesninov, tek dä, pomagä kühanje zselodca, esisztii, ino je imenitno vrasztvo za zselodec. I pak (6 skatulic) z návukom, kak sze more nücati, kosta 4 korone brezi postnine. Vnoga zahválna pizma!

KSENKI dobijo vszi, ki znova pristelajo k vszakomi tucati Elsa-Fluida 1 glazs.

Habajmo sze od krivoga!

Szamo Fellerov Elsa-Fluid je prvi. Ka sze pizsmo ne zgübi, je dobro recomenderano (narocseno) gordati.

Ka szam z Vasim Elsa-Fluidom zadovolen, to szvedocsi, ka vszigdär znova proszim. Vas Elsa-Fluid vszigdär pri roki mám.

Maurer F.
doktor
Fieberbrunn
(Tirol).

Ki prvi Fellerov Elsa-Fluid ino präve Fellerove Elsa-Pilule sesé, naj szii oproszi v pizsmi ino naj etak naszlov napise:

Feller V. Eugen

patekar
Nj. c. i. kr. velicsánsztva, Bourbon Filip vojvoda
dvorszki patekär

STUBICA, Trg 154. (Zagrab. gräscs.)

Är v nasom vremeni drüge fluide tüdi odävajos meszto prävoga Fellerovoga Elsa-Fluida (pod imenom: Gold-Elsa-Fluid, Luisa-Fluid it. d.), zäto naj vszaki päzi i naj ne zeme drügoga, kak „Fellerov Fluid, är szamo „Fellerov“ je te prvi-

Vu vszeh novinah szlobodno glaszite, ka je Vas Elsa-Fluid prevecs dobro vrasztvo, stero meni i mojoj rodbini doszta pomagalo proti ognjoperi v prsztah, boleznoszti gläve, lrbta, medlovi, szlaboszti ocsh. Vszakomi rada preporäcsam Vas Elsa-Fluid ino szam vam zahválna za njega.

Geramb barünojea
Buziäs.

Nekaj od posilanja po postii.

Nävadna pizma esi 10 gramov májo 10 fil. stempel doide na njé v sterokoli meszto Vogrszskoga i Ausztrije. Cse od 20 grämov vise májo 20 fil. stempel sze more na njé prikeliti. Do 250 gramov valä stempel za 20 filerov, vise sze zse nemore kak pizsmo gordati, nego, kak zavitek. Cse sze stempl gor ne prikeli, 10 filerov vees pläsa za njé, ki je vroke dobi, kak je nävadna postinszka cena.

Porocsenä, rekomandirana pizma sze nemorejo brez stemplna posilati inan, kak na nemsko. Inañ sze tak gori ne vzemejo. Pläsa sze za njé 35 filerov, ali pa 60 filerov. Cse na zgübo prido, more sza zrecepisom na postii eslovek zglasziti i 50 koron dobi za njé.

Szilna pizma sze taki, kak na postu pridejo, prek dájó onim, kim szo poszlana. Pläsa sze za njé 40 filerov. Csi doticsni, komi pizsmo ide. ne prebiva tam, kje je posta, na vszaki 7½ kilometer more edno korono platiti pizsmonosii.

Dopisznice kárte esi sze na Vogrszsko posilajo, sztänejo 5 filerov; V Ausztrijo, Bosznijo, Heregovino, v Nemsko Szrbszko, Csurnogoro tüdi, 5 filerov, ali drüge forme szo. V drüge orszäge za 10 filerov kárte idejo.

Zapreta kárte valä 10 filerov.

Stamp esi sze posila, kak kákse knige i t. d. esi nega v zavitki drügoga pizma, kak raesun sze szlabodno posila v odpretom coperti, ali pa sz spagovinom tak poprek zvezani, ka sze lahko odvezse (ka je ne zapecsacseni). Do 1 kilo sze tak na postu vzeme. Pläsa sze do 50 gr.-ov 3 fil., do 100 gr. 5 fil., do 250 gr. 10 fil., do 500 gr. 20 fil., od 500—1000 gr. 30 filerov. Platiti sze taki more.

Mustre sze szamo do 350 gramov vzemejo gori i v té zavitke zvün iménüvånja trgovea bläga, cene zsméce drügo neszme notripiszati. Gori sze naj zapise od zvünaj: minta. Do 250 gramov sze pläsa 10 filerov; do 350 20 filerov. Taki sze plaesütje.

Betezsnicje pazite!

Koga zselodec boli ali nema téka, za tisztoaga szo najbogse **Fellerove doligonécse Rebarbara-Pilule**, z „Elsa“ znamenjom (Pilul. rhei chin. comp.), na krátei: Fellerove **Elsa-Pilule**. Té pilule nágló, zagvüšno i brezi bolessine **pozsenéjo** esi sze sztávi, ino pomorejo vu vszakoj nevoli, stera z té zhája, pa szo poleg toga z cela neszkodlívó. Té Fellerove **Elsa-Pilule** zse v nisternoj vóri zsenéjo, vréd szprávjó zselodecz ino za volo dobroga szvojega téka je nájbole háklivi lüdjé tüdi radi notrijemléjo. Poszebno szo dobre pri teskom kühanji zsalodca, proti zsútoj färbi lica, proti napihnjenoszti, kizsilomi riganji pa pécselini v obiszthi ino szpodobnim nevolam; pomagájo zsalodei, ár pomagájo kozsi, drobam lezsi delati.

Vnoga zahválna píszma je hvalijo z Fellerovim **Elsa-Fluidom** navküper. Té pilule szo szamo te práve, esi szo vu zsúthi medenih skatulaj, stere „Elsa“ znamenje májo ino szo od „Feller“-a podpízsaue. Eden pak z sesztimi skatulami pa z návukom vréd frankerano poszlani kosta 4 korona.

Zvün toga sze preporácsajo naszledüvajocsa:

Szirup za prszí

(Syrup pectoralis), steri rozpüsztí vu prszah rescke, pomiri kaseo,

zdrávi prszí, za deteo ino odrasesene dober; odprávi potüvanje, olejsa ino pomore vó zkaslati. Eden glazs **2 koroni** kosta, esi sze z Elsa-Fluidom vküp dá pripelati. Poszebi nájmenje 2 glazsa poslemo za **5 koron** z placsenov postüinov.

Vsze tinkture,

kaplice sze dobijo poleg naprejpiszanja pharmacopee, kak na pr. Hoffmannove-kaplice, kamilicine kaplice, cimotova tinktura, za zselodec kaplice, Melissza-düh.

1 tucet málih glázskov **2 koroni** z Elsa-Fluidom vküper. Poszebi sze szamo 2 tucata posleta naednok za **5 koron** frankerano.

➡ Jáko dobro mazalo za kürecse oko, trdo kozso, otecseno za 50 fillerov damo, esi sze k ovomi keoj zpakiva.

Gliszte vszakefele fajte odprávi Fellerova glisztacsokoláda 10 málih paküinov za 4 kor. franco.

Mocsna svédzska tinktura

proti szlabomi téki, zsalodei moes dá, pomága kühati, vrácsi peküino, bozsno esütenje ino vómetanje sztávi. 1 glázs **1 kor. 20 fill.**

i 3 glazsi franco poszlani **5 koron.**

➡ Scsukinih jéter oli. Poszebno dober za szlabo deteo. 1 glazs **2 koroni.**

Vszakovrsztni balszam, kak proszti, za zsalodec, za rane, za zmrznjene rane sze dobi 1 tucet za **2 koroni** esi sze z fluidom vküper proszi, z postov vréd lerezi fluida 2 tucata 5 kor.

Vnogo penez sze pogübi

poleg neszpametnoga küpüvanja, ár zvéksega sze ne placüje blágo, nego cifraszto pakivanje, skatula i t. d. Záto kí sesé fál ino dobro za **sztvarce práh** küpiti, naj szí ga pri **Feller V. E.** patekári küpi, **Stubica**, Trg 154. Zagrab. grásces.

Té práh skodlívó sztvarce zaprávi, nepri liesne csrvé med perotüinov, vu stáli, hlevi, vízsi, ográdeci, ali goricaj. Mühé, buhé, mole, hüsi, sztenice, mravlé, vüsi na líszti, kébre i t. d. lepo buje. Ne ponüca sze ga doszta. Fellerov **Práh za sztvarce** je poszebno dober, ino vees vreden, kak vnogi drügi. Edna mera **1 korona**, 6 mere **5 koron**, 12 mere **10 koron** franco.

200 kil zsmetna szvinja.

K szmetenomi szpodobno mleko pri kravi!

➡ **Ognjene kobile** ➡

— **Zdrava perotüina!** To vsze sze doszégne, esi sze glaszoviten **Práh za zsvino**

vszaki dén dá z krmov — Té prá ték dela zsvini, moes dá zselodei ino mézsi, nakrmi sztvari, ka sze drage odájo. Odprávi kaseo, kres ino glüte. Té práh z Elsa-Fluidom vküper odvrné vszaki poprijéten beteg od zsvine, záto sze vszigdi hváli. Radi ga dávlo jüncom, kravam, szvinjam, birkam, kozam; poszebno dobro mleko szprávi. Dober je kda sze krma premenjáva. Z Elsa-Fluidom keoj pakivano 1 pak **1 korono** kosta; brezi Elsa-Fluida szamo 4 pake dámo franco za **5 koron.**

Postüvanomi Goszpodí

FELLER V. EUGEN patekári

Zagrab-gráscsina

v. Stubici.
Trg Nró 154.

Pri nasz je márho vüsztni i kopitni beteg mantrao, ovi drügi szo vszefelé probali, szamo jesz szam Fellerov Elsa-Glüid nücao za pranjë ino njegov zsvinszki práh za krmüti szam probao. Moja márha je za 8 dni ozdrávila, ovi pa esce izda ribajo szvojo. **Klemmer János, Ivánola** (Torontálmegye).

Varüjmo sze krívoga blágo!

Kaj stécs sesémo prineszti dati, naszlov etak moremo píszati:

FELLER V. EUGEN patekári

Zagrab-gráscsina

Stubica
Trg 154.

Najveksi várasje na szveti.

Leto vküpesten- ja lüdsztva	Ime i leg várasa	Raesun prebiválcov
1896	London, glávni váras Anglije	4.433,018
1900	New-York, v Szevernoj Ameriki	3.437,202
1891	Paris, glávni váras Francije	2.447,957
1900	Berlin, glávno meszto na Nemskom	2.300,000
"	Chicago, v Szevernoj Ameriki	1.698,575
—	Peking, glávni váras Chine v Izhodnoj Aziji	1.400,000
—	Canton, primorszki váras v Chini	1.700,000
1900	Dunaj (Wien, Bees) glávni váras Austrije	1.675,000
"	Philadelphia, váras poleg New-Yorka	1.293,697
1893	Tokio, glávni váras Japonije v Izhodnoj Aziji	1.214,113
1892	Petrograd (Szent-Pétervár), glávni váras Ruszije	1.035,439
1885	Carigrad (Konstantinopol), glávni váras Tórszkoga	873,560
1891	Kalkutta, váras v Prednoj Indiji v Aziji	840,130
"	Moskva, drügi glávni váras Ruszije	822,397
"	Bombay, váras v Prednoj Indiji	804,470
1892	Rio de Janeiro, v Braziliji v Júznoj Ameriki	800,000
1900	Budapest, glávni váras vogrszkoga országa	710,000
"	Hamburg, primorszki nemski váras	706,000
1891	Glasgow, v Skotszkoj drzveli (Anglija)	618,470
1895	Buenos Ayres, glávni váras Argentine v Júznoj Ameriki	615,226
1900	St. Louis, v Zedinjenih Drzsávah (Amerika)	575,283
"	Boston, v Zedinj. Drzsávah	560,892
1892	Varsov, glávno meszto Ruszko-Polszke	532,260
1894	Neapol, primorszki talianszki váras	522,700
1891	Liverpool, angleski primorszki váras	517,950
1894	Brüszel, glávni váras Belgija	508,985
1891	Manchester, v Angliji	505,430
1899	Baltimore, v Zedinjenih Drzsávah	503,957
1891	Melbourne, glávno meszto Ausztralije	490,900
1893	Oszoka, v Japoniji	482,961
1887	Madrid, glávni váras Spanszkoga	472,230
1900	Lipese (Lipszko, Leipcig), Saxonszko	455,000
1894	Rim (Roma), Talianszko	451,000
"	Amsterdam, v Hollandiji	450,189
1891	Madras, v prednoj Indiji	449,950
"	Lyon, na Francozkom	438,077
1894	Milano (Majland), Talianszko	432,400
1900	Praga, glávni váras Csehszkoga	430,000
1891	Birningham, na Anglejskom	429,170
1900	Vratislav (Breslau, Boroszlo), Nemsko	423,000
1891	Marseille, francozki primorszki váras	403,750
"	Sidney, glávno meszto Ausztrálie	383,390
—	Shanghai, primorszki váras v Chini	380,000
1882	Kairo, glávni váras Egiptoma v Afriki	368,110
1891	Leeds, váras na Anglejskom	367,510
1900	Cleveland	351,778
"	Buffalo, v Edinjenih Drzsávah	352,219
"	San Francisco, v Szevernoj Ameriki	342,782
"	Cincinati v Zedinjenih Drzsávah	325,902
1894	Turin (Torino) na Talianszkom	335,900
1892	Odessa, v Ruszkom, pri Carnou morji	332,690
1893	Mexico, v Szrednoj Ameriki	329,540
1900	Santiago de Chile, v Júznoj Ameriki	327,715
1891	Sheffield, na Anglejskom	324,240
1900	Pittsburg, v Zedinjenih Drzsávah	321,616
1893	Kioto, v Aziji, na Japonszkom	317,548
1890	Kopenhagen, glávno meszto Dánije	312,895
"	Lissabon, glávno meszto Portugalije	307,661

Sztálna tábla vremena, kda nam márho szkoti.

Dén püsesa- nya	Szkoti nam				Dén püsesa- nya	Szkoti nam				Dén püsesa- nya	Szkoti nam			
	kobila	krava	ovca	szvinja		kobila	krava	ovca	szvinja		kobila	krava	ovca	szvinja
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23	Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25	Szept 6	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27
5	6	12	8	27	9	9	13	10	29	10	11	17	11	31
9	10	16	12	Máj. 1	13	13	17	14	Szept 2	14	15	21	15	Jan. 4
13	14	20	16	5	17	17	21	18	6	18	19	25	19	8
17	18	24	20	9	21	21	25	22	10	22	23	29	23	12
21	22	28	24	13	25	25	Márc. 1	26	14	26	27	Jul. 3	27	16
25	26	Nov. 1	28	17	29	29	5	30	18	30	31	7	Márc. 3	20
29	30	5	Jul. 2	21	Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22	Okt. 4	Szept 4	11	7	24
Febr. 2	Jan. 3	9	6	25	6	7	13	7	26	8	8	15	11	28
6	7	13	10	29	10	11	17	11	30	12	12	19	15	Febr. 1
10	11	17	14	Jun. 2	14	15	21	15	Okt. 4	16	16	23	19	5
14	15	21	18	6	18	19	25	19	8	20	20	27	23	9
18	19	25	22	10	22	23	29	23	12	24	24	31	27	13
22	23	29	26	14	26	27	Apr. 2	27	16	28	28	Aug. 4	31	17
26	27	Dec. 3	30	18	30	31	6	Dec. 1	20	Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21
Márc. 2	31	7	Aug. 3	22	Jul. 4	Jun. 4	10	5	24	5	6	12	8	25
6	Febr. 4	11	7	26	8	8	14	9	28	9	10	16	12	Márc. 1
10	8	15	11	30	12	12	18	13	Nov. 1	13	14	20	16	5
14	12	19	15	Jul. 4	16	16	22	17	5	17	18	24	20	9
18	16	23	19	8	20	20	26	21	9	21	22	28	24	13
22	20	27	23	12	24	24	30	25	13	25	26	Szept 1	28	17
26	24	31	27	16	28	28	Máj. 4	29	17	29	30	5	Máj. 2	21
30	28	Jan. 4	31	20	Aug. 1	Jul. 2	8	Jan. 2	21	Dec. 3	Nov. 3	9	6	25
Apr. 3	Márc. 4	8	Szept 4	24	5	6	12	6	25	7	7	13	10	29
7	8	12	8	28	9	10	16	10	29	11	11	17	14	Apr. 2
11	12	16	12	Aug. 1	13	14	20	14	Dec. 3	15	15	21	18	6
15	16	20	16	5	17	18	24	18	7	19	19	25	22	10
19	20	24	20	9	21	22	28	22	11	23	23	29	26	14
23	24	28	24	13	25	26	Jun. 1	26	15	27	27	Okt. 3	30	18
27	28	Febr. 1	28	17	29	30	5	30	19	31	Dec. 1	7	Jun. 3	22
Máj. 1	Apr. 1	5	Okt. 2	21	Szept 2	Aug. 3	9	Febr. 3	23					

Poszebnoga szpomina vredno

za vszakoga vértá, kí márho má, kí birke i szvinjé trzsi i za vszakoga máloga kmeta!

„Kak szí náglo zkrním szvinjé?“ „Kak mi gráta mára hitro dobra za odajo?“ „Kak lehko náglo júnce podkrním?“ „Kak doszégnem hitro dobro i vécš mleká pri kravaj i kozaj?“ „Kak lehko pomorem odrasztek teocov?“ „Ka bi delao, ka de mi blágo zdravo?“

To vsze szamo tak doszégnem, esi k krmi ali pijaesi máre z eti vidocsim znaménjom, stero je pod posztávnov obráml'ov, zpakivano, dosztakrát vöz-kusano i z metáljami glaszovitno

„Ték“ („Étvágy“) szászsebeszko
krmno zácsimbo

zmesam.

Domá na vogrszkom rejena! Domá rejena!

Malo kosta, pa esüdovitno plácsa!

Dela jo jedino: **MEISE LAJOS**, továrna kmetijszkih kemicsnih (lucsbenih) plodov.
Továrne: Szászsebes (vogrszko) i Regensburg (bavarszko).

½ kile pak 90 fillerov; edna 9 pakov imajocsa postna poszlatev brezi postnine 8 koron.

Dobi sze na ete nazloy: **MEISE LAJOSA** szászsebeske kemicsne továrne centrálna trgovna pizsárna; **BUDAPEST VI. Nagy János-u. 5. sz.**

Znanja vredna dela.

Koliko duga majo razločne evropske države ?

Država	2.400,000	koron, od tega	placsa interesa na leto	10,000	kor.
Črna gora (Montenegro):	2.400,000	koron, od tega	placsa interesa na leto	10,000	kor.
Luxenburg	15.000,000	" "	" "	607,000	" "
Schweiz	62.100,000	" "	" "	2.566,000	" "
Bulgaria	98.000,000	" "	" "	13.300,000	" "
Dania	249.000,000	" "	" "	11.000,000	" "
Srbija	295.000,000	" "	" "	19.000,000	" "
Gresko	700.000,000	" "	" "	33.600,000	" "
Rumunsko	993.000,000	" "	" "	53.100,000	" "
Schwedia i Norvegia	449.000,000	" "	" "	16.500,000	" "
Belgija	2,088.000,000	" "	" "	102.000,000	" "
Hollandia	2,224.000,000	" "	" "	77.000,000	" "
Tursko	2,535.300,000	" "	" "	120.000,000	" "
Portugal	3,062.000,000	" "	" "	101.000,000	" "
Spanjolsko	5,706.000,000	" "	" "	297.000,000	" "
Nemsko	13,262.000,000	" "	" "	480.000,000	" "
Taliansko	13,570.000,000	" "	" "	870.000,000	" "
Anglezsko	16,450.000,000	" "	" "	600.000,000	" "
Russija	18,312.000,000	" "	" "	675.000,000	" "
Francozko	30,759.000,000	" "	" "	1,233.000,000	" "
Austria-Vogersko	16,050.000,000	" "	" "	552.000,000	" "

Ztoga je obsežni dug: 989 millionov koron.

" " Ausztrije " 9733 " "

" " Vogerskoga " 5328 " "

Vojske različnih evropskih držav na suhom i na morji.

Država	vo miri:	650,000	vojakov;	vo boji:	3.300,000	vojakov.
Francozko	vo miri:	650,000	vojakov;	vo boji:	3.300,000	vojakov.
Russija	" "	860,000	" "	" "	3.600,000	" "
Nemsko	" "	600,000	" "	" "	2.700,000	" "
Ausztria-Vogersko	" "	360,000	" "	" "	1.800,000	" "
Taliansko	" "	325,000	" "	" "	1.400,000	" "
Anglersko	" "	312,000	" "	" "	850,000	" "
Tursko	" "	200,000	" "	" "	800,000	" "
Spanjolsko	" "	115,000	" "	" "	340,000	" "
Schwed i Norvegia	" "	54,000	" "	" "	272,000	" "
Rumunsko	" "	50,000	" "	" "	230,000	" "
Belgija	" "	52,000	" "	" "	225,000	" "
Hollandija	" "	22,000	" "	" "	222,000	" "
Schweiz	" "	—	" "	" "	222,000	" "
Gresko	" "	28,000	" "	" "	180,000	" "
Bulgarija	" "	38,000	" "	" "	180,000	" "
Srbija	" "	21,000	" "	" "	160,000	" "
Portugal	" "	40,000	" "	" "	130,000	" "
Danija	" "	15,000	" "	" "	62,000	" "

Na vojske cela Evropa vün dá: 5071 millionov koron,
Ausztria-Vogersko na svojo vojsko dá: 374 " "

Polodelszki povi na Vogerszkom.

Nasa domovina je edna z teh najrodnesih drzsav cele Europe zato je vredno znati koliko pova vu ednom leti poprek. Vcsászi je pov mensi, vcsászi veksi; eti damo szrednji pov kak naszleduje :

1. psenice	raszté : 43.000,000	hektolitrov	vu	vradnoszti	580	millionov	koron.
2. krumpisov	" 36.000,000	"	"	"	78	"	"
3. kukoricze	" 25.000,000	"	"	"	240	"	"
4. ovsza	" 19.700,000	"	"	"	100	"	"
5. szena i detelce	" 19.000,000	"	"	"	57	"	"
6. jecsmena	" 16.500,000	"	"	"	70	"	"
7. zsita	" 14.000,000	"	"	"	80	"	"
8. vina	" 2.500,000	"	"	"	75	"	"

Za polszko delo potrebni sztvari na Vogerszkom je: 1. Konjov 2 milliona; 2. roglani bizsni sztvari 5 mill. 650,000; 3 ove i koz 11 mill. 650,000; 4. szvinj 1 mill. 660.000.

Tábla za zsoj.

Suma		6%	5%	4%	3 ¹ / ₂ %	3%
k o r o n						
	Na edno leto	—60	—50	—40	—35	—30
10		—90	—75	—60	—52 ¹ / ₂	—45
20		120	1—	—80	—70	—60
25		150	125	1—	—87 ¹ / ₂	—75
30		180	150	120	105	—90
35		210	175	140	122 ¹ / ₂	105
40		240	2—	160	140	120
50		3—	250	2—	175	150
60		360	3—	240	210	180
70		420	350	280	245	210
80		480	4—	320	280	240
90		540	450	360	315	270
100		6—	5—	4—	350	3—
200	12—	10—	8—	7—	6—	
300	18—	15—	12—	1050	9—	
400	24—	20—	16—	14—	12—	
500	30—	25—	20—	1750	15—	
600	36—	30—	24—	21—	18—	
700	42—	35—	28—	2460	21—	
800	48—	40—	32—	28—	24—	
900	54—	45—	36—	3150	29—	
1000	60—	50—	40—	35—	30—	
	Na eden meszec	—02 ¹ / ₂₄	—02 ¹ / ₃	—01 ² / ₃	—01 ¹¹ / ₂₄	—01 ¹ / ₄
5		—05	—04 ¹ / ₆	—03 ¹ / ₃	—02 ¹¹ / ₁₂	—02 ¹ / ₂
10		—10	—08 ¹ / ₃	—06 ² / ₃	—05 ⁵ / ₆	—05
20		—15	—12 ¹ / ₃	—10	—08 ³ / ₄	—07 ¹ / ₂
30		—20	—16 ² / ₃	—13 ¹ / ₃	—11 ² / ₄	—10
40		—25	—20 ⁵ / ₆	—16 ² / ₃	—14 ⁷ / ₁₂	—12 ¹ / ₂
50		—30	—25	—20	—17 ⁵ / ₁₂	—15
60		—35	—29 ¹ / ₆	—23 ² / ₃	—20 ¹ / ₃	—17 ¹ / ₂
70		—40	—33 ¹ / ₃	—26 ² / ₃	—23 ¹ / ₂	—20
80		—45	—37 ¹ / ₂	—30	—26 ¹ / ₄	—22 ¹ / ₂
90	—50	—41 ² / ₃	—33 ¹ / ₃	—29 ¹ / ₃	—25	
100	5—	416 ² / ₃	333 ¹ / ₃	291 ² / ₃	250	
	Na eden den	— ¹ / ₆	— ² / ₃	— ⁶ / ₉	— ¹¹ / ₂₄	— ¹ / ₁₂
10		—01 ² / ₃	—01 ¹ / ₃	—01 ¹ / ₉	—01	—00 ⁵ / ₆
1000		—16 ² / ₃	—13 ⁵ / ₉	—11 ⁵ / ₉	—09 ⁷ / ₁₀	—08 ¹ / ₂

Dotek stemplnov.

I. Lesztvica,

a) pri vekszinaj, b) vekszinom szpodobni trgovinszki narocsbaj i dúzsni lisztaj, c) pri dúzsni píszmaj obcsinszki poszojilnic, esi szo od 3 meszecov ne dugsega termina.

Od 1 fill.	do	150 kor.	— kor.	10 fill.
150 kor.	"	300	—	20
300	"	600	—	40
600	"	900	—	60
900	"	1200	—	80
1200	"	1500	1	—
1500	"	1800	1	20
1800	"	2100	1	40
2100	"	2400	1	60
2400	"	2700	1	80
2700	"	3000	2	—
3000	"	6000	4	—
6000	"	9000	6	—
12000	"	15000	8	—
15000	"	18000	10	—
18000	"	21000	12	—
21000	"	24000	14	—
24000	"	27000	18	—
27000	"	30000	20	—
30000	"	33000	22	—
33000	"	36000	24	—
36000	"	39000	26	—
39000	"	42000	28	—
42000	"	45000	30	—

i tak dale, za vszakih 3000 koron 2 koroni vecs; esi ne punih 3000 koron, sze li racsuna za pune.

II. Lesztvica,

za juriszticsna szvedocsansztva i stera ne szlisijo niti v I., niti v III-jo lesztvico (quitunge i t. d.)

Od 1 fill.	do	40 kor.	— kor.	14 fill.
40 kor.	"	80	—	26
80	"	120	—	38
120	"	200	—	64
200	"	400	1	26
400	"	600	1	88
600	"	800	2	50
800	"	1600	5	—
1600	"	2400	7	50
2400	"	3200	10	—
3200	"	4000	12	50
4000	"	4800	15	—
4800	"	6400	20	—
6400	"	8000	25	—
8000	"	9600	30	—
9600	"	11200	35	—
11200	"	12800	40	—
12800	"	14400	45	—
14400	"	16000	50	—

od 16,000 koron vise za vszakih zacsnjenih 800 koron sze 2 koron 50 fill. doda.

III. Lesztvica,

a) pri kontraktusaj küpesije, minjavanja, foringe, gibajoesse sztvári; b) vu vszakom dopúsztzenji zvün dopúsztzenja peneszovdugá; c) pri szlüzsbeni kontraktusaj; d) na kvitunge szreske; d) na obecsánja; f) na zaduzsenoszti dúzsna píszma.

Od 1 fill.	do	20 kor.	— kor.	14 fill.
20 kor.	"	40	—	26
40	"	60	—	38
60	"	100	—	64
100	"	200	1	26
200	"	300	1	88
300	"	400	2	50
400	"	800	5	—
800	"	1200	7	50
1200	"	1600	10	—
1600	"	2000	12	50
2000	"	2400	15	—
2400	"	3200	20	—
3200	"	4000	25	—
4000	"	4800	30	—
4800	"	5600	35	—
5600	"	6400	40	—
6400	"	7200	45	—
7200	"	8000	50	—

i tak dale; vise 8000 koron za vszakih zacsnjenih 400 koron 1 korona 50 fill.

Zvün toga.

Na szvedocsansztvo szlüzsbenikov . . 30 fill.
 Od pozszameznih i rokodelaveov szvedocsansztva 50 fill.
 Na racsúne v stacuni do 20 koron . . 2 fill.
 " " " vise 20 koron . . 10 fill.

Stemlim tak more prikeliti odzgoraj, ka sze szpodanji prázen tao stemplna z prvím rédom prepise — pa ne z nagovorom. — Stemplín sze ne racsúna ino sze kastiga:

1. esi z njega eden tao falí,
2. esi je z vecs falátov vküpprikeljeni,
3. esi je ne dobro — kak szmo píszali — gorprikeljeni,
4. esi je ne dobro prepiszani,
5. esi je ne prepiszani, nego presta mpani,
6. esi je prekpotégnjeni,
7. esi je na píszane litere prikeljeni ino zrávno tisztimi literami znova prepiszani.

Hasznovitna znanja.

Szidro-Pain-Expeller, na krátcí „Szidro-Liniment“ je isztinszko domáese vráosztvo grátalo, stero je zse od 34 lét vu vnogih rodovinaj vszigdár pri roki. Bolesína na hrbti, na krízsi, vu glávi, ognjoper, süsi i t. d. po ribanji z Szidro-Pain-Expellerom vszigdár minéjo. Esese proti influenzi valá ino vu glázskaj sze po 80 fill., 1 k. 40 f. i po 2 kor. vu vszákój pateki dobí: nego pri kúpüvanji vszigdár „Richterov Szidro-Pain-Expeller“ ali „Richterov Szidro-Liniment“ moremo prosziti ino paziti na „Szidro“ marko ino Richter imé, ár menje vredna blága sze tüdi krivo odávajo.

Zagvüšno ino náglo pomoes dá z različnih korín narejeni, disécsi Fellerov Elsa-Fluid. Doide ga vszakomi ednok szkusati, ka de vido, ka proti kasli, bolesíni prsz, gláve ino zobi, prehladenji, bodanji, trganji, kresí, oesnoj bolesíni, szrbenscsíci, vrocsíni, vüsztnim i gúta betegom i t. d. Fellerov Elsa-Fluid imenitno pomoes dá. Vszaki sze naj hába, ka naj právoga dobí, ár Fellerov Elsa-Fluid je te právi. Jezero i jezero lüdih je zse zdrávje nazáj dobilo z pomoesjov Fellerovoga Elsa-Fluida, ár te právi Fellerov Elsa-Fluid zse dosztakrát pomágao tam, kde szo drúge pomoesi zasztanj bilé. 12 glazsov, ali 6 düpliskih za 5 koron posle Feller V. Eugen patekar, Stubica Trg 154. numerá (Zagrabecka gráscsína).

Nájbogsa plezécsa rasztlina je vu tom csaszí zdaj na novo zgojena „czaszárki püzs“ (Ipomoea imperialis). Njéno lepoto zadoszta popiszati nanes nemre. Dugo letnoga trüda szád je ona ino zhájja ztak zvánoga ográdnoga „Huberpuzsáka“. Viszoko goriplezi, rada má szunce ino je obilna evetja. Lisztje je zeléno, szrebrnato, vesászi tüdi zsutkaszto. Cvetje je návadno velko, tak ka sze na kráji pretrgano vídi ali malo podszükjneno — pa sztem nezmerno lepote doszégnejo. Fárbe szo nove, takse, kak szo pri toj fajti esese ne bilé. Szo na priliko pepeonáte, brüncsnate, barnászte, modre, pa vnoge drúge, stere popiszati nemre, stero bi nam szamo malar mogoesi bio raztolmacsíti. Té färbe sze od sznezno bele ino modre do esarne ino od naj globlese meszene, do nájlpepe szvetlo ino kmicsno erdéese preminjavajo. Dosztakrát szo okolivzété rozse po kráji z lepimi färbami, z lepov erdécsöv, ali esiszto belov. Gríva csüda vu natüri. Gojiti jo je lehko. Rano sze more poszaditi na szunesevnom meszti vu lehkoj i rodnoj zemli. Kí má ográdecz, ali szamo eden csrep, naj sze njemi ne míli trüd z tov rozsov. Vu csrepi lepo goribezsí ino

okinesa obloke. Szemen razposíla Fürst Albert, Schmalhofen, szl. p. Vilshofen — Bavarszko. Edna cuverta szemena 60 fill. 6 färb poszebi 2 koroni. 10 rázliesnih plezécseh rasztlin 2 kor.

Na celom szveti nema pára takse meszto, kak je székelyszka zemla, tak na lepoto, kak na szvoje natürne kinesse gledocs. Iz globocsíne zemlé tam príde kinesse vredna vracsilna vretina, kde — kak právijo — eslovek bat v zemlo poríne. Vu bregah je neizmerjene vrednoszti metalla, marmora i t. d. odzgoraj na njih pa drevje, grmovje i travíne pune z moesjov zdravila. Pa esese vu potokaj nej szamo vszakovrsztne ribe, nego poszebno edna rasztlina, stero vucsenjájce „Spongilla lacustris fluvialis“ zovéjo, stero lüdsztvo zse od indasnjih vekov za vráosztvo nüca, i na stero Dr. Szász celi vucseni szvet opomína. Balázsovieh Sándor sepsiszentgyörgyszki patekar je vküper pobrao te nájprednjési tao té imenitne zdravilne rasztline ino z vnogih drúgih navküper rédi „Bilkino zsgáno“, stero pod obrambov posztáve sztoji ino takso moes má za ribanje i notrijemánje, ka kí je szamo ednok szkusao, on vees brezi njega ne osztáne. Zátó vreló preporácsamo nasim esitaocem oglašzila toga kalendára, ár to zsgáno nej szamo právo vráosztvo, nego tüdi tak fäl, ka szí je te nájszirmaskesi eslovek tüdi lehko szprávi.

Zse szo minoli tiszti csaszí, gda szo szí zgübleno zdrávje ne mogli nazáj dobíti. Déndenésnji je vszigdi poznáno, ka nájvees betegov, kak tréslíko, influenzo, oesni beteg, tesko szapo, sztiszkávánje, szlabo kúhanje, szalodea, glávo bolenje, zezsgáne rane, vöszpísenenje, moesno bítje szreá, homanco, mozele ino vnoge drúge betege z Elsa-Fluidom Fellerovim hitro lehko zvrácsi. Na velko ino neprecenjeno pomoes je Fellerov Elsa-Fluid tam, kde doktora nega blüzi, zátó je dobro, esí vu taksih mesztaj vu vszákój hizsi je Fellerov Elsa-Fluid k rédi, ka sze v nágloj potrebcsíni z njim veaszí lehko pomore. 12 glazsov, ali 6 düpliskih sze dobí za 5 koron pri Feller V. Eugen patikári, Stubica Trg 154. numerá (Zagrabecka gráscsína). Varujmo sze od krivoga blága, steromi szamo to imé dájo i je brez vrednoszti!

Memorial-scsípek. Té novi gori plezécsci scsípek z szvojim jezérnim i jezérnim drobnim belim cvetom ino vszigdár zelénim lisztjom je od vszake plezécse evetlice bole prípraven za plot okoli roz, za zakrivanje gomíle ino pecsine, na grobe pokojnih, na sztebre, golobinjeke, lugase z ednov reesjov na vsza meszta, gde

sze návadno plezécse rozse szadijo. Vsze prebezi té scsípek na ednok, rávno tak kak szlák. To je plezécisi scsípek prve vrszte. Zhája z Japonszkoga ino Kitajszkoga. Cvesztj zacsne v zacsetki juliusa tak obilno. ka sze ozdalec tak vídi, kak szneg — pa te okinesa szvoje meszto z-lepim zelénim lisztjom ino knicsno erdéesim szádóm notri do zíme. Kak túzsen scsípek poleg moesnoga kolicsa je esúdovitno lepí z doli viszécisim z cvetjom oszipanim vejóm. Na razstávi vu Frankfurti, gde je pokazani bio kak na pecsine plezécisi, pa kak túzsen viszécisi, je vszeh esúdovánje pobúdo. V moesnom esrepi moesno zracsene razposila Fürst Albert, Schmalhof, szl. p. Vilshofen, Dolnje Bavarszko. 1 szteblo 1 kr., 6 falátov 5 korun. Oglaszilo zasztój dobí kí po posti proszi.

Vértés apotekara Szolenovínsko

zsgáno (Sósbornszesz) sze vszem preporácsa. Cena edne flase je 30 fil.; 1 korona i nájvékse 2 kor. Dobiva sze v vszeh apothekah, v droguerijah, nadole, v apotheki k „orli“ v Lugosi 139. n. pri szamom Vértés Ludovik apotekari.

Vszem trpécisim tople preporácsamo domácsa vrásztva z apoteke k „orli“ v Lugosi, sterih hasznovitnoszt vnogo zahvalnih pisztem potrdjáva (Sasgyógytár, Lugos). Za volo vnogoga gori pozvánja od sztráni kúpeov europejszkih i zvüeneuropejszkih dela ino odáva apoteka vszakojoeska neszkodliva tak zvána toilette-blága za telovne sznazsnosztí ohranjenjé; zvün toga rume, liköre, esiszte essencije i prilike za zavézanje bolécsih hran. Postúvanomi obsinsztvi sze tá apoteka preporácsa ne szamo da náj falej i náj finejse recsi dáva, nego za volo toga zroka túdi, ka za narocsnino csi ona 5 kil pri zsmécsi i 10 korun pri ceni doszégne, száma postnino plácsa.

Na zselenje sze brezplácsno poslejo narocsnikom szledcese knige i ceniki, kde je cena zapiszana 1. Imenitno domácsa vrásztvo (Kítúnó háziszerek); 2. Knizsica telovne sznajzsnosztí (Szépségápolási könyvecske); 3. Naprejpisznanje, kak szí známo szami rum, likör i drúga táksa pitvina napravít (Előírások); Cenik od recsih za zavézanje hran potrebnih (Árjegyzék sebészeti czikkekről) Obilnej vise.

Za detco nájbogse! Kí to scsé, kí nesese za detco k bozsicsi blága kúpúvati, stera sze szpoterejo ino scsé veszélje meti ober igranja szvoje detcé, z ednov recsjov, kí szvojoj detci nájbogse igranje voscsi, tisztomi preporácsamo, naj preglédne oglaszilo Richter F. Ad. et Comp.-a (Wien, I., Operngasse 16.). Vszaka

mati bi to oglaszilo mogla pred bozsiesom precseteti, ár z toga zvedí kelko veszélja lehko szvojoj detci szprávi. Csi sto to oglaszilo po posti na ednoj kárti proszi, je k senki dobi.

Ki vecs scsé od té recsi znati, naj píse Kalmár Vilmosi, pa tam odnet na vsza pitanja dobí odgovor — túdi vogrszke knige ino racsúne, kak sze to blágo ntea i kelko noszi.

Polodelavcom i zsvino gojécisim na szpomin! Vszaki, kí zsvino goji ino scsé haszek znjé meti, more paziti, ka tiszte kváre, stere szí z stáhnov krmov napraví túdi za esaza odprávi od szvoje máre ino poprávi. Szamo tak sze plácsa zsvinoreja ino perotnínoreja. Pri mládoj mári vszaki more na to paziti, ka márha vsze tiszto dobi, ka njoj je mogeese odrasztek ino moes dati. Zató prav má vszaki vért, kí vszigidár k rédi má „Flora“ marsecsi krmleuszkí práh, ár té práh poszebno moes má, ka pomore odrasztek, ka obdrzsi márhu vu moesi ino esese med lagojimi prilíkami obvarje márhu. Povszodi je znáno, ka ober „Flóra“ práha nega blága, stero bi tak ték szprávlalo márhi pri jesztvíni, pri obilnosztí mleka ino pri pobogsanji mleka. Sztára i mláda márha rada má té práh, ár dober ték má. Kí pa konje májo, oni vu „Flora“ práhi pomoes nájdejo, ka do njim konji vszigidár moesni, ognjeni i vu dobroj fárbí, ár „Flora“ práh zsalodei pomága ráno zkúhati, odprávi z tela lagojíne i z tem vékso moes dá sztvári za delo i proti vnogim betegam. Pri kúpúvanji more paziti, jeli je „Flora“ práh za konje, govensese, ali szvinjé, pa jeli od posztáve branjeno imé „Flora“ na vszakoj skatuli gori. Ovacsí pa vszaki naj precsté v tom kalendári naznanila od toga práha.

Poszvedocsena pravica je, ka sze med vszemih oglasenimih vrásztvami Fellerov Elsa-Fluid veszéli náj véksemi razsríjenji, ino ga túdi vszi kí ga poznájo, nájráj májo; ar vu vnoгих betegaj dá náglo pomoes, zató bi sze pri vszakoj hizsi mogeo meti. Zdjaj zse vszigidí poznáno, ka Fellerov Elsa-Fluid vszakojaeski valá proti sztiszkávanji, zamuknjenosztí, mokrim prszam, nervotismi, szlabosztí, trganji, szlabomi poglédi, zvuzsgánji i t. d. náglo ino zagvúšno. 12 glazsov, ali 6 düpliskih za 5 korun frankerano posle Feller V. Eugen patekar, Stubica Trg 154. numera (Zagrabecka grásesina). Zvün toga szo hvále vredne poszebne sztvári, stere sze pri Felleri dobijo, kak Fellerove dojunése Elsa-Pilule, szyrup za prszí, hrána za sztvári i t. d.

Zaman sze je pascsila.

Pred szodbijov. *Szodec* kára cigána, ka sze nesese pobolsati. Zakaj sze ne pobolsas? Dnesz tri tjedne szi sze komaj voze reso, pa szi zse pá obtozseni? *Cigán*: Zlati moj Birov ve bi sze ga jaz pobolso, szamo da ga zadoszta esaszta zato *ne dobim.

Jálen. *Szin*: Znáte, lübléni ocsa, z kém vasz jaz na vas god obveszelim? *Ocsa*: No zkm? *Szin*: Kúpim vam eden lep nozs. *Ocsa*: Ve ga mam. *Szin*: Da szem ga pa jaz rávno prle potro.

Ciganjszka pamet. Cigánja szo zgrabili, kak je z vode ednoga zsbika vüpotégno. Pred szodbo posztávlén ga pita szodnik: Moré! tozsijo te, ka szi zsbika vkrao! Oh moj drági, zláti főbirov ne szam jo v krao szamo szam jo szmrti reso da ovak bi sze vtopo, esi bi je ne vüpotegno.

Zsidovje. Eden zsidov etak pregovori szvojega szoszeda, z sterim sze pri pogájánji szvado: Szhoszed, zhakoj vi dnesz vaso diéto ne obdrzsávate? *Drügi zsidov*: Nü, kho je to dietha? *Prvi zsidov*: No tho vasz pitham, kha szte k obedhi jeli? *Drügi zsidov*: Govenszko zsupo, lükh pha macesz! *Prvi zsidov*: No thaki szem szi mhiszlila! Vi bi szeno mogli grizthi!

Szreca. *Zet* (k punici): Odket, odket drága mati? *Punica*: Od zobvracsitela. *Zet*: Ka szo tam delali, esi szlobodno pitam. *Punica*: Eden szprehnjen zob szem dála zmeknoti. *Zet* (vu szebi): Oh ti szrecesen zob, ti szi sze zse reso njenoga jezika.

Pozoja je püsztó. A: Odket tak veszelo prijátel? B: Pozoja szem püsztó; punico szem na zseleznico szpravo.

Vkresmi. *Goszt* (k kresmári): No goszpon kresmár, jaz szem zse doszta boiso piseseeso peesenko je. *Kresmár*: To verjem, ali v mojoj kresmi ne.

Pobolsanje. Zsena krega, kára domopri-doeseqa pijánoga mozsa: Szram te naj bo! Pod zemlo bi sze mogo szkriti ti pijáneec zanikajni! Daj mi klües od pivnice, odgovori mozs.

Na veketrpécsi csrevel. Pijáni mozs etak odgovori szvojey zseni, stera je nad nyim vszikhár doszta guesala: Znás ka moja drága zsena? Csi bi z mojega grla esrevle napravili i z tvojeqa jezika bi podplate gor na nyé zabilí, tej esrevli bi sze nikdár nej razsztrgali. Mojemi guti pilo tvojemí jeziki pa gues nikaj ne skodi!

Kda mlínar víno pijé?
Kda doszta vodé má. — Vodo pa
te, kda je malo má.

*

Novi zvon szo pripelali k ednoj
cérkvi, pa kda szo ob prvím z njím
zvonili edna sztára zsenzka sze
csüdiva rekocs: „Oj, da mládi glász má.“ —
„Csákajte mati, zmuvi eden modrijás
polec njé, naj de telko sztar, kak szte
zdaj ví, vej de te on tüdi bole na sztaro
szpeva.“

*

Zakaj zsenzke tak dúge vlaszé májo?
Záto, ka njím prej pamet vu njih
na kraeciso raszté.

Zakaj sze pa vnogi moski z zsenzka
telko sengárijó?

Záto, ka miszlijo, ka njím je pamet
z bajuszami véksa.

*

Zakaj sze vnogi med nasími szlovenzi
tak radi právdajo?

Záto, ka szzaki doszta pravice má,
szamo to nevej nieden, csida je.

*

Eden eslovek pride v Szombathely,
steri je zse od dvajszti let nej tam hodo,
pa gléda clericuse (bogoszlovce), kak
večerkev idejo püspeka szprevájajocsi pa
ednok szamo pregovóri vu szebi: „O
mili bozse, kak tí rad más té lüdi;
nikaj szo pa nej sztarejsi, kak szo pred
dvajszeti leti bíli.“

*

Zakaj pa vnogi moski tak radi po
kresmáj poszedávajo?

Záto, ka sze bojijo, ka bi njím
zsenszke domá vö szpilé, esi bi szí domo
dáli prineszti.

*

Zakaj pa vnoge zsenzke heseri
szvoje na plesz gonijo?

Záto, ka sze bozsno tele more na
szenje gnati, esi sze cesé odati. — To
dobro meszár domá tüdi nájde.

Zakaj je pa ne denejo na vaját, kda
je szamé tá zsenéjo?

Záto ka szamé znájo, ka bi skoda
bílo na vajáti.

*

Po sterih krajínaj sze dekle nájlepse
oblácsijo?

Po sterih je zsalodecz nájbole prázen.

*

Zakaj vnoge fare tak mále cérkvi májo?

Záto, ka vszaki fármik poszebi za-
doszta meszta má v njoj.

*

Kde szo pa pojdje (decski) nájbole glaszo-
vitni?

Tam, kde je med njimi nájvecs prázne
gláve pa manjoszti.

*

Kde je tele náj bogse?

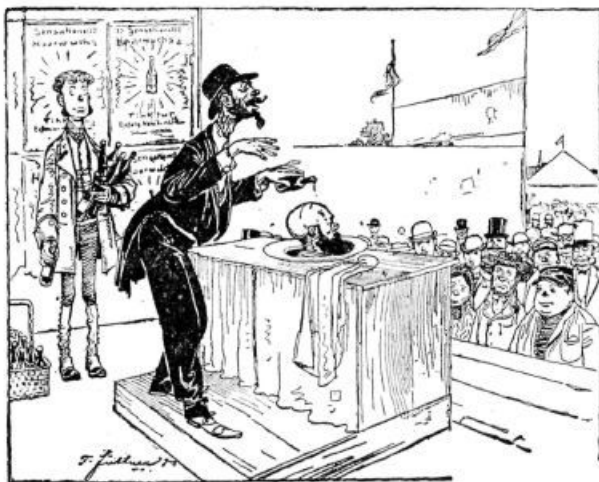
V szkledi na sztolí pecseno.

*

Eden ocsa ide z szvojím színom vu meszto
ino sze tam sztávi pred törmom pa právi színi:
„Glédaj, to tí je törem, taksega bí mí mogli
meti domá.“ Szín gléda-gléda ocsó ino ednok
szamo pregovóri: „Ocsa, zemte zse ednok oko
doli z njega, ka ga jesz tüdi poglédnem.“

Csüdovitna mászt za vlaszé.

Stiri podobe.

1.) Postüvani vküp szprávleni! Kak doszta-
jate viditi, ta gláva je celo pisлива. Zdaj szamo
nistere kaplice vlijem na nyo z moje csüdovitne
mászti . . .

2.) i pokrijem sz tem robeom . . .

3.) eno malo z riblem zsnjim to pisljivo glavo . . .

4.) ino tū je ta esūdovitna isztina. Hitro szi kūpite, ka za pol vūre morem odpotūvati.

Kak ti je kaj zsenā? Pīta eden prijātel drūgoga.

Hvāla na pitanji, jāko dobro; tak je zamuknola, ka nanes edne reesi nemre pregovoriti.

*

Kda szo peszjanje leta 1241-ga vogrszko poropali, sze je zgodilo, ka je eden peszjan zsenzsko zgrabo ino na konja szi jo zdignovski z njov od jahao. Mozs zsenzske ga glēda pa szi milo zdehne za njim: „Oh ti szromāk peszjan, da bi ti poznao njēni jezik!“

*

Dvā meszārszkiva inasa sze szrēcsata ino szi segavo pripovedāvata, ka steroga mester mā pa znā: „Moj mester, prāvi eden, mā taksi masin, ka esi v njega edno zsivo szvinjo notri dene, odszpodi okajene sunke pa kolbaszi vō z njega szpādnejo.“

— „To je nikaj nej, prāvi te drūgi, moj mester pa taksi masin mā, ka esi na ednom krāji meszo pa kosztī v njega zmece, na drūgom krāji zsive szvinjē vō z njega bezsijo.“

*

Pitajo ezigāna pod gaugami, ka je njegova szlednja zselā. Jagode bi rad jo, prāvi ezigān. — Zdaj ti nemremo jagod dati v deczembri, prāvijo njemi. — Nikaj nej, odgovori ezigān, jesz rad pocsākam do szprotoletja.

*

Pripravna prilika.

Harmonike,

vu vszakoj formi i fajti, kromatieszno stimane, pri meni rejene, z popravlenimi ocelovimi pērami, okovānami mehāmi; glaszovitne citre in irolinje. Za vesenje harmonike z 10-mi pērami z solov vrēd poslemo franco za 43 kor., z 19 ino 21-mi pērami za 53 koron.

500 falātov harmonik vszīgār k rēdi na szkladieszci.

Harmonike i arisztone hitro i hvāl popravlamo. Poszebno preporāsam moje nājhvalese harmonike z Heligon szpodnjimi glāszami. Dobi sze na naszleditvājoesi naszlov:

Hlavacsek Anton harmonik fabrikant
Laun 577. (Csehszko)

Oznanila z podobami zasztanj i franco!

Nove lacse.

1. Tinek je nove lacse dobo, vszaki sze nyim veszeli, ata, mama, sztrina, najbole pa on.

2. Ide k babici i pokazse naj i oni vidijo je; i oni ga opominajo; pazi na nyé.

3. Oesa ga sztesno opomina; lepo pazi na njé; lacse szo dráge i lepe.

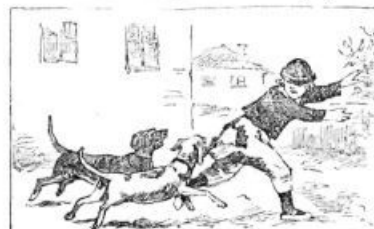
4. Tinek bezi z njimi; litro pozábi na opominanje; szpádne i nove lacse sze zamázsejo.

5. Ah ve to nikaj ne dene szimizli; naprej vzeme robcesek ino szizsnjim blato dolibrise.

6. Lúdje ga glédajo Sze oszmehávjajo ka je to za deesáka, naprej bele ozajaj zsute lacse má.

7. Tinek sze z daj v beg podá; szilno bezi; dvá psza za nyim; eden njemi lacse veseszne.

8. Zoszága sze ali naj bono, v szadovnjáki szo lepe grúske; prek plotá szkoesim ino sziz je malo pozsivém.

9. Zacsne gor pleziti; ali pá neszrecsno; pri plezenji sze njemi edna lácsnica vtrgne.

10. Edno vüro vsziva te szád; te pa doli lázi pomali; pesz do mácsi ga zgrábi.

11. Tinek vidí ka je ne spajz Nozs vzeme i psza preszmezne; pesz szpádne ali lacse za szebav potégne.

12. Pesz je zgino; lács nega vees; joes sze zacsne i tak ide proti domi.

13. Kries i joes nasztáne vu famíliji; vszi sze presztráhsijo gda z novih lács szamo pász vidijo.

14. Tetíce, sztrine sze nevolivajo; mati omedleva; oesa sze po bot obrne i Tineka túdi obrné.

15. Z aotom sze ponjem szpúsztí; nove lacse sziz zapravo; drúge ti merim zdaj bodi szpameten drúgoes.

Csi sze blago v piszmi, ali na dopisznici proszi, te sze naj napise, ka szo penezi zse tudi na posto dani z vozilnim liszom, zato, ka vozilni liszt eden den sz e lkar pride navadno, kak piszma.

Znamenje.

F E R E N C Z

Zsganica (Szoleno-vinszko-zsgano) VÉRTESOVO,

za nucz najveesovredno,

Glaszovitno blago za olejsanje bolesin; za ribanje ali gori devanje. Babi sze proti sűszom, ognjoperi, prehlajenje, trganji; za boleznoszt glavė, zobi, nervotizmi, mrtvoesi kotrig, zvinejnji; posebno dobro je za pranje glavė ino zobi, ar moes dıva kozsi; dobro je za kres zsalodca, medlosco; za krepcsanje pri dıgoj peskoj poti i t. d. — Pazite, ar szamo Vėrtes patekara zsgano ma to moes, ka ne kűpıte szlabo blago.

Pravo je te csi je to poleg sztojėese znamenje gori.

1 proszti glazs Vėrtesovoga szoleno-zsganoga 1 kor.; 1 dűpliski glazs 2 1/2 krat vees, kak vu proszom, 2 koroni; 1 glazsek za probo 30 fill. — Za vėsko potrebesino v literszki kantaj; deszėtkrat telko, kak vu proszom glazsi za 5 kor. Ka szı vszaki to hızsno vraszıto lezsi szprıvi, 7 dűpliskih, 14 prosztili, ali 40 za probo glazskov na ednok meszto 14 za 10 kor. dımo. Pakıvanje i postnina sze na Vogrszkom, v Ausztrii i Nemskom ne raesına.

Dobi sze pri Vėrtes Lajosi patekari; Lugos 135-a numera, pa tudi povszodi, kde odzgoraj sztojėese znamenje vđjıno, pa vu vszakoı patđki. — Prednje szkladısese v Budapesti: Török J. patekar, Kirıly-utca 12. — Egger A. flai. Nador-pateka, Váci körut. — Neruda N. drugoista, Kossuth-vulica. — v Bessi: Mittelbach's Krebsapothek, Hoher-Markt. — Sarajevo: H. Schlesinger, patekar. — v Berlını: R. S. Hoffer's Drugoeria, Reichenbergerstrasse 55. — Bukarest: Drogueria Brus, Boulev. Elisabeth. — V Ameriki: Newyork: Nyitrai Emil, C. Avenue 42. — Cleveland O.: Steven M. Kovıcsi, 833. Bolton Avenue.

Pijıncsıvanje.

Ki sze od toga grdoga greha odszloboditi sesė, naj szı szproszi vraszıto, stero proti pijıncsıvanji vnogokrat ocsıveszno pomıgalo ino je poleg naprejpiszanja doktorov narejeno. To vraszıto proti pijıncsıvanji kosta: 1 mera 5 koron. — 1 dűpliska mera, stera je pri sztıarih pijıncaj potrebna, 8 kor. 80 fill. — 8 mark — 10 francov — 2 dollıra; csi sze penezi naprej poslejo, te brezi postnıne (frankerano).

Vase vraszıto proti pijıncsıvanje je estıdo vesınılo. Tıszti eslovėk, za koga szam proszo, vees ne pıje, pa znova prıdno dela. Bog vam plıti za vas trıid.

Harlovicz Ferencz,
Krucıza.

Vase vraszıto proti pijıncsıvanji je ednomi valılo, proszım vees za ednoga drűgoga pijıncıa.

Berger Gusztıv,
Gıja.

Nemrem presztıli ka vam za vase vraszıto proti pijıncsıvanji nebi zahvılıla; mozs mi zse dvı meszeca ne pıje vees zsganıe, tak ka szam zdaj z cela blızsena.

Unterlercher Oszėbeta,
Bleiberg.

Ar je prvi glazsek z vasega vraszıta proti pijıncsıvanji tak valılo, proszım sesė eden glazsek za ednoga moıjega prıjatla.

Hűtterich Andrıs,
Auschowitz.

i mocsno obrascenje najhıtrej i najbole zagvısnıo od

Dr. Heuffelove

za musztıace-pomıde dobi.

Tı pomıda je z szamoga neszkodlıvoga blıga, ino takso moes ma, ka vszaki, esese 16 let sztari deeski tudi, v najkracsısem vremenı; lepe goszte musztıace i obrascenje od nje dobjıo.

1/2 mere 2 kor. 50 fill.; cela 4 kor. — Csi sto naprej posle na posti 3 kor. 15 fill., dobi 1/2, csi pa 4 kor. i 65 fill., dobi celo mero frankerano.

To vsze sze dobi pri VÉRTES L. Sas-patekari, v LUGOSI, Nro 135.

Natıs z presztıv prepovedani. — Cliche v postvınoı obrambı.

Vėrtesovo szoleno-vinszko-zsgano je pri vszakoı hızıi potrebno.

Pomali hodi, dale prides.

1. Szi nikaj ne pozábo? Pri sebi más cigáre, kletko z kanárijom? Pasesi sze, da ne zamúdis vláka!

2. Szrecsno-szrecsno pozdrávlak mater; povej nyim, naj naj obiseje; pazi na novo letesnyo obleko i na kanárija!

3. Oh ve szkoro esese pol vüre mam, ka bude vlák so; zatan szam sze tak pascsó.

4. Hm! Hm! Pozábo szem v piszárni okno zapreti; zná je veter potreti ali pá tolvaj nad njé v hiso priti, ka szi zacsem?

5. Edno kárto napisem zseni, naj dá oblok zapreti, naj dekló tá zgoni: uj dalje bozsno to pero; zse tú v zacsetki me púsztilo!

6. Oh ti zanikojni tepes ti! Ve te jaz zse navcsim drúgoga kufer odneszti; dao bi te notri zapreti, csi bi mi csasz nej krátek bio.

7. Ali ka je to? Grozno. Kanári me z kletke vozleto! Ve lehka dolí széde na piszmeni sztol, taki ga mam!

8. Naj dosztájajo notri szi szesztí; vlák toki ide; szlednje cinkanje. Ka sze pa tú godi?

Csüda elektrona! Zsivljenja obramba!

Düpliski elektricsni

Krizs, ali zvezda.

D. R. G. M. 888.

Ozdrávi ino okrepesa — dobri sztojino! Valá proti protini, reumi, asthmi (zsmetnoma zdihávanji) brez sna trpécsim, sumátanji vüh, glüposzti, zemle metanji, nervotizmi, breztécsnoszti, bledoszti, zobnomi betegi, gláve bolecsini, influenzi. Tiszti betezsnik, steri mojo pripravo Nro 888. 45 dni nücza i ne dobi nazaj zdrávja, nazaj dobi peneze. Kde je nikaj nej valálo, tam sze naj proba moja priprava: zagvütsno de valála.

Mála priprava kosta 4 koron za lezsese betege.

Velka priprava 6 koron — za sztarese betege.

Poszebna ELEKTRO-VIGOR priprava, stera z mágnetom vréd sze posila za volo hitresega zadoblenja zdrávja kosta 20 koron. — Elektro-vigor pojász 50 koron.

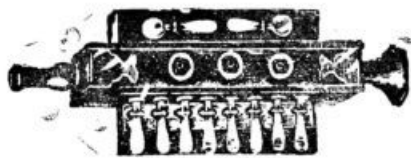
Z nadvztjtom posle

Auffenberg Jozsefa

elektro-rázred

== BUDAPEST, VI., Próféta-uteza 5. ==

Eden csüdoviten
 muzikálicsni instrument!

FLÖTOPHON

Na flötofoni vszaki lehko spila, brezi toga, ka bi note poznao, peszmi, napevke, plesze, i t. d. drüztvam za veszelice i drügim za domáce veszélje sze mocsno preporácsa. Te csüdoviten flötolon má 10 klapnov, 20 glaszov, i 2 bass klapna.

Kosta eden finí 3 korone; bole finí z esüdno lepimi glászi 5, 8, ali 10 koron.

Z nadvztjtom posle

Auffenberg Jozsefa

centrálno szkladiscse

Budapest, VI., Próféta-uteza 5.

Amerikánszke cene.

Za **3** rajnske 50 krov poslen po nadvztjti 3 metrov finoga stofa. (Kednoj moskoj obleki zadoszta.) vu modroj, brnkasztój, ali szeroj fárbi.

== Csaren za 5 frtov. ==

Auffenberg József stofov rázred
 BUDAPEST, Próféta-uteza 5.

 Amerikánszke novine!

Aeol-hárfacitore na sterih vszaki brezi popresnjega vesenja nájlepse vizse lehko spila, csi note pod njé dene.

Vszaki falat z 5-imi notami 16 kor. kosta.

Poszebi note po faláti 40 fill.

== Lepse i bole fine 24 koron. ==

Pri AUFFENBERG JOZSEFA

centrálszkom novin szkladiscsi,

BUDAPEST, VI., Próféta-utca 5.

Washington nazsigáleez!!

Z elektricsnim vuzsgáno, jáko prakticsno, za poszvet túdi dobro, vees jezerokrát sze lehko núca,

Cena 2 koroni.

Potrebno vszakomi dohá-nusi!

Auffenberg Jozsefa centrálno szkladisce
BUDAPEST, VI., Próféta-utcza 5.

Csüdovitno!

Szamo 5 koron

Kosta po nadvztéji, dokecs ne odám vsze 4½ kile malo zrete fine, disése (50 falátov)

za mujvanje zsájfe

sesipka, szelence, mosusza, violice, i vnoge drúge disése zdúhe.

Návadno 3-krát telko kosta!

Auffenberg Jozsefa chemicsni rázred
Budapest, VI. Próféta-u.5.

Amerikánszke cene! Csüda szveta!

- 1 dobro vréd vzéta **Rosskopf remon-toir** zsepna vóra, z finim osz-novom i lepimi dverami,
- 1 goldin lancz z elegantnov formov,
- 1 simil brilliant prsztan zláti façon no-récsi i
- 1 goldin igla na prszi z finim kamnom i elegantnov formov- vsze vküper z vórov vréd, stera dobro hodi

6 koron.

Z pozlacsenov vórov **9 koron.**

Z nadvztéjom razposila

AUFFENBERG JOZSEFA

centrálno szkladisese

Budapest, VI., Próféta-utcza 5.

Elektricsni poszvet!

Csi eden cecek prítisz nemo, vesaszi lepi beli poszvet dá, ka szkoro szlepi.

Cena 5 kor.
priprava za miniti v bat
1 K 60 f.

Za logáre i pocsne pazá-cse je nepre-czenyene vred-nosztli!

Photoemaille

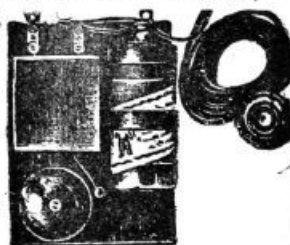
szpomenke, brosche, iglé na prszi, za lance na vóro i t. d. napravím za kaksov stécs kmeni poszlanov fotografijov za **2 koroni.**

Szamo tak morem napraviti, csi sze mi fotografia posle. Za delo, ka de takse, kak csi bi zsvio bilo, dober sztojm!

Sztárodávno potrebesino odvrné vu vsza-kom vérsztvi

popun elektricsni zvonec,

steroga vszaki, brezi pomocsi vucsene, z lehka szí zná gorpribiti i rezpelati i nú-cati.

Zse vees jezero táksi sze núca.

Cena popunoga pripravka z szúhim naz-szeljom dobrim zvoncom, 20 metrov du-gim vedite'om (drotom) i z ednim finim ceckom 7 koron.

Zvonec sze krédi pripravleni posle, tak ka szamo drot na szteno trbej pribiti, pa vesaszi sze lehko núca.

Pri vszákoj hízi Je potrebna

amerikánszka JEZEROMESTROV skér.

Eta od mené doprinesena skér, stera vu niednoj hízi neszmi faliti, vszebi má klescse, hamer, díletvo (sprelico), szeki-rico, evkov i srajfov vtegács,

Cena ednoga moesnoga níkeranoga 2-40 K, Moesnesega Jezeromestra 3, 4 pa 5 K.

Po postí z nadvztéjom ali z placsenov postnínov, csi sze cena naprej posle, rasposilja

Auffenberg Jozsefa centrálno szkladisese Budapest, VI. Próféta-u. 5.

Imenitne domáce váge.

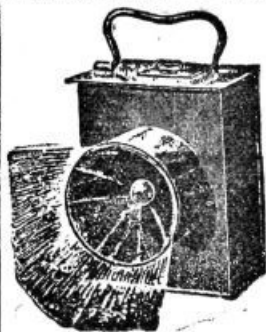
Pri vszákom vérsztvi potrebna sztvár.

Od 1-e kile do 10 kil dobro merijo: szo moesnoga, trpésega blága, za steroga dobro meto

na 2 leti dober sztojm.

Cena 10 koron, bole fine 16 koron.

Elektricsni hizsni lampas

z amerikanszkim oszno vom

☞ potrebno pri vszako j hizsi.

Prilicsen, dober, i trpécsi. ☞

Komaj $\frac{1}{2}$ kile zsmeten, vu dézsdzi i vötri ednako szveti. Vszakomi potreben za poszvet vu hizsi, pivnici, prekleti, kleti, i t. d. Vojákóm pri mujstri; jágrom, logárom po nocsi vu logi; doktorom i ezejszkim babam po nocsi. Vu mlínaj, stalaj, skegu naj. Veszélje vertinaj. Vérte, poszesztuике obráni ognja; na stale vnosi túdi le hko ide. Z cela zagvúšno od ognja névarnosese. Ve es jezerokrát sze le hko núca i esi vö zgori za esasz, nova príprava sze do bi za 2 koroni vnjega.

Cena 6 koron. — Vlepoj orehovo j skrinji z reflektorom i düppliskim glazsom 8 koron. Veksi, lepsi lampas 10 koron.

Z nadvzétjom posle

AUFFENBERG JOZSEFA elektro rázred, Budapest, VI., Próféta-utcza 5.

**Goszpod pa páver
Bogátec i szíromák**

naj kúpi „AGUZIT”.

AGUZIT je nájbogsa skér za obdrzsánje poplatov obüteli. — Csi z **AGUZITOM** mázsemo poplat, trikrát düzse trpi, kak návadno.

Csi z **AGUZITOM** mázsemo poplat, sze ga mokroesa ne príme, pa sze ne prebladimo.

Záto nam AGUZIT zsitek obvarje!

Naj kúpi vszaki vesaszi AGUZIT.

===== 1 glazs 1 korona, 5 glazsov 4 koron. =====

Csi sze penezi notri poslejo, ali po nadvzétji posle, ki ga je gor najso.

**AUFFENBERG JOZSEFA chemiesni razred
BUDAPEST, VI., Prófétá-utcza 5.**

Csüdovitno!

Novo!

Elektricsni zsepni lampas

z amerikanszkim oszno vom, vu vszakom vérsztvi potrebno.

V zsepí sze le hko noszi, dobro i trpese blágo i prilicsno!

Vszakomi potrebno za poszvet vu hizsi, pivnici, prekleti, kleti i t. d.

Vojákóm pri mujstri, jágrom, logárom po nocsi vu logi; doktorom i ezejszkim babam po nocsi. Vu mlínaj, pivnicaj, szkladisesaj, stalaj. Potlívajoesim lüdem po nocsi, ali gda v hizso sztópjo. Veszélje vertinje. Nedé ve es pecsati od szve es poszédi viditi. Vérte i poszesztuيقة obráni ognja ali poropanja; po szeno v nocsi túdi le hko ide, ár ne vuzsgré. Ve es jezerokrát sze le hko núca, pa csi vözgori, novo skér notri za 1-20 K dámo. — Kosta 4 koron.

— Z Reflektorom i debelim glazsom, jáko fino narejeno 5 koron. —

Po navzétji posle

AUFFENBERG JOZSEFA elektro-rázred, Budapest, VI., Próféta-utcza 5.

„FLORA”

Práh za márho,

nájbole obdrzsáno ino do zdaj
ne doszégjneno blágo za kobile
márho ino szvinjé.

Nájbogse zdravilo za zselodecz !

„Flora” práh, ali Neustadtszki práh za márse, ali hasznoviti práh sze
vu jezero i jezero stáo núca, gda márha pod járem nesce jeszti,
ali nema mleka, ali prebozsno mleko dá, ali nega szmetena,
vrhnja na njem; potom za moesen odrasztek telecov, za hitro nakrmlenje krmleocov.
Potreben je pri preminjavanji stale, ali krme, pri szlboj krmi; proti szlabim kosztam i
t. d. K krmí dáni je „Flora” práh náj bogsi za to, ka sztvar vednáko mero jè.

„Flora” marsecsi práh sze szamo vu paklinaj po 1 k 30 fl., 70 f. i 40 f. dobi.

Pri kúpavanji sze naj pove, jeli je za kobile, za krave, ali szvinjé potreben.

Vszaki naj proszi od szkladisesa toga práha za márho oznanila ino hváloedávna písma.
Tá hváloedávna písma, stera sze vszigdar vu véksoj vnozsinu od dnéva do dnéva poslejo
na szkladisese toga „Flora” práha v Neustadt, szo najlepsa szvedocsansztva za to, ka je
té práh zaisztino nájbogsi za márho.

1. Tak píse na pr. **G. Fl. M.** . . . Vért v Dorfbeuerni (Salzburg): Kda bi zse vnozsinu rázlicsnih marsecsi
práhov z probao, szam na szlednje li pri „Flora” práhi osztano. Moes toga práha sze szkoro esúodovitno
kázsze. Jasz sze nemorem zadržsati, ka ga nebi vszakomi vreló preporácsao. Zató poslite mi 4 paklinov po
1 k. 30 f. po posti z povzétjom 5 k. 20 filleroz.

2. Goszp. **Fr. K.** . . . Vért v Jechnitzu na Cselhszkom: Od „Flora” práha vam lehko odpisem, ka
szam z njim z cela zadovolen. Mleko je bogse, pa ga je túdi malo vecs, z kem sze zse „Flora” lehko
plácsa. Márha, sztára ino mláda, túdi bole vó vidi pa sze hitrej z miszi. Zdaj, ka „Flora” práh núcan pri
márhi, sze je túdi ne zgodilo, ka bi stero márse pri preminjavanji krme kaksí beteg dobiló, kak prle.
Zató té práh vszakomi vérti preporácsam, ár sze sztroski dobro plácsajo pri njem. Proszim vasz, poslite
mi sese 4 paklne po 1 k. 30 f. z povzétjom.

3. Goszp. **L. O.** . . . spán v Salnau (Gornja, Austria) píse: Naznánje vam dam, ka szam prevecs
zadovolen z vasim práhom za márho, pa ka jesz od tisztoga niao, ka té práh núcam, vszigdar lepo zdravo
i masztno márho mam. Zató vszakomi preporácsam, naj sze kvám obrné ino naj núca vu szvojoj stali té
vas prá. Túdi prosim vesaszí za mojo sztvar edno kisto „Flora” práha.

4. Goszp. **F. M.** . . . spán v Unter-Rohrendorfu (Dolnja-Austria) píse: Proszim 5 kil vasega hasznovi-
toga práha za márho, ár primeni vidim doszta haszka z njega.

Pa tak písejo 100 i 100 drúgi z vszeh drzánj.

Pazite! Vnogi krivoga trzsijo, zató, kí právi

Neustadtszki marsecsi práh

sese kúpiti, naj pázi na zgoraj sztoječeso podobo, stera na vszakom paklini more biti, pa
drúgoga nikak naj ne zeme.

Gde sze na meszti ne dobi, tán sze po posti posle. **Menje, kak edna kista,
sze ne posila.**

Edna kista z 4 paklinami po 1 k. 30 f. sze franko posle z povzétjom 5 k. i 20 f. od :

**Zadobij sze práh za márho pri „FLORA” vu Neustadti,
na Cseszkom.**

Szenja vu blizsanjih okroglinaj.

- Apacs** (Abstall na Stajerszkom), strti pondelek po Vüzmi, szept. 9., tretji pondelek v okt.
- Beltinci** (Bellatine, Zalavm.), jan. 20., febr. 24., apr. 25., jun. 27., jul. 15., nov. 5.
- Bogojina** (Bagonya, Zalavm.), máj. 19., szept. 4.
- Cankova** (Vas-Hidegkut), marc. 19., v pondelek po Čvetnoj — i po svz. Trojsztva nedeli, na Rupertovo v szept., nov. 11.
- Cmurek** (Mureck na Stajerszk.), marc. 17., krizsni pondelek, jun. 26., aug. 24., szept. 29., okt. 28., dec. 6.
- Csákány**, febr. 25., maj. 2., jun. 8., aug. 6., szept. 8. i 29., nov. 25.
- Csakovec** (Csáktornya), febr. 3., v pondelek po Čvetnoj nedeli, jun. 30., aug. 3., okt. 13., nov. 25.
- Csesztreg** (Zalavm.), jan. 19., maj. 16., aug. 25., okt. 31.
- Csrensovci** (Cserencsóc), máj. 3., szept. 14.
- Deklezsovje** (Deklezsin), jun. 18., aug. 21.
- Dobra** (Neuhaus), prvi pondelek po 20. aug. i 1. nov.
- Dobrava** (Alsó-Domboru pri Dravi), marc. 19., maj. 16., jul. 13., dec. 9.
- Dobrovnik** (Dobronak), v pondelek po Tejlovom, i jul. 25.
- Dolinci** (Nagy-Doline), jun. 16., dec. 6.
- Ehrenhausen** (vise Spielfelda na Stajerszk.), jan. 20., na zsalosztén pétek, maj. 9., szept. 24., nov. 22.
- Fehring** (Borinje, na Stajerszk.), v pondelek pred Pepelnicov, v tork po strtoj posztnoj nedeli, krizsni tork, aug. 6., szept. 21., dec. 21.
- Feldbach** (Vrbna, na Stajerszk.), jan. 25., marc. 10., maj. 1. i 25., jun. 28., jul. 26., szept. 24., nov. 6. i vszaki drugi tork meszeca aprila, aug., okt. i dec. zsvinszko szenje.
- Fürstenfeld** (na Stajerszk.), o pondelek po tretjoj posztnoj nedeli, krizsni pondelek, jun. 24., aug. 28., okt. 28., v pondelek po Miklosovom; apr. 15. i nov. 15. zsvinszko szenje.
- Gleichenberg** (na Stajerszk.), febr. 24., jun. 8., aug. 2., okt. 21.
- Gornja-Lendava** (Grád, Felső-Lendva), marc. 28., jun. 20., aug. 16., szept. 29., nov. 30.
- Gornji-Szinik** (Felső-Szölnök), jan. 1., maj. 1., jun. 1.
- Hodos** (Vasvm.), marc. 10., jul. 5., aug. 19., okt. 4.
- Kanizsa, Velka-** (Nagy-Kanizsa), vszaki pondelek pred febr. 2., pred Vüzmom, Riszálami, aug. 15., okt. 15., dec. 8. (Celi tjedén szenje.)
- Kapela** (Kapellen v Szlovenszkih Goricah), prvo nedelo po Vüzmi, po Mar. Magdaleni, po Maloj Mesi.
- Kerka-Szt-Miklós** (Zalavm.), vszaki prvi tork po febr. 16., apr. 23., jun. 10., aug. 6.
- Kermedin** (Körmend), febr. 2., marc. 12., apr. 5., maj. 10., jun. 24., jul. 20., aug. 24., szept. 21., okt. 18., nov. 11., dec. 13.
- Koprivnica** (Kapronca na Horvatszkom), febr. 3., marc. 26., maj. 4., jul. 2., okt. 28., dec. 7.
- Kottoriba** (Kotor), marc. 9., jun. 27., szept. 30., nov. 30.; i po maj. 3. i szept. 14. prvo nedelo.
- Krapina** (na Horvatszkom), marc. 19., maj. 5. i 16., jun. 27., jul. 16., aug. 13., szept. 10. i 29., nov. 11., dec. 6.
- Krizsavci** (Tót-Keresztur, Vasvm.), apr. 16., jun. 4.
- Krog** (Korong), maj. 4.
- Küzdoblan** (Kuzma), na den v nebosztopejnja Jezusovga.
- Legrad** (Zalavm. pri Muri i Dravi), marc. 12., nedela svz. Trojsztva, aug. 24., nov. 2., dec. 13.
- Lendava** (Alsó-Lendva), jan. 25., po drugoj posztnoj nedeli v csetrtek, na velki csetrtek, po svz. Trojsztvi v csetrtek, jul. 28., aug. 28., okt. 28., pred Bozsicsom v csetrtek.
- Lentiba** (Lenti), febr. 22., apr. 10., dec. 6.
- Letina** (Letenye), vszaki prvi pondelek po febr. 24., po v nebosztopejnji G., po jul. 22., aug. 20., okt. 4.
- Lipnice** (Leibnitz na Stajerszk.), vszakoga meszeca 25. zsvinszko szenje; prvi pondelek po Szvecsnici, maj. 1., jul. 25., nov. 11., drobno szenje.
- Lotmerk** (Luttenberg na Stajerszk.), vszaki kvatni tork i velki tork.
- Ludbreg** (na Horvatszkom), apr. 30., jul. 16., szept. 8., dec. 21.
- Marburg** (na Stajerszkom), vszakoga meszeca drugo i strto szredo.
- Martjanci** (Mártonhely), maj. 6., aug. 6. nov. 11.
- Monoster** (Szt.-Gotthárd), vszaki pondelek po csetvérih Kvatrah, na velki csetrtek, maj. 1., jul. 22., okt. 18.
- Nedela** (Péterhegy, Gornji-Petrovci), jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt. 28.
- Nedelica** (Dráva-Vásárhely), marc. 10., jun. 15., v pondelek po Angelszkoj nedeli, dec. 13.
- Novi-Grád** (Német-Ujvár, Güssing), prvi den po Szvecsnici, velki pondelek, prvi den po Tejlovom, aug. 2., szept. 1., okt. 30., dec. 6.

- Obranja** (Halbenrain pri Radgonji), apr. 25., okt. 7.
- Ormos** (Frideau), na zsalosztén pétek, maj. 25., prvi ponedelék po Jakobovom, szept. 21., nov. 11.
- Őri-Szt.-Péter**, febr. 28., marc. 21., maj. 18., jun. 20., aug. 1., nov. 4.
- Prelog** (Perlak), na Fasenk, v tork po Riszáláh, v tork po Jakobovom, na Miklosovo.
- Ptuj** (Pettan), apr. 23., aug. 5., nov. 25.; vszakoga meszeca prvo szredo zsvinszko szenje.
- Puzsavci** (Pálmafa), jul. 13.
- Püönci** (Battyánd), maj. 28., jul. 10., szept. 10., nov. 10.
- Rába-Szt.-Márton** (Szv. Martin pri Zsenávci), drugi ponedelék po Vüzmi, aug. 10., nov. 28.
- Radgonja** (Radkersburg), 14 dni pred fasenszkim pondelkom, v tork po svz. Trojsztva nedeli, aug. 10., nov. 15. Vszakoga meszeca prvi tork zsvinszko szenje.
- Rakicsan** (Batthyányfalva), marc. 26., v tork pred Riszáláh, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Razkrs** (Rác-Kanizsa), prvo szredo po Vüzmi, maj. 16., jun. 24., aug. 10.
- Spielfeld** (na Stajerszkom), apr. 16., jul. 6., okt. 16., dec. 28.
- Straden** (pri Omureki na Stajerszk.), na zsalosztén pétek, maj. 4., aug. 16., nov. 2., dec. 28.
- Strass** (pri Spielfeldi), marc. 10., jun. 8., aug. 16., nov. 30.
- Strigova** (Stridó), marc. 19., jul. 22., szept. 30., dec. 4.
- Szeio** (Tótlak, Vasvm.), prvo nedelo po Szrpnój Mariji i po Miklosovom.
- Szentgyörgyvölgye**, febr. 19., apr. 12., jun. 8., aug. 10.
- Szobota** (Muraszombat), v tork pred Fasenk, v ponedelék po Csarnój nedeli, strti ponedelék po Vüzmi, jun. 24., aug. 24., okt. 15., dec. 6.
- Szombathely**, pred Fasenk, pred Jürjovom, pred Tejlovom, pred Malov Mesov, pred Andrásovom — v tork i vszredo.
- Szrdiscse** pri Dravi (Polstran), marc. 17., apr. 25., maj. 12., aug. 24., nov. 15.
- Szrdiscse** pri Muri (Mura-Szerdahely), maj. 1., jun. 2., aug. 19., okt. 26.
- Szv. Ána**, Nemska- (St. Anna am Aigen), v ponedelék po strtoj posztnój nedeli, jul. 26., aug. 28., nov. 11.
- Szv. Anton** (pri Svz. Lenardi na Stajerszkom), apr. 28., jun. 22., v szoboto pred Malov Mesov.
- Szv. Benedikt** (Szt.-Benedek, Vasvm.), pred Pepelnicov, po posztnih kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jeszenszkih kvatrah, pred Bozsiesom — vszigidár v ponedelék.
- Szv. Düh** (poleg svz. Jürja na Stajerszkom), aug. 24., dec. 13.
- Szv. Jelena** (pri Csakevci), maj. 22., szept. 22.
- Szv. Jelena** (Pertocsa, Perestó), aug. 18.
- Szv. Jürrij** (Vizlendva), apr. 24.
- Szv. Jürrij** (pri Radgonji na Stajerszkom), febr. 3., apr. 15., nov. 21.
- Szv. Jürrij** (pri svz. Lenardi), apr. 22., aug. 12.
- Szv. Krizs** (pri Muri na Stajerszkom), v ponedelék po Csarnój nedeli, maj. 3., jul. 26., nov. 6.
- Szv. Krizs** v Medjimurji (Mura-Szt.-Kereszt), maj. 3., szept.
- Szv. Lenard** (v Szlovenszkih Goricah), jan. 20., maj. 19., okt. 4.; v ponedelék po Beloj nedeli, jun. 24., aug. 2., nov. 6., zsvinszko szenje.
- Szv. Szebescsan** (Szt.-Sebestyén), jan. 20., apr. 20., jun. 15., dec. 21.
- Szv. Trojica** (v Szlovenszkih Goricah), maj. 4., na svz. Trojsztva nedelo, aug. 15., na jeszenszko kvatarno nedelo; v ponedelék po posztnih kvatrah, v ponedelék po svz. Trojsztva nedeli, aug. 28. i v ponedelék po jeszenszkoj kvatrnój nedeli — zsvinszko szenje.
- Tisina** (Csendiak), febr. 25., v ponedelék po nedeli svz. Trojsztva, szept. 9.
- Toplice** (pri Varazsdini), pred Matjasovim, pred Jozsefovim, pred svz. Cirilom i Methodom, pred zvisanjom svz. Krizsa, pred Martinovim v ponedelék: maj. 1. i 15.
- Törniscse** (Turnicsa), Csarnoga tjedna v csetrték, v ponedelék po beloj nedeli, v csetrték pred Riszálami, na Antolinovo, v csetrték pred Velkov Mesov, na den po Maloj Mesi, okt. 4.
- Varazsdin** (na Horvátszkom), apr. 24., jun. 24., jul. 25., nov. 5., dec. 21.
- Vasvár**, jan. 27., marc. 15., maj. 4., jun. 13., aug. 10., szept. 29., nov. 10.
- Verzsej** (Wernsee pri Muri na Stajerszkom), maj. 6., szept. 29., nov. 30.
- Vidovec** (Mura-Szt.-Vid), apr. 25., okt. 18.
- Wildon** (nizse Gradea na Stajerszkom), febr. 24., na vüzemzski tork, jul. 2. i 22., szept. 29., nov. 25.
- Zala-Egerszeg**, febr. 14., prvi ponedelék po Cvetnoj nedeli i po Jürjovom, v tork po Riszáláh, jul. 22., szept. 9., okt. 28., nov. 30., dec. 28.
- Zala-Lövö**, apr. 1., maj. 13., aug. 29., nov. 5.
- Zsenávci** (Gyanafalva, Jennersdorf), febr. 14., maj. 12., aug. 23., okt. 4., nov. 25.

Székelyne lazse!

Ali, kak sze je mogose betegov odszloboditi ino zdravo dugo zsveti!

— Pripovedava: Papp György, poszesznik z Szepsiszentgyörgya, Olt-vulica Nro 31. —

Právoje szamo ztem kepom!
Varte sze krivoga!

Cslovek, ki szi nevolen! Poszlühni ednoga v posteney osztlareloga székelya tanács ino sze obrni z vüpanyom té csüdovitin dár bozi, ino ga mej vszigidár krédi pri hizsi, pa bos vidu, ka je székely nej lagao.

Eden glazs kosta 1 korona (máli za probo 40 fill.)

Dela sze: vu apotheki BALÁZSOVICH SÁNDORA v Szepsiszentgyörgyi I. (Erdély) 184.

odked sze z placsenov postni nov posle kamastécs. 3 glazsov bilkinoga zsgánoga 3 kor. 85 fill. — 6 glazsov 6 kor. — 12 máli glazsov za probo 2 kor.

Nisterna hváladávánja:

Bilkinó zsgáno proti gláve bolesini, trganji, protini i t. d. poszeho valá. Csi z njim sze ribamo, vesazsi nasz olejsa, pa najveyskrat beteg z cela odtira. *Dr. Graf Hugonnay Vilma, vacsitel, Budapest, Szabóky-utca 41.*

Bilkinó zsgáno szam proti bolesini gláve i trganji z haszkom núcála i t. d. *Bánffy Farkas baronajca v Szepsiszentgyörgyi.*

Bilkinó zsgáno je ne szamo meni, nego túdi drügam valálo proti ognjoperi, záto z zahválnosztjov proszim esce 12 glazskov. *Fabian Ferencz apát-kanonik, plebános, Rozsnyó.*

Z zahválnosztjov szám szpoznao, ka je **bilkinó zsgáno** zaisztino dobro vrásztvo tak za ribanje, kak notri jemánje i t. d. *Dr. Rakoszy Giza főállás, Budapest, Egyetem-tér 5.*

Z veszéljom vam naznánje dam, ka **bilkinó zsgáno** moje lüdsztvo z veszéljom rado i na právi haszek núca, jesz túdi za pranje zobov. *Révész Stevan plebános, Dunakeszi-Alag.*

Pred dvema letoma szam szi nogo prehládo, ka je otekla i gor pocsila — nisce mi je nej znao pomáhati. Te szam **bilkinó zsgáno** zácsao núcati, pa mi je od toga náglo zacelila. *Benedek Ignác, ev. ref. dúhovník, Bita, Háromszék-megye.*

Ka je dobrotiven Bog v drevo i rasztlino vrásztvo sztvoro, to sze je nájbole pokazalo na székelyszkom, kde nej szamo vszigidí — kak návada praviti: kde szamo cslovek palico v zemlo porine — nájdejo zdravilne i szlatinszke vretine, nego túdi sznezsniki székelyszki szo puni z grmovjom, rasztlinami i drevjom, stero v szebi zdravilno moes má. Z teh sze naszledüvajocsa vrásztva delajo:

Székelyszkosznezsnicski csüdovitni prsznithej
kosta 1 korona. proti kasli, zamuknejnoszti, davitvi, bolesini prszih, plücs i grla betegom.

Székelyszki zsalodcza thej
cena 1 korona. vrászi zaszpnpjeni zsaloddec i droba i tak rédno kúhanje zsalodci pomága i z tem zdrávje nazáj szprávi.

Székelyszkosznezsnicski krvocsicsávajocsi thej
cena 2 koroni. imenitno moes má proti gosztjov krvi i vszakomi betegi, ki z lagoje, pokvarjene krvi zhája, proti skrofulusi pa z toga zhájajocsim mozolam i pisesájcom.

Székelyszki borov szirup
cena 2 koroni. Proti oszlovomi kasli doktorje detco med borovje poslájjo. Ki nemajo té prilike, oni szi naj hitro dájo 1-2 glazsa borovoga szirupa pripelati.

Székelyszko domáce mazalo i vrásztvo za rane
cena vküper 2 kor. 70 fill.

Vrásztvo za rane tásko moes má, ka razdeli, gnój vópotégne i holesino vzeme. Csi te tak ocisceseno rano z domácsim mazalom namázsemo, hitro zaceli.

Erdélyszki zsvinszki práh
cena 70 fillerov. Imenitno moesi vrásztvo i krma, stero pri niednom vérszvti neszmi hváliti. Rédi sze z tiszte tráve sznezsnikov, stera erdélyszko máro tak velko i debelo i glaszovitno vesini.

Erdélyszki okrepcávajocsi szok (Restitutions-Fluid)
cena 2 koroni 50 fill. Erdélszke kobile z tem grátajo tak brzne i moesna, ka zszrebetam nogé z tem ribajo. Poveksáva sztvárhí moes, obvarje od odrevenejaja nogé ino od natégúnjoszti. Proti premeknjenoszti i koliki je glaszovitno.

Tusnádszke zselezne pilule
cena 1 koroni 50 fill. Vszakoga betegá zrok je bozsna, ali premalo krvi; da pa nájpredjen tao krvi je zselezo, záto zselezne pilule morejo núcati vszi, ki szo bledi, medlovni, ki nemajo téka, ki neuro ráne zkúhati steri ohmanco, bolécsno glavo ali nervotizem májo.

Elópatakszke gonécsé pilule
cena 1 korona. Nájlezsese, nájbole zagvüšno i nájhitrese vrásztvo za ociscesávájne zselodca i drob. Máloj detci sze túdi lehko dá.

Korona-patika Szepsiszentgyörgyi I. (Erdély).

Ne novo vrásztvo, nego dobro sztáro hizsno zdravilo,

na stero vasz eti opominati sesémo. Ne nove mode, drága skér, pa túdi ne szkrovna, nego hvál, za vszakoga dobiti, stero je zse dobro vózprobano, ino dales po szveli lübezniwo. To nájbole pazlivo ino poleg dúsnevezsti narejeno patekarszko blago je glaszoviten

Linimentum Capsici comp. (Szidro-Pain-Expeller)

zváno blágo, stero bolecsino olejsa pri gihti, szmicanji, bodanji, trganji, bolecsini prszih i hrbta, ali krizsa i ledevjá i vu szpodobnih nevolaj. Ka je szploj vecs lúdih kúpüva, je za njé nájbogse preporácsanje, ár bozsnoaga blága ob drúgim nisese ne kúpi.

Sidro-Pain-Expeller, steroga na krátei za **Sidro-Liniment** zovejo, sze pri jezero familij zse 30 let kak dobro blágo nüca ino drzi za olejsanje bolecsin i za ribanje kotrig proti trganji i prehlajenje. Poleg te pravice je vszako preporácsanje nepotrebno, záto tisztim, ki ga sese ne poznajo, dober tanács damo, naj szí je dájo na probo pripelati. Zagvüsní szmo, ka de njim za probo eden máli glázsek za 80 fillerov zadoszta. Sze razmi, ka szamo te, esi te **právi Sidro-Liniment** dájo pripelati, ne prázna, níkj vredna mazala. — Ki sesé právoga,

naj pri kúpüvanji vszígdar „Richterov Sidro Pain Expeller, ali Richterov Sidro-Liniment“ proszi, pa szamo takse skatule naj zeme, stere szo odszpodi i od zgoraj z „**Sidro**“ znamenjom zakeljene ino ime **Richter** májo na szebi, ár rávno na vogszskom sze sirijo kriva blága, od sterih vszakoga

vartájemo! Naimre tak delajo, ka tak z pakivajo, kak je nas liniment, pa sese celo sidro denejo gori, ka z tem znorijo betezsnike ino meszto právoga Sidro-linimenta njim bozsno blágo na sinjek právzesejo, tak, ka szmo zse vnoge tákse vkanjlivce tozsiti mogli za toga volo.

Záto pazimo pri kúpüvanji! Ki nesese kváren biti, szí naj dobro zapomni, ka szamo **Szidro** pa imé **Richter** szvedocsijo to právo; gde toga nega na paki, tam sze naj **vsaszí nazáj dá**, kak krivo vrásztvo.

To glaszovito, právo **Richterovo** vrásztvo kosta 80 f. 1 kor. 40 f. i 2 kor. Poleg velikocse glázska. Csi sto na meszti ne dobi, te naj píse vu prednje vogszsko szkladisese po njé: **K Goszpon Török Jozsefi, Budapest, Király-utca 12., i Andrassy-ut 29.,** ali pa rávren k nam:

Richter F. Ad. et Comp. e. i kr. dvorni trgóveci, Rudolstadt (Thüringia).

Richterove Szidro-Kamenzidanja skrinjice,

esene; nájlübezniwi. i nájplemenitesí dár za **bozsicne szvétké**, ár sze vu palacsaj túdi senkávjó detci. Vecs lehko estémo od toga lepoga spila vu oznanili, vu steroz szto túdi, kepi, ka szí lehko preberémo, stero formó sesémo. Oznanilo sze k senki posle, esi je stó na ednoj kárti proszi, pa je naj vszaki presté, ki sesé szvojoj detci posteni spio vu roke dati.

Richterove Szidro-Kamenzidanja skrinjice i Szidro-Mosztozidanje sze vu vszakom finom staenni more dobiti

za 75 fill., za 1 kor. 50 fill., za 3 kor., za 4 kor. 50 fill., za 6 kor. i t. d.

Pri kúpüvanji vszígdar pazimo na **szidro**, pa na steroj skrinjiczi szidra nega, tisztó **ne kúpimo**. Dobro je dve skrinjici na ednok kúpiti, ka esi sze falatje zgúbijo, ka krédi je drúga. Novina! Richterovi mozaik spili: „**Saturn**“ pa „**Meteor**“ pa richterovi „**poterpezlivoszti spili**“: **Paucsek, Shpinx, Vszech devét, Mrzlakrv, Sztrelovod, Columbusovo jajce, Ne tak náglo i t. d.** Právi szo szamo, esi je „**Szidro**“ gori.

Richter F. Ad. i Comp., e. i kr. dvorni trgóvec, Wien, L. Operngasse 16., Rudolstadt, Nürnberg Olten. Rotterdam, New-York.

i Szidro-Mosztozidanja skrinjice, je nájbogsi spio za detco i odras-králeszkih i caszárszkih

LEWISCH

Naszlov: LEWISCH RÓBERT
SZOMBATHELY.

Delam: Kálvaria i Csillag-utcza
(v svojoj hiži).
Stacion - Palacsá prémontrejev.

RÓBERT

oltárov zidanje, sztebri, zlatárszko delo i málanje
w Szombathelyi.

K rédi mam i znova delam vsze vu cérkev potrebne sztvári, kak:

Nove oltáre,
predganice,

krsztne sztúdenca,

szvéte grobe,

szpovedárnice,

cerkvene sztolice

i t. d. poleg dánoga, ali od
mené narejenoga málanja vu
vszakom styli z pozlacsen-
jom i fárbanjom navküper.

Sztárih oltárov,
predganic i t. d.

ponávlanje.

Lourdszke votline,
Vszakovrsztne leszene i kamene
sztebre,

Vszakovrsztno blágo

z brünca, monstrancije, kelihe,
krízse i poszvecsnjeke,

i teh poprávlanje ino zlacsenjé

z ognjom
sze prek vzeme.

Málanje i olepsanje cérkvih

od nájprosztesega, do nájlepsega

Fresco, Tempera, Lapidaris ali v olji.

z vün toga

Narejeni marmor, stucco i stucco lustromarmor.

Z oljom málani kepi za oltáre, stácije, na nébo cérkve i sztené szvéti
kepi i málovina poleg styla cérkve i naprejpisanja szv. Matere Cérkve.

Delo na szvoje sztroske poglédnem.

Racsune i predmete rad dám.

Nébe i zasztave.

Cerkvene obleke.